ט"ו סיון תשל"ז, 1.6.77 מספר 2074

העולם הזה

הזונה הפוליטית

„העולם הזה”, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס” • מודפס ב„הדפוס החדש” בע״מ, תל־אביב, רח׳ בן־אביגדור • הפצה: „גד” בע״מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי” בע״מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אילי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח׳ המודעות: רפי זכרוני • המו״ל: העולם הזה בע״מ.

קורא יקר.

ביקשתי להתארח הפעם במדור זה, כדי להגיד לך כמה מילים, במיסגרת הדו־שיח המתמשך בינך לבינינו.

אני עושה זאת כעיתונאי, ולא כמועמד לתפקיד פוליטי. כעיתונאי אני רואה את תפקיד הכלי, שאני מופקד עליו, במסירת מידע שפוי, מאוזן, נכון — בציור תמונה נאמנה של המציאות שבה אנו חיים.

תפקיד זה מתנגש כימעט תמיד עם רצונו של השילטון, גם במישטר הדמוקרטי ביותר. השילטון מעוניין בתיאור המציאות בצורה הנוחה לו, כדי להצדיק את מעשיו ומחדליו.

ככל שהשילטון פחות דמוקרטי, יותר רודני, יותר קנאי, כן הוא מתנשא יותר עם עיתון חופשי ולוחם, הדבק במשימתו.

■ ■ ■

לפני שבועיים התחוללה מהפכה בארץ. מהפכה שקטה אך הרת־תוצאות. יעבור זמן עד שתרגיש את מלוא עוצמת השינוי שחל. אך החל מלפני שבועיים, הכל השתנה. עתידנו הלאומי. תחזית חיינו. **וגם תפקידו של עיתון זה.**

■ ■ ■

הקומיסאר הפוליטי של תנועת־החרות ברשות־השידור אמר לפני כמה ימים: „כל עובדי הרשות יצטרכו להתרגל לסיגנון החדש.”

אימרה רבת־משמעות.

בעיקבות המהפכה, ישתנו כל כלי־התיקשורת בארץ. „הסיגנון החדש” ישתלט על כולם. התהליך יכול להתקדם באורח דרמאתי, או לזחול באופן הדרגתי. אך אין שמץ של ספק לאן הוא יגיע.

כלי־התיקשורת הממלכתיים — הטלוויזיה והרדיו — יצטרכו להתאים את עצמם למישטר החדש. מי שאוזנו כרוייה, יכול היה לשמוע כבר השבוע את הצלילים הראשונים של המוסיקה החדשה.

בכלי־התיקשורת האחרים — העיתונים היומיים — יהיה התהליך מהיר עוד יותר.

■ ■ ■

הליכוד לא יכול היה לעלות לשילטון, לולא כלי־תיקשורת אלה. אחריות נוראה רובצת עליהם.

אחרי מילחמת יום־הכיפורים נעשה ניסיון כלשהו לעריכת חשבון־הנפש בקרב העיתונאים. מעטים היו מוכנים להכות על חטא באופן אישי, אך רבים הודו כי העיתונות ושאר כלי־התיקשורת נשאו באחריות רבה למחדל. העיתונות השתתפה במסע ספינת־השוטים משש־הימים ליום־הכיפורים. הם עזרו ליצור את תמונת־העולם של „יחי אנחנו”, „אנחנו ואפסנו עוד”, אנחנו הסופרמנים, אנחנו הצבא הבלתי־מנוצח, אנחנו גיבורי־התהילה.

אך מי שקיווה כי העיתונות תסיק מסקנה ותגזור על עצמה תורת־חיים חדשה בעיקבות המילחמה, טעה. במהרה נשכח הכל. יום־יום הגישה העיתונות לאזרח צרור ידיעות מובחרות ומנופות, שהתאימו בדיוק להשקפת־עולמם של השליטים בכלי־התיקשורת. ישראל היא המעצמה העולמית מס׳ 1. ארצות־הברית היא מושבה ישראלית. עם הערבים אין טעם לדבר, מפני שהם חסרי־כוח, וגם אין עם מי לדבר, מפני שהם זוממים להשמידנו. מה שטוב לאילי ההון השחור, טוב לישראל. עובדים המבקשים לשמור על שכרם הריאלי הם פושעים וחבלנים. וכן הלאה וכן הלאה.

דברים אלה לא נאמרו רק במאמרי־מערכת. הם נאמרו בעמודי החדשות ובמהדורות־החדשות, יום אחר יום ושעה אחר שעה, תוך סירוס שיטתי של הידיעות, גניזת הידיעות שלא התאימו לקונספציה, ניפוחן של אלה שהתאימו לה, עירבוב פרשנות עם העובדות כדי ליצור את התמונה הרצוייה.

שוטפי־המוח לא הבחינו במעשיהם, כי הם היו שטופי־מוח בעצמם. שטיפת־המוח־העצמאית של כלי־התיקשורת היתה חלק משטיפת־המוח הכללית.

ב־17 במאי החליט עם ישראל החלטה בלתי־שפוייה: להתגרות בעולם כולו, להיכנס לעימות עם ארצות־הברית, לירוק בפרצופו של העולם הערבי. אם רובו של הציבור סבר כי זוהי החלטה שפוייה בהחלט, הרי יש לחפש את אחת הסיבות העיקריות לכך בכלי־התיקשורת.

מי שקובע את הנורמות, הוא הקובע מהו נורמלי ומה לא.

■ ■ ■

כל התהליכים האלה יימשכו עתה באופן מכוון ומואץ. זהו „הסיגנון החדש” שעליו דיבר הקומיסאר.

זהו סיגנונה של גאולה כהן, סיגנונו של זבולון המר, סיגנונם של הרבי מלובאביץ׳ וסמי פלאטו־שרון.

הוא ישתלט מעתה על כל פינה של חיינו, על כל דף בעיתונות, על כל תוכנית בכלי־התיקשורת האלקטרוניים.

התהליך יהיה, מן הסתם, איטי. חיידקי הקנאות הלאומנית, שהיו קיימים עד כה בכל כלי־התיקשורת, יתגברו עתה על כל הנוגדנים ויכבשו את האורגניזם. מי שהטיף עד כה לדיעותיו הלאומניות בשולי העמוד, יפלוש למרכזו.

נציגי ארץ־ישראל השפוייה בעיתונים, ברדיו ובטלוויזיה, יקבלו עצה טובה מעורכיהם להנמיך את הטון, „עד עבור זעם”. אחר־כך יידחקו קצת הצידה, כדי ליצור „איזון”. לאט־לאט תשתנה הפרופורציה, עד ש„הסיגנון החדש” ישלוט בכל.

רבים מאנשי התיקשורת יגלו לפתע כי בעצם, בסתר ליבם, היו תמיד בעלי תודעה לאומנית צרופה, ותמיד האמינו בקודשי האומה. מי ששירת את האדונים הישנים, מתוך תאוות־בצע, רדיפת־כבוד או שאיפה לנוחיות, ישרת גם את האדונים החדשים. דרוש זמן כדי להסתגל ל„סיגנון החדש”, אבל זה לא יהיה כל־כך קשה. ילמדו.

עיקר המלאכה ייעשה, כמובן, בשטח החדשות. החדשות יוצרות את תמונת־העולם. אם נעשה הסירוס עד כה באופן בלתי מודע, מחר הוא ייעשה בצורה מודעת. למען „המוראל” הלאומי, למען החוסן הנפשי של חיילינו, שיצטרכו להילחם במילחמה הבלתי־נמנעת, יתחילו לפברק את החדשות. פחות ופחות נשמע עובדות הנוגדות את התפיסה הקיימת. יותר ויותר נקרא ונשמע ונראה שמנהיגינו החדשים צודקים, שהעולם הוא אנטישמי, שהערבים מתכוננים לכלותנו, שהסכנה רובצת לפיתחנו, שהאוייב הפנימי מסכן את קיומנו, שיש לנקוט יד חזקה כלפי פלוני ואלמוני, עוכרי־ישראל.

■ ■ ■

הילה ארוך יורד על המדינה, ואני חושש מאד כי העולם הזה יהיה — שוב — המיגדלור היחידי בחשיכה, הקול החופשי היחידי של ארץ־ישראל השפוייה. האי היחידי בים של תיקשורת כוזבת.

אני אומר „שוב”, כי כבר היו דברים מעולם.

הממונה על שירותי־הביטחון לשעבר, איסר הראל, סיפר בסיפרו כי במשך כמה שנים ראה המישטר הבן־גוריוני בשבועון העולם הזה את אוייבו המסוכן ביותר.

היו אלה השנים שבהן שלטו משה דיין ושימעון פרס במדינה, מאחרי גבו של „הזקן”. אז הופעלו נגדנו שירותי־הביטחון והמישטרה, התפוצצו הפצצות במישרדי המערכת, נשברו עצמות העורכים, נעשה ניסיון להקים נגדנו שבועון מתחרה שמומן בכספי שירותי־הביטחון, ניתנה הוראה לתיאטרון הלאומי להציג מחזה־הסתה שנכתב נגדנו, ולבסוף הוכן חוק מיוחד כדי להכניס אותנו לבית־הסוהר.

כל האמצעים האלה לא שברו את העולם הזה. להיפך, היתה זו שעתו היפה ביותר של שבועון זה. קוראיו־נאמניו המתינו מדי שבוע לגיליון החדש, בדריכות ובמתיחות. הם לא הרגישו את עצמם כקוראים רגילים של עיתון רגיל, הם ראו בקוראי „השבועון המסויים” מחנה לוחמים, ובפירסום כל גיליון אקט של מאבק.

במאבק זה בין השילטון למכבש־הדפוס ניצחה המילה המודפסת.

אין ספק שאיסר הראל אכן צדק בהערכתו: יותר מכל גורם אחר בארץ הכשיר העולם הזה את הקרקע להתמוטטות מישטר בן־גוריון, לכישלון רפ״י ולהחזרת מידה של שפיות למדינה. עד למילחמת ששת־הימים, כאשר שיכרון הניצחון והחזקת השטחים פתחו את הפתח לתהליך הקצנה, אשר פירות־הבאושים שלו מונחים עתה לפנינו.

■ ■ ■

עכשיו נכנסים לתקופה חמורה יותר לאין שיעור.

קשה לחזות מראש מה עתיד להתרחש. ייתכן שראשי המישטר החדש כנים בכוונתם המוצהרת לשמור על חופש־העיתונות במדינה — אם כי מותר לשאול מה פירושו של חופש־העיתונות בעיני גאולה כהן, למשל.

אך ברור כי מישטר כזה, בעל סיגנון כזה, מוכרח להתנקש בחופש־העיתונות, במוקדם או במאוחר. ולו רק מפני שיביא למצבי חירום לאומיים, למילחמה ולהתנגשויות פנימיות, הנוגדים מטבע מהותם את חרויות־האדם.

בשנים האחרונות נמצאו מחקים רבים להעולם הזה. גם עיתונים אחרים העזו לחשוף פרשות־שחיתות, להתגרות בבעלי השררה, למתוח ביקורת קטלנית.

מצב זה השתנה כעת כליל. חוששני כי מחקינו ימצאו עתה יעדים אחרים ליצר־החיקוי שלהם. לא יהיה נוח, וגם לא פופולארי, ללכת עתה בדרכי העולם הזה.

חוששני שלפנינו תקופה ארוכה, שבה נעמוד שוב לבדנו מול גלי שטיפת־המוח, שבה נצטרך לקבל על עצמנו סיכונים רבים.

הדבר יחייב היערכות חדשה של המערכת לקראת המצבים הצפויים. אנו מתחילים עתה לתת את דעתנו על כך.

הדבר מחייב גם הידוק מחודש של היחסים בינך, הקורא, לבין העיתון. כמו בימים עברו, כאשר „השבועון המסויים” היה מוחרם, נרדף ומושמץ, אנו נהיה שוב זקוקים לעזרת הקוראים לשם הגנה על העיתון ולהפצתו בבתים רבים.

כל גיליון של „העולם הזה” מהווה עתה תחמושת במאבק על דמותה של המדינה, שפיות־דעתה וקיומה כמדינה דמוקרטית, מודרנית, חילונית ונאורה. יש לדאוג שתחמושת זו תגיע ליעדה, שתהיה מצוייה בידי כל אזרח שירצה להשתתף במאבק זה. לשם כך תהיה דרושה עזרתך הפעילה.

לפני 27 שנים וחודשיים אימצנו לעצמנו סיסמה. נדמה לי שהיא רלוונטית כיום יותר מכפי שהיתה אי־פעם:

בלי מורא, בלי משוא־פנים.

אורי אבנרי

מכתבים

מי איבד את הבושה?

אחת מסיסמות־הבחירות של הליכוד במערכת־הבחירות האחרונה, היתה „הם איבדו את הבושה!” — שהיתה מכוונת כנגד מנהיגי המערך. עכשיו, אחרי צירופו של המחדלסור מיספר אחד לממשלת הליכוד, אפשר להשתמש באותה סיסמה עצמה נגד ראשי הליכוד: גם הם איבדו את הבושה. רק שהם איבדו אותה הרבה יותר מהר מאשר המפא״יניקים־לשעבר.

אסתר בחבוט, בת־ים

מה שמנחם בגין צריך עכשיו לעשות זה רק לשכנע את גולדה מאיר להצטרף לממשלתו, ואז אפשר להתכונן למילחמה כבר באוקטובר הקרוב.

אברהם נאור, רמת־גן

...צעדו של מנחם בגין מוכיח, שהוא מפחד מפני השילטון. העובדה שהציע את מישרד־החוץ למשה דיין מצביעה, אולי, על כך שהוא סבור שאין בין מנהיגי הליכוד איש המתאים לתפקיד זה. אפשר לסמוך על בגין שהוא מכיר היטב את האנשים שבמחיצתו.

מ. דן, חיפה

עד שלא הציע מנחם בגין את תפקיד שר־החוץ בממשלתו למשה דיין, הייתי מודאג. הקיצוניות, חוסר־הגמישות והיעדר־הנכונות של מר בגין לפשרות, עלולים היו להמיט שואה על עם ישראל. עתה, כשמינה את משה דיין לשר־החוץ, נרגעתי. עצם המינוי מוכיח שהממשלה החדשה תלך לפשרות, לוויתורים ולנסיגות. עד עכשיו לא היה מי שיסביר לעם כמה זה חשוב, אבל עכשיו יוכל לעשות זאת דיין. הוא כבר רגיל להיכנע ולהתרפס בפני האמריקאים.

יוסף צ., תל־אביב

...בא לי להקיא!!!

אבינועם ריבלין, הרצליה

סיפוחו של דיין לממשלת המילכוד היה הקש ששבר את גב הגמל — את הגב שלי, בכל אופן. מישהו מצטרף אלי לקנדה?

נורית רזין, תל־אביב

„עכשיו אני רואה כמה אתה חולה...”

לקראת האסון

איני באה להתייחס כאן לעצם מהות הקטסטרופה שנפלה עלינו עם עליית הליכוד לשילטון. על כך נשלם את המחיר, עם פרעון השטר.

מר אבנרי מציין בכתבתו (העולם הזה 2072) כי המוני עם ישראל, אשר בחרו בליכוד, „לא היו מודעים לכך במעשה אשר יירשם בסיפרי ההיסטוריה, אבל הם עשו זאת. המניעים של איש ואשה מהם אינם חשובים. חשובה רק התוצאה: התוצאה נוראה.” זה נכון, ללא ספק.

מאידך ממשיך מר אבנרי ואומר: „העם חש מה שהוא עושה, אילי לא בצורה מודעת לגמרי. אך לפחות, מתחת לסף־ההכרה, ידע היטב. הוא החליט לוותר סופית על סיכוי לשלום, ולא חשוב באילו תירוצים תורץ הדבר.”

קיימת כאן סתירה. מחד, המניעים של איש ואשה אינם חשובים, חשובה רק התוצאה.

מאידך, „מתחת לסף־הכרתו ידע היטב.”

המעשים שאדם עושה מתחת לסף־הכרתו אינם מודעים בהכרח לעושיהם, ובוודאי לא במיגזר כה רחב של הציבור.

אנשים רבים שבחרו הפעם בליכוד, לא בחרו בצורה ראציונלית. זאת היתה ענישה למערך. זאת היתה מחאה נגד השילטון

(המשך בעמוד 6)

ברסום מלניק/רפאל טיראן

תשקיף

דיין לא יתפטר

משה דיין אינו מתכוון להתפטר מהכנסת ולהחזיר את המנדט שלו למיפלגת העבודה, שברשימתה נבחר.

גם אם לא ייצא מינויו כשר־חוץ בממשלת הליכוד לפועל, לא יחזיר דיין את המנדט ויישאר במיסגרת סיעת יחיד בכנסת.

דיין עדיין חולם שתיווצר סיטואציה בה ייקרא לתפקיד ראש־הממשלה. כיוון שכראש־ממשלה יכול לכהן רק חבר־כנסת נבחר, אין דיין מוכן לוותר על מקומו בכנסת.

מועמדי וייצמן לתפקיד הרמטכ״ל

שר־הביטחון המיועד, עזר וייצמן, יצטרך להמליץ לפני הממשלה החדשה על מועמדו לתפקיד ראש־המטה־הכללי במקומו של רב־אלוף מרדכי („מוטה״) גור.

הבחירה תיפול, כנראה, על אחד משני האלופים — הרצל שפיר, כיום אלוף־פיקוד־הדרום, ויצחק („חקה״) חופי, שעיתונים בחו״ל דיווחו כי הוא עתה ראש המוסד. שפיר, הוא אחיו של ח״כ איש חרות אברהם שכטרמן. חופי נהנה מאמונו וייצמן עוד מן התקופה שבה חופי היה עוזרו באגף המטה־הכללי.

האלוף (מיל.) ישראל („טליק״) טל יישאר במישרד־הביטחון, אלא־אם־כן יביע את רצונו לפרוש.

עזר וייצמן מתכוון להכניס שינויים מרחיקי־לכת במיבנה מישרד־הביטחון, ודגש מיוחד יושם על אירגון־מחדש של מערך הפיתוח והמדע הביטחוני, שייהנה מיתר עצמאות ובראשו יעמוד הפרופסור יובל נאמן. הכוונה היא לאחד פונקציות מקבילות במישרד־הביטחון ובצה״ל, הקשורים למישרד־הביטחון אך לא כפופים אליו ישירות.

הרצוג נשאר - כץ במקום דיניץ

בליכוד אין כל כוונה להחליף את שגריר ישראל באו״ם, חיים הרצוג, אשר רבים בצמרת המיפלגה מעריכים מאד את עבודתו. יחד עם זאת יש לשער שלשר־החוץ הנכנס, במייחד אם יהיה זה משה דיין יהיה מה לומר בנדון.

לעומת זאת יוחלף בעתיד הקרוב ביותר שגריר ישראל בארצות־הברית, שימחה דיניץ.

גם מישרה זו תאוייש על־ידי אחד מנאמניו של בגין, שמואל כץ, שאף יצא לפני ימים אחדים לארצות־הברית למסע־הסברה מטעם הליכוד.

ועדת־מינויים סודית בתנועת החרות

ועדת־מינויים סודית, שחבריה הם חברי־הכנסת יצחק שמיר, חיים קורפו, משה ארנס ואיתן ליבני, הוקמה בסוף השבוע שעבר על־ידי חבר־הכנסת מנחם בגין, במטרה לגבש המלצות לאיוש תפקידים שיימסרו לאנשי תנועת החרות.

שלושה מארבעת חברי הוועדה — שמיר, קורפו וארנס — מתמודדים על תיק אחד ואולי על שניים שיינתנו לחרות בממשלה. נוסף על ראשות הממשלה ותיק־הביטחון.

הכוונה המקורית היתה שחבר־הכנסת משה ארנס יהיה שר לבינוי, מים ואיכות־חיים, בעוד שמיר יהיה שר־בלי־תיק.

חבר־הכנסת חיים קורפו פועל למען נתינת תיק הבינוי לשמיר, בתיקווה שיוכל לשמש סגן שר לענייני שיכון תחתיו. התמיכה במגמותיו של קורפו נובעת מן הרצון לבלום את עלייתו המהירה של הפרופסור ארנס, המוכר באחרונה כיורשו של בגין, ולאו־דוקא מן ההכרה בכישורי הצמד שמיר־קורפו.

אם שמיר לא יתמנה כשר הבינוי והמים, ייאלץ קורפו להסתפק בראשות ועדת־הכספים של הכנסת.

נדחתה הצעת הליכוד להצלבה במישרות

אנשי הליכוד לחוצים בצבת הקיצוץ במיספר מישרדי־הממשלה, ונוכחו לדעת שהעוגה קטנה מדי והנוגסים בה רבים מדי.

על רקע זה הועלתה על־ידי אחת מעוזרותיו של עזר וייצמן, מינה רייסר, הצעה שלפיה יתאפשר מינויים של אנשי הליכוד למישרדים שבראשם יעמדו אנשי המפד״ל, ולהיפך. ההצעה אומצה גם על־ידי אישים בכירים אחרים בהנהגת הליכוד והוגשה למפד״ל, אשר דחתה אותה מכל־וכל.

כל אחת מחטיבות הליכוד תשמור על חזקתה על המישרדים שימסרו לה, וכך לא יקרה שאיש המיפלגה הליברלית, למשל, ימונה כסגן־שר תחת איש חרות או להיפך.

ד״ר בן־אלישר - מנכ״ל משרד רה״מ

מנהיג הליכוד, ח״כ מנחם בגין, ימנה — עם כניסתו לתפקיד ראש־הממשלה — את הד״ר אליהו בן־אלישר לתפקיד מנכ״ל מישרדו.

בן־אלישר מנסה בימים האחרונים „למכור את עצמו״ כשגרירה הבאה של ישראל בוושינגטון. אך יישאר ככל הנראה בירושלים. למרות שהיו שרצו למסור לו את תפקיד יועץ־ראש־הממשלה לענייני עיתונות בילבד, הרי מנהיג הליכוד מוקיר מאד את פעולתו במערכת הבחירות, ויגמול לו עליה ביד רחבה.

יחיאל קדישאי — מזכירו האישי של בגין שישמש בעתיד כראש לישכתו — ובן־אלישר, יהוו בעתיד את החוג המצומצם של יועציו ונאמניו הקרובים ביותר של בגין.

לא יוקם מישרד להסברת־חוץ

ההצעה להקמת מישרד להסברת־חוץ, שהועלתה על־ידי ח״כ מנחם בגין בעימות הטלוויזיוני שלו עם שימעון פרס, תיגנז ככל הנראה.

ציוותי הליכוד, שבדקו את ההצעה, הגיעו כי הוצאתה לפועל כרוכה בקשיים מרובים, שספק אם ניתן יהיה להתגבר עליהם. צפוייה התנגדות חריפה של ועד עובדי מישרד־החוץ להוצאת המחלקה מתחום סמכותו של המישרד.

מכיוון שאי־אפשר יהיה לשכנע את אנשי מישרד־החוץ לעבור למישרד חדש, יהיה צורך בהקמת מערכת־הסברה מקבילה, דבר מייתר לדעת אנשי הליכוד.

המלצת הצוותים היא, איפוא, למנות לענייני־הסברה בחו״ל מתאם שלא יהיה חבר בממשלה.

אולם, איש מחברי הצוותים לא העז, עד כה, לדווח על הממצאים לבגין עצמו.

ח״כ מעורב בתאונת־דרכים

חבר הכנסת יורם ארידור, מראשי סיעת הליכוד בהסתדרות, פגע ביום הראשון שעבר במכוניתו בהולך־רגל. רגלו של הולך־הרגל נשברה ופניו נחבלו, והוא אושפז בבית־החולים „איכילוב״ ממש בשעה שבה עזב את בית־החולים מנחם בגין, מנהיג הליכוד.

התאונה התרחשה, למרבה הפלא, דווקא מול שער הכניסה לבניין הוועד־הפועל של ההסתדרות, ושעה ארוכה נראה ארידור משוטט בעצבנות לאורך גדרות הבניין, שעליהן התנוססו סיסמות בגנות הליכוד. אחרי שנחקר בידי שוטרי ענף־התנועה, מיהר יורם ארידור לבית־החולים „איכילוב״, הפעם כדי לבקר אצל פצוע התאונה.

מרד נגד המפכ״ל במחוז הצפוני

אנשיו של רב־ניצב חיים תבורי, מפכ״ל המישטרה, ניסו במשך השבועיים האחרונים לגלות מי הם קציני המחוז הצפוני שהתמרדו נגד המטה־הארצי.

הפרשה נתגלתה לציבור הרחב כאשר סוכנות עתי״ם העבירה ידיעה של אחד הכתבים שלה בצפון הארץ, שבה נאמר כי קציני־מישטרה ביקשו גיבוי לשם הפעלת יד חזקה נגד משמיצי המדינה ונגד ערבים מסיתים, כדי להשתיקם. הכוונה היתה להציג את המפכ״ל תבורי ואת צמרת המטה־הארצי כחלשים ובלתי־מתאימים לתפקידם.

הקצינים המתמרדים נגד הקו המתון של תבורי, כבר הודיעו לכתב עתי״ם כי קיבלו הבטחות לשינוי המצב, אך לא נקבו בשמות.

המטה־הארצי פנה אל אריה מאיר, כתב עתי״ם, ששוחח עם הקצינים מהמחוז הצפוני במטרה לקבל ממנו הבהרות, אך העיתונאי סירב לגלות מי הם הקצינים שהתמרדו.

מדוע שותקת גולדה?

שמועות שונות על מצב בריאותה של גולדה נפוצו בשבועות האחרונים, בעיקבות שתיקתה העקשנית מאז מפלת המערך בבחירות. שמועות אלה אינן נכונות, והסיבה לשתיקה אינה בריאותית.

גולדה מאושפזת לצורך הערכת מצבה במחלקה ההמטולוגית (מחלקת הדם) בבית־החולים „הדסה״ בירושלים. היא תחזור כנראה בסוף־השבוע הביתה, אחרי שהפרופסור גבריאל איזק, ראש השירותים ההמטולוגיים ב„הדסה״, יסיים את סידרת הבדיקות. גולדה נמצאת במיפוסו כבר יותר משלוש שנים.

מאבק על הרשות לתיכנון כלכלי

ברשות־לתיכנון־כלכלי יחולו שינויים ניכרים, כשהמגמה תהיה לחזקה ולהפוך אותה לגוף ייעוץ רציני, לצד מישרד האוצר והמישרדים הכלכליים בממשלת הליכוד.

על תפקיד יו״ר הרשות נאבקים הכלכלן ניסים ברוך, וחבר־הכנסת הטרי איש חרות, יגאל כהן. אם יזכה כהן בתפקיד, ימונה ברוך כמנכ״ל אחד המישרדים הכלכליים.

אשר למדיניות הכלכלית, הוחלט בליכוד לשלם שכר לחברי מועצות־המנהלים של החברות הממשלתיות, במטרה לעודדם ליטול חלק פעיל בניהול המיפעלים, למשוך כוחות־ניהול מעולים ולאפשר החלפתם של מרבית חברי מועצות־המנהלים, שעד כה התייחסו להשתתפותם בגופים אלה כאל חאלטורה.

פייגנבוים וארואסטי נחקרו ע״י המישטרה

שני כוכבי הספורט הישראלי, הכדורגלן הבינלאומי יהושע פייגנבוים מהפועל תל־אביב והכדורסלן מוטי ארואסטי ממכבי תל־אביב, נחקרו על־ידי המישטרה בקשר עם רכוש גנוב.

הם נלקחו לחקירה לפני כשבועיים, על־ידי בלשי היחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב, בעיקבות גילוי רשת פורצים שממנה קנו השניים מערכות סטריאו במחיר של באלפיים לירות.

הפורצים גנבו מחנות בתל־אביב 28 מערכות־סטריאו, ואחרי שנלכדו גילו למי מכרו את הסחורה. יחד עם שני הספורטאים נעצר, גם כתב־הספורט ניקי פרימו, אך אחרי סיום החקירה שוחררו השלושה.

C.H.R.

תכשירים אקסקלוסיביים עם Collagen 100
לטיפול אינטנסיבי ולאיפור אופנתי

איפור־טיפולי-אופנתי ובלעדי:

* שפתון־פלוס - C.H.R.Extraordinary Gel LipGloss – חדש!
שני שפתונים אופנתיים בקופסה אחת: קרמי + מוכסף.
להגנה מפני יובש. באריזה מהודרת עם מראה ומכרשת. 4 גוונים זוהרים.

* מייקאפ־פלוס - C.H.R. Extraordinary Face Makeup – חדש!
איפור קרמי נוזלי בפורמולה חדשה ומהפכנית לאיפור הפנים.
לשמירת לחות העור — גם לעור יבש ביותר. 7 גוונים אופנתיים.

טיפול אינטנסיבי -
לשמירת הגמישות ולהחזרת הלחות:

* C.H.R. Moisture Concentrate 3 oz.
קרם לחות נוזלי לעור רגיל, יבש ויבש מאד.
* C.H.R. Moisture Concentrate
קרם־טיפולי ליום, הפועל 24 שעות ביממה.
* C.H.R. Creme Concentrate
קרם הזנה הנספג במהירות, לעור רגיל ויבש.
* C.H.R. Eye Creme
קרם עיניים לכל גיל ולכל סוגי העור.
* C.H.R. Masque
מסיכת־פנים קרמית לעור רגיל, רגיש ויבש מאד.
* C.H.R. Hand Creme Concentrate
קרם ידיים מעודן לטיפול ביום ובלילה.
* C.H.R. Body Lotion
תחליב־טיפולי לגוף מכף רגל ועד ראש.

המלכה של הקוסמטיקה
'ULTIMA' II
CHARLES REVSON

תכשירי היוקרה "אולטימה" II להשיג ב"כל־בו שלום", ב"שקם", ב"המשביר לצרכן" ובמקומות הבאים ברחבי הארץ:
* "אדי", אבן גבירול 30 ת"א. * "אדי", ככר המדינה ת"א. * "ג'ולי, דיזנגוף 109 ת"א. * "דוד וליזה", פרוג 5 ת"א. * "דנה", יהודה המכבי 52 ת"א. * "מימוזה" בן־יהודה 55 ת"א. * "מרים", דיזנגוף 272 ת"א. * "פאר", אבן גבירול 94 ת"א. *"סוליי" נוה אביבים ת"א. * "הדר", קרניצי 40 רמת־גן. * "פמינה", שד' הנשיא 135 חיפה. * "צילי", הרצל 16 חיפה. * "נעורים", החלוץ 48 חיפה. * "נעורים", הרצל 28א' חיפה. * "אלרואי", טבריה. * טייכמן, נתניה. * "אניה", הרצליה. * "ביוטי מרק", כפר שמריהו. * "טופז", כפר־סבא. * "עליזה", פתח־תקוה. * "מירי אורן", בת־ים. * "מסקוט", ראשון לציון. * "ורד", אילת.

צוות "אולטימה" II ישמח לארח אותך בפגישות הדרכה אשר בהן תוכלי ללמוד ללא תשלום — כיצד לטפח את יופייך בביתך. הפגישות מתקיימות ב"בית רבלון", רח' חובבי ציון 65, ת"א, ונמשכות 3 שעות כל אחת, בימים ראשון ושלישי משעה 3.00 עד שעה 6.00 אחר־הצהרים.

הורוס קופ

לבני מזל טלה — צפוי שבוע פורה ביותר. הבוס יציע לכם הצעה מעניינת מאד, אל תדחו אותה. קבלו אותה והשתדלו למלא את דרישותיו על הצד הטוב. זה ישתלם לכם ויש לכם סיכוי רציני לעלות בדרגה. לך, בת טלה, ייגרם השבוע מפח־נפש קל מצד אדם הקרוב לך.

* * *

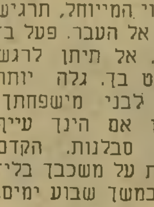

ברגע שתעמוד על סף השינוי המיוחל, תרגיש כבול אל העבר. פעל בהגיון. אל תיתן לרגש לשלוט בך. גלה יותר הבנה לבני מישפחתך. אפילו אם הינך עייף וחסר סבלנות. הקדם לעלות על משכבך בלילות במשך שבוע ימים, צבור כוח. העסקים ימשיכו במשך השבועיים האלה לפרוח. היזהר מחבר טוב לעבודה, הרוצה להכשילך.

* * *

לבני תאומים, צפוי שבוע קל ביותר. בשטח הרומנטי, הצלחות מסחררות. אם אתה מצייר, הגיע הזמן שתיקח את המכחול לידיים. זה שבוע בו תיהנה מהליכה לתיאטרון, קריאת ספרים ושמיעת מוסיקה. בשטח הפיננסי צפוייה לך הצלחה, אך היה זהיר וחשב צעדיך.

* * *

שבוע מלא פעילות, מצפה לך, סרטן, בשטחים רבים. חלק משאיפותיך בעבר — יתגשמו סוף־סוף. עיסקה גדולה, אותה אתה מתכנן כבר הרבה זמן, תצא לפועל. בחיי המישפחה רגיעה. לך, סרטנית, מצפה הפתעה מצד אדם קרוב ביותר. טיול אותו תיכננת זה זמן רב, יצא אל הפועל. הוא תחת השפעתך, ויקנה לך למה שחיכית.

* * *

השבוע תסיים בהצלחה תפקיד בו לקחת חלק בעבר. אתה חוזר שוב לעבודתך הקבועה. היזהר מהתנגשויות בינך לבין חבריך לעבודה. האנשים שמקנאים בך מחכים שתעשה מישגים כדי להשתמש בהם נגדך. עם קצת עירנות תוכל להתגבר על כל המיכשולים אשר יעמדו בפניך.

* * *

במישפחה לפי כל הסימנים, השבוע, הוא השבוע שלך. כוכבך מראה הרבה אושר. הפסקת לזרוק חיצים מכאיבים, ואתה שוב מסביר פנים לבת־זוגתך ולעולם כולו. במישור המיקצועי יהיה עליך לקבל החלטות רבות וקשות. שקול את ענייניך בזהירות רבה.

אם אתה שואף לחידושים באורח חייך, הזמן המתאים לכך הוא השבוע. הייה יותר תקיף ועמוד על זכויותיך. עליך לפעול בהגיון. בקרוב יגיע מיכתב לו ציפית זמן רב. אל תשהה את מתן תשובתך, ענה מייד לטובתך ולטובת בני־מישפחתך. אפילו אם מצב רוחך ירוד ואת עייפה עד מוות, אל דאגה, החופש המיוחל יהיה בשבוע הבא. בלה עם המין היפה.

* * *

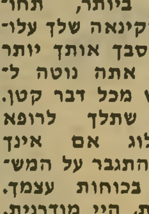

כשאתה מצליח להיות ערמומי או רע, המחיר עלול להיות גבוה ביותר, תחושות הקינאה שלך עלולות לסבך אותך יותר ויותר. אתה נוטה להתרגש מכל דבר קטן. רצוי שתלך לרופא פסיכולוג אם אינך יכול להתגבר על המשברים בכוחות עצמך. עקרבית, היי מודרנית.

* * *

אתה עובד יתר על המידה, ולוקח על עצמך עבודות שהממונים עליך אינם מטילים עליך. אתה בסך־הכל בורג קטן במנגנון, ואף אחד לא מעריך זאת. לכן מוטב כי תפנה את מירצך לאופקים אחרים, אשר יביאו לך יותר סיפוק והנאה. במישור הרומנטי, תן לרגש לשלוט בך. קשיחות ויישנות לא יביאו לך את החוויות המסעירות והמהנות להן אתה מצפה. המשך לשמור בקפדנות על הדיאטה.

* * *

היסודות האיתנים שאתה עומד לבנות יתנו בקרוב את פריים. אומנם נדמה לך שבת זוגך מתייחסת אליך בקרירות. אבל אין מקום לדאגה, היא אוהבת אותך יותר מתמיד. התייחס אליה בהתאפקות ובהבנה, ואל תסבך את אהבתכם בדמיונות־שווא. המשך ליהנות מגן־העדן שיצרתם עד כה. המאמץ בעבודה הוא זמני. המשך להתמסר לה, המאמץ כדאי.

* * *

שוב אינך מלא מרץ ויוזמה, ומוטב שלא תקבל על עצמך עבודות רבות השבוע. האדם הקרוב לליבך יגיש לך עזרה ממשית, יסייע לך בגילוי חיבה, ויעזור לך לעבור כמה וכמה מיכשולים קטנים. אל תדחה אותו, אפילו אם נדמה לך שהוא מעצבן אותך. קח את העניינים בידיים. שאף לשלווה ושקט נפשיים. הפעל את כל כוחותיך לחיזוק תהליכים ישנים. צא לחופשת קיץ, היא דרושה לך יותר. ליבשי פירחוני.

* * *

אתה עומד בפני צעד מכריע בחייך. בשבוע זה תחול תזוזה קלה ביחס לגורלך ועתידך. אחרי השלב הזה, יבואו שלבים נוספים. עבור אותם בלא להיחפז אחד אחד. אל תזרז את גורלך. אתה עוד תגיע לאושר המקווה. את, בת דגים, תמשיכי לעשות חיים, בלי היטב, צאי בחברה והקפידי על מראך החיצוני. כולם אוהבים אותך ורוצים אך ורק בטובתך. את צועדת בצעדים בטוחים לאושר הנכסף.

מכתבים

(המשך מעמוד 2)

הקיים. (מר בן־אהרון צדק, במישדר הטלוויזיה, לדעתי, כאשר אמר זאת. רק שמר בן־אהרון האנטיפטי, ושבאופיו הינו אנטי־דמוקרטי, יצר אנטגוניזם אצל כל פרט ופרט, ומכאן ההוכחה הבנאלית והידועה שפאשיזם אינו קיים בהכרח רק אצל הימין, אלא גם אצל אלו אשר מתעטפים באיצטלה של „מיפלגת הפועלים").

העם בחר בליכוד משום שנמאס לו לספוג את כל אשר ספג במשך שנים מהמערך. בצורה הגסה והפשוטה ביותר, נמאס לספוג שתן בעיניים ולהכריז שוב ושוב שזהו גשם.

הזדעזעתי כאשר שמעתי חייל צעיר אומר ש„לא נורא שרק"ח קיבל שני מנדטים נוספים. בגין יוציא אותם מחוץ לחוק," או שטויות מגובבות כגון „מה שדרוש לנו כאן זאת דיקטטורה לכמה שנים." אבוי לנו אם זה מה שיבוא עלינו.

אני חוששת למדינה הזו, שאותה אני אוהבת, וחוששת מחורבן בית שלישי בגלל אנשים פאנאטיים כמר בגין, עם כל יושרו ודבקותו הפוליטיים (ואולי דווקא בשל כך), או בגלל אנשים בלתי־אחראיים, ילדותיים ורברבניים שבוודאי לא יביאו לנו פיתרון בשעה כה נחוצה, כמר עזר וייצמן.

ברור היה, מאידך, שלהצביע עבור מיפלגת שינוי הוא להצביע לאחת משתי המיפלגות שיעלו לשילטון, שכן זו תזדרז לעלות על עגלת המנצח.

אבל להאשים את העם בכך ש„המערך הביא את העם לכך," בכך ש„בתת המודע ידע מה הוא עושה" זו טעות.

מה הביאו המיפלגות האחרות כאלטרנטיבה?

זאת המדינה שבה אני אומרת „ברוך שלא עשני גבר," כי בכל זאת סיכויי ההסתברות שלי להיהרג במילחמה הבאה יהיו אולי קטנים יותר. אם כי כאזרחית, גם בכך אינני בטוחה. שהרי אמצעי־הלחימה „הולכים ומשתכללים ממילחמה למילחמה."

לידיה דומנייבסקי, תל־אביב

תוצאות הבחירות מזכירות לי סגן־אלוף קופטי שבוי, שחקרתי במילחמת ששת־הימים. הוא אמר לי אז: „התפללתי לתבוסה קטנה של המוסלמים במצרים, אך לא למפולת. הרי אני בכל־זאת מצרי." גם רוב הבוחרים שהצביעו כמחאה נגד המערך, לא רצו במפולת המערך. הם הרי בכל־זאת ישראלים.

המפולת שהיתה, היא תוצאת ההתנהגות השחצנית של יצחק רבין: הוא התנהג כאילו המדינה היא ירושה פרטית שלו. התנהגותה של אשתו בפרשת הדולארים, והתעקשותו של רבין שלא להחליף את אשר ידלין כמועמד לנגיד בנק־ישראל בהתחלת חקירתו — כל זה עורר בציבור הרגשה שפה לא מתחשבים בדמוקרטיה.

משה ס., בת־ים

להיות לעיניים

אבקש מאנשי העולם הזה, שבמקום להתחיל לבכות על זה שהליכוד עלה לשילטון, יתאזרו בסבלנות ולא יתחילו לתקוף אותו כבר מההתחלה. אם אפשר, אנא תייעצו למפלגת הליכוד איך לנהוג, אם במאמרים ואם בחקירות, כדי שהמיפלגה הזאת לא תגיע גם־כן לממדי השחיתות שאליהם הגיעה מיפלגת העבודה. כיתבו, חיזרו וכיתבו, והזכירו את פרשיות השחיתות, הביזבוז וניפוח המנגנון שהיו בתקופת מיפלגת העבודה, כדי שכל זה לא ייעשה שנית. אני מקווה שאתם תהיו להם לעיניים.

יאיר קינן, יפו

על אודות הבוחרים שהצביעו עבור הליכוד על־מנת להעניש את המערך, ניתן לומר את הפסוק הבא: „הזורעים ברינה — בדימעה יקצורו."

שאול פרידלר, קריית־שמואל

ברגעים גדולים אלה של התרוממות־הרוח, קבלו נא את איחולי ואיחולי חברי על התמורה ההיסטורית שחלה במדינה. תוצאות הבחירות מוכיחות כי העם, הכמה לסילוקו של השילטון המסואב של המערך ששלט בו שלוש עשרות שנים, הוכיח בגרות לאומית, לא שעה לאיומים ולאזהרות־הסרק והעלה את האדם המתאים ביותר לעמוד בראש ממשלת ישראל — מנחם בגין.

אבי לוי, חיפה

אחרי עליית הימין לשילטון, בראשות הטרוריסט מנחם בגין, והסכנה שהוא ירכיב את הממשלה הבאה ויעמוד בראשה, כדאי להיזכר בדבריו של ישעיהו בן־אמוץ: „ויקרא ביום ההוא לבכי ולמיספד ולקרחה ולחגור שק. והנה שימחה וששון, הרוג בקר ושחוט צאן, אכול בשר ושתות יין, אכול ושתה כי מחר נמות." (ישעיהו כ"ב 13—12).

שבתאי לוי, רמת־גן

עכשיו מיפלגת הליכוד עלתה לשילטון בישראל. מיפלגת העבודה קיבלה בבחירות מכה קשה, בגלל השחיתויות. עכשיו התור של הליכוד ומיפלגת המפד"ל לקבל מכה קשה. הממשלה החדשה שתקום בישראל לא תהיה ממשלה טובה. שבועון העולם הזה חייב עכשיו לגלות לציבור את השחיתויות של מיפלגות הליכוד והמפד"ל.

צריך שיגאל לביב ואורי אבנרי יגלו לציבור בישראל את חשבון־הבנק בחו"ל של מנחם בגין ראש־הממשלה המיועד, עזר וייצמן שר־הביטחון המיועד, ואריק שרון.

יוחנן כהן, בית־השיטה

ספירת הקולות תמה. הספירה לאחור החלה.

בנו לוי, חיפה

הכל קדוש

יש לי עצה טובה, שכדאי שתמכרו אותה לקהל קוראיכם במדור „אתה והלירה", המיועד לכל אלה הרוצים לעשות עסקים טובים. תפתחו חנויות לתשמישי־

קדושה, לכיפות סרוגות ולציציות. זה הולך להיות עסק לא־נורמאלי. אתם תראו בכמה מאות אחוזים יעלו המחירים של תשמישי־קדושה אלה בעוד כמה חודשים, כאשר ממשלת ליכוד־המפד"ל תמשול בכיפה.

אליעזר גולדמן, תל־אביב

מיקי־מאוס לכנסת!

איש־בשורה אני היום. ברצוני לבשר לכל בית־ישראל, כי בחודשים הקרובים יגיעו ארצה שני יהודים נרדפים נוספים — מיקי־מיכאל מאוס, ודונאלד־דניאל דאק.

השניים יעזרו לחברם, פלוטו־שרון, לאייש את הכסאות המיותמים בכנסת לקראת מערכת־הבחירות הבאה שלו. תושבי ישראל, היכונו: יחולקו צעצועים והבטחות מפלסטיק בכל קרן־רחוב. הישמרו מפני שילטונות המס בדיסנילנד.

א. בן, רמת־גן

על הכאב

הכתבה על „היחידה שנמחקה" (העולם הזה 2072), על אסון מסוק היסעור, היתה יפה וביטאה היטב את הכאב ברחובות ובארץ על מותם של 54 החיילים שנפלו באסון. שתי הערות שאני מבקש להעיר: התמונה שפורסמה והראתה, כביכול, את בנות משפחת כוכבי מתייפחות ליד הקבר, אינה למעשה של קרובי־המישפחה, אלא של שכניה הקרובים. אני גר באיזור של מישפחת כוכבי, ולכן הייתי מבקש שתתקנו את הטעות.

יש לי גם הערה מהותית לסיפורו של אחד הניצולים, כי נשפט יחד עם שניים מחבריו על־ידי דודו כוכבי ל־35 ימי־מחבוש. זה קצת משונה, כי כחייל־לשעבר שעסק בצד המשמעתי בצבא אני יודע שממלא־מקום מ.פ. אינו בעל סמכות לגזור עונש של 35 ימי־מחבוש, אלא־אם־כן היה להם מקודם עונש על־תנאי של 28 יום. מלבד שתי הערות אלה, אני מבקש לחזור ולהדגיש כי הכתבה ביטאה את הכאב שחשנו כאן ברחובות על מותם של דודו וחבריו. תודה לכם.

קורא, רחובות

לא בידור

בתור קורא של העולם הזה, ברצוני

(המשך בעמוד 8)

שום סיכוי לזָקָן...
perma sharp II
חדש!
perma sharp II
חדש!
פרמה שרפ II
המלה האחרונה בסכיני גילוח כפולים!
פרמה שרפ II
הופך את מלאכת הגילוח
לחלקה יותר, נעימה יותר
והרבה יותר מהנה,
פרמה שרפ II
לא משאיר שום
סיכוי לזקן!!
סוּפֶּר גילוח בסוּפֶּר סכין
פֶּרְמָה שַׁרְפּ II

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
לענות ליוסי ורטר מתל־אביב מעל דפי עיתונכם.

הקורא ורטר כותב במדור „מיכתבים" (העולם הזה 2071), שצר לו על זה שה־קללות של הזמרת עליזה קאשי בטל־וויזיה נגד הערבים כאבו למר אליעזר פומרנץ, והוא קורא לזה תוכנית־בידור.

האם קללות נגד ערבים נקראות אצלכם תוכנית־בידור? אני מסופק אם הביטוי „יהודי מזוהם" היה מוצא חן בעיני ורטר, והוא היה קורא גם לו כינוי־בידור.

נדמה לי שהכינוי הזה היה מזכיר לו המון דברים אחרים, שהוא לא היה שמח לזכור אותם. הקורא ורטר היה מעדיף שכל האמנים יקללו את הערבים. אבל, מר ורטר הנכבד: מסופקני אם הקללות של עליזה קאשי נגד הערבים יחזירו לה את בן־אחותה שנהרג במילחמה.

אחמד מסארווה, כפר־סולם

סליחתו של גולדשטיין

לפני שהקורא נחום ורדי מנהריה יבוא להתריע כנגד גזענות בטלוויזיה הישרא־לית (מדור „מיכתבים", העולם הזה 2072), כדאי שיקנה לו מישקפיים וינקה את אוזניו. באיזו זכות הוא מסיק על סמך כתבת־הטלוויזיה על חגיגות מירון, שאורי גולדשטיין גזעני? הרי הכתבה לא היתה בכלל של אורי גולדשטיין.

ב. כהן, ירושלים

● הצדק עם הקורא כהן. הכתבה ש־אליה התייחס הקורא ורדי היתה של חיים גיל, ולאורי גולדשטיין לא היה כל קשר אליה. עם אורי גולדשטיין הסליחה.

הצהרת תלמידים

אנו, החתומים מטה, מצהירים בזאת כי הפיסקה הראשונה במאמרכם „בית־ספר לסקאנדלים" (העולם הזה 2070), שבה נא־

כאיתמר יעוז־קסט, בעל הוצאת־הספרים עקד, המקבל תמיכה כספית שנתית קבו־עה בסך 30 אלף ל"י ממישרד־החינוך־והתרבות למימון הספרים היוצאים בהו־צאתו, לבקש מענק מקרן תל־אביב, וכיצד נעתרו לו פרנסי ושופטי הקרן.

עיון ברשימת השופטים מראה, שכימעט בכל השנים אלה אותם השופטים (השמות הבולטים ביותר ביניהם: א.ב. יפה, אמיר גילבוע, ראובן בר־יוסף, הילל ברזל, ב.י. מיכלי), כאשר הם וחבריהם מתחלקים לשתי קבוצות: בשנה זו אנו נכבד אתכם בפרסים, ובשנה הבאה אתם תכבדו אותנו.

קשה לדעת העוון של מי גדול יותר: של אלה אשר העזו פנים להתאוות לפרס בפעם השניה והשלישית בעוד רבים וטו־בים לא נהנו ממנו אפילו פעם אחת, או של השופטים, אשר בשיפוטם הרע העוו מישפט. יראה הציבור, וישפוט!

א. פלגי, תל־אביב

צדק צריך להיראות

זהו מיכתב ששלחתי לפרופסור אמנון רובינשטיין, מיספר 2 ברשימת המועמדים של ד"ש לכנסת.

קראתי בעיתונים שאתה עשוי להתמנות כשר־המישפטים. כידוע, מואשמים אביך ואחיך בהחזקה בלתי חוקית של מטבע־חוץ ובעבירות על חוק מס־הכנסה, במיס־גרת פעילותם כמנהלי־חברה.

כל עוד לא נגמרו החקירה המישטרתית, וההליכים בבתי־מישפט בנושא זה, לא ייתכן שתיטול על עצמך את מישרת שר־המישפטים, שכן אם תתמנה תעמיד את עצמך במצב בלתי־נסבל.

אין צורך להזכיר למועמד למישרת שר־המישפטים, שהצדק חייב גם להיראות, לא רק להיעשות. לשר־המישפטים השפעה חשובה בנושא קידומם של שופטים והע־לאתם־בדרגה. כדי לסכל מראש כל אפ־שרות של לזות־שפתיים, טוב תעשה אם תסרב להתמנות כשר־המישפטים עד אשר

מנהלת בית־ספר אורה כרמי
כבוד עם מישמעת

מר ש„כשתלמידי בית־ספר יונתן בנתניה שומעים את השם אורה כרמי הם מגיבים... בפחד." אינה נכונה. אין אנו מפחדים מהמנהלת אורה כרמי, אלא להיפך. אנו מעריכים אותה מאד.

בבית־סיפרנו יש מישמעת, שהיא דואגת לה מאד, כמו שצריך להיות בבית־ספר. בבית־סיפרנו ישנן החלטות דמוקראטיות שבהן אנו זכאים להביע את דיעותינו. יש לציין כי הצהרה זו לא נכתבה תחת לחץ המורים אלא ביוזמתנו האישית.

מיכל אברמוביץ, ועוד 168 חתי־מות של תלמידי כיתות ו', ז' ו־ח' בבית־הספר „יונתן", נתניה.

הציבור ישפוט

קרן תל־אביב לסיפרות ולאמנות הודי־עה באחרונה את שמות הזוכים במענקים לשנת 1977. והנה, מה נדהמתי להיווכח ש־שישה מן הזוכים בפרסים זוכים בהם כבר בפעם השנייה, ואחד מן השישה (ע. בן־גוריון) אפילו זוכה בו בפעם השלישית(!). וכל זאת, בשעה שרבים וטובים אחרים המגישים מועמדותם זו השנה השישית או השביעית, לא זכו בפרס אפילו פעם.

קשה להבין כיצד, למשל, העז אדם

יכריעו בתי־המישפט סופית במישפטם של אביך ואחיך.

רמי הרטל, תל־אביב

ידלין וידין

בגיליונכם (העולם הזה 2070) מיום 4 במאי פורסמה רשימתו של יגאל לביב, שבה נכתב בין השאר כי שר־החינוך ו־התרבות, אהרון ידלין, שוחח עם הפרופסור ייגאל ידין, שביקש כי אגף־העתיקות ב־מישרדנו ייתן לו מיסמכים שונים. עוד נאמר בכתבה, כי השר סיפר על כך ל־עוזרו־לשעבר, ניסים אלמוג, וכי היועץ המישפטי של המישרד, ד"ר צבי כהן, דיווח לאחר־מכן לשר־החינוך שידין קיבל מה שביקש.

הנני מבקש בזה להכחיש את כל מה שנאמר בכתבה הנ"ל. שר־החינוך לא שו־חח עם הפרופסור ייגאל ידין בנושאים הקשורים למיסמכים כלשהם, וממילא לא נתן כל הוראה לסייע לידין וגם לא קיבל דיווח כי הוראתו מולאה.

ישראל כהן, דובר מישרד־החינוך־והתרבות, ירושלים

● יגאל לביב מגיב: ניסים אלמוג אישר את העובדות שהשר מכחיש. אני מאמין לאלמוג.

מכתבים

השיטות של לביב

ברצוני להתריע על שיטות עבודתו של יגאל לביב, באמצעות מיקרה פרטי ש־אירע לי.

בהסתמכו על ידיעה אנונימית בלתי־מוסמכת, שהופצה במיסגרת פעילותן ה־מוגברת של המיפלגות ערב הבחירות, החל לביב מתקשר אל אנשי־מפתח בעיריית ירושלים, ביניהם דובר העירייה, כדי לב־רר אצלם אם נכון הוא שהסטודיו שלי לצילום ביצע שירותים עבור המערך מקו־פת עיריית ירושלים. הוא אף טען שיש בידיו חשבונות המעידים על כך. אך ה־עובדות לא היו נכונות. החשבונות, שהוז־מנו על־ידי המערך, שולמו על־ידו, ובידי לביב לא היו המיסמכים. לאחר יומיים של עוגמת־נפש, הואיל יגאל לביב להתקשר לעירייה ולהבהיר, שמחוסר הוכחות אפשר לראות את העניין כמחוסל.

דומני שצורת עבודתו של יגאל לביב מחייבת יתר ביקורת ופיקוח מצד עורכי השבועון, אחרת יהפוך העולם הזה לעי־תון בלתי־אמין ושוחר־סנסציות, ובכך תי־פגע מטרתו כמתקן חברתי.

נראה לי כי יגאל לביב חייב להיות מודע לנזק הציבורי שמעשיו עלולים לג־רום במיקרה של טעות, ולא לראות כפחי־תות־כבוד לפנות לנוגעים בדבר ולהתנצל, כשהדבר נחוץ.

שוקי קון, ירושלים

● יגאל לביב מעיר: בעיקבות מידע שהגיע אלי, פניתי לדובר עיריית ירושלים וביקשתי בדיקה של העובדות. אחרי ש־מיסמכים שהובטחו לי על־ידי המודיע לא הומצאו, הודעתי לדובר כי תשובתו מספ־קת אותי. היה זה הצעד המינימלי שנוקט על־ידי כל עיתונאי המקבל מידע.

חקירה תוך השפלה

ב־30 באפריל חזרתי ממסע בחו״ל, לנ־מל־התעופה בן־גוריון. במטוס שלי היתה קבוצה גדולה של ערבים ישראלים. מייד עם רידתנו מהמטוס הוקפנו באנשי ביט־חון שהחלו לרכז בצד אחד, לא בעדינות יתרה, את כל מי שחזותו נראתה ערבית. שמעתי ביטויים מעליבים שבהם השתמ־שו אנשי־הביטחון כלפי הערבים. מסרנו את דרכונינו, ואחר־כך נדרש איש־איש להוכיח את „כשרותו" בעיני אנשי־הביט־חון. כשגילו שאני רופא, בן למישפחת עולים, ושאשתי הינה קצינה בצה״ל, הי־תה התגובה הבעת־צער.

האם במדינה זו, המתפארת בשיוויון־זכויות של אזרחיה, ניתן לחקור אדם תוך השפלה, על סמך מראהו החיצוני בילבד (חזותי אינה פולנית טיפוסית)? צר לי, אך תופעה זו הזכירה לי את תקופת ההש־פלה של חוקי נירנברג. ברצוני לקרוא לשילטונות הביטחון לתת הסבר לתופעה, הגורמת צער יומיומי לערבים תושבי ו־ילידי ישראל.

ד״ר טריסטן טרידם, ירושלים

איפה היחס?

מזה זמן רב שהעולם הזה מפרסם פרשה חמורה, המדברת על אמינותו של הטוען לראשות הממשלה, ייגאל ידין. אינכם מת־עצלים להגיש תלונות וקבילות במוסדות המתאימים, ולהפעיל לחצים בהתאם. כל פרט ורסיס חומר שבידיכם — מתפרסם.

מצד שני, יש מישפחה אומללה בגיב־עת־אולגה שזכתה בפירסום בשבועון („משפחת איוב מגבעת־אולגה", העולם הזה 2045), אך בקשר אליה אין אנו שומעים שאתם מפעילים לחץ על המוסדות המת־אימים למצוא פיתרונות הולמים למצוק־תה. מדוע?

בנימין שיר־אנקורי, כפר־סבא

רושם מוטעה

מפירסומי מחנה של״י נוצר הרושם, כ־אילו אגודת אוהל־יוסף בירושלים, הצטרפה למחנה של״י. העובדות הן שאוהל־יוסף לא הצטרפה, ולא תומכת, בשום מיפלגה פו־ליטית. נכון לציין שאני, יושב־ראש ה־אגודה, הצטרפתי למחנה של״י כנציג צל״ש — צעירים למען שכונות — תנועה חד־שה שהוקמה לפני חודשים אחדים, וסבו־רה שרק במאבק פוליטי, ניתן להביא לפיתרון המצוקה והפער החברתי.

ימין סוויסה,

יושב ראש „אוהל־יוסף", ירושלים

ב־21 ביוני תוכלו לקבוע את דמותה של ההסתדרות

בבחירות להסתדרות צריכים לקחת חלק כל חברה וחבר בהסתדרות, על מנת לקבוע את דמותה, לחזק את כוחה ולהשפיע על דרכה.

אל תוותרו על הזכות לבחור את מוסדות ההסתדרות. עקבו אחרי הפרסומים השונים המספקים מידע שוטף על הליכי הבחירות.

ההסתדרות קיימת בשבילך.
יום הבחירות: 21.6.77

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל - ועדת הבחירות המרכזית
ועידת ההסתדרות • ועידת נעמת • מועצות הפועלים

בפאריס, צרפת
דרוש
עיתונאי(ת) / מתרגם(ת)
מנסח(ת) באנגלית

כישורים:
עברית שוטפת, אנגלית שפת-אם או כושר מקביל לכך, כתיבה במכונה לאטינית, שייכות למחנה-השלום (של״י, חד״ש, פנתרים, מצפן).

תנאים:
2200 פראנק / לחודש. חוזה לשנה. כרטיס-טיסה לפאריס ובחזרה ישולם.

לפנות עם תולדות-חיים:
ישראל ופלסטין, ירחון מדיני
ת״ד 4379, תל־אביב

רובקס
המתנה היפה ביותר

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

סטודנט!
באיסתא חושבים
רק עליך.
כל מה שמציעים
לך,
מתאים לחלומותיך,
לגילך,
ובעיקר לכיסך.

אשת סטודנט!
רק באיסתא
חושבים גם עליך.
כל מה שמציעים
לבעליך,
ניתן גם לך
ולילדיכם,
במחירי סטודנטים.

לבחירתכם - טיסות מת"א לאירופה ולארה"ב, טיולי צעירים וסטודנטים
איסתא־אופירטורס באירופה, טיסות שכר פנים אירופיות מוזלות.
סיורים חלומיים **איסתא־מליה** באיטליה וספרד.

עוד באיסתא: תעודת סטודנט בינלאומית, הפלגות, כרטיס מנוי לרכבות ועוד.

איסתא ISSTA

תל אביב - רח' בן־יהודה 109 (פ. שד' בן־גוריון) טל: 247164/5 ● ירושלים - רח' אלישר 5 (ע"י קפה אלסקה) טל: 225241
חיפה-בית הקרנות רח' הרצל (חדר 245) טל: 669139

בזכות התגובה השקטה

התגובה שהגיב השמאל, לצערי, כולל מחנה של"י שאני חבר בו, לחילופי־השילטון — היתה, לטעמי, נרג־שת מדי וחסרת שיקול־דעת.

אין צורך להסביר את הרגשת האכזבה מתגובתו של יצחק בן־אהרון — איש ההגות והעקרונות — אשר במקום לעשות את חשבון־הנפש ש ל ו סירב לקבל את דין הבוחר.

במאמר מוסגר: בשיחות רבות שהיו לי עם אנשים מהימין (לפני הבחירות האחרונות), נהגתי לטעון, כי עליית הליכוד תביא את הקץ לדמוקרטיה; התשובה שהיו משיבים לי היתה, בערך: „גם אנחנו חוששים מכך, אלא שהמקור לחשש — הוא האנרכיה שיחולל השמאל". אם לשפוט על־פי דיברי בן־אהרון — צדקו בני־שיחי. למרבה המזל, במיקרה זה — בן־אהרון הוא חריג במחנה העבודה.

■ ■ ■

ואולם, לצערי, גם תגובתו של לובה אליאב ביטאה מידה של קדרות והסקת מסקנות שאינן לטובת העניין.

עם כל החרדה שאני חרד מקואליציה ממשלתית בראשותם של בגין, שרון ובן־מאיר, עדיין אינני רואה מקום, בוודאי לא לצורת התגובה של בן־אהרון, אך גם לא לנימתו ולמסקנותיו של לובה אליאב.

גם אם אין צורך להסביר את ההסתייגות הברורה מתגובת בן־אהרון, רואה אני צורך להסביר את הביקורת על נימת דבריו ומסקנותיו של אליאב. בהגיבו בפני הטלוויזיה על תוצאות הבחירות, אמר אליאב, כי תוצאות הבחירות הן שואה לאומית, וכי יותר משהוא מצר על אי־הצלחתו של מחנה של"י — דואב ליבו על מפלת המערך. להלן אסביר מדוע עדיין מוקדם (ואין צורך לציין שלפחות מבחינה טאקטית לא רצוי הדבר) לדבר על שואה לאומית. אולם כבר כעת אומר, בכל גילוי־הלב ובמלוא האחריות: הייתי „נותן" לליכוד עוד מנדט כנגד כל מנדט נוסף שהיה מחנה של"י מקבל כנגדו, עד לגבול של 54 מנדטים לליכוד ו־12 מנדטים למחנה של"י.

■ ■ ■

ומכאן — למסקנה: עת היא לחשבון־הנפש במחננו, אך לא עת לקונן!

חשבון־הנפש צריך להיעשות על־פי ראשי־פרקים אלה:

- הסיבות למהפך הפוליטי
- הערכת המצב הנוכחי
- הסיכוי ל„הוצאת מתוק מעז".

הסיבות לחיווצרות המצב ידועות, אך אמנה אותן לצורך הסדר המחשבתי:

ראשית: הרצון להחליף את השילטון. העם לא בחר במצע הליכוד, העם רצה בשינוי ולא האמין שד"ש תביא לו את השינוי.

שנית: על רקע הרצון לשינוי, איחרה להופיע ד"ש כאלטרנטיבה למערך כמיפלגת „מרכז" (אילו הקדימה ד"ש להופיע, היתה ממלאת את התפקיד שמילאו הציונים־הכלליים בשנות החמישים, ולא מן הנמנע

בן־אהרון
אכזבה

אליאב
קדרות

שאלה היו מצטרפים אליה), ומחנה של"י — כשמאל ליבראלי בריא יותר.

ציון סיבות אלה חשוב לצורך הניתוח שלהלן. את הערכת המצב הנוכחי יש לעשות על־פי שלושה קריטר־יונים:

- ממה אין לחשוש
- ממה יש לחשוש
- מהם החששות המיוחדים לגבי עלייתו של בגין, לעומת הנהגתו של פרס.

בטווח הזמן הקרוב אין, לדעתי, סיבה מוחשית לחשוש מפני אבדן של חירויות־האזרח העיקריות, דהיינו: שילטון־החוק, חופש־הביטוי וחופש־ההתאגדות. אני נוטה להאמין שבגין חרד ממילחמת־אחים, ושבתוך מחנהו המורחב רבים המתנגדים לשלילת חירויות אלה.

הסכנה לחירויות אלו צפוייה, אולי, בטווח רחוק יותר — אך ברוב תמימותי נפתה אני לקוות שעד אז יחול שינוי לטובה, ועל כך בהמשך.

הסכנות המוחשיות והמיידיות הן, בעיקרן: הרעה בסיכויי השלום, הרחבת הפערים החברתיים, והשלטתה של אווירה לאומנית־דתית.

נראה שכל הסכנות הללו היו צפויות גם אילו ניצח המערך במערכת־הבחירות האחרונה, בעוד מחנה של"י היה מגיע להישג שאינו טוב בהרבה מהישגו הנוכחי. ואפרט: ערב הבחירות הבטיח פרס את דחיית ההכרעה בעניין יהודה ושומרון. אינני בטוח אם גישה זו אינה מסוכנת יותר לשלום מגישתו של בגין, אך זה מצריך מאמר מייוחד בפני עצמו.

גישתו של בגין מסוכנת יותר בשאלת ההתנחלויות, אך כלום מוטב היה לנו אילו קרה הדבר בעוד כשנ־תיים, אחרי מו"מ עם מדינות ערב, שבסיומו היה פרס „פונה אל העם"? או שהדבר היה קורה אחרי התפוצ־צות בז'נבה, על רקע הייצוג הפלסטיני?

■ ■ ■

כיום עדיין קיים מרחב־מה של תימרון פוליטי, שבו תוכל לתמוך הממשלה שאחרי ממשלת הליכוד. בתמי־מותי הרבה נראה לי שה„ליברלים" שבליכוד לא ישלימו עם מישטר של צנע כלכלי (בלשון המעטה), אשר יתחייב כתוצאה מלחצים כלכליים מצד ממשלת ארה"ב. במיקרה כזה צפוי פירוק הליכוד, ואני מקווה שזה יקרה עוד לפני שארצות ערב תוכלנה לראות בכך משום סימן לחולשה לאומית.

השאלה החשובה היא: מה ייעשה עד שדברים אלה יתרחשו? לשאלה זו חשיבות מכרעת גם אם מוטעות מרביתן של הערכותי הנ"ל, ואולי דווקא אז.

נראה לי כמוקדם מדי הרצון לשתף־פעולה עם המערך. המערך התמוטט וקרס, בהיותו נבוב ורקוב. מחנה של"י איחר להגיע אל העם, ועליו להדביק את הפיגור. תפקידו הנוכחי של מחנה של"י הוא להקים מיפלגת שמאל ליבראלי מתקדם, הדוגלת בעקרונות המדיניים שבמצע המחנה לכנסת התשיעית, והנהנית מבסיס רחב בעם.

המשימה היא, איפוא, אירגונית בעיקרה, דהיינו גיבוש הדוק של מרכיבי המחנה וקניית אחיזה בעם.

זמנו של שיתוף־הפעולה עם המערך יבוא במועד מאוחר יותר — כאשר, מצד אחד יחלים המערך מחוליו, ומאידך יתגבש מחנה של"י, כגורם בעל־מישקל.

מיכאל תמרי, עורך־דין.

קרית־שמונה

פורום העולם הזה

„תותחים על סף בתינו"

בניגוד למה שאמר יצחק בן־אהרון בליל מוצאי הבחירות, שהנטייה ימינה היא תוצאה של הענשת המערך, אני סבור כי ההצבעה מבטאת התגברות עצומה של מגמת הסיפוח בכל צורותיה, עד כי קולה של של"י נשאר כקול קורא במדבר.

זהו מיכתבי הראשון למערכת כלשהי, ואני כותב אותו מתוך חרדה, במשמעותה הפשוטה של המילה, אליכם, כי אני חושב שלמרות ייצוגכם הדל נועד לכם תפקיד חשוב בתקופה הקרובה, שחובה עליכם להצליח בו יותר מאשר במערכת־הבחירות.

הייתי רוצה לומר משהו על הכישלון המוחץ של גוש השמאל. זהו כישלון שאינו מחוייב המציאות, כי ברור לי שהרוב המכריע בעם התומך בסיפוח יהודה ושומרון, עושה זאת לא מתוך הנימוק של „זכותנו על ארץ אבות" וגם לא בגלל נימוק „גולדה" של „אנחנו ניצחנו אז מגיע לנו", אלא בגלל הנימוק של „התותחים על סף בתינו". בנקודה זו אני רואה את כשלון של"י וכשלון השמאל בארץ בכלל.

גם אם הנהגת של"י, רואה בחלוקת ארץ־ישראל בראש־ובראשונה צו מוסרי, הומני וכו', דבר שאגב אינני מסכים עימו, הרי הייתם חייבים להבין כי בנימוקים כאלה לא בונים היום במדינת ישראל מיפלגה בעלת כוח משמעותי.

אסביר את דברי ביתר פירוט. מערכת־הבחירות של של"י התחילה בדיברי־שיכנוע של מאיר פעיל, בדבר היתרון של מילחמה מגבולות ה־4 ביוני. את מי רציתם לשכנע בדברים אלו? אני מסתובב ושומע ויכוחים בין אנשי שמאל נלהבים לאחרים, וכשאומרים להם: „טוב, נקים להם מדינה פלסטינית ואז ירצו את תל־אביב, אז מה עשינו?" צר לי, אבל אין לאנשי השמאל תשובה על־כך.

■ ■ ■

בניתם מערכת־בחירות על כוונות לשלום אצל הער־בים, על כוונות טובות ועל צווים מוסריים. אך נימוקים מסוג זה אינם יכולים לעמוד מול נימוק „התותחים" של אריק.

לא הייתי כותב מיכתב זה, אם כל מה שהיה לי לומר הוא כמה נכשלתם ולמה. אני תמכתי בשל"י בבחירות, כי בפירוש אני מאמין בפתרון מעשי על־ידי חלוקה, ואני מאמין כי סיפוח ואפילו אי־החלטה נוסח

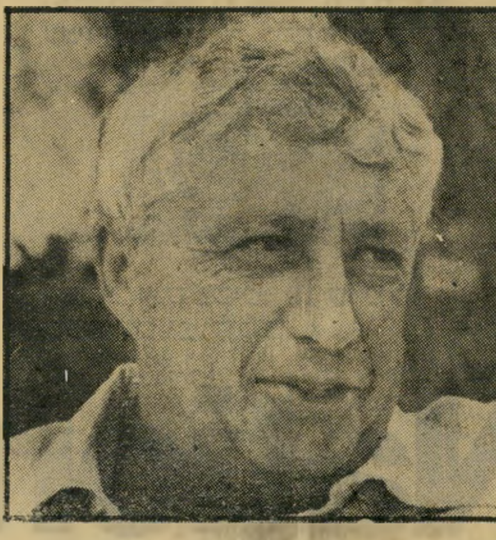

שרון
פסימיות

גולדה, שהיתה מנת־חלקנו 10 שנים, מביאים מלחמה אחת ל־8—7 שנים.

הנקודה העיקרית שעימה היתה צריכה של"י ללכת לציבור היא, כי אין בחלוקה סיכון בטחוני, כי הדבר אפשרי עם א פ ס סיכון. צריכים הייתם לומר כי ממשלה ישראלית חייבת לקום למחרת הקמתה, ולומר לערבים כי אנו מתחייבים לפנות את יהודה, שומרון ורצועת עזה תוך, נאמר, חמש שנים, ב ת נ א י שבחמש שנים אלו מוקמת מדינה בשטחים האלו על כל מוסדו־תיה פ ר ט ל צ ב א, שתקלוט את מי שרק תרצה ושתשים בראשה כל מי שתחפוץ בו, אם זה עראפאת או חבש. במקביל יתחייבו מדינות ערב ליישב את הפלסטינים שלא ייקלטו במדינה המוקמת. תהליך זה יכול להתבצע תוך נוכחות צבאית ישראלית מלאה בשטחים.

במשך חמש שנים אלו צריכים להיפתח הגבולות בין מדינות ערב לישראל לסחר חופשי, וכו' וכו'...

■ ■ ■

יש לי הרושם, כי סיגנון כזה אינו לרוח של"י, והוא אולי ניצי מדי, אבל נראה לי כי רק תהליך מסוג זה מסוגל לעצור את מחוגי השעון הנעים לאחור לקראת המילחמה הבאה, וזאת מבלי לקחת, בעצם, סיכון בטחוני כלשהו. רעיון מסוג כזה אולי יידחה על־ידי הערבים, אבל אני סבור כי בסופו של דבר יתקבל, וגם אם ייכשל הרי אפשר יהיה לומר כי מיצינו את האפשרויות.

אבל הנקודה החשובה ביותר היא שסיגנון כזה היה מוצא לו אחיזה כאן אצלנו, והיה מהווה מישקל־נגד לנימנק „התותחים" שהשתרש בעם ללא־תקנה.

לשל"י יש כיום תפקיד חשוב בכנסת. קולה הוא, אולי, הכוח היחידי שנותר לעצור את ההידרדרות למלחמה, אבל חובה להבין שעליכם להציג תוכנית אלטרנטיבית לסיפוח, שלא תסתמך על כוונות השלום של הערבים ועל איתותי־השלום ממדינות ערב שאיש לא קולט אותן בארץ, אלא תעמוד על עמודים מוצקים שהמרכזי בהם, הוא לצערנו, הכוח הצבאי.

זהו גורם המדבר, כנראה, יפה ללב כולנו, יהודים וערבים כאחד.

בתיקוה שתצליחו במאבקכם בכנסת, ושנהפוך למחנה של ממש.

ישראל שחל. ירושלים

פתח אותו ותפוס מחסה.

ה־RQ 548 של נשיונל אינו יודע חוכמות.
אם לא תכוון את כפתור העוצמה שלו לדרגה מתקבלת על הדעת, הוא ירעיש את אוזניך בעוצמה אדירה של 3.5 ו׳! (RMS)
- וזה עלול להיות לא נעים.

אבל ה־RQ 548 יודע גם להיות נחמד.
יש בו רדיו AM/FM משובח, טייפ קסטות משוכלל עם מנגנון עצירה אוטומטי, מיקרופון פנימי,

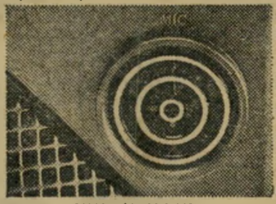

מיקרופון פנימי.

רמקול ענק בקוטר 18 ס"מ ועוד שכלולים ופעלולים.

אם מתחשק לך להתידד אתו, בוא לאולם התצוגה של נשיונל, ברח׳ אברגבירול 18 ת"א, או לאחת החנויות המובחרות.

ה־RQ 548 ידבר אליך, יאזין לך וישעשע אותך.
ועם תכונות אנושיות כאלה, אל תתפלא אם הוא עוד יגרום לך להתאהב בו.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

אתה והלירה

לירה ישראלית אחת

שרי הליכוד והאתיקה הציבורית

פנייתו של המיועד לתפקיד שר־הבי־טחון, **עזר וייצמן**, אל היועץ־המיש־פטי־לממשלה **אהרון ברק**, צריכה לש־מש דוגמה לשאר המועמדים של מפלגתו.

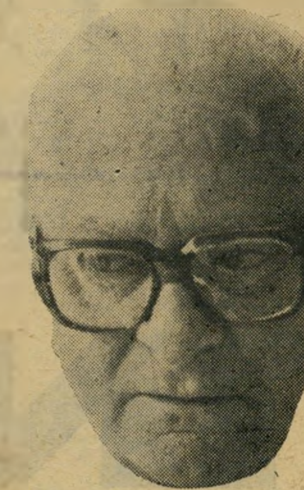

ח"כ ארליך
— מה שטוב

ח"כ הורוביץ
— לעסק פרטי —

וייצמן כתב לברק כי הוא בעל עניין במיספר חברות ועסקים הקשורים ב־מערכת הביטחון. עתה, עם כניסתו לתפ־קיד שר־הביטחון, הוא מבקש הנחיות כיצד לנהוג בעסקיו הפרטיים, והוא מת־חייב לקיים כל המלצה של ברק.

עזר וייצמן אינו היחידי בין המייועדים להיות שרי הליכוד העלולים להיקלע ל־מצב של „סתירת אינטרסים" (קונפליקט אוף אינטרסטס).

- המייועד לתפקיד שר־האוצר, **שמחה ארליך**, הוא תעשיין, בעל מיפ־על לייצור עדשות אופטיות.
- המייועד לתפקיד שר־המיסחר־ו־התעשייה, **יגאל הורביץ**, הוא בעל מיפעלי־תעשיה רבים בתחום ייצור מוצ־רי־חלב ופלסטיקה.
- המייועד לתפקיד סגן שר־המיס־חר־והתעשייה, **גידעון פת**, הוא בעל מחצית מתישלובת מחסני־הקירור של „טמפו" באזור ובאשדוד.
- המייועד לתפקיד שר, **זלמן שו־בל**, הוא בעל חברות למימון ובנייה.
- המייועד לתפקיד שר־החקלאות, **אריאל שרון**, הוא בעל חווה חקלאית ענקית.

ח"כ פת
— טוב גם —

ח"כ שובל
— למדינה כולה

זוהי הפעם הראשונה בישראל שקמה בה ממשלה ובה שרים שהם בעלי־עס־קים. כאשר התמנה שר־המישפטים **חיים צדוק** למישרתו הרמה, הוא מכר את חלקו במישרד עורכי־הדין שבו היה שו־תף. לשרי המערך והמפד"ל, או לנציגי הליברלים בממשלות הקודמות, לא היה כל עניין עיסקי או כלכלי באופן פרטי.

המצב החוקי כיום הוא שאין כל מני־עה לשר להיות גם בעל עסק פרטי הנהנה ממדיניות מישרד השר. עזר וייצמן פנה אל היועץ־המישפטי מרצונו החופשי. ה־הנחיות שיתן לו היועץ ישאו אופי מוסרי נעדר תוקף מחייב. היועץ־המישפטי־ל־ממשלה נשאל על המצב הקיים כיום, ואישר כי הכללים היחידים היכולים לחייב הם כללי־אתיקה בלבד. הוא יתן חוות־דעת לגבי כל מיקרה לגופו, אולם חוות־דעת כזו תינתן רק אם יבקשו אותה. וייצמן ביקש, האם יילכו בעיקבו־תיו גם שאר חבריו, או ימתינו ליוזמה חקיקתית של המערך בכנסת!

לפני שנים העלה **אורי אבנרי** בכנסת הצעת־חוק האוסרת על שר בממשלה לעסוק במיסחר, או להיות בעל עניין בעסק, או לקבל רווחים מעסק. הצעת־חוק זו נדחתה אז על־ידי המערך.

יחידה סודית של המכס

בחודש הבא תיכנס לפעולה יחידה סודית חדשה של המכס, המייועדת ל־מלחמה בהברחות בנמלי האוויר והים, ולהגברת הפיקוח על עברייני מס־ערך־מוסף. היחידה תהיה כפופה למחלקת־החקירות, וראשיה יהיו **משה לנדאו** וסגנו **גבריאל אורן**. בשלב הראשון גוייסו אליה 25 איש, כולם יוצאי יחידות קרביות, שעברו קורס של חודשים אח־דים, בו למדו חוקים, וכן ידע בשיטות הברחת סמים, מטבע וכל השאר.

ראשי המכס תולים תיקוות רבות ב־יחידה החדשה, שכן אנשי מחלקת־ה־חקירות של המכס כבר מוכרים כיום לכל העוסק בנושאי המכס ואינם מסוגלים לקיים עיקוב רציני.

פרישות ב„בנק־הפועלים"

הממונה על קישרי־חוץ ב„בנק־הפוע־לים", **עמוס ברגנר**, שוקל פרישה מ־תפקידו. ברגנר הגיע למסקנה זו בגלל חילוקי־דיעות עם הממונים עליו בדבר דרך ניהול סניפי הבנק בחו"ל.

המישנה למנכ"ל הבנק, **יוסי ריגר**, יצא לחופשה ממושכת. ריגר, הנחשב כ־בעל אחד המוחות החריפים בארץ, היה הראשון שהעלה את נושא קניות ומכי־רות איגרות־חוב על מחשב, הביא רוו־חים גדולים ל„בנק־הפועלים" בתחום זה.

בנק „המיזרחי" בדרום־אפריקה

„בנק־המיזרחי־המאוחד" פתח נציגות בדרום־אפריקה, ונציגו הוא **לסג'י פרנ־קל**, בעל סוכנות ברוקרים גדולה, שצורף למועצת־המנהלים של הבנק בישראל. ה־נציגות נפתחה בשל הפעילות הכלכלית הגוברת בין ישראל לדרום־אפריקה.

מנכ"ל „בנק־המיזרחי", **אהרון מאיר**, מסר כי הבנק קיבל רישיון אמריקני להקים בנק מקומי שיהיה שייך ל„בנק־המיזרחי" הישראלי, ולקבוצת־משקיעים בינלאומית בראשות **מויס סטרליץ**, יושב־ראש המגבית היהודית החדש. ה־בנק יתחיל בפעילות עד סוף השנה.

בנק־המיזרחי ייכנס גם לעיסקי היה־לומים, רכש כבר שטח בבית בורסת־היהלומים החדש, והוא מנהל עתה משא־ומתן עם מועמדים לניהול עיסקי ה־יהלומים שלו.

כן הקים הבנק בנק לקידום התעשייה, שיהיה החמישי במיספר בישראל העוסק בתחום זה. הבנק יממן את התעשייה בהתאם לעקרונות הממשלה, ילווה מ־מקורותיו לירה כנגד כל לירה ממשלתית.

רוטמן: לא נרכוש „שיכון־עובדים"

מנכ"ל קונצרן־הבנייה „סולל־בונה", **שרגא רוטמן**, אמר, כי הקונצרן לא ירכוש את חברת „שיכון־עובדים", אולם קיבל השפעה רבה יותר במדיניות החב־רה, החייבת ל„סולל־בונה" כ־200 מיליון לירות. לדעתו של רוטמן, מלאי הדירות של „שיכון־עובדים" יהיה שווה כסף רב בעוד שנתיים, כאשר הממשלה תצטרך להתחיל לרכוש דירות־קיימות לעולים.

לדבריו, ענף הבנייה נמצא עתה על סף הקו האדום. בעוד שבשנה רגילת הת־חילה בדרך־כלל הבנייה הציבורית לבנות 22-23 אלף דירות, הרי השנה התחילה לבנות רק תישעת־אלפים דירות. ההפ־חתה בבנייה תיצור מחסור חמור בדירות בעוד שנתיים, ואז אין כימעט ספק שה־ממשלה תיאלץ לרכוש דירות לעולים מ־חברות־הבנייה.

לדעתו, צריכה הממשלה להמשיך ב־בנייה הציבורית של בתי־ספר ובתי־חולים ומיבנים ציבוריים נוספים, כדי לשמור על קיומו של ענף הבנייה.

הטלוויזיה הלימודית מתחרה במפיקים

הטלוויזיה הלימודית קיבלה ציוד ב־מיליון דולר מן הברון **רוטשילד**, לתפ־קת סרטים ציבעוניים עבור המערכת ה־לימודית־חינוכית שלה. המיסים על ציוד זה שולמו על־ידי מישרד־החינוך־והתר־בות. הציוד חדיש, וכמוהו יש רק לאולפני „הרצליה" ו„ברקי־פאטה־האמפריס".

באחרונה מפעילה הטלוויזיה הלימו־דית את הציוד להפקות מיסחריות רגי־לות, באמצעות חברת־ההפקות של **עוזי פלד**, „טל־עד". הם משכירים ציוד ליום־צילומים ב־4000 דולר בקירוב, מחיר ה־זול מזה של המתחרים, שלא קיבלו ציוד במתנה בלי מיסים.

הבורסה

תיתכן תביעה על רכישת „אוניקו"

קבוצת אנשי־עסקים שהיתה מעוניינת לרכוש את בנק „אוינקו" ונפגעה ממכי־רתו לאיל־המלונות **יקותיאל פדרמן**, מכינה עתה תביעה נגד רכישת הבנק. התביעה תהיה, כנראה, נגד כמה בעלי עניין בבנק, שהיו בו בתפקידי ניהול ו־ניהלו את המשא־והמתן מטעם המוכרים עם הקונה החדש. התברר כי גם הם קנו חלק מהבעלות יחד עם פרידמן. לדעת הנפגעים יש בכך טעם־לפגם, ועתה נבד־קים ההיבטים המישפטיים של הרכישה.

בבורסה מוסיפה לשלוט הגאות. בימים הקרובים צפויה חלוקת ההטבה של „החברה המרכזית". קרוב לוודאי ש־מניות החברה לא תרדנה בשיעור ההט־בה, שכן החברה צברה רווחים גדולים ממה שהיא מחלקת. הרווחים באים ב־עיקר ממכירת „טבע".

הקבוצות הספקולטיביות בבורסה ממ־שיכות בפעילות במניות שסחירותן נמו־כה, בלי כל התערבות מצד הנהלת ה־בורסה — היכולה להגדיל את כמות המניות הנסחרות. מניות כמו „אלגד", „בית־הרכב" ו„אתא־מישנה" עולות ו־יורדות לפי רצון הקבוצות, המשחקות ב־שערים כרצונן.

חכמי ורמברנדט המזוייף

כנופיית־נוכלים הצליחה להוציא במיר־מה מכמה תושבים ירושלמים, בעיקר מ־**יוסף חכמי**, מאות אלפי לירות, במוכ־רם להם ציור של רמברנדט שנתגלה כ־מזוייף. הפסדיו של חכמי עצמו עולים על 80 אלף לירות.

חכמי הוא בעל סוכנות „הובר", מ־מישפחת בעלי חברת־הביטוח „הפניקס" ובעל מחצית קפה „פטר" לשעבר. לפני כשמונה חודשים הוצע לו ציור של רמ־ברנדט שנתגלה בירושה באופן מיקרי, והבעלים לא ידעו מה ערכו. חכמי וקבו־צת משקיעים קנו את הציור, נסעו ל־מוכרו לחנות בז'נבה המתמחה בכך. שם התברר מייד, כי הציור מזוייף. חכמי פנה גם למוזיאון המקומי וקיבל תשובה דו־מה. עתה מנסה חכמי לאתר את ה־מוכרים, כדי לגבות חזרה את כספו.

טולקבסקי לתעשייה־האווירית

מנהל החברה־להשקעות של „בנק־דיס־קונט", **דן טולקובסקי**, מייועד על־ידי שר־הביטחון המייועד **עזר וייצמן** לתפקיד יו"ר מועצת־המנהלים של ה־תעשייה האווירית. טולקובסקי היה ב־עבר מפקד חיל־האוויר, ומכיר את נוש־אי התעשייה האווירית. מינויו פירושו הרחקתו של **אל שווימר** מן התעשייה האווירית. מנכ"ל התעשייה האווירית ה־חדשה יהיה **ישראל רוט**, איש חיל־האוויר לשעבר.

דן טולקובסקי
יו"ר מייועד

ההתחלה מלח של חיל־הים הקיסרי מניף את הדגל האדום ברחובות ברלין, ב־1918, בימי המהפכה הסוציאליסטית שהקימה את הרפובליקה הוויימארית. הדמוקרטיה הגרמנית נולדה בתום המילחמה, אחרי המפלה הצבאית, ובראשה עמדה מיפלגת־העבודה הסוציאל־דמוקראטית הוותיקה והגדולה.

הסוף קרבות־רחוב היו חיזיון יומיומי בברלין של 1932. „פלוגות־הסער" הנאציות התכתשו עם „החזית האדומה" הקומוניסטית, והצבאות הפרטיים של שאר המיפלגות לקחו אף הם חלק במהומות. המישענת העיקרית של הרפובליקה היתה המישטרה הפרוסית, ועליה היה נטוש המאבק המכריע. בתמונה: המישטרה תוקפת מפגינים בברלין.

ימי ויימאר האחרונים

מתי מתה הרפובליקה הוויימארית — הדמוקרטיה שקמה בתום מילחמת־העולם הראשונה, ושנקראה כך מפני שקיבלה את חוקתה בעירו של גתה, ויימאר?

יש הסבורים כי יום הדין בא ב־5 במארס 1933, כאשר נתן העם הגרמני 43.9% של קולותיו למיפלגה הנאצית, ובכך איפשר לאדולף היטלר להרכיב את הקואליציה הימנית שהקימה את הרייך השלישי. היו אלה הבחירות החופשיות האחרונות בגרמניה עד למילחמה — וחשוב לזכור כי גם בהן הצביעו 56.1% של הגרמנים נגד היטלר.

יש המקדימים את התאריך בחמישה שבועות, והטוענים כי הרפובליקה הוויימארית מתה ב־30 בינואר 1933, כאשר הטיל הנשיא הקשיש על היטלר להרכיב ממשלה עד לבחירות. בתקופת־הכהונה הקצרה של ממשלת־המעבר הזאת הציתו הנאצים את בניין הרייכסטאג, הוא הפרלמנט הגרמני, ופתחו במסע־טרור נגד הקומוניסטים, בטענה שביצעו את המעשה.

אך האמת ההיסטורית היא שהרפובליקה הוויימארית מתה כבר חצי־שנה לפני עליית היטלר לשילטון — ב־20 ביולי 1932.

היא התמוטטה בצורה מבישה. מעולם לא נפתחה תקופה כה קודרת בנסיבות כה היתוליות.

שוטרים בשעה 8

גרמניה של אז, כמו גרמניה המערבית של היום, היתה פדרציה של מחוזות. המחוז האדיר ביותר, שחלש על יותר ממחצית המדינה, היה פרוסיה.

פרוסיה היתה מיבצר המיפלגה הסוציאל־דמוקראטית. כאשר השילטון המרכזי בגרמניה כבר התחיל להתפורר, החזיקה מיפלגת־העבודה ביד חזקה בשילטון המחוזי בפרוסיה. היתה לכך חשיבות מכרעת, כי כוחות המישטרה היו כפופים לממשלות המחוזיות, ולא לשילטון המרכזי. המישטרה הפרוסית היתה כוח צבאי־למחצה, מיקצועי, ממושמע ומאומן, והיא היתה בידי השילטון הסוציאל־דמוקרטי. כוחות הימין הבינו כי לא יעלה בידם לשבור את הרפובליקה, כל עוד מכשיר רב־עוצמה זה נתון בידי הדמוקרטים.

הזדמנותם הגדולה באה כאשר החליטו הקומוניסטים לעשות יד אחת עם הנאצים ולהפיל את הממשלה המחוזית הפרוסית. הממשלה נפלה — אך נשארה בתפקידה כממשלת־מעבר, מפני שהקיצוניים מימין ומשמאל לא יכלו להקים ממשלה חדשה.

בינתיים מסר הנשיא את הממשלה המרכזית בידי עסקן ימני־דתי, אציל ריאקציוני בשם פראנץ פון־פאפן. הוא לא היה נאצי, ורצה לבלום את עליית היטלר לשילטון. אך קודם־כל רצה לשבור את השילטון הסוציאל־דמוקרטי במחוז הפרוסי. באותו יום, ה־20 ביולי, זימן את חברי הממשלה הפרוסית למישרדו, והודיע להם כי הם מפוטרים. תחתיהם יבואו נציבים שימונו על־ידו, ובינתיים הוכרז על מצב־חירום צבאי.

היה זה מעשה שנגד את החוקה. ממשלת־המעבר הפרוסית שלטה כחוק. המדינה עצרה נשימתה: איך יגיבו מנהיגי מיפלגת־העבודה?

הם עמדו בראש מיפלגה היסטורית, שהיתה עדיין כוח כביר בפרוסיה. הם חלשו על ההסתדרות הכל־יכולה של העובדים. עמד לרשותם צבא מיפלגתי פרטי, שלא נפל מפלוגות־הסער של הנאצים ומשאר הצבאות המיפלגתיים ששרצו אז בגרמניה.

הציבור האמין כי עתה, סוף־סוף, תגהה מיפלגת־העבודה את שריה. היא תכריז על שביתה כללית.

מאת
אורי אבנרי

היא תפעיל את הסיסמה הנושנה שלה: „כאשר אך נושיט את זרוענו, ייעצרו הגלגלים כולם!"

אחרים חלמו על מיתרסים ברחובות, על חסימת כבישים, על גיוס המוני הפועלים, על מתן פקודה למישטרה הפרוסית לעצור את מפירי החוקה.

מה קרה באמת? חברי הממשלה הפרוסית יצאו ממישרדו של פון־פאפן אחרי שיחה קצרצרה. הם חזרו למישרדיהם.

ראש השילטון המחוזי, אוטו בראון, היה ב„חופשת ברוגז". האיש החזק היה שר־הפנים המחוזי, קארל סוורינג, שהחזיק בידו את המישטרה. בצהריים טילפן אליו עסקן זוטר בשם היינריך בראכט, והודיע לו שנתמנה על־ידי פון־פאפן כממלא־מקומו. הוא הודיע שיבוא בצהריים כדי לקבל לידיו את השילטון.

האיש הופיע בשעה היעודה. סוורינג הודיע לו כי „ייכנע רק לכוח־הזרוע". החל בין השניים משא־ומתן נינוח, כדי לקבוע מתי וכיצד יופעל „כוח הזרוע". המועד נקבע לשעה שמונה בערב.

בשעה 20.00, בדייקנות גרמנית, הופיע בראכט שוב, הפעם בלוויית שלושה קציני־מישטרה ידידותיים. סוורינג סירב לחוץ את ידיהם, והכריז שוב כי הוא „נכנע רק לכוח־הזרוע". אחר־כך הלך הביתה.

המישטרה הפרוסית עברה לימין. המיבצר האחרון של הסוציאל־דמוקרטים נתפס.

באותו רגע, ובצורה עלובה זו, התמוטטה הרפובליקה של ויימאר — והשתנתה ההיסטוריה של אירופה והעולם כולו.

השביתה שלא היתה

מיליוני מילים נכתבו מאז על סצנה טראגי־קומית זו. שוב ושוב הועלתה השאלה: מדוע התמוטטה מיפלגת־העבודה הגרמנית? מדוע קרס תחתיו שילטון מבוסס ורב־הישגים — השילטון הדמוקרטי והנאור ביותר שידעה גרמניה מעודה — בנסיבות אומללות כאלה? מדוע לא ניסתה המיפלגה לפחות להתגונן, להפעיל את כוחה, שהיה עדיין רב? מדוע לא ניסתה להכריז על שביתה כללית?

בקיצור, מדוע לא הופעלו מוסדות השילטון כדי להגן על המישטר?

יש טעות בעצם הצגת השאלה.

כי מוסדות השילטון אינם כוחות על־אנושיים, העומדים מחוץ לחברה. הם מורכבים מבני־אדם. כאשר מתרחשת מהפכה בחברה עצמה, היא מתרחשת גם בקרב האנשים שמהם מורכבים מוסדות־השילטון.

בשנים האחרונות של הרפובליקה הוויימארית עברו מיליוני גרמנים מן השמאל אל המרכז, ומן המרכז אל הימין. בין המיליונים האלה היו פועלים ושוטרים, אנשי המעמד הבינוני וחיילים, פקידי־השילטון וחקלאים. חברי האגודות המיק־

המישטרה הפרוסית שרשרת של שוטרים, במדים המייוחדים של התקופה, מבטיחה את הסדר באחת מארבע מערכות־הבחירות הגדולות, שהסעירו את גרמניה בשנה האחרונה של הרפובליקה. הנייר על הארץ: שרידי תעמולת־הבחירות של יותר מ־20 המיפלגות שהשתתפו במערכה.

צועיות נעו ימינה כמו בני־הכפרים, הזק־נים כמו הנוער. ראשי מיפלגת־העבודה חששו לקרוא לשביתה. כי לא היו עוד בטוחים אם הפועלים יצייתו לפקודה. אנשי השילטון חששו להפעיל את המישטרה, כי לא יכלו עוד לבטוח בשוטרים.

ההתמוטטות של מישטר היא תהליך, המשפיע קודם כל על ראשיו. קשה לדעת מה קודם למה: אפיסת המורל של ראשי המישטר, או ריגשי הבוז והאיבה שהם מעוררים בקרב הציבור.

האם היתה עליית הימין נבלמת, אילו גילו ראשי הרפובליקה הוויימארית מינימום של אומץ־לב וכושר־מנהיגות? האם היתה הרפובליקה מחזיקה מעמד, אילו עמדו בראשה אישים בעלי שיעור־קומה, שיהיו מוכנים להפעיל את המכשירים הממלכתיים והציבוריים שעמדו לרשותם?

אל. הן שאלות מופרכות מיסודן. שהרי חוסר אומץ־הלב וכושר־ההחלטה של ראשי השילטון היו בעצמם סימפטומים של התמוטטות המישטר. היעדרם של מנהיגים בעלי שיעור־קומה לא היה הסיבה, אלא התוצאה, של ההתמוטטות. מישטר בריא מעלה מתוכו מנהיגים מוכשרים ואמיצים בשעות־סכנה. מישטר שמנהיגיו חורשים מזימות זה נגד זה בשעה שאוייביו מתכוננים להפילו — מישטר כזה כמוהו כחולה גוסס.

הרפובליקה של וויימאר לא הופלה על־ידי הבריונים של אדולף היטלר, וגם לא על־ידי עסקני הריאקציה, שקדמו לו בכמה חודשים. היא התמוטטה כימעט מעצמה. כוח־החיים שלה פג. היא לא יכלה עוד לפתור את בעיות המדינה, לספק תשובות לאתגרים הפנימיים והחיצוניים. אחרי דור המייסדים בא דור של עסקנים עלובי־נפש, אפסים פוליטיים. היא נרקבה מבפנים. היא אף לא יכלה עוד להתגונן כראוי.

במארס 1920 ניסה הרפתקן ימני להפיל את הרפובליקה בהפיכה צבאית. אולם ההפיכה התמוטטה כבניין־קלפים, כאשר הכריזה ההסתדרות על שביתה.

כעבור 12 שנים לא היתה אותה ההסתדרות מסוגלת עוד לקרוא לשביתה כזאת, כי מנהיגיה היו חדלי־אישים, ומיליונים מחבריה הצביעו בעד אוייבי תנועת־העבודה.

הקאבארט המשיך לשיר

מי שקורא את סיפרי ההיסטוריה, עלול לחשוב כי התמוטטות הרפובליקה הוויימארית היתה מאורע דרמאתי, משהו כמו רעידת־אדמה או התפוצצות פצצה אטומית. כל אדם בוודאי חש כי אירע משהו כביר, היסטורי, הרה־שואה.

לא דובים ולא יער.

אותו יום שבו נכנע שר־הפנים הפרוסי „לכוח־הזרוע" ומסר את המישטרה בידי אוייבי הדמוקרטיה, היה יום רגיל לגמרי.

האזרחים קראו על כך בעיתונים, משכו בכתפיים והלכו לעסקיהם. לשישה מיליון המובטלים מזי־הרעב בוודאי לא היה איכפת שאיזשהם פקידים התחלפו.

היה גם אז קומץ של „חוזי־שחורות", שניבאו כי הנה נעשה הצעד הראשון לקראת אסון היסטורי, וכי למעשה נגזר באיתו רגע גזר־דין מוות על מיליוני הגרמנים שניספו במילחמת־העולם השנייה (שלא לדבר על עשרות מיליוני יהודים, רוסים, פולנים, אמריקאים ובני לאומים אחרים). אך מי הקשיב להם? המילחמה היתה עדיין רחוקה. (גם אחרי שהגיע היטלר לשילטון, כעבור חצי שנה, עברו שש שנים נוספות של פריחה ושיגשוג, הישגים וניצחונות, עד שהמילחמה הבלתי־נמנעת שמה קץ לפסטיבל.)

את האווירה ששררה בגרמניה בימי הגסיסה של הרפובליקה הוויימארית מיטיב לתאר הסרט קאבארט, המבוסס על יומנו של עיתונאי אמריקאי שחי באותם חימים בברלין. מועדוני־הלילה פרחו. מעולם לא נפוצו בגרמניה בדיחות פוליטיות רבות יותר. חיי היום־יום של האזרח לא השתנו לפני המהפכה, בזמנה ואחריה.

מי שחשב שעם נפילת הרפובליקה יקרו דברים נוראים, נוכח חיש־מהר לדעת כי שום דבר נורא לא קרה. כמה עושי־צרות נאסרו, כמה אנשים שפתחו את הפה יותר מדי נעלמו. לאדם הפשוט זה לא היה איכפת. שיריבו להם הפוליטיקאים. הוא

(המשך בעמוד 38)

גרמניה, 1932 החיים העליזים נמשכו, גם כאשר התרחשה המהפכה. בתמונה: כנסיית־הזיכרון בהתחלת הרחוב הראשי, קורפורסטן־דאם, וסצנה מתוך מועדון־לילה. האזרח הרגיל לא הרגיש, בחייו הפרטיים שמתרחש שינוי הרה אסון המוביל לקראת שואה לאומית. הכנסיה נפגעה במלחמה.

„קאבארט" סצנה מתוך הסרט, המתארת את ההווי הגרמני ערב נפילת הרפובליקה והמבוססת על יומנו של סופר אמריקאי שחי אז בברלין. לייזה מינלי מגלמת בסרט את דמותה של אשה בת התקופה, ומתארת את האווירה של „אכול ושתה כי מחר נמות", שציינה את הימים האחרונים של הרפובליקה.

הקומוניסטים מילאו תפקיד חשוב בהידרדרות. בהנהגת ארנסט טלמן (בתמונה), שנתמנה על־ידי סטאלין, השתתפו בהפלת הממשלה המחוזית הפרוסית, שהיתה המיבצר האחרון של מיפלגת־העבודה הסוציאל־דמוקראטית. כך הם סללו את הדרך לפני היטלר, והפכו מייד קורבנותיו העיקריים.

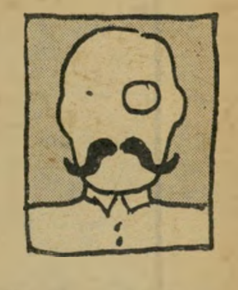

הנס פון־אוחתנברג

אציל שאיכפת לו
לשעבר בעל שפם נאה

„בבחירות לרייכסטאג, שנערכו ב־6 בנובמבר 1933, הצבעתי עבור המיפלגה הנאציונלית. המצב בגרמניה קטסטרו־פאלי. הקומוניסטים השתוללו ברחובות, ומולם הלך והתבסס הטר"ש האוסטרי הפסיכופאט. רק מיפלגה אחת היתה מסוגלת להחזיר את הימים של „גרמניה היפה", גרמניה הישנה והטובה, והיתה זו המיפלגה הנאציונלית.

„רק השיבה לימי הקיסרות, לשילטון מרכזי רב־כוח, הנשען על צבא יעיל ו־מאומן היטב ועל אצולה בעלת יוזמה בתחומי הכלכלה והתעשייה, יביאו להב־ראת המשק ויאפשרו להתגבר על מחדל ורסאי.

„נכון הוא כי בבחירות לנשיאות ש־נערכו במארס אשתקד קראה מיפלגתי לתמוך בהיטלר, מועמדם של הנאציונל־סוציאליסטים, וזאת לאור חוסר־יכולתו של המועמד שלנו, דיסטרברג, להשיג הי־שג של ממש — אולם קיוויתי כי שגיאה זו לא תחזור שוב, שכן הליצן המגוחך הזה אינו נראה כאדם המסוגל למלא תפקיד ממשי כלשהו בבניית העתיד.

„למרות זאת, ולאור העובדה שנציגי מיפלגתי המשיכו לשתף פעולה עם היטלר

כל השנים הייתי משוכנע כי הרפובליקה של ויימאר, על אף כל מיגרעותיה, עוד תעלה על דרך המלך. אלה הם חבלי־לידתה של דמוקראטיה אמיתית, נהגתי לומר בהרצאות שקיימתי ובמאמרים ש־פירסמתי בעיתונות.

„עם זאת לא יכולתי להעלים מעיני את כל העיוותים החמורים שהולידה ה־אנארכיה של ממשלת ברינינג. באחרונה החלו העניינים להיות בלתי־נסבלים ממש, ונראה לי כי הסיכוי לשינוי מהותי ב־אווירה הציבורית לא יוכל לצמוח מתוך המיפלגות הקיימות, המסתאבות והול־כות. ב־6 בנובמבר הצבעתי עדיין, כ־הרגלי, למיפלגה הסוציאל־דמוקראטית, אולם התאכזבתי מן התוצאות המכאי־בות. מיפלגתי איבדה כוח והקיזה דם לטובת הקומוניסטים, שהלכו והתחזקו. ו־נגד הסכנה הקומוניסטית לא יכולתי ל־הישאר שווה־נפש, שכן איננו מעוניינים, חלילה, בדיקטטורה של הפרולטריון, ה־מקבלת את תכתיביה הישר ממוסקבה.

„אי־לכך, כאשר נערכו הבחירות ב־5 במארס, החלטתי להצביע עבור מיפלגתו החדשה והדינאמית של הקאנצלר הנוכחי, מר היטלר. ידעתי כי רק על־ידי פעילות של ממש בתוך המיפלגה הנאציונל־סוציא־ליסטית, אוכל למתן את עמדותיה הנוק־שות במיקצת ולתרום מנסיוני ומאהבת־האדם שבי לשפיות־הדעת ולהסבת המרץ הרב הזה לאפיקים חיוביים. בכך אשיג הן את האמצעים והן את הכוח לשנות מבפנים. אחר׳ ניצחונו של היטלר החזרתי את פינקס־החבר שלי לס"ד, ונרשמתי כחבר מן המניין במיפלגה הנאצית. נכון שתקפתי בזמנו את מר היטלר ושיטותיו, אך גם במאמרים שפירסמתי אח"כ ב־„ביאובכטר" לא סטיתי מעקרונותי ה־יסודיים.

„צר לי לומר כי תוכניתי לא עלתה יפה, והשינוי לא היה בדיוק זה שלו שציפיתי. היום יושב אני במחנה־ריכוז ומורט את זקני הנאה מרוב ייאוש ותיס־כול. בלי זקן אני נראה בכלל אחרת. לצערי, זהו השינוי היחידי שהשגתי."

לשרת בצבאה המפואר. הוא גם הסביר שהעם שלנו בעצם הוא העם הכי טוב, ורק הקומוניסטים והיהודים המחורבנים הורסים לנו אותו.

„בבחירות ב־5 במארס 1933 הצבעתי בשביל אדון היטלר והחברים שלו, והיום שני הבנים שלי נעלמו בחזית הרוסית. אני חושבת שהוא סידר אותנו, ושעשיתי שטות גדולה. הנה, תראה בעצמך, מרוב דאגה אכלתי את כל הציפורניים. הרי אתה יודע שאין מה לאכול חוץ מזה."

ורנר זובינהוף

קומוניסט
לשעבר בעל גוף בשר־ודם

„הבעייה הגדולה של ויימאר היתה, בלי ספק, הסוציאל־דמוקראטים. הסמרטו־טיות שהם עברה כל גבול. איך זה יכול להיות שאנשים הקוראים לעצמם סוציא־ליסטים יתמכו בפלד־מרשל פון־הינדנבורג כמועמד לנשיאות! איזה אבסורד, שה־גנראל הפרוסי הסנילי הזה, אבי־אבות הריאקציה, ייתמך על־ידי אותם המתיימ־רים לייצג את העמלים! זוהי בגידה צי־נית במעמד־הפועלים כולו, ובשליחות שה־מיפלגה הזאת אמורה לייצג.

„למרות שהסוציאל־דמוקראטים אילצו אותנו לרוץ לבד בבחירות לנשיאות, הרי ההישג של טלמאן שלנו (יותר מ־13%) הראה לכולם שגם בלי העכברים הסו־

האחרות, הבלתי־יציבות והלא־אחראיות, שפעלו בקרב הציבור הגרמני. מאז־ומתמיד חרטנו על דיגלנו את ערכי ה־נצרות ואת טוהר־המידות ביחסים שבין אדם לרעהו ובין אדם לארצו.

„כהרגלי הצבעתי גם ב־31 ביולי 1932 עבור מיפלגת־המרכז, בתיקווה כי תשמש, יחד עם המיפלגות המתונות האחרות, תשתית לממשלה יציבה וחזקה, ברוח גרמניה־סבתא.

„לצערי הרב כרתה מיפלגתי ברית עם הנאציונל־סוציאליסטים לצורך בחירת גרינג כנשיא הרייכסטאג, דבר שהביא ל־הפלת פון־פאפן ולבחירות ה־6 בנובמבר, שעשו את המהגר היטלר לאיש החזק ב־מדינה.

„אותו היטלר הוכיח כי אומנם אינו אלא צבעי גס־רוח וחסר־תרבות, אשר הפך את ערכינו הטהורים למין דת אלי־לית שאין הדעת סובלתה. מרוב אכזבה בלעתי זה־עתה את זוג מישקפי האחרו־נים, ויש לראות בכך אקט של מחאה."

הרברט גרופס

תעשיין בן־אצילים
בעל שפם נאה, זקנקן מטופח, ציפורניים עשויות היטב ומישקפי שמש פולארויד.

„הצבעתי בשביל הר היטלר. הוא היה

ציפורניים בכוסות ● שפמים מרוטים
זקנים תלושים ● משקפיים נגוסים

זה, ומשראיתי כי ההידרדרות הולכת ו־גוברת, מחוסר הכרעה בין מיפלגה זו ל־מיפלגה אחרת, החלטתי להצביע בבחירות הכלליות של ה־5 במארס 1933 עבור הקאנצלר היטלר ועבור מיפלגתו, וזאת למרות הבחילה האישית שחשתי כלפיו. ואכן קיבל הקאנצלר היטלר את הכוח הדרוש והקים ממשלה הנשענת על רוב קואליציוני ברייכסטאג, רוב שהורכב ב־חלקו מנציגי מיפלגתי לשעבר, הנאציו־נלים.

„היום, כשאני רואה את אשר עשה היטלר לגרמניה, אני מורט את שפמי מזעם, שערה אחר שערה, על חלקי ב־עלייתו לשילטון. אני חושב שהיתה זו שטות נמהרת ומטופשת להצביע עבור הכישלון הזה. עובדה, איבדתי גם את גרמניה וגם את השפם."

הילדגרד אכטונג

עקרת־בית גאה
לשעבר בעלת ציפורניים עשויות היטב

„אני לא מבינה הרבה בפוליטיקה, אבל ידעתי דבר אחד בטוח, שצריך להחליף את השילטון. היתה שחיתות איומה ו־ביורוקרטיה מושחתת והאינפלציה היתה ממש נוראית. תגידו אתם, איך אפשר להיכנס לחנות עם מאה מארק ביד ו־לצאת עם שום דבר!

„התרשמתי באופן חיובי מאד מאדון היטלר, אשר ראיתי אותו פעם באסיפה אצלנו בשכונה, וגם את אדון גבלס, שקרא להחזיר את השמחה ולשוב לימים היפים. אדון היטלר דיבר על בלימת האינפלאציה ועל השפע שצפוי לנו כאשר ישלוט. הוא גם הבטיח שיעשה רבות למען חינוך הילדים לתורה ודרך־ארץ, יארגן לנו, ל־עקרות־הבית, מחנות־קיץ וטיולים. אדון היטלר הבטיח שהילדים היפים שלנו יוכלו לקבל הכל מן המולדת, וגם יוכלו

ציאל־דמוקראטים עוד יש לנו, לקומוניס־טים, מה לומר במדינה הזאת.

„זה שבסופו של דבר קידמנו את היטלר יותר משעצרנו את הינדנבורג, זה לא אשמתנו. זה גם לא אשמתנו שה־סוציאליסטים בפרוסיה נכנעו לפון־פאפן בצ׳יק־צ׳אק. זה גם לא אשמתנו שה־נאצים הצטרפו אלינו בהצבעת אי־האמון נגד פון־פאפן, וככה עשו את היטלר ל־קאנצלר. אנחנו היינו בסדר. אלינו אי־אפשר לבוא בטענות. עובדה, הסוציאל־דמוקראטים אינם בשילטון.

„אבל אפשר למצוא נחמה גם בעליית הנאצים לשלטון. כשהם ישלטו, יבין העם את השגיאה שעשה, ובעת צרה למי יפנה אם לא אלינו. הא!"

גיאורג שטמבל

כומר קאתולי
לשעבר בעל מישקפיים אופטיים

„גם הפעם הצבעתי בעד מיפלגת־המרכז הקאתולית, אשר היוותה מאז־ומתמיד אלטרנטיבה של ערכים לכל המיפלגות

הרבה יותר רציני מהנאציונלים, שרק דיברו ודיברו ולא עשו כלום. האמת היא שמימנתי לו חלק נכבד מפעולות המיפ־לגה. הוא הביא את ד"ר שאכט, ושאכט הבין מה זה כלכלה רצינית. העניינים אצלנו במיפעלים השתפרו פלאים, כשהר היטלר התחיל לעשות סדר במדינה. הוא גם חיסל בשבילנו את כל הקונקורנטים היהודים, והביא פועלים בזול. לא היה מה להתלונן.

„גם כשנפל — ומי שלא מנסה, לא נופל — היינו כבר די חזקים כדי לא להתמוטט. שבוע אחרי שנכנסנו האמ־ריקאים התחלנו לקבל מענקים לשיקום. גם היום העסקים לא רעים, אבל טוב כמו אצל הר היטלר לא יהיה אף פעם. הוא היה באמת בחור טוב."

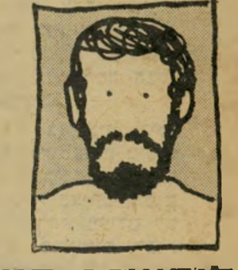

לודווינג פוצנקופף

איש־רוח,
סוציאל־דמוקראט בנשמתו
לשעבר בעל זקנקן מטופח

„מאז ומתמיד הייתי סוציאל־דמוקראט.

3

קובי ניב

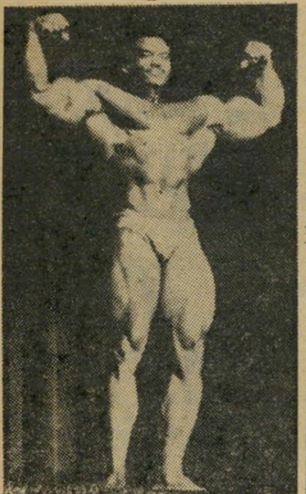

אני לא גבר.

אני אולי זכר, אבל אני לא גבר.

אני לא גבר, כי גבר הוא חזק ושרירי, ואילו אני די חלש והשרירים שלי הם כמו חמאה.

אני לא גבר, כי גבר לא מפחד משום דבר, ואני מפחד מהמון דברים.

אני לא גבר, כי גבר לא עושה חשבון לאף אחד, ואני הייתי רוצה לעשות חשבון לכל אחד.

אני לא גבר, כי גבר תכף מראה לכולם מי פה הגבר, אבל אני לא גבר, אז אני לא יכול להראות לכולם מי פה הגבר.

אני לא גבר, ואולי בגלל זה אני לא שייך למדינה הזאת.

כי פה כולם גברים. או שהיו מתים להיות גברים. או שהיו רוצים להיות מתים להיות גברים. או שהיו נקרעים להיות רוצים להיות מתים להיות גברים.

פה כולם גברים, כולל הנשים.

עם של גברים.

עם הגבר.

והעם רוצה שתהיה לו מדינה שתהיה כמוהו.

העם רוצה שתהיה לו מדינה שתהיה גבר.

מדנה חזקה ושרירית, מדינה שלא מפחדת משום דבר, מדינה שלא עושה חשבון לאף אחד, מדינה שתכף מראה לכולם מי פה הגבר.

מדינה כמו אידי אמין, אבל אפילו יותר גבר מאידי אמין, כי אנחנו הרי כבר הראינו לאידי אמין מי פה הגבר.

מה שמזכיר לי דבר אחד שאני חייב להגיד לטובת העם האוגנדי — הוא לא בחר את אידי אמין. ואילו אצלנו, אני בטוח, הוא היה נבחר לראשות־הממשלה כמו כלום.

אצלנו, בעצם, היו בוחרים אפילו תרנגול (כי גם הוא גבר) לכנסת. כל מה שצריך זה ארבע מיליון לירות וחלפון ו„העוף הבודד לכנסת" היה נבחר, הוא ומנה צ'יפס במקום השני.

בכלל, הבחירות האחרונות היוו ניצחון מוחלט וסופי של הגבר. לכל אורך הקו, בכל החזיתות.

זה לא חדש. זה תמיד היה ככה. בן־גוריון היה גבר והעם אהב אותו. שרת לא כל כך. גם אשכול היה מסובך מדי. גולדה, לעומת זאת, היתה היחידה בממשלה שהיו לה ביצים, והעם היה קרוע עליה. את רבין לא אהב העם, כי לא היו לו ביצים.

מי שהבין את זה ניצח בבחירות.

ככל שמפלגה או אישיות הבליטה יותר את היותה גבר, והצניעה ככל האפשר, אם בכלל היה צורך להצניע, את העובדה שהדבר שמעל לצווארה אינו עוד שריר חזק או מיתלה לכובעים, כך הצליחה יותר. עובדה.

המפלגה שאמרה „אנחנו נראה לעולם מי פה הגבר" קיבלה רוב קולות.

הדתיים, שהפסיקו סוף סוף להיות נקבות ונהיו גברים, הגבירו את כוחם.

הגבר שהבליט את שריריו, כשחייליו מלטפים אותם ואישתו מלקקת אותם, ואת העובדה שיש לו רק שני תאי־מוח (אחד חומצי ואחד בסיסי — כדי שזה יפעל), קיבל שני מנדטים, אחד לכל תא־מוח.

זוהי חזית הגבר שתרכיב את הקואליציה. הם והעוף הבודד, שכבר הזכרתי, ועכשיו גם דיין, שהוא גבר ותיק בתולדות הארץ הזאת.

אגב, הויכוח הנוכחי בעניין דיין הוא בין שתי אסכולות — האחת אומרת: דיין היה גבר ונשאר גבר, למרות הכל; ואילו השניה אומרת: דיין היה גבר, אבל ליכלך אותה במלחמת יום־כיפור והוא כבר לא גבר.

אבל אני בטוח שאם הליכוד יפרסם מודעה שבה ייאמר על דיין ש„מי שניכשל במה שהוא אוהב (מלחמה) — ודאי יצליח במה שהוא שונא (שלום)", מיד יבואו שני תאי־המוח העממיים על סיפוקם ודיין יצטרף, כמו גבר, לממשלת הגברים.

ממשלת גברים לעם הגבר במדינת גבר. זאת, כניראה, הציונות על רגל אחת, שרירית.

וזאת גם תמצית המדיניות הישראלית בעתיד — להראות לכולם, בפנים ובחוץ, מי פה הגבר.

לקרטר הם יגידו „יאללה, חכם בבית־הלבן, ניראה אותך תצא בחוץ".

לכל מי שינסה לערער על גבריותם, או יעליב את אמא שלהם, או יפתח את הפה, או יעשה להם פרצופים — הם יפתחו את הפרצוף.

לעולם הם יסבירו שהירדן הוא הזין של המדינה, ושיהודה ושומרון הם הביצים של המדינה, ושבתור גבר יש להם חרדת־סירוס והם לא יכולים להיפרד מזינם וביציהם האהובים.

ואם העולם לא יבין את זה הם תכף ומיד יורידו את החולצה.

וכשיראה העולם את השרירים שמתחת לחולצה הוא מיד יבין שיש לו פה עסק עם גבר רציני, והכל יסתדר על הצד הטוב ביותר.

ומי שלא מאמין בזה הוא פשוט לא גבר. זה הכל.

אבל אני כבר אמרתי בהתחלה שאני לא גבר.

(בתור גבר לא ניתן לערבים כלום
וגם נכנים להם כזה

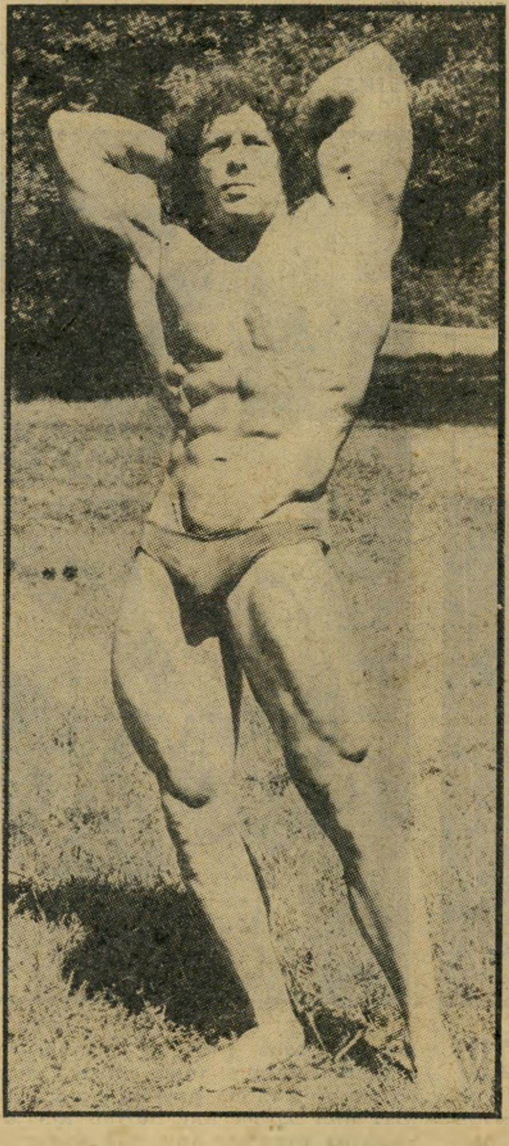

(כי הירדן הוא הזין של המדינה
ויהודה ושומרון הם הביצים)

ואז כל העולם יראה מי פה הגבר
ויעריץ אותנו עד מוות

סעודיה מימנה ראיון טלוויזיה עם מנחם בגין

ושריד זכה בארוחה בגלל הפסד המערך

■ כתב הטלוויזיה האמריקאית איי־בי־סי **ביל סימנס** ריאיין את מנהיג הליכוד **מנחם בגין** בביתו שברחוב רוזנבאום בתל־אביב, יומיים לפני שזה נלקח לבית־החולים. סימנס ביקש מבגין לשבת על כיסא מסויים לצורך הצילום, וזה השיב לו: „לא, לא, אתה תעבור לשבת בכיסא הזה.” כששאל סימנס מדוע, אמר לו בגין: „כי הכיסא שאתה יושב עליו שבור.”

■ באותו ראיון שאל סימנס את **עליזה בגין** באיזו קומה היא גרה. „קומת קרקע,” השיבה גברת בגין. היקשה סימנס: „אבל צריך לרדת שלוש מדרגות כדי להיכנס אליכם.” ענתה לו הגברת בגין: „אז תכתוב ,מרתף'.”

■ אגב, הראיון, שבו צפו עשרות מיליוני צופים בכל רחבי ארצות־הברית, הוא הראיון הטלוויזיוני האמריקאי הראשון שבויים בידי במאי ישראלי. במקום לשלוח במאי אמריקאי מינתה רשת איי־בי־סי את מנכ"ל אולפני הסרטה בישראל, **יצחק** („איציק”) **קול**, לביים את הראיון. לקראתו נשלח אל קול תסריט מפורט של הראיון המיועד, כדי שיוכל להתכונן מראש להסרטה. בכל מקום שבו נכתב שמו של המיועד לראשות־הממשלה, הופיע בתסריט שמו של **שימעון פרס**. האמריקאים, שהכינו את התסריט מראש, לא הספיקו לשנות את השמות.

■ לא פחות מעניינת היא העובדה שהראיון עם בגין מומן, בעקיפין, על־ידי ערב־הסעודית. פטרונית התוכנית שבמיסגרתה שודר הראיון היא חברת־הדלק הענקית אקסון, שערב־הסעודית שותפה בה.

יעקב אגמון פגש באחת המסיבות בסופר משה שמיר, שנבחר כחבר־כנסת מטעם הליכוד. יענקל'ה בירך את שמיר על המינוי והירבה להתלוצץ עימו, כשהוא אומר: „צריך לתפוס יחסים עם ההנהגה החדשה.” משה שמיר הוא אחד ממועמדי הליכוד לתפקיד שר־החינוך־והתרבות.

■ צלם סוכנות־הצילום הצרפתית הגדולה בעולם **ז'אן־ז'אק קאהן** (סעד), ששני שערי השבועונים ניוזוויק ול'אכספרס האחרונים, ובהם דיוקנו של מנחם בגין הם צילומים מעשה־ידיו, נילווה אל בגין במשך הצילומים והתיידד עם בני־מישפחתו. כששמע קארל, שהיה בעבר צלם העולם הזה, כי בגין אושפז בבית־החולים, מיהר לשלוח לביתו זר ענקי ובו 200 ורדים. למחרת פגש בעליזה בגין בסופר־מרקט. היא חיבקה אותו, נשקה לו בהתרגשות וסיפרה לו: „הזר היה כל־כך גדול שהוא לא נכנס בדלת, אז חילקתי ממנו לכל השכנים.”

■ החבר'ה באולפן הטלוויזיה בבית־היהלומים בירושלים, שבו הוקלט הראיון עם **משה דיין**, ששודר בשידור ישיר, ידעו לספר כי הוא היה עצבני מאד, עישן סיגריות בשרשרת ופסע כהרוכה כארי בסוגר. מייד אחרי השידור טילפן אל האולפן אזרח אלמוני וצעק לתוך השפופרת: „אני משלם אגרה כדי לראות טלוויזיה, לא בית־זונות!” כשנשאל מדוע הוא מנבל את פיו, השיב: „אני מנבל את פי? יו"ר ועדת הכספים של הכנסת היוצאת, **ישראל קרגמן**, אמר בעצמו שמעשהו של דיין גובל בזנות!”

■ במוסף מעריב של השבת האחרונה ריאיין העיתונאי **דיר־יצחק הירושלמי** שלושה דורות לבית רכטמן, את האם **שימחה** („סמוכה”) **רכטמן**, את בנה, הח"כ הנבחר של הליכוד וראש עיריית רחובות **שמואל רכטמן**, ואת נכדתה **דפנה שוורין**. במיסגרת הראיון אומרת האם שימחה רכטמן: „לא נתתי לילדים שלי להתחבר עם ערבים! כשראיתי אותם משחקים עם ערבים? קראתי אותם הביתה.” מה שהגברת רכטמן שכחה לספר לעיתונאי הוא כי אחת מבנותיה שיחקה עם ערבים ברצינות רבה מדי. היתה זו הבת **חווה**, שנישאה לרופא־השיניים הערבי **עיסא דג'אני** מסיבוב בילו, וילדה לו את **לילי דג'אני**, מי שהיתה מלכת־היופי של ישראל ושינתה את שמה ל**לילי מן**.

■ ח"כ **יוסי שריד** זכה בארוחת־צהריים במיסעדת־פאר, אחרי שזכה בהתערבות עם אנשי מישרד הפרסום שעבדו בתקופת הבחירות למען המערך. שריד היה היחידי שטען כי המערך יקבל בבחירות פחות מ־39 מנדטים.

■ עובדי חברות־הפירסום מתלוצצים, כי יוסי עשה בבחירות עבודה כה מיקצועית עד כי מייד כשנודעו התוצאות קיבל הצעת־עבודה מ**אליעזר ז'ורבין**, שמישרדו עשה את מלאכת הפירסום של הליכוד.

■ ח"כ **יגאל הורביץ**,

שלמה ארצי החליט להחדיר סיגנון אמריקאי לחיי הפופ בארץ. את צאת תקליטו החדש חגג יחד עם אשתו מילכה, בתו שירי, עיתונאי־פופ ואנשי חברות־תקליטים, בקוקטייל שהתקיים במועדון אמ.איי. במקום היה שולחן ועליו התקליט החדש, שחולק לעיתונאים. שמו של התקליט הוא „יש לי אשה, ילדה ולמברטה ואני גר בתל אביב.” ארצי החליט, משום־מה, להשמיט מן התיאור הביוגרפי שפירסם באותה מסיבה את העובדה שבנוסף יש לו גם בן, מכונית מדגם „רנו” ווילה מפוארת בצהלה.

אילנית חזרה מתחרות הארוויזיון במצב רוח טוב מתמיד, וזכייתה באחד המקומות הנמוכים לא פגמה את ההנאה שהפיקה מנסיעתה לחו"ל. כיוון שנעדרה מהארץ שבועיים ימים, היא מקדישה עתה את כל זמנה לבנה בן השנה וחצי, עמיחי, ולוקחת אותו עימה לכל מקום. בין השאר לקחה אותו אילנית גם לחזרה של להקת כרמון, שהתקיימה בסמינר־הקיבוצים. הילד חיקה את תנועות הרקדנים, ואמו הגיבה בדאגה: „שרק לא יהיה לי רקדן” ומיהרה לקחת אותו על הידיים.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי

יקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

המיועד לתפקיד שר־המיסחר־והתעשייה בממשלת הליכוד, מתערב תמיד על מוצרי בית־החרושת למוצרי־חלב שבבעלותו. מייד אחרי הבחירות הפסיד הורביץ שלושה גביעי מוס־שוקולד לדובר הליכוד בהסתדרות, **יוסי רקנאטי**, שטען כי הליכוד יזכה ב־41 מנדטים, הורביץ היה פסימי יותר, דיבר על 35 מנדטים בילבד. את המוס חילק רקנאטי בין באי המסיבה שאירגן בביתו לכבוד הנצחון. אחד האורחים שם היה אלוף (מיל.) **עזר וייצמן**, שאמר לנוכחים: „לדפוק את המערך בבחירות הנוכחיות היה קשה כימעט כמו לשכנע את המטכ״ל שאנחנו מסוגלים לדפוק את חיל־האוויר המצרי במילחמת ששת־הימים.״

■ במסיבת־העתונאים שזימן **רפאל הלפרין** כדי להסביר שם את תלונתו נגד המולטי־מיליונר **שמואל פלאטו־שרון** נכח, כמשקיף, גם יועצו ואיש־סודו של פלאטו, העיתונאי **ז׳אק בן־אודים**. כשהבחין בו העיתונאי **ישעיהו („שייקה״) בן־פורת**, הידוע בהתנגדותו העזה לפלאטו, קרא לעברו: „בקרוב תעמוד אתה במקום שבו עומד הלפרין ותספר לו את כל האמת.״ בן־אודים לא השיב לו, ושייקה המשיך: „למה אתה לא עונה לי? אתה מפחד לספר את האמת?״ בן־אודים עמד בשתיקתו. שייקה הנרגז לא ויתר, והמשיך לצעוק לעבר בן־אודים, שהיה בעבר איש רשות־השידור: „איך נכנסת לכאן, יש לך בכלל תעודת־עיתונאי?״ בן־אודים אמר שיש לו, ובן־פורת דרש לראותה. בן־אודים סירב, ואז קם שייקה והפך עליו את השולחן העמוס כוסות המשקה והכיבוד שהוכנו עבור הנוכחים. למחרת פגש שייקה באחד מעובדי בית סוקולוב, וזה אמר לו: „שייקה, מה קרה לך אתמול? זה לא מתאים לך.״ השיב שייקה: „מה יש, רק ל**עמוס קינן** ולדידי מנוסי מותר? גם לי זה יכול לקרות לפעמים.״

■ חברת־הכנסת **גאולה כהן** חגגה את נצחון הליכוד בבחירות במסיבה רעשנית שקיימה על גג דירת־הגג שלה ברחוב עמק ברכה 23 בתל־אביב. כהן רצתה שכל הרחוב יחגוג יחד איתה, לכן הציבה רמקולים ענקיים בדירת־הגג. אלא שהסתבר כי לא כל השכנים הם אוהדי הליכוד. אחד מהם, שהרעש לא מצא חן באוזניו, הזמין את המישטרה.

■ המשורר־סאטיריקן **יהונתן גפן**, בן אחותו המנוחה של **משה דיין**, פגש בבן־דודו **אסי דיין** ואמר לו: „נו, עכשיו תרגיש גם אתה איך זה כשיש דוד שהוא שר־ביטחון.״ אמו של אסי, **רות**, היא אחותה של **ראומה**, רעייתו של וייצמן, המועמד לתפקיד שר־הביטחון מטעם הליכוד.

■ ידידה שפגשה למחרת הבחירות את אסי דיין במסיבה, אמרה לו: „אתה תראה שאבא שלך יעבור לליכוד.״ השיב אסי, שלא ראה את הנולד: „שטויות, אבא שלי לא מחפש ג׳ובים!״

אזין אפזר נציגת תורכיה בפסטיבל התל־אביזיון שנערך השבוע בתל־אביב, הצליחה לגנוב את ההצגה כשהופיעה בתילבושת ססגונית מרהיבה, והשמיעה שיר רומנטי יפהפה שלא זכה באחד מהמקומות הראשונים. בגלל הופעתה של אזין החליט הנציג היווני לבטל את השתתפותו בפסטיבל. „אני מצטערת שהנציג היווני לא הופיע בגללי,״ אמרה אזין, „אבל ההפסד כולו שלו. היו לנו טיולים נהדרים בישראל, וחוץ מזה, אני יודעת שאצלכם הזמר היווני מאד פופולרי, ועל התורכי כימעט שאינכם יודעים דבר, לכן החלטתי לבוא לישראל.״

הם אומרים

דמותו של עריק הרומס כל עיקרון ★ ראש־ממשלה במישרה חלקית ★ המיקטרת והשפם של ראש־הממשלה

בריחה מאחריות

הפרופסור, אפרים אורבך, המקובל כאחד מאישי־המוסר במדינה, מי שהיה בשעתו מועמד לנשיאות המדינה, הפר את שתיקתו כדי להגיב על ההצעה וההסכמה למנות את משה דיין כשר־החוץ. כתב אורבך:

„התנגדותי למינויו של מר דיין לשר נובעת ממעמים מוסריים וממלכתיים כאחד, ואינני יכול שלא לתמוה על מר בגין, הדוגל בשם הממלכתיות, שלא חש בכך.

„...לאחר מה שאירע במלחמת יום־הכיפורים דיין לא התפטר, אלא התפתל בכל מיני תירוצים כדי להחזיק בתפקידו עד שגולדה מאיר התפטרה מראשות־הממשלה בלחץ דעת־הציבור. אבל לא זו בלבד שלא התפטר אלא גם לא מצא לנחוץ להשמיע מילה על מידת אחריותו לכישלונות שנחל.

„במדינות דמוקרטיות מתוקנות שרים נותנים את הדין על כשלונות במשרדיהם גם אם לא נכשלו באופן אישי. מכיוון שמר דיין לא הראה נכונות להיות באחריות, אין הוא ראוי לשאת באחריות, לא רק כשר־חוץ אלא כשר כלשהו, ולא בממשלת הליכוד, אלא בממשלה כלשהי.״

(מעריב)

זנות פוליטית

בין כל התגובות הנזעמות להודעה על מינויו של משה דיין כשר־החוץ בממשלת הליכוד, בלט מאמר של עורך על המישמר מארק גפן:

„דיין גרוע מזונה. לפתע הוא מזדהל אל הליכוד, לפניית המנהיג מקבל את השוחד הפוליטי, שכמוהו לא היה בקורותיה של מדינת ישראל, וספק אם נתרחש דבר כזה ובנסיבות כאלה בארץ כלשהי. דיין רגיל מאז־ומתמיד להעדר עקרונות מוסריים. היא, האיש שעליו רבצה האחריות העיקרית על מחדלי מילחמת יום־הכיפורים, לא התרשם מזעם הציבור ולא עשה את המובן־מאליו במיקרה כזה — להתפטר ולקבל על עצמו את האחריות האישית והמיניסטריאלית. ראו נא את ההבדל בין יצחק רבין, אשר הסתלק מתפקידו בשל חשבון־בנק שלא נסגר במועד לבין משה דיין, אשר עליו רובצת האחריות לכל אשר אירע בפתיחה האומללה למילחמת יום־הכיפורים. אכן זהו משה דיין, שגם הביקורת שתישמע בציבור היום לא תעשה עליו כל רושם שכן המיספר בעיניו היא דבר שהוא עצמו מחליט עליו או דבר שמשרת את מטרותיו.

„בהיסטוריה שתיכתב לעתיד לבוא — מתוך הנחה שלא תיכתב על־ידי ההיסטוריונים של הליכוד — יישאר דיין כדמות של עריק הרומס כל עיקרון של מיספר ציבורי והמוכן למכור את חבריו ואת תנועתו תמורת קאריירה אישית.״

(על המישמר)

מנהיגות חולה

צ׳רצ׳יל, רוזוולט ואייזנהאור נדרשו להכרעות מדיניות קשות בזמן שסבלו ממחלות חמורות. ליואל מרקוס ברור שמצבם השפיע במידה זו או אחרת על החלטותיהם, והוא מתאר את התוצאות האפשריות של מחלת בגין לגבי דמות הממשלה:

„יש אומרים שהתקפי־לב עושים משהו לאדם — נפשית ופיסית — כשיוצאים מהם בשלום. אדם רגיל במצבו של בגין ודאי שהיה קובע, בעצת רופאיו, הגבלות חמורות על פעולותיו ואולי אף מחליף מיקצוע. אך בגין הוא הנכס העיקרי של הליכוד ובעל־הסמכות היחידי שם. בלעדיו הכל עשוי להתפורר. הם יחזיקו בו כל עוד ירצה. מר בגין יהיה ראש־ממשלה שיצטרך ללכת ,איזי׳, לנוח הרבה, להגביל מיספר שעות עבודתו, להימנע מהתרגשות. עקב כך יצטרך להאציל הרבה מסמכויותיו. היא יהיה האידיאולוג שלא ייכנס לפרטים, אך בעל סמכות עליונה גדולה במיוחד בשל מחלת־הלב. הכל יהלכו סביבו על בהונות, וכל אופוזיציה פנימית תשותק בנימוק האנושי: ,האם אתם רוצים לגרום לבגין התקף?׳ הבעייה הזאת של ראש־ממשלה במישרה חלקית, או ראש־ממשלה במישרה מלאה שתפגע קשות במצב בריאותו, תהיה הבעייה שתעיב על פעולות הממשלה החדשה שתקום. יש להניח שמאחרי ,גיוסו׳ של משה דיין לממשלת הליכוד עמדו ודאי המחשבות בדבר מצב־בריאותו של מנחם בגין.״

(הארץ)

לשבור את הקונסנזוס

בבחירות האחרונות לא היתה הצבעת־מחאה. זאת הוכיחו קולותיהם של המצביעים לראשונה, ש־45% מהם הוענקו לליכוד. יהושע סוביל יוצא נגד הקונסנזוס הלאומי הקיים, ומסביר כיצד התפתחה ה„התיישרות ימינה״.

„בני השמונה־עשרה היו בני שמונה ביום שפרצה מילחמת ששת־הימים, והשילטון הירדני בגדה התחלף בשילטון ישראל. כשמן הסתם עדיין שיחקו ב,האנדז׳אפ׳ וב,סימני־דרך׳, שמעו שחיל־האוויר של מדינתם מבצע הפצצת־עומק במצרים, שעושים סדר ברצועה המתפרעת, ואוזניהם הלכו הלוך והיתכם בדיבורים על מחבלים בקשר עם פלסטינים. בד־בבד עם זאת הלכו ותכפו הצרמוניות סביב הכותל המערבי, מערת־המכפלה ומקומות קדושים אחרים, והארץ, ואמצעי־התיקשורת ההמוניים, מלאו שמן־זית של מלל דתי.

„אין מנוס מהמסקנה שתוצאות הבחירות פשוט מבטאות את הקונסנזוס הלאומי. כל עוד זה הינו הקונסנזוס המשותף לרובו של העם, אשר נתן יותר ממחצית קולותיו לימין הדתי, וכל עוד זה הקונסנזוס המלחך בשולי מיפלגת העבודה, תימשך עלייתו ההדרגתית והקבועה של הימין הדתי כפי שהיא נמשכת והולכת מאז החל הקיפאון שלאחר מילחמת ששת־הימים. הסיבה לכך פשוטה: הימין הדתי הוא־הוא המבטא את הקונסנזוס הזה ללא מעצורים, והוא גם המסיק את המסקנות העיקביות המשתמעות ממנו ללא בושה: כן, הארץ כולה שלנו. לא, הפלשתינאים אינם עם ואינם ראויים למדינה נפרדת. את הבעיות שלהם — שיפתרו במיסגרת הממלכה ההאשמית, מעבר לירדן.״

(על המישמר)

תחזית עליזה

עמוס קינן החליט שלא להצטרף לרואי־השחורות, והוא מציג תחזית חביבה ובלתי־מזיקה:

אין צורך להיחפז. אפשר לעשות את כל ההכנות בנחת, למכור בשקט, בלי לעשות רוח, זה יקח לפחות שלושה חודשים, לפחות. המיקוח על חלוקת התיקים יאט את התהליך ויאפשר אריזה ללא בהלה.

„חוץ מזה, בכלל לא יקרה שום דבר נורא. כל מה שעשוי לקרות הוא, שבהיסטוריה של עם ישראל יירשם, שבמשך כמה חודשים היה מנחם בגין ראש־הממשלה. וזה הכל, ואין מה לדאוג ואין מה להיחפז. בעוד כמה חודשים, בגין לא יהיה ראש־ממשלה. איך? כך או כך. או אחרת. אבל ראש־ממשלה, הוא לא יהיה. ואף־על־פי שלא יפה לנחש, הפיתוי הוא רב. ואפשר לנחש שראש־הממשלה הבא לא יהיה עזר, ולא שימחה ארליך, ולא יגאל הורביץ. למה? מכמה סיבות. ראשית, שמם לא מנחם ואיש לא הצביע בעדם. שנית, איש מהם אינו מקובל על השניים האחרים. ושלישית, הם לא יהיו ראש־הממשלה מפני שמישהו אחר יהיה.

„קרוב לוודאי שהוא יהיה פרופסור לארכיאולוגיה, עם שפם ומיקטרת. ובתחזית העליזה הזאת, אנו נפרדים מן הקורא המודאג.״

(ידיעות אחרונות)

פסוקי השבוע

● **אהרן הר־אבן**: „למנהיגי ישראל חסרה מערכת־הסברה שתסביר להם את המציאות.״

● **גדעון קינן, כתב „דבר״**: „מאיר זורע — בגין קוצר.״

● **השר חיים בר־לב**: „חשוב מאד שנדע מי איתנו ומי לא איתנו, וכי חברים במפלגה יעמדו מאחרי המצע שלה.״

● **מאיר עמית**: „לכסות ערווה של מישהו — אני לא מוכן.״

● **נשיא מצריים, אנואר סאדאת**: „אין כל הבדל בין רבין לבגין.״

● **ח״כ מיכה חריש ליהושע רבינוביץ**: „אי־אפשר יותר להצטלם אתך ברחוב כראש־מיפלגה.״

● **אשר ידלין על ד״ש**: „יושבים שם חבר׳ה טובים. אילו הייתי בחוץ, גם אני הייתי מצביע בעדם.״

● **השר שימעון פרס**: „אני מקווה שבעוד 120 שנה מנהיג הליכוד ייבחר בדרך דמוקראטית.״

● **משה דיין** בתגובה על זעם ההורים השכולים נגדו: „הם אנשים בלתי אובייקטיביים!״

● **פיבי קשת**: „מי שנדהם מהיושר האינטלקטואלי של משה דיין — שיקום.״

● **עמוס קינן**: „מי שלא מאמין שהמערך מת, סימן שאינו מכיר את משה דיין.״

smile

"מה בעצם אני מחפש בסיגריה?
קודם כל-טעם.
על הטעם אני לא מוותר.
אבל על הניקוטין אני מוכן בהחלט
לוותר... לכן ניסיתי את smile.
היא תפסה אותי... גם קלה-וגם
מלאה בטעם. ולא סתם טעם-
תערובת טבק אמריקאית מעולה!
באמת, כל הכבוד!"

"אני נהנה
כפליים
עם smile"

מוקד/sm15

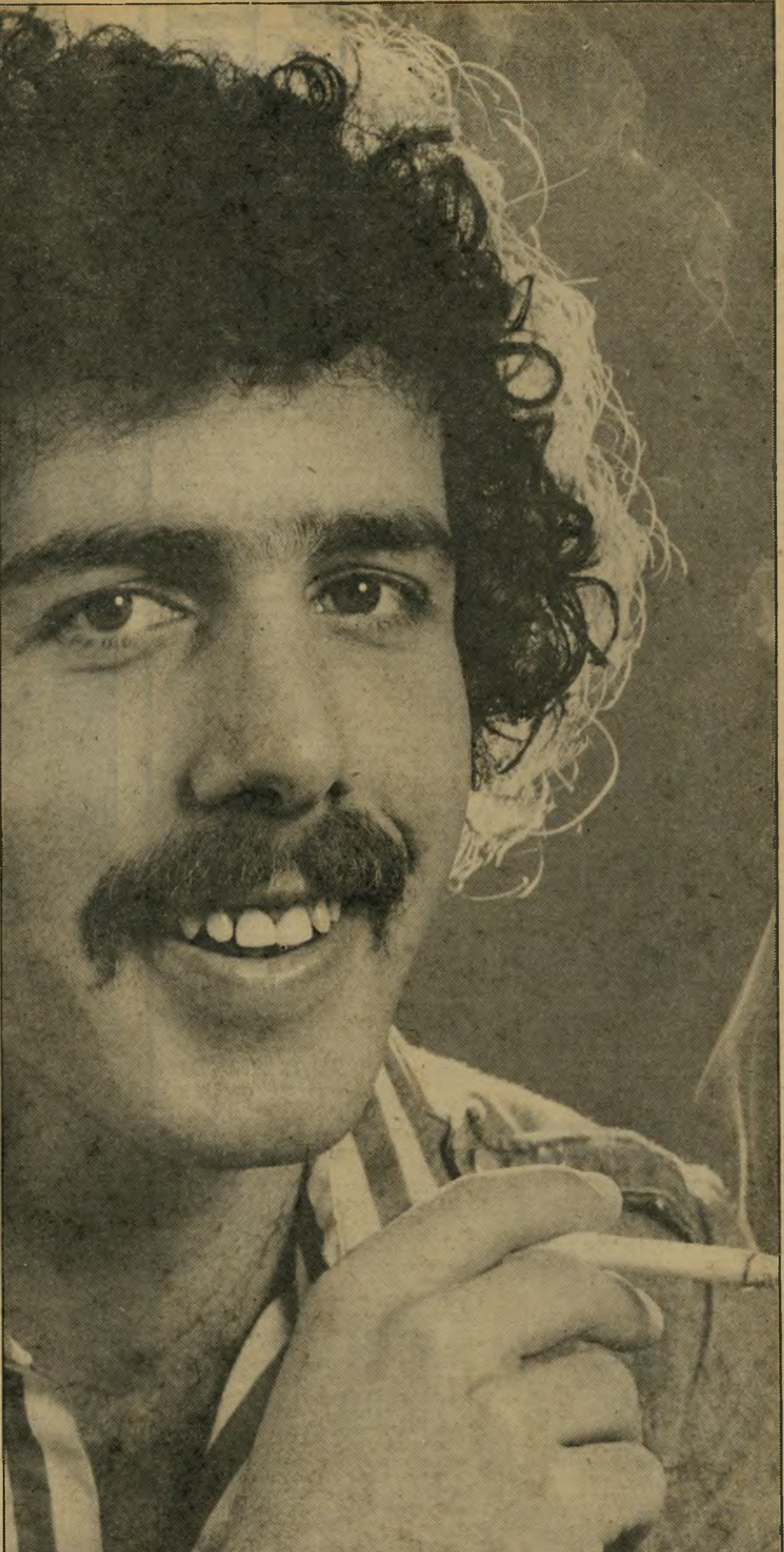

שר־החוץ האידיאלי לממשלת הליכוד

המיקצוע: רמאי

לא היה איש שגינה את המחדל של יום־הכיפורים בחריפות רבה יותר מאשר מנחם בגין.

עוד מצלצלים באוזניים נאומיו חוצבי־הלהבות על כישלונה של הממשלה, שלא עשתה מה שצריכה היתה לעשות: „לגייס את המילואים... להזיז את הכלים...”

שמעתי נאום כזה בכנסת, ושמתי לב לכך שבמהלכו לא הוזכר אף פעם אחת שמו של האיש שנשא כלי ספק באחריות העיקרית לי מחדל זה: משה דיין.

בתום הישיבה נתקלתי בבגין ליד דלת היציאה. הצגתי לו שאלת־תם: איך אפשר לגנות את הממשלה, מבלי להפנות את האישום קודם כל אל שר־הביטחון?

על כך השיב בגין שהאישום מכוון כלפי הממשלה כולה. כל חבריה אשמים במידה שווה, ואין צורך להצביע על חבר אחד בה.

תשובה נאה, אך בלתי־משכנעת לחלוטין.

היה ברור לי כבר אז כי בגין רואה במשה דיין מעין עתודה איסטראטגית לעת־מצוא.

השבוע הוא גייס עתודה זו.

■ ■ ■

אחרי פירסום החלטתו של בגין להטיל על דיין את תפקיד שר־החוץ, הופנה הזעם העיקרי כלפי דיין.

„פרוסטיטוציה!” קרא ישראל קרגמן. „רמאות!” זעקו חבריו־עד־אתמול למיפלגה. „גניבה פשוטה!” אמר אחד מראשי מיפלגת־העבודה.

יש הרבה מן המגוחך בהאשמות אלה.

האם יש טעם בגינוי זונה מפני שהיא עוסקת בזנו־נים?

האם יש טעם בתרעומת על רמאי מיקצועי מפני שעשה מעשי־רמאות?

האם יש טעם בזעם על גנב מדופלם מפני שהוא ביצע גניבה?

מזה שנים יודעת המדינה כולה שמשה דיין הוא אדם חסר־מעצורים, חסר־מוסר, חסר הגי־נות מינימלית.

הציבור ידע שאין הוא נאמן לאיש מלבד לעצמו — והדבר רק הוסיף לכאריזמה שלו.

כל אזרח קרא שהוא גונב עתיקות יקרות בסיטונות — והדבר לא הפריע כימעט לאיש להעריצו כאליל.

מעשי־המירמה הציבוריים והפרטיים שלו עוררו, בעבר, רק חיוכים של הבנה והנאה.

בהשוואה לשרשרת בגידותיו, רמאויותיו וגניבותיו של משה דיין בעבר, מעשהו האחרון אינו אלא תוספת־זוטא.

הוא רימה 430,023 בוחרים, שהצביעו בעד המערך, ביודעם שהוא מועמד של רשימה זו. הוא בגד בחבריו, שהעניקו לו מקום־כבוד ברשימה. הוא גנב מנדאט, השייך למיפלגה.

האם זה מפתיע?

אילו נהג אחרת, זה היה מפתיע.

האם היה מנחם בגין צריך לפסול את האיש, מפני שהוא רמאי?

נדמה שקרה ההיפך. בגין בחר בדיין מפני שהוא רמאי.

■ ■ ■

מה הן התכונות הדרושות לשר־החוץ בממשלה, שמנחם בגין יעמוד בראשה?

אין הוא צריך להיות בעל־חזון, הוגה־דעות או מעצב־מדיניות.

מנחם בגין יספק בעצמו את כל החזון, הדיעות וה־מדיניות הדרושים לו.

אם סבור מישהו שבממשלה הבאה יקבע מישהו כהוא־זה בעניינים מדיניים, מילבד מנחם בגין עצמו, הרי הוא שוגה בהזיות.

מנחם בגין יחליט. מנחם בגין יקבע. מנחם בגין יורה לבצע.

לשר־החוץ בממשלה זו דרושות רק שתי תכונות.

התכונה הראשונה: עליו להסכים בלב ובנפש עם החזון של ארץ־ישראל השלמה.

מבחינה זו, מגוחכת ממש יומרתו של אריה דולצ׳ין לתבוע תיק זה לעצמו.

דולצ׳ין הוא ליברל. הוא מינימליסט, לפי תפיסות בגין. אין הוא מאמין כי שלמות ארץ־ישראל היא ערך מקודש ועליון, החשוב יותר מקיום מדינת־ישראל ועם־ישראל. דולצ׳ין מאמין כי ניתן, אולי, במצב כלשהו, להחזיר קילומטר מרובע אחד או שניים בגדה המערבית.

המחשבה שמנחם בגין יעניק לאיש כזה את תיק־החוץ בממשלתו, גובלת בטירוף.

אם דולצ׳ין אכן האמין בכך, הוא פוסל את עצמו מכל כהונה רמה. הוא פשוט אינו די חכם.

הוא הדין לגבי ייגאל ידין. אם חלם ידין על תפקיד זה בממשלת בגין, הוא טיפש יותר מכפי שהוא נראה.

ידין הכריז על העיקרון של מדינה־יהודית־דמוקרטית — כלומר על החזרת האיזורים המאוכלסים של הגדה והרצועה. ייתכן שהוא יבגוד מחר בעיקרון זה, כשם שיבגוד בעקרונות אחרים. אך עצם העובדה שהעלה רעיון כזה על דל־שפתיו די בו כדי לפסול אותו לכהונה של שר־החוץ בממשלת בגין.

אחרי 29 שנים של המתנה, שבוודאי נראתה לו אינסופית, הגיע מנחם בגין לשילטון. סוף־סוף ניתנה לו האפשרות לבצע את המשימה, שבה הוא רואה את ייעוד חייו ושליחות מטעם הקדוש־ברוך־הוא.

רק אדם תמים מאד, או אדם שאינו מכיר את בגין, יכול היה להעלות על דעתו כי יניח להיהצ׳ינים ולידינים למיניהם להפריע לו עתה.

■ ■ ■

אבל, מה ביחס לדיין?

דיין הוא איש ארץ־ישראל השלמה. יתכן שהוא קיצוני אף יותר ממנחם בגין.

בגין מסתפק בשני עברי־הירדן, בגבולות המנדאט המקורי. דיין מוכן לספח כל שטח, בכל מקום, בכל כיוון. בעיניו, תהליך ההתפשטות של מדינת־ישראל אינו מוגבל בשטח ובזמן. כפי שהכריז פעם, לפני כנס נוער ב־רמה, הוא מאמין כי כל דור צריך להתחיל מן הגבול שכבש קודמו, ולהקדיש את חייו להרחבת גבול זה.

נכון, דיין אמר הרבה דברים. בעיני האמריקאים הוא מצטייר כמינימליסט שבמינימליסטים, כאיש המסוגל להח־זיר את הכל. הרבה יהודים טובים ותמימים האמינו לנאו־מים שבהם גילה דיין גמישות עילאית, ראייה מפוכחת, פשרנות מפליגה.

אולם לכל הנאומים האלה יש הסבר פשוט מאד:

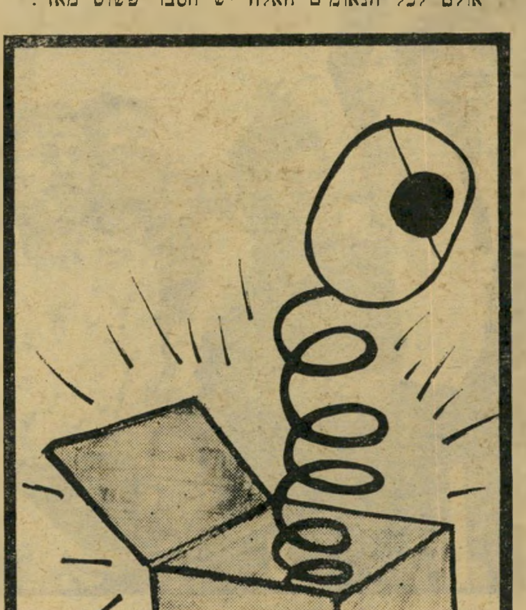

דיין הוא רמאי מיקצועי. הוא משתמש במילים כבכלים מיקצועיים, כשם שפורץ משתמש בכלי־פריצה.

וזוהי בדיוק התכונה השנייה, שהיתה הדרו־שה לשר־החוץ של מנחם בגין.

■ ■ ■

כי בגין אינו יכול לרמות. אין הוא יודע לשקר. כאשר אך ניצח בבחירות, השמיע באוזני העולם כמה הצהרות, שגרמו לתדהמה בינלאומית.

הוא סיפר לעם האמריקאי, בראיון טלוויזיוני, שישראל חסמה את תעלת־סואץ במשך שנים רבות, ובכך סייעה לאמריקאים להאריך את מילחמת ויאט־נאם.

מכיוון שהעם האמריקאי משוכנע כיום כי מילחמת ויאט־נאם היתה משולה למגיפת דבר, נסתבר לו שבגין האריך את המגיפה והגדיל את מיספר קורבנותיה.

הצהרותיו על אי־נכונותו המוחלטת לוותר אף על שעל אחד של השטחים המוחזקים — סליחה, המשוחררים — התרידו את האמריקאים והאירופים, החוששים מפני מילחמה מקומית ועולמית, עימות גרעיני, אמבארגו של נפט ושאר אסונות העלולים לנבוע ממדיניות כזאת.

גם ידידיו הטובים ביותר של בגין יעצו לו: חדל מהצהרותיך! אל תכריז מראש על מה שאתה מתכוון לעשות! אל תזהיר את הערבים! אל תכריח את האמרי־קאים להיכנס לעימות עימנו!

להיפך: הרגע את כולם! הרדם אותם! פזר סביבך הבטחות! רמוז שאתה מוכן להחזיר שטחים, בנסיבות מסויימות! תן להבין שאתה דה־גול ישראלי, המוכן להרחיק לכת אף מן היונים!

זוהי רמאות. בגין אינו מסוגל לכך.

הוא זקוק לאדם שיעשה זאת במקומו.

הוא זקוק לרמאי.

ולא לרמאי סתם, אלא לארכי־רמאי. לאומן של לוחמה פסיכולוגית. לאדם שאצלו מילה אינה מילה, הבטחה אינה הבטחה, שטר אינו שטר. לאדם שאצלו האמת היא שקר, והשקר אמת.

בקיצור: הוא זקוק למשה דיין.

■ ■ ■

מבחינה זו, התישלובת בגין־דיין היא כימעט אידי־אלית.

מנחם בגין מכין את סיפוח השטחים. לפני ואחרי־כן יכסה אותם בהתנחלויות.

מדיניות זו מוכרחה להביא לעימות עם ארצות־הברית ולמילחמה עם הערבים.

תפקידו של משה דיין יהיה לדחות את העימות עם אמריקה עד כמה שאפשר, ולמנוע את המילחמה עד לרגע שממשלת ישראל תבחר בו.

ואכן, אין אדם המתאים לכך יותר ממנו.

במשך שבע שנים — מאז היום השביעי של מילחמת ששת־הימים ועד אחרי מילחמת יום־הכיפורים — רימה משה דיין את העולם כולו ביחס לכוונות האמיתיות של ממשלתו לגבי השטחים שנכבשו.

כשר־הביטחון הוא היה כישלון מונומנטלי. ייתכן שהוא הגנרל הגרוע ביותר של המאה ה־20. בענייני צבא הוא מבין פחות מרב״ט ממוצע.

אבל כמדינאי־רמאי אין שני לו בעולם כולו.

הוא הטביע את היריב בשטרות ללא־כיסוי. הוא טימטם אותו בנאומים יומיים, שסתרו זה את זה. הוא המציא תכסיסים ותחבולות ללא־ספור. הוא זז קדימה, לאחור, ימינה, שמאלה, למעלה ולמטה. הוא חמק מכל עמדה.

היעד היה להרוויח זמן. לא להתחייב לשום דבר — ואם אין מנוס מהתחייבות, לא לקיים אותה. להעלות תיקוות־שווא, להפריח באלונים ציבעוניים, להרגיע, להרדים.

זה הלך מצויין, במשך שבע שנים. התוצאה היתה, כמובן, מילחמת יום־הכיפורים, על מחדליה והרוגיה. מייד למחרת המילחמה היה דיין מוכן להתחיל הכל מחדש, להרוויח עוד שבע שנים עד למילחמה הבאה, וחוזר חלילה.

העיקר — לא להחזיר את השטחים בשום תנאי, בשום נסיבות, בשום מחיר.

הייתכן אדם מתאים יותר לתפקיד שר־החוץ בממשלת בגין?

■ ■ ■

האם מבינים האמריקנים את מישחקו של משה דיין?

הם מרוצים מאד ממינויו של דיין. יש הי־מרחיקים לכת, המאמינים כי מינוי זה נכפה על בגין על־ידי האמריקאים, כתנאי־בל־יעבור.

כי דיין הוא האיש של האמריקאים. הם משוכנעים לחלוטין כי הוא הסוכן הראשי שלהם בישראל, איש־אמונם, המכשיר בידיהם. דיין עצמו עשה ככל יכולתו כדי ליצור רושם זה.

הם הזמינו אותו, בשעתו, לוויאט־נאם, במיסגרת מסע־פירסום בינלאומי שנועד לרכוש את לב יהודי אמריקה למילחמה. הם נתנו לו את האפשרות לצבור הון־עתק מנאומים ברחבי ארצות־הברית. הם מאמינים כי עתה יגמול להם. שהוא „ימתן” את בגין.

זוהי, כמובן, שטות גמורה. עדיין לא נולד האיש שיהיה מסוגל למתן את בגין, או להשפיע עליו בכיוון כלשהו.

אבל דיין יגביר אשליה זו. הוא יצהיר הצהרות מתונות. הוא יכריז כי בגין מוכן ללכת לז׳נבה, ולדבר שם על הכל — גם על חברון, גם על שכם, גם על ירושלים, גם על עזה.

ולמה לא? למה לא לדבר — כשברור מר־ראש כי ממשלת בגין לא תיסוג אף ממילימטר מרובע אחד בגדה וברצועה?

ייתכן שהאמריקאים אינם כה תמימים, וכי הם מבינים את מישחקו של דיין. אבל הנשיא קארטר אינו יכול להודות שמדיניותו פשטה את הרגל. גם הנשיא אל־סאדאת ועמיתיו אינם יכולים להודות בכך. ייתכן מאד שהם יעזרו לדיין לשחק את המישחק, במשך שנה־שנתיים.

עד שהם יהיו מוכנים למילחמה — המיל־חמה שהפכה עתה בלתי־נמנעת.

■ ■ ■

לכן, מי שיבוא עכשיו אל מנחם בגין בטענה שמינה רמאי לתפקיד שר־החוץ, ייתקל בחיוך עדין.

בגין יענה לו: אתה מספר לי?

„הלך זרזיר אצל עורב"

„עוף!" צועק שוטר מעוצבן ל־עבר מפגין, איש הלי־כוד, שניסה לחדור לתוך שורות המפגינים נגד משה דיין ולעורר שם תיגרה.

בעד דיין

הפגינו כ־150 אנשים שניצבו על המדרכה ליד **מצודת זאב** בתל־אביב, כחומת־מגן. „אל תתנו ליצר להשתלט," צעקו מפגינים אלה, כשהם מנופפים בידיהם. אחר עברו לקריאות אלגנטיות קצת פחות, כמו: „מאיר פעיל מרגל!" ו„מוות לקומוניסטים!" אחדים מהם היו מפגינים־בשכר, שאורגנו מבעוד־יום על־ידי פעילי הליכוד, והם ניסו גם ליזום תיגרות (כמו זו שבתמונה למטה, עם אב שכול). המפגינים ניצבו משני עברי הכביש עליו המשיכו המכוניות לנוע.

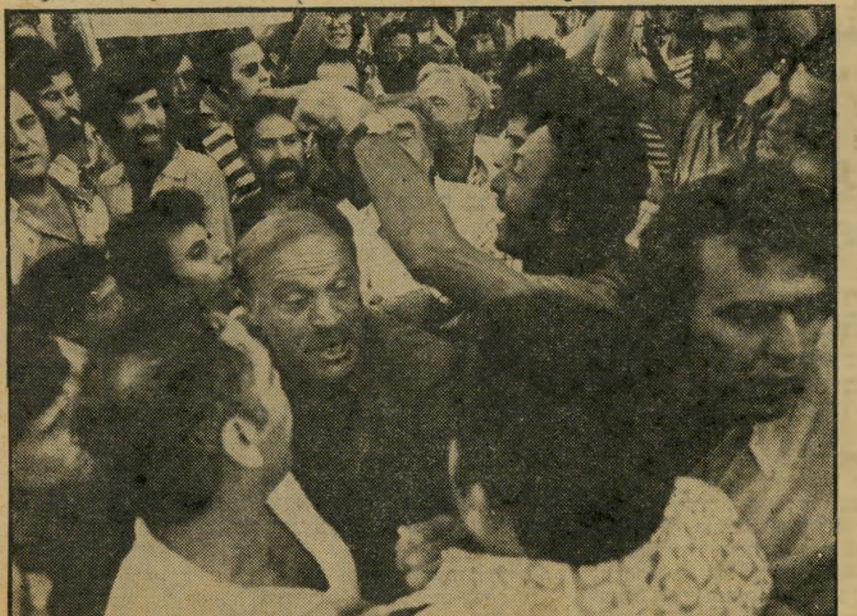

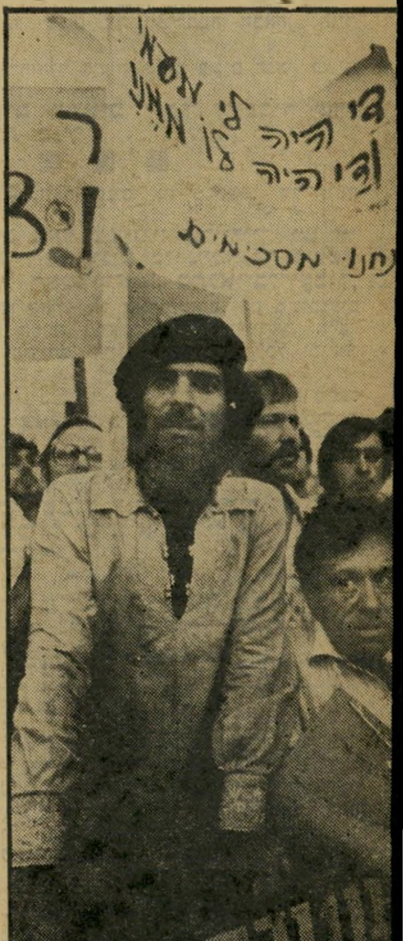

„מי שבעד דיין, שיילך שמאלה! מי שנגד דיין שיילך ימינה!" ה־שוטר ב„זינזאנה" המישטרית היה צרוד מצעקות לתוך הרמקול המישטרתי. כי ביום הראשון האחרון ברחוב המלך ג'ורג' בתל־אביב, מול מצודת זאב, באמת קשה היה להפריד בין המחנות שניצבו משני צידי הכביש שבו המשיכה התנועה להת־נהל כסידרה.

מן העבר האחד התגודדו המפגינים נגד מינויו של דיין כשר־החוץ בממשלת הלי־כוד. מן העבר האחר התארגנה חבורה של כמה עשרות צעירים גברתנים, שהח־רישו את האוזניים בצעקותיהם בעד מינו־יו של דיין. אלא שבני הבורה זו, שגויי־סה מבעוד יום — חלקה תמורת תשלום הולם — לא הסתפקו בהנפת כרזות ובק־ריאות־גנאי נגד אורי אבנרי, מאיר פעיל ושאר „השמאלנים האלה." מפעם בפעם פרצו בריונים אחדים, חצו בריצה את המחסומים המישטרתיים, חמקו מידי שוט־רי מישמר־הגבול והתערבבו בקרב קבו־צת המפגינים הנגדית.

התיגרות שהתפתחו סיפקו תעסוקה מס־פקת לאנשי־המישטרה חבושי הקסדות ה־לבנות. חילופי־מכות, קללות, אגרופים

תיגרת־הידיים

הרצינית ביותר פרצה במהלך ההפגנה מול **מצודת זאב**, אחרי שמיספר צעירים, מתומכי החלטתו של בגין בעד מינויו של דיין, נקלעו לוויכוח צעקני עם אחד ממנהיגי של"י, מאיר פעיל. עד־מהרה הונפו אגרופים, הוטחו בעיטות, ואנשי־המישטרה הוסיפו על המהומה כאשר הרחיקו את האנשים בכוח משדה־המערכה. „זה כימעט כמו ההפגנות בצרפת בתקופת השיא של דני האדום," העיר כתב של עתון צרפתי, שנכח בהפגנה הסוערת.

אם הבנים

פנינה מרנין, אם שכולה מטיבעון, שאיבדה את שני בניה במילחמת יום הכיפורים, הציגה בהפגנה הסוערת מול ביתו של בגין את תמונותיהם. „איבדתי שני בנים!" שאגה. „זה די והותר לעם ישראל! לא ניתן לדיין להרוג את הבנים שלנו שוב, כמו שעשה ביום־הכיפורים." אולם צעקותיה לא הועילו. לבית בגין היא לא הצליחה לחדור, והורחקה בכוח על־ידי השוטרים ומישמר הגבול.

נגד דיין

הפגינו כ־250 מאנשי מחנה של"י, צעירי ד"ש, בני מישפחות שכולות, בני קיבוצים ואנשי מיפלגת העבודה, מן העבר האחר של רחוב המלך ג'ורג' בתל־אביב, מול **מצודת זאב**. אחת הכרזות ציטטה את דיברי דיין, שאמר: „די לי מעמי ודי היה לו ממני — על החתום משה דיין." ותוספת אקטואלית: „אנחנו מסכימים. על החתום — העם." כרזה אחרת שהתנוססה בין ים הכרזות (בתמונה למעלה משמאל) הביאה את הנוסחה: „מחל + דיין = מחדל."

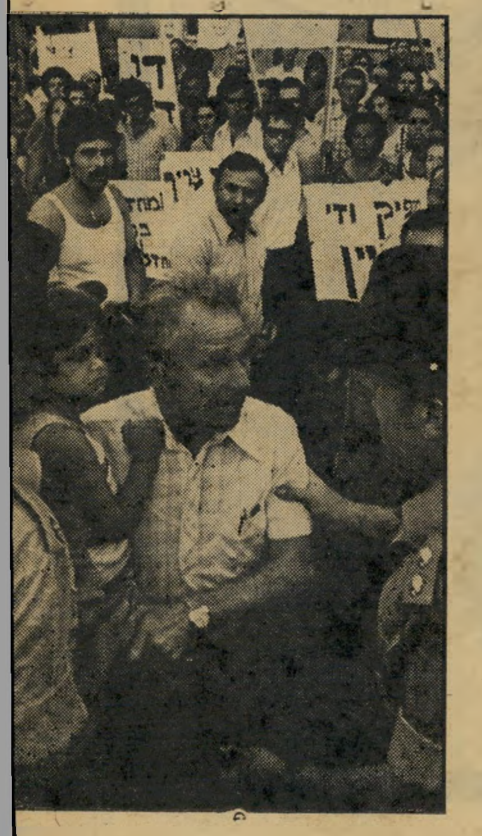

האב

שני קציני־מישטרה מנסים למנוע מאב שכול, שנשא את נכדתו בידיו, לפרוץ אל מחנה הליכוד. „אתם לא מבינים שזה כואב לי?" שאל

ומריטת שערות עוררו מפעם בפעם צעקה מקפיאת־דם מפי אשה, או בכי של תינוק, שהשקיטו את הרוחות לרגע.

„הלך הזרזיר אצל העורב" הכריזה כרזה אחת, שנישאה בידי ישישה כסופת־שיער, שצעקה במלוא פה: „די מדיין! די מדיין!"

„גנב־העתיקות — החזר את המנדט!" היה רשום בצבע אדום רועש על כרזה אחרת, שהונפה בידי איש מחנה של"י.

„בגין, מה דעתך לצרף את גודלה וגלילי?!" שאג צעיר מגודל־שיער, שהציג עצמו כאיש ד"ש.

„דיין פירושו כישלון — דיין פירושו אסון!" זעק אב שכול, שסיפר כל בבחירות הצביע עבור בגין — „כי במערך ישב דיין. דיין הרג את הבן שלי בתעלת־סואץ. אז עכשיו," שאל. „הקול שלי יילך לדיין בליכוד?"

הכרזות מעברו האחר של הכביש היו מתוחכמות פחות, ונראה היה שהוכנו בחופזה. „הו־הא מה קרה — השמאל והמערך אכלו אותנו!" שאגו המפגינים לעבר מתנגדי המינוי.

„עושים צחוק מהעם!"

היתה זו רק הפגנה אחת מני רבות. מאז נודע על הצעתו של בגין („הצעת אחיתופל," כפי שהכריזה אחת הכרזות), התארגנו קבוצות שונות בציבור ויצאו להפגין ברחובות. כך, למשל, הגיב אראל („רלי") גילבוע (26), סטודנט לארכיאולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, הלומד לקראת התואר השני. „חזרתי ביום חמישי מסיור ארכיאולוגי," סיפר. „כששמעתי שדיין עומד להתמנות כשר־החוץ מיהרתי אל חבר שלי, נועם יניר. „אני עצמי הצבעתי עבור המערך. נועם הצביע לד"ש. מייד החלטנו לקחת יום חופש כדי להביע את הזעם שלנו נגד צעדו המחוצף של בגין, וצעדו המחוצף עוד יותר של דיין.

„מה זה כאן, עושים צחוק מהעם? אימנם אנחנו עם מטומטם — אבל עד מתי?!"

רלי ונועם, שהוא טכנאי במיקצועו ועובד בצלילי גיתית, נופפו בכרזות מול פניו של בגין כאשר זה יצא את בית־החולים איכילוב ביום הראשון בבוקר. אחר־כך נסעו למלון השרון בהרצליה, מתוך תיקווה שבגין יגיע לשם, לגוח. בשעות אחר־הצהריים התייצבו עם כרזותיהם, שעליהן תמונותיהם של דיין ובגין וההכרזה „אוי לאותה בושה!" מול ביתו של בגין ומול מצודת זאב.

מביתו בירושלים אירגן מוטי אשכנזי, האיכפתניק המפורסם, את ההפ־

(המשך בעמוד 35)

קרבציק

ציוד לכיבוי אש

ציוד לכיבוי-אש

ציוד נוסף המסופק על-ידינו:

- ★מטפי פחמן דו חמצני (CO_2).
- ★מטפי הלון 1211 (B.C.F).
- ★יחידות כיבוי אוטומטיות־ מערכות כיבוי אוטומטיות.
- ★גלגלוני קיר וגלגלונים ניידים.
- ★ציוד בשיטת „שטורץ" בהתאם ל־DIN.

יחידות כיבוי אוטומטיות

- ★באבקה יבשה
- ★בהלון 1211 (B.C.F.)

- ★משאבות כיבוי.
- ★מזנקים לקצף מכל סוג.
- ★אבקות יבשות.
- ★קצף פרוטאיני, רב תחומי ולממיסי מים
- ★זרנוקים.

המטפים מיוצרים בהתאם לתקנים ישראליים רשמיים בהשגחת מכון התקנים הישראלי ומסומנים בתו־תקן רשמי.

מטפי אבקה יבשה מטלטלין
לפי ת"י 463,
בתכולה 3, 6, 12 ק"ג.

מטפי אבקה ניידים
בתכולה של 50 ק"ג.

עיצוב ברק

ב. קרבציק ובניו בע"מ
רח' מרכולת 10, ת.ד. 1781 תל־אביב, טל. 03-821817
03-839026

„עודף בריאות"

כך הגדירו מקורביו של בגין את מצב בריאותו כא־שר יצא, שופע חיוכים וקורן מאושר, מחדר־החולים שבו אושפז שבוע ימים בקירוב, אחרי שחש ברע ערב חג־השבועות. במשך כל השבוע הגדירו הרופאים את מצבו כהולך ומשתפר מטוב למצויין. החשד כי ליבו לוקה באנגינה פקטוריס, התבדה.

הרופאים אמרו לבגין: לך הביתה!

ראש הממשלה... ה מיועד הראשות ממשלת־ישראל, מנחם בגין, אושפז בבית־החולים בשל עודף בריאות. זה היה הרושם שאזרחי ישר־אל יכלו לקבל השבוע מן הדיווחים הרפו־איים השוטפים שזרמו מבית־החולים איכי־לוב בתל־אביב, שם אושפז בגין אחרי שחש ברע ערב חג־השבועות.

הרופאים דיווחו תחילה כי בגין הגיע לבית־החולים במצב טוב. למחרת דיווחו כי מצבו מצויין. ואחרי שמצבו כבר היה מצויין הוא עוד הוסיף להשתפר. אולם גם אחרי שהמצב השתפר, הוא הוטב מיום ליום.

אותם רופאים ששמרו על מסך של שתיקה כאשר נתקף מנחם בגין בהתקף־לב לפני כחודשיים וחצי, ולא גילו לציבור את האמת*, ניסו עתה לרכוש מחדש את אמונו של הציבור, שהטיל ספק בהו־דעות המרגיעות הנוכחיות.

מה שגרם למאמצי־הארגעה המוגברים של הרופאים היתה הידיעה שהתפרסמה בגיליון הקודם של העולם הזה (2073), בה נמסר כי אחרי אישפוזו של בגין אובחן אצלו מצב של אנגינה פקטוריס, הקרויה בעיברית תעוקת־הלב.

לא היתה זו ידיעה מסולפת המבוססת על רכילות. היא היתה טובה ונכונה ליום שבו נכתבה (היום השני בשבוע שעבר). באותו יום אומנם סברו רופאיו של בגין על סמך הבדיקות כי קיים חשד סביר למצב של אנגינה פקטוריס. אולם, כמו במיקרים דומים רבים, עשוייה הדיאגנוזה הראשונית להשתנות ככל שמתמשכות הבדיקות ומעמיקות יותר. זה גם מה ש־אירע בקשר לאבחנת מצבי הבריאותי של בגין.

כאשר נכנס מנחם בגין, לפני שבוע וחצי, לאישפוז בבית־החולים איכילוב ב־תל־אביב, עוררו הסימפטומים את החשד כי הוא סובל מכאב אנגינוטי, וממילא ממצב של אנגינה פקטוריס. על השערה זו ניבנו התחזיות הראשונות (העולם הזה 2073). היו דרושים שלושה־ארבעה ימים כדי לאשר או להפריך חשד זה.

במשך השבוע התבדה החשד בדרך של גריעה (אלימינציה). הבדיקות, וביכללן אלקטרו־קארדיוגראם ובדיקת אנזימים, לא הראו שיש הפרעות לאספקת הדם ללב.

עם ביטול האפשרויות האחרות, נותרה האבחנה של „תיכמונת דרסלר" — תגובה דלקתית של הפריקארט (קרום הלב). זוהי תגובה אמינולוגית רגילה למדי אחרי הת־קף־לב — תגובה שקשה להסבירה, והחו־לפת עם הזמן. זהו דבר טוב (להבדיל ממאיר) שאינו מחייב אישפוז. הטיפול הוא באמצעות תרופות — בעיקר סטרו־אידים. זהו טיפול זמני, שאינו משעבד, והתיפצה עצמה קטנה עם הזמן.

ניתוח — רק באמריקה

ל צורך קביעת האבחנה הסופית נוצר תקדים רפואי: בהתייעצות שות־פו שלושת מנהלי מכוני־הלב בבתי־החולים הגדולים: הפרופסורים הנרי נויפלד מתל־השומר, מוריס אייגן מבילינסון ומנשה גוטסמן מהדסה ירושלים. הצטרף להת־ייעצות גם הפרופסור מוריס לוי, מנתח־הלב מבילינסון — ובחוגי המיקצוע עברה השמועה שהוא כבר הכין הכל לניתוח־לב־פתוח של בגין, אילו נמצא צורך בכך. צורך כזה אינו קיים כעת, אך בין המומחים התגבשה הדיעה שאילו היה צורך בניתוח, מוטב היה להטיס את בגין לאמריקה — ולו רק מפני ששום מנתח בארץ לא היה יכול לגשת לניתוח כזה ללא מעורבות ריגשית.

לגבי עתידו הרפואי של בגין אין טעם בניחושים. ניתן רק לקבוע כי כעת אין כל הגבלה על יכולתו למלא את תפקיד ראש־הממשלה, אם־כי רופאיו יעצו לו, כמובן, שלא להפריז במאמץ. אחרי התקף־לב קשה, כזה שהיה לבגין, יכול החולה לחיות שנים רבות ולשאת בנטל־עבודה כבד — בתנאי שלא ילקה בהתקפי־לב נוספים.

כאשר שוחרר בגין מבית־החולים ביום הראשון השבוע כשרופאיו מצווים עליו להאיט את קצב פעילותו, איחלו לו ידידיו ומתנגדיו הפוליטיים כאחד, שלא ייאלץ עוד לחזור לשם.

* הידיעה הראשונה על כך שבגין לקה בהתקף־לב פורסמה בהעולם הזה, אחרי שבגין עצמו גילה עובדה זו לכתב העולם הזה שביקר אצלו בבית־החולים.

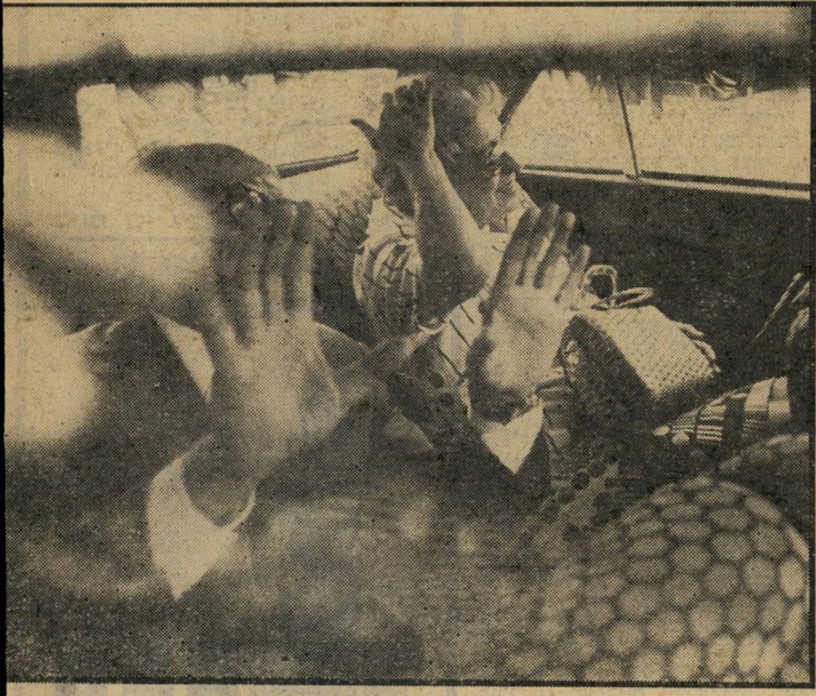

בפתח בית־החולים קיבלו את פניו של בגין המפגינים הראשונים שנשאו כרזות, בהן נאמר: „הם איבדו את הבושה!" ו„דיין — אתה שכחת, אנחנו לא!" היו אלה סנוניות הראשונות של ההפגנות שעמדו להיערך באותו יום ליד ביתו של מנחם בגין בתל־אביב וליד „מצודת זאב".

במכונית בגין, בחברת אשתו עליזה, יושב במכונית שהסיעה אותו מבית־החולים לביתו, שם עמד להתחיל בהתייעצויות ראשונות עם חברי מיפלגתו על הסערה שהתעוררה עקב החלטתו למנות את משה דיין כשר־חוץ בממשלתו. בגין הסתיר את פניו מפני המפגינים, שהתאספו ליד ביתו.

העם

הסיגנון החדש

זה בא בחטף.
זה הפתיע והדהים.
זה היה מעבר לכל ויכוח

הוויכוחים הסוערים על ההשלכות המוסריות והמדיניות של מינוי משה דיין לתפקיד שר־החוץ (ראה הנדון) הסיחו את הדעת מצד אחר של המעשה. הוא ביטא את הסיגנון החדש.

חילופי־ההנהגה מביאים עימם תמיד חילופי־סיגנון. כאשר יש לחילופי־ההנהגה אופי של מהפכה פוליטית, עשויים חילופי־הסיגנון להיות קיצוניים.

חלף עם הרוח. אילו אירעה פרשה כמו ״ינוי־דיין במישטר הקודם, היה קודם לכך מבול של הדלפות. „מקורבים" היו קוראים לכתבים, ומוכרים להם את הסקופ תמורת פירסומת לעצמם או לבוס שלהם. קבוצות־לחץ היו מתארגנות בעד ונגד. בסוף, אחרי מאבק מר ומאות מאמרים נרגשים, היה הדבר מוכרע איכשהו.

כל זה חלף עתה עם הרוח.

אף מילה אחת על כוונתו של מנחם בגין לא דלפה החוצה. רק ארבעה־חמישה אנשים ידעו על כל העניין, והם הבינו שכדאי להם לסתום את הפה. לגמרי.

כאשר בא הדבר, הוא בא כחטף. טיבעו של מישטר מנהיגותי הוא שהחלטותיו, המתקבלות על־ידי מנהיג, ניטות להפתיע, להדהים — ולעיתים מתקבל הרושם כי זיהי אחת ממטרות השיטה.

אחרי ההחלטה, אין עירעור. המנהיג שוקל מראש את כל ההשלכות. כאשר היא מחליט, זהו סוף־פסיק.

יש מנהיג. כך קרה השבוע.

שותפיו של בגין, ראשי המיפלגה הליברלית, סברו שהם יכולים להתנגד, להשעות את ההכרעה, לקיים ויכוח, לבטל את ההחלטה. „מקורבים" הדליפו דברים לעיתונות, על פי הסיגנון הישן. עסקן פלוני התמרמר בפה מלא בטלוויזיה, עסקן אלמוני־לשעבר הכריז הכרזות ברדיו. אנשי ד״ש, השותפים בפוטנציה מוגבלת, מחו.

עברו יומיים, וכל אלה סתמו את פיהם. הם הבינו כי משהו השתנה במדינה, וגם בקרב הליכוד. הם הבינו, למשל, כי על החלטותיו של מנחם בגין אין עירעור. הם נוכחו גם לדעת כי מנחם בגין מבין את תגובות הציבור טוב מהם.

זהו לקח חשוב לקראת הבאות. החל במאי 1977, יש בישראל מצב חדש. יש מנהיג. יש מינהגים. אין ייכוח.

ימים של טירוף

בקרב המערך מת
יצר הקיום העצמי.
הוא פועל כמאתגרף
שיכור־מהלומות

ספינה שנשברה בסערה. ההגה אינו פועל. המיפרשים קרועים. כמה מן התרנים התקפלו. הספינה כולה מיטלטלת על הגלים, חסרת־ישע. פה ושם מנסה ימאי לקפוץ לים כדי להציל את עצמו. פה ושם מנסה קבוצה אחוזת־בהלה להוריד סירה.

זוהי דמותו של המערך, בסוף מאי 1977.

תמות בלי פלישתים. כאשר סופגת מיפלגה מהלומת־מחץ, עשוי הדבר להביא הלם מבריא. הגוף המוכה מזדקף, גובר בו יצר־הקיום, הוא מתאושש כדי להשיב מילחמה שערה ברגע האחרון.

שום דבר כזה לא קרה למערך. קרה לו ההיפך: כמו מתאגרף שיכור־מהלומות, שעיניו נסתמו ומוחו התערפל, זוחל המערך בזירה על ארבע, מבלי לדעת לאן.

לולא שיכרון־מהלומות זה, קשה היה להבין את מעשי המערך השבוע. היה נדמה שהיא פועל על פי העיקרון של „תמות נפשי בלי פלישתים." ולמשל:

● תחת לשנות ברגע האחרון את רשימת מועמדיו בהסתדרות, ולהציב בראש הרשימה צוות־קרב המסמל שינוי והתאוששות, החליט המערך להציב בראש את הצוות העייף, המוכה והכושל ביותר שיש לו, בהנהגת עסקן טוב־לב שעל גבול גיל הפנסיה, ירוחם משל. הרשימה כולה מורכבת מעסקנים משעממים ואפורים. ההסתדרית, המיבצר האחרון שנותר למערך, כאילו נמסר לליכוד ילד״ש על מגש של כסף.

● כאילו לא די בכך, החליט המערך בממשלה ובהסתדרות לנצל את הרגעים האחרונים שנותרו לו כדי לבצע מהפכה ביחסי־העבודה: הוא שלח חיילים לשבור את שביתה ו/או עיצומים של פקחי־התנועה בנמל־התעופה בן־גוריון. התערבות צבאית בסיכסוך־עבודה עילה אף על הדרישות הקיצוניות ביותר של הליכוד עד כה. הדבר נותן מראש לגיטימציה לממשלת הליכוד להפעיל מישטרה, צבא ובתי־סוהר נגד שובתים. והוא העניק לאנשי הליכוד בהסתדרות את ההזדמנות להציג עצמם כמי שמתנגד לצעד חמור כזה.

● במישור הממשלתי עשו שרי המערך את הכל כדי לטשטש עד כמה שאפשר את ההבדל הקיים — אם אכן הוא קיים — בינם ובין מנחם בגין. ראשי הממשלה יצאו להגן על בגין מול התקפות דעת־הקהל הבינלאומית. הם גינו התבטאויות של מנהיגים זרים, שבאו בתגובה על דברי בגין. הם עשו את הכל כדי ליצור את הרושם כאילו לא חל שינוי בישראל, שהכל נמשך כרגיל, ששום סכנה אינה צפוייה. כך נאמר לציבור הישראלי כי ההצבעה בעד הליכוד היתה בסדר — ונובע מכך שכדאי להצביע בעד הליכוד גם בהסתדרות.

לקראת הסוף. המתאגרף, הזוחל בזירה על ארבע, כאילו מתחנן שיריבו ינחית עליו את המהלומה המסיימת, שתאפשר לו לשכב על הארץ בחוסר־הכרה.

המערך דמה למתאגרף כזה.

מיפלגות

הרי החד"שות

בתנועה הדמוקרטית לשינוי
מתחילים להיווצר שלוש
מחנות: בעד הליכה לממשלת
ליכוד, נגד, ובעד
גוש עם המערך

„ד״ש מרגישה עצמה עכשיו מיפלגה גדולה. וכמו בכל מיפלגה גדולה מובן שגם כאן מתחילות להיווצר קבוצות וקליקות פנימיות שונות," כך טען אחד ממקימי התנועה הדמוקרטית לשינוי, אשר לא נכנס לכנסת התשיעית.

אולם בעצם, למרות הודאה כזו מפיו של אדם המעורב בכל הקשרים וקישרי־הקשרים בתוככי ד״ש, נשארה עדיין עלומה השאלה: מי הוא מה בד״ש.

כלי־התיקשורת, הטרודים בימים האחרונים בחיטוטים בחדרי־החדרים של הליכוד, שכחו כנראה שהתנועה הדמוקרטית לשינוי אינה, בעצם, גוף מלוכד, המגובש ואחיד בדיעותיו.

העובדה שהפרופסור ייגאל ידין העביר — כבר בתחילת גיבושה של התנועה — החלטה שיכולים להצטרף אליה רק אנשים פרטיים, לא קבוצות ולא גושים, לא מנעה, כמובן, ששמואל תמיר, למשל, יביא איתו אל ד״ש את כל פעילי המרכז־החופשי לשעבר, שבקלותיהם העלו אותו למקום הרביעי ברשימה לכנסת.

קבוצה זו, וכן תנועות עודד, להבה, הפנתרים השחורים, לשינוי ואחרות, שמרו על מיבנה פנימי ועל „שמור לי ואשמור לך", גם במיסגרת המיפלגה הגדולה יותר.

בד״ש לא יכול איש להצביע כיום על גושים מוגדרים, כדוגמת אחדות־העבודה במיפלגת העבודה או התנועה הליברלית בליכוד. הגבולות, כך אומרים בד״ש, הולכים ומיטשטשים, וכבר מצביעים על קבוצות חדשות, שהן עירוב של המרכז־החופשי, למשל, וקבוצת עודד.

האיש מיספר אחד בתנועה הדמוקרטית לשינוי הוא, ללא ספק, ייגאל ידין. יש שטוענים נגדו, גם בתוך ד״ש עצמה, כי הוא נוהג לעיתים כדיקטטור וכי הוא „אפילו גרוע ממנחם בגין." אחד הפעילים הצעירים, חבר במועצת ד״ש, סיפר, למשל, על אופן ההצבעה בפורומים של התנועה.

דיון חוזר. גילה הצעיר: „מי הם בדיוק אנשי ידין, אין איש יודע. דויד גולומב הוא ה,שומר הצמוד' שלו. הוא גם עוזר לו בריכוז כוח בתנועה. בישיבות של פורומים שונים, סגורים, הדוברים הראשיים והעיקריים הם ידין וגולומב, שמציגים בדרך־כלל אותן העמדות. הם

ידין
עם הליכוד

אירועי שלי לקראת הבחירות להסתדרות

ביום ה' 2.6.77

● רמת־אביב — ב„בית־ההסתדרות" ב־8.30, ח״כ מאיר פעיל, מוטקה נתנזון.

● חיפה — במטה שלי, רח' הרצל 59, ב־8.00, כנס פעילים.

ביום ו' 3.6.77

● מעיליה — ב־7.30, עמים קינן.

● עברון — ב־5.00, ח״כ מאיר פעיל.

בשבת 4.6.77

● יאדי־ערה — ב־7.00, ח״כ מאיר פעיל, נג׳יב אבו רקייה.

● הוד — ב־7.00, עצרת־עם, בכיכר קומדנר, מרכז אירלי, ח״כ ליובה אליאב, יאיר צבן, סעדיה מרציאנו, רן כהן. הפיתחים: אמיר טייב, חנניה ביטון.

ביום א' 5.6.77

● רמת־השרון — ב־8.30, אצל תמר דרור, אילת 7, רן כהן, מיכאל מימון.

● ירושלים — ב־8.30, כנס מסבירים, במטה השכונות, רח' ישעיהו 2, ראיר טייטלבאום.

● תל־אביב — בהדר יוסף, במועדון ההסתדרות ב־8.30, יאיר צבן, סעדיה מרציאנו.

ביום ב' 6.6.77

● בגליל המערבי — פרטים בטל. 04־662478, ח״כ מאיר פעיל.

ביום ג' 7.6.77

● ניר יצחק — ב־8.30, כנס פעילי האיזור, רן כהן.

● אילת — במלון „עציון", ב־9.00, ח״כ מאיר פעיל, הפיתח: משה צאריב.

ביום ד' 8.6.77

● ירושלים — ב־20.30, ב„בית העם", ד״ר נעמי קיס, סעדיה מרציאנו, יאיר צבן, ח״כ ליובה אליאב.

ביום ה' 9.6.77

● תל־אביב — ב־12.30, אוניברסיטת תל־אביב, על הדשא המרכזי, עצרת נגד הימין. אורי אבנרי, ח״כ מאיר פעיל.

שלי

גם אלה שעמדו מאחרי שיבעת התנאים המפורסמים להצטרפות לקואליציה כלשהי.

„אם המועצה מצביעה נגדם, נקבע בדרך־כלל דיון חוזר. מה שקורה אחר־כך הוא, שנעשים ניסיונות־שיכנוע רבים מצד ידין וגולומב, והם בדרך־כלל מצליחים לשנות את ההחלטות. הלוך־הרוח הכללי במועצה הוא, שמרבית החברים מעדיפים לעמוד על עקרונות מדיניות־הפנים שהציגה ד״ש במצעה. ידין וגולומב עקרוניים יותר לגבי מדיניות החוץ והביטחון.״

כך, למשל, בכינוס מועצת ד״ש ביום הרביעי האחרון, באולם הקטן של בית העם בירושלים, נשמעו קולות רבים נגד הליכה לקואליציה עם הליכוד בראשות בגין.

ידין עצמו, לדיברי אנשי ד״ש וכן על־פי דבריו בהזדמנויות שונות, רוצה ללכת לממשלה בכל מחיר. „מוטב לעשות את השינוי מתוך הקואליציה,״ התבטא בשבוע האחרון. באותו כנס, שחלקו־הארי נערך בדלתיים סגורות, ללא נוכחות עיתונאים, הביעו אנשי לשינוי לשעבר את הרעיון לנסות להשתלב באופוזיציה עם המערך. אחרי שנפלה הפצצה שהטיל בגין, בדבר הצטרפותו של משה דיין כשר־החוץ בממשלתו, הפכו אנשי לשינוי כוח דומיננטי בד״ש, אם כי השפעתם על ידין מעטה בלבד, „לפחות בינתיים.״

מי שנחשבים כיום כ„איש של פרופסור

ורטהיימר
נגד הליכוד

אמנון רובינשטיין,״ מייסד התנועה לשינוי. הם עורך־הדין מרדכי וירשובסקי, זאב („סטף״) ורטהיימר והם, לדיברי יודעי־דבר, משכו לצידם גם את מאיר („זרו״) זורע, לשעבר ראש מינהל־מקרקעי־ישראל.

אנשי לשינוי עמדו מאחרי הגישושים של המערך בניסיונו להקים עם ד״ש ממשלת מיעוט, בתמיכת המיפלגות הקטנות.

קואליציה מצומצמת. ממשלה כזו צריכה להיות מורכבת מ־32 הח״כים של המערך (מתוך הנחה שדיין יחזיר, בסופו של דבר, את המנדט שלו, ושעמוס הדר לא יפרוש יחד איתו ממפלגת העבודה או יפרוש ויוותר על המנדט), 15 הח״כים של ד״ש, 7 הח״כים של של״י ורק״ח שהבטיחו לתמוך בממשלת מערך, והח״כ של הליברלים העצמאיים ושל הרשימה הערבית של המערך. סך־הכל: 56 ח״כים.

ממשלה כזאת, לדעת אנשי לשינוי בד״ש, תזכה גם בתמיכת מועצת גדולי התורה ותזכה בתמיכה, פאסיבית לפחות, מצד אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל.

לדעת אנשי לשינוי מוטב לנסות ללכת לקואליציה מצומצמת מאשר להוות אופוזיציה. על קואליציה עם הליכוד (שתבטיח רוב של חברי־כנסת — ליכוד, ד״ש, מפד״ל ושלומציון ותמיכת פלאטו־שרון), אין איש מאנשי לשינוי ותומכיהם חושב.

ההכרזות, כלפי חוץ, של הפרופסור רובינשטיין, כאילו בכל מיקרה יקבל כל חבר בד״ש את דין התנועה, אינן מדוייקות. בשבוע האחרון הביע רובינשטיין, בפורום פרטי, את הדיעה כי „לד״ש אסור בשום פנים ואופן ללכת עם הליכוד.״ בהזדמנות זאת דיבר על כוחה הרב של תנועת לשינוי לשעבר בד״ש, וציין כי את עיקר הצד האירגוני וההסברתי מרכזים צעירי לשינוי.

כיום, מבין 15 הח״כים של ד״ש ניתן למצוא שלושה תומכים נלהבים הנחשבים כאנשיו של רובינשטיין, והם זורע, ורטהיימר ווירשובסקי.

פרט לדויד גולומב נחשבים כ„אנשיו של ידין״ גם שני הדרוזים, שבעצם בהתחלה היו אנשיו של שמואל טולדנו, לשעבר יועץ ראש־הממשלה לעניינים ערביים.

אסעד שפיק, ראש מועצת בית־ג׳אן וזיידן עטשי, תושב עוספייה, הצליחו להגיע למקומות ה־11 וה־12 ברשימת ד״ש לכנסת, אחרי שזכו בכחמשת־אלפים קולות של דרוזים, בבחירות הפנימיות בד״ש, שנערכו כחודש וחצי לפני הבחירות לכנסת.

ב־17 במאי זכו השניים, ביחד, בכ־2500 קולות דרוזיים בלבד, כאשר ההשערה היא ששאר הקולות זרמו לרשימתו של שמואל פלאטו־שרון. כדוגמה מביאים את הכפר סג׳ור, שם הצביעו בבחירות הפנימיות לד״ש יותר משהצביעו עבור ד״ש לכנסת. בכפר זה, כפי שנתפרסם בכתבת־הטלוויזיה המפורסמת, פיזר פלאטו הבטחות לכל עבר וזכה ב־30% של הקולות.

שפיק ועטשי נפגשו עם ייגאל ידין, על־פי בקשתו, לפני שבוע וחצי. ידין, לדיברי אנשי ד״ש, הבהיר להם את מעמדם בתנועה לאור מספר המצביעים „המגוחך,״ לדבריו, שהכניסם לכנסת.

רובינשטיין, ידין ועמית
בעד? נגד? אולי?

הפסיד של עמית. מי שהפסיד מן „העיסקה של הדרוזים עם ידין,״ הוא שמואל טולדנו, שבו רואים אחד המתנגדים החריפים לקואליציה עם הליכוד. „לטולדנו,״ אומרים בד״ש, „יש בעצם רק בעל תמיכה מצומצמת ובלתי־משמעותית.״ לפי־כך, קולו בצמרת ד״ש כימעט בלתי־נשמע.

אחד הסודות העיקריים, גם לגבי פעילי ד״ש, הוא מאיר עמית, לשעבר איש מיפלגת העבודה ומנכ״ל כור, באמצעי־התיקשורת הוא מופיע כמציג הקו המיפלגתי הרשמי, הקו של ידין. אך לדיברי מקורביו, בשיחות פנימיות הוא מדגיש כי את עיקר ייעודו הוא רואה במדיניות הפנים. גם הוא הביע, בשיחות אישיות בסוף השבוע שעבר, את אי־רצונו בממשלת ליכוד—ד״ש—דתיים, למרות ש„ממשלה כזאת אפשרית במצב היום בד״ש.״

אם אכן תורכב ממשלה כזו, יתמכו בה 43 הח״כים של הליכוד, 12 הח״כים של המפד״ל ושני הח״כים של שלומציון. גם ללא תמיכת אגודת ישראל ופועלי האגודה מובטחת תמיכה של 57 ח״כים, שהיא גדולה יותר מהתמיכה בממשלת מערך—ד״ש (56 ח״כים). מה גם שייתכן כי דיין לא יוותר על המנדט שלו, יפרוש עם הדר כסיעה עצמאית ואז, יחד עם תמיכת פלאטו תהיה לממשלה כזו תמיכה של 60 ח״כים בדיוק.

שיתוף־הפעולה המוזר ביותר בד״ש הוא בין אנשי המרכז־החופשי ותנועת עודד, שהצליחו להכניס לכנסת את מרדכי אל־גרבלי. תמיר מגלה התקרבות לקבוצת עודד, שהדמות החזקה בה היא דווקא אשה — טובה סעדון, שלא נבחרה לכנסת אולם היא מועמדת לאחד מחמישה המקומות הראשונים ברשימת ד״ש להסתדרות.

תמיר, הידוע כמשנה־דיעות מיקצועי מוכן לראות עצמו בתוך כל ממשלה, אפילו אם הדבר יחייב את פרישתו מד״ש. בצד תמיר ניצבים עקיבא נוף ואסף יגורי. במצב הנוכחי, שבו אפילו אם תלך ד״ש לממשלה עם הליכוד היא לא תקבל יותר משלושה תיקים נמצא תמיר במצב קשה, שכן בכל מיקרה לא יזכה, כנראה, בשום תיק בממשלה כזו.

זהו המצב. בד״ש אין שוללים אפשרות של פרישת אנשי תמיר, כשאלה לוקחים איתם את אנשי קבוצת עודד (ביחד ארבעה ח״כים), המעוניינים בעיקר בתחומי מדיניות הפנים ומילחמה במצוקה ובפער החברתי, ופרישה לצורך קואליציה עם הליכוד והדתיים, דבר שיבטיח לבגין רוב של 64 ח״כים בכנסת, ולתמיר תיק.

תמיר עצמו נראה מוכן לקבל כל רעיון אי דיעה בנושא מדיניות־הפנים, והדבר מסביר את הקשר שלו עם קבוצת עודד. דוקטור בנימין הלוי הוא ה„ציפור־דרור״ של ד״ש. „אף אחד לא יודע מה חושב ולצד מי עומד השופט־העליון לשעבר,״ אומרים בד״ש.

המצב בד״ש בתהילת שבוע זה ניראה כך: מרבית אנשי הפורום המוביל, פרט לידין, תומכים בהליכה לאופוזיציה. אנשי ידין מקווים שתימצא פשרה וד״ש תוכל להצטרף לממשלה בראשות בגין, ואפילו עם דיין „תמורת תיקים טובים,״ כדיבריהם. נראה שהצעה כזאת מנסה עתה ידין להעביר בתנועתו.

אנשי לשינוי מצדדים בהליכה עם המערך לגוש אופוזיציוני, שיתבסס בעיקר על הסכמים חשאיים כך שבעיני הציבור תופיע ד״ש כמיפלגה לוחמת ועצמאית בהחלטותיה. ואילו אנשי לשינוי רואים כ„אפשרות פתיחה״ את הרעיון להרכיב ממשלת מיעוט עם המערך. מעניין לציין, שמרבית הגורשים והאישים בד״ש אינם נרתעים מן הדתיים, כפי שאפשר היה לדמות מן הוויכוחים טרום־הבחירות. על כך אמר רובינשטיין לאחדים מאנשיו: „יש במדינה היום בעיות יותר חמורות מבעיות הדת והמדינה. את זה אפשר להשאיר לבחירות הבאות.״

זיוה יריב:

מעולם לא היה מצבנו כה טוב

לעכברים אין כבוד עצמי. הם נוטשים את הספינה הטובעת, בעוד האחרים נאבקים על חייהם ומנסים להציל גם את הספינה.

אבל דיין איננו עכבר. לדיין יש כבוד עצמי. הוא לא נטש את הספינה הטובעת. הוא נשאר איתה במאבקה עד הרגע האחרון, אם־כי החביא לעצמו סירת־הצלה קטנה. ואז, כאשר הגיע למסקנה שהכל ירד למצולות־ים, ואין תיקווה לקבל תיק או תפקיד, נטש דיין את הספינה ושט גאה וזקוף אל חוף מיבטחי הליכוד.

בליכוד חיכו לו בזרועות פתוחות ואמרו לו: תודה רבה, משה, תודה לך על מחדל יום־הכיפורים! תודה לך על שהרסת את מיפלגת־העבודה מבפנים! תודה לך שישבת על הגדר כל השנים, ונשארת בעבודה והמשכת לכרסם בה בכישרון! ובעיקר, תודה לך שהתאפקת, ולא הצטרפת לליכוד לפני הבחירות, ולא הרסת גם אותנו, ולא הדבקת לנו את כתם המחדל!

אבל מעז יצא מתוק. עכשיו אנחנו יודעים לפחות לקראת מה אנו הולכים. לקראת קיץ אלקטרוני, וחורף חשמלי. לקראת נבואות שהערבים לעולם לא יפתחו במילחמה, גם אם לא תהיה התקדמות מדינית, וגם אם ז׳נבה תיכשל.

היום חזרנו צעד גדול אחורה, ושוב אנחנו נמצאים שיכורי־ניצחון בתקופה שלאחר מילחמת 67׳, ומתקרבים — אבל במהירות הבזק — לשנת 1973. אבל הפעם זה לא יקח שש שנים. בעזרת בגין ודיין, המר ולווינגר וכהנא, נצליח לעשות זאת תוך פחות משנה. הפעם למדנו לקח, הפעם נחזור על כל השגיאות שעשינו אחרי 67׳, אבל עם ניסיון רב יותר, בצורה מרוכזת יותר. לא נוותר, לא ניסוג, ונתחמק ממשא־ומתן. מעולם לא היה מצבנו כה טוב, והזמן פועל לטובתנו, כידוע.

ולד״ש כדאי לייעץ שלא להצטרף לממשלה זאת, כדי שייגאל ידין יוכל שוב לשבת בוועדת־אגרנט הבאה.

אחרי הצגת הבכורה של „אילוף הסוררת" ב„קאמרי" חגגו השחקנים כמו בימים הטובים

תו של שחקן הקאמרי מיקי ורשביאק. דינה מיהרה להזמין את בעלה, וזה מיהר לצרף אל מעגל הרוקדים את השחקנית אביבה גר.

השחקן יצחק חזקיה, הלא הוא „חיזקי הקטן," הסתובב נרגש ושאל ללא־הרף: „נו, איך היה? איך היה?" ואילו השחקן אילן תורן שאשתו, רותי, תיכננה את התילבושות של ההצגה, הירבה לחולל עם החוקית שלו על רחבת־הריקודים.

משעמם למשורר־סאטיריקן יהונתן גפן, שחזר מ־חופשה באירופה והגיע היישר להצגת־הבכורה של „אילוף הסוררת" ולמסיבה שלאחריה, בחברת אשתו היפה נורית העובדת בטלוויזיה כתחקירנית. עד שנשבר, הירבה יהונתן להתלוצץ ולהצחיק את החבר'ה. הוא פגש במסיבה באבי־הפצועים שימחה הולצברג, ואמר לו: „עכשיו אתה מבסוט, אה? בקרוב יהיו לך המון קליינטים חדשים." שימחה קיבל את דבריו בהומור, והזמין אותו ואת אשתו נורית לכוס משקה.

מסיבת הסוררים

„פרמיירה צריכה להיות חגיגה, משהו מיוחד, משהו שירומם את הרוח, ממילא הביקורות מגיעות רק למחרת, כך שכל זמן שאפשר, צריך ליהנות מה־פרמיירה, לחגוג, לשמוח! אני רוצה להז־כיר להצגות הבכורה את ההילה של הזמ־נים הטובים, שבהם היו באים להצגה אמנים, ידידים ואוהבי־תיאטרון אמיתיים." כה אמר הבמאי יוסף („פפו") מילוא, בעת מסיבה רבת־משתתפים שאירגן לשח־קניו במועדונה של פרדריקה סגל, מייד אחרי הצגת־הבכורה של אילוף הסוררת לוויליאם שקספיר, שהועלה השבוע בבי־מויו על קרשי התיאטרון הקאמרי.

ואכן, מי שלא ראה את שימחת השחק־נים אחרי בכורת הצגתם, לא ראה שימחה מימיו. סמוקי־לחיים מהתרגשות ועייפים לאחר הבכורה הרישמית, שבה נכחו כל המי־ומי המופיעים ברשימת המוזמנים ה־אכסקלוסיבית של הקאמרי, הגיעו השח־קנים למועדון, כשבראשם שני הכוכבים — תיקי דיין המגלמת את קתרינה, ועודד תאומי המגלם את פטרוקיו.

אך אחרי המשקה הראשון התעודדה רוחם, ומצב־הרוח הרקיע שחקים. השחקן ראובן שפר, המכונה רובקה, יצא במחול סוער עם השחקנית דינה ורשביאק, רעיי־

האח של שינוי שחקן התיאטרון „הקא־מרי" יוסי ידין, אחיו של מנהיג ד"ש, הפרופסור ייגאל ידין, בא למסיבה בחברת אשתו הצעירה היידי. משמאל: השחקן ראובן שפר מניף את ידיו. מאחוריו: דינה, אשתו של מיקי ורשביאק.

הסוררת והבמאי תיקי דיין, הכ... ההצגה, יוסף „פפו" בפי כל, התעייף עד־מהרה והניח לתיקי להו... שהוציאה מרץ רב בהצגה, אולם על מצב־רוחה הטוב... לפרוש מייד אחרי הבכורה ולא השתתף במסיבה. „הו...

אלף השחקן עודד („דדי”) תאומי, המגלם בהצגה את דמותו של פטרוקיו, בא למסיבה בחברת אשתו המורה חווה והצטלם עם הבמאי יוסף מילוא ועם פרדריקה סגל,
דונה התקיימה המסיבה. דדי, שהוציא מרץ רב בהצגת־הבכורה, נשאר במסיבה זמן קצר
והלך הביתה מוקדם. „אני הרוס לגמרי,” הסביר לחבריו, שניסו לשכנעו להישאר במסיבה.

אולם הרקדנית הבולטת ביותר בשטח היתה, ללא ספק, כוכבת ההצגה תיקי דיין. היא גררה את הבמאי למחול שייק סוער, אך זה התעייף עד־מהרה ותיקי המשיכה לרקוד סולו במרץ, וזכתה במחיאות־כפיים סוערות מצד חבריה השחקנים.

אל קבוצת השחקנים החוגגים, משתתפי המחזה, הצטרפה חבורת אורחים שלא נטלו חלק בהצגה, ובהם המשורר יהונתן גפן ואשתו היפה נורית, שניהם במצב־רוח מרומם. השחקנית גילה אלמגור הגיעה למסיבה מייד אחרי בכורת הסרט דודה קלארה, שאותה הנחתה. יחד איתה הגיע בעלה, המפיק יעקב אגמון.

מאוחר יותר הגיעו גם ריבקה מיכאלי, כתב רשת עיתוני הרסט במיזרח־התיכון ג'ון האריס, השחקן יוסי ידין בחברת אשתו היידי, ח"כ עקיבא נוף בחברת אשתו העיתונאית מירה, והח"כ החדש משה שמיר, אף הוא בחברת רעייתו.

„זהו השולחן של הפוליטיקאים,” אמרה פרדריקה סגל, שאירחה את המסיבה להפליא, כהרגלה, ועברה מייד לשולחן מעניין יותר, שסביבו ישבו שחקנים צעירים ועליזים. אולם אחרי מחשבה שנייה חזרה אל השולחן הפוליטי, כשהיא מכריזה: „שטויות! פוליטיקה, תיאטרון, מה זה כבר משנה? כל העולם במה!”

גלמת את דמותה של קתרינה הסוררת ובמאי
מילוא, יצאו בריקוד סוער. מילוא המכונה
שיך לרקוד לבד. תיקי הרבתה להשתולל, אף
העיבה העובדה שבעלה, יאיר אחי־אילן, נאלץ
הלך לשחרר את הבייבי־סיטר,” הסבירה תיקי.

מלכת המסיבה

היתה, ללא ספק, השחקנית היפה אביבה גר, המגלמת את אחד התפקידים המרכזיים ב„אילוף הסוררת.” אביבה, שגילמה את תפקיד חברתו של יוני בסרט **מיבצע יונתן**, לבשה מיכנסי־הרמון מוזהבים וחולצת מלמלה ישנה־נושנה.

צילם: שלמה סתר

אין מיפלט לפלאטו

גל של שמועות ולחישות ליווה את בחירתו של המבוקש־בצרפת, המולטימיליונר סמי פלאטו שרון, לכנסת. עוד לפני שנבחר ידעו רבים לספר על הדרכים והשיטות בהן הבטיח פלאטו שרון מראש את בחירתו. הסיפורים סופרו בגלוי ובפה מלא. חלקם אף פורסמו, ברמזים, בעתונים. איש לא התערב.

המפלגות בחרו להתעלם מפרשת פלאטו ומהכתם שהוא עלול להטיל בדמוקרטיה הישראלית. שר־המשפטים שתק. אפילו היועץ־המשפטי מהיר התגובה של ממשלת־ישראל, החריש הפעם ולא טרח לבדוק מה מסתתר מאחרי הרינונים.

השמועות נותרו בגדר שמועות בלבד, גם כאשר הפך סמי פלאטו, מכוחם של למעלה מ־35 אלף קולות שניתנו לו בקלפיות, לחבר־כנסת — אותו־פלאטו שיתנוסס במשך ארבע השנים הבאות מול עיניהם של נבחרי האומה ויזכיר להם את פלאי הדמוקרטיה הישראלית. לא נמצאה אפילו עדות אחת שתצביע על כך שסמי פלאטו קנה את מקומו בכנסת בכסף, ששאנשיו ועושי דברו שיחדו בוחרים או שקנו את קולותיהם של עדות שלימות בעיירות־הפיתוח, בעזרת הבטחות המהוות עבירה פלילית על חוק הבחירות.

בשבוע שעבר נדמה היה כי קם האיש העלול להציב את סימן־השאלה הגדול על בחירתו של סמי פלאטו לכנסת. היה זה רפאל הלפרין, המוכר לאזרחי ישראל לא דווקא כאישיות פוליטית אלא כמתאבק ואיש־שרירים לשעבר, מר ישראל, אלוף העולם בהיאבקות חופשית, ואיש הקאראטה בעל 5 חגורות דאן 5.

הלפרין, שנטש את הבלי העולם הזה כדי לשקוע בלימוד תורה, היה הראשון ובינתיים גם היחיד, שקפץ אל תוך הזירה כדי להתייצב שם מול הטוען החדש לכתר אלוף ה„תפוס כפי יכולתך" בישראל. אילו היה מדובר בזירה זו בכוח השרירים בלבד, אין ספק מי היה המנצח. אלא שהפעם היה על רפאל הלפרין להתמודד עם יריב חלקלק לשון, חמקמק וערמומי יותר מכל מי שנפגש עמו קודם לכן בזירה.

■ ■ ■

במסיבת־עיתונאים שקיים רפאל הלפרין בשבוע שעבר, ערב אישור התוצאות הסופיות של הבחירות בידי ועדת הבחירות המרכזית, הוא שיגר אולטימטום לעברו של סמי פלאטו שרון. „אם לא יודיע תוך 22 שעות," הכריז הלפרין, „על ויתורו על מקומו בכנסת — אני אמסור לוועדת־הבחירות המרכזית מידע העלול להעמיד בספק את כשרות בחירתו לכנסת."

מה היה מידע זה? זאת סרב הלפרין לגלות. אולם באותה שעה, כדי להבטיח שהמידע אומנם ישמר אפילו אם ינסו להתנכל לו, חתם הלפרין על תצהיר בפני עורך־דין, בו פורטו פרטי המידע שיש לו, לטענתו, בפרשת בחירתו של פלאטו שרון.

פלאטו שרון לא נרתע מהאולטימטום. הוא לא ויתר מרצונו על מקומו בכנסת, שיש בו כדי להצילו מסכנת הסגרה למישטרת צרפת המבקשת אותו מידי ישראל בעוון עבירות בסדר גודל של עשרות מיליוני דולארים. הלפרין קיים את הבטחתו. הוא מיהר אל השופט אליהו מאני, יו"ר ועדת־הבחירות המרכזית, הגיש לו את התצהיר החתום בידו וחומר נוסף המתייחס לצורה בה השיג פלאטו שרון תמיכה כה נרחבת בו ביום הבחירות.

סיפר הלפרין: „השופט מאני עיין כ־40 דקות בחומר שהגשתי לו, מבלי להוציא

בידי רפאל הלפרין, מצוי מידע שבא מפי

הגה מפיו. כשסיים את הקריאה שאל מספר שאלות הבהרה וראה גם חומר לוואי אחר שהבאתי לו. אחר כך הודיע לי שאילו היה החומר שבידי מוגש לו יותר מוקדם, ולא רק כאשר התכנסה הוועדה למעמד החגיגי של אישור תוצאות הבחירות, ייתכן והיה מעכב את אישור הרשימה של פלאטו. הוא יעץ לי לפנות עם החומר שבידי למישטרה, ליועץ־המשפטי ולכנסת, שהיא כיום הגוף המוסמך לטפל בערעורים על תוצאות הבחירות."

מדוע המתין רפאל הלפרין עם המידע שבידו, המבוסס בין השאר על דברים שגילה לו סמי פלאטו עצמו, עד לרגע האחרון? מדוע דחה את הקץ עד שוועדת הבחירות כבר לא יכלה לעכב את אישור תוצאות הבחירות?

התשובות על כך מצויות בסיפורו של הלפרין עצמו על הפרשה, שיש בה כדי להטיל אור על התופעה חסרת־התקדים איתה מייצג כיום פלאטו שרון במציאות הישראלית.

מספר הלפרין: „אין לי שום דבר נגד סמי פלאטו האיש. הוא לא חייב לי גרוש ולא שום דבר אחר. מה שאני רוצה ממנו זה דבר פשוט אחד: או שיגשים וימלא אחרי כל מה שהבטיח לבוחריו ערב בחירתו לכנסת; או שלא יהיה חבר־כנסת.

„אני לא איש פוליטי. אני גר 40 שנה בארץ ולא הזדהיתי מעולם עם שום מפלגה. לא מכבר פנו אלי מטעם הליכוד שאופיע בעצרת יום ירושלים שערכו ורסרבתי. גורמים רבים אחרים פנו אלי. לכולם הודעתי שבעקרונית אינני מוכן להזדהות עם שום גוף פוליטי. זה שלוש שנים שאני יושב על התורה ועל העבודה.

העתונאי הגרוזיני יצחק נניקשבילי, מי שהיה לפני 3 שנים כתב סוכנות **טאס** בגרוזיה וכיום עורך הירחון **אבוקה** בשפה הגרוזינית בישראל, מציג תמונות בהם נראה פלאטו מחבק אותו. גם הוא סייע לפלאטו בתקופת הבחירות, תמורת תשלום, טוען כי אחרי הבחירות מתנכרים לו פלאטו ואנשיו ומסרבים להכיר בו. גם בידיו של נניקשבילי (בן־נון) מצוי מידע על הדרך בה שוכנעו בוחרים גרוזינים להצביע בעד רשימתו של פלאטו.

שהכריז מילחמה על סמי פלאטו־שרון,
פלאטו עצמו, על הדרך בה נבחר לכנסת

„אלך עד הסוף!" מכריז רפאל הלפרין, המאיים להגיש מידע מפליל נגד סמי פלאטו. לטענת הלפרין, שתמך בפלאטו במערכת הבחירות, הוא נוכח במאוחר מדי שפלאטו אינו מתכוון למלא את ההבטחות שפיזר במהלך מערכת הבחירות, שהיקנו לו מקום בכנסת התשיעית.

נתקתי עצמי מהבלי העולם הזה. את כל עסקי ההכרתי ומכרתי ואני יושב ולומד. חצי מזמני אני מקדיש למחקר, לעריכת קונקורדנציה על רש"י. את החצי השני אני מקדיש לעריכת אטלס גראפי לשושלות המשפחה של גאוני ישראל משנת 940 ועד גירוש ספרד.

„פלאטו שרון משך את תשומת ליבי רק כשבועיים לפני הבחירות. יום אחד ראיתי מודעה שלו בעתון תחת הכותרת „חמש דקות ל־12". פורטו בה 12 המשימות ש־נטל על עצמו כדי להבטיח את בחירתו כחבר־כנסת. היו אלה משימות נכבדות בתחום הסיוע לזוגות צעירים, לפנסיונרים, לכלכלת המדינה ועוד. חשבתי לעצמי: זה מגוחך שאדם בודד הרץ לכנסת יציב ל־עצמו משימות כאלה, שהם עול נכבד למפלגה שלימה.

„הרמתי טלפון לפירסומאי שלו וביקשתי אותו להתקשר עם פלאטו. אמרתי שאני רוצה לייעץ לו במשהו. התקשרתי עם פלאטו והצגתי את עצמי. אמרתי לו שיש לי הרגשה שהמודעה שלו אינה מציאותית. הסברתי לו את דעתי. אחרי ששמע אותי כמה דקות אמר לי סמי: ‚שמעתי עליך. אני מאוד מבקש להיפגש עמך.' אמרתי לו שאם הוא רוצה שיבוא אלי, כיוון שאני יושב ולומד. הוא אמר שהוא מוקף אנשים וכל רגע יקר לו, לכן ביקש שאבוא אליו. אמרתי שאחשוב בדבר.

„התיעצתי עם אשתי ברטי, שבדרך כלל אני מתיעץ עמה. היא אמרה לי: ‚אם אתה יכול לתת שאנס לבן־אדם, תלך.' נסעתי לווילה שלו בסביון. ישבנו שעתיים.

„סיפרתי לסמי פלאטו שכמי שרץ ל־בחירות ב־1963 לעירית תל־אביב, אני רואה הרבה ליקויים במערכת הבחירות שלו. הסברתי לו מה הם לדעתי. הוא הודה לי על עצותי ואף נתן לי את ספרו עם הקדשה.

„למחרת צלצל אלי סמי וסיפר לי כי עומד להתקיים כנס בחירות גדול שלו ברחובות. הוא ביקש שאופיע בכנס ואזדהה עמו. השבתי לו: „זה לא! אני לא יודע מה אתה הולך לעשות, מי אתה ומה המצע שלך. הוא הוסיף ולחץ עלי. השבתי לו שאני חייב לשמוע מה יש לו לומר ורק אם אשתכנע שהוא אדם שיכול לתרום ולהביא תועלת למדינה ושהוא כנה ו־רציני, אהיה מוכן להזדהות עמו."

מוסיף רפאל הלפרין ומספר: „נפגשנו שוב בביתו של סמי. ישבנו כ־חמש שעות. שוכנעתי שהאיש הזה לא היה רץ לכנסת אילוליא העניין של בקשת ההסגרה. אבל מכיוון שכבר רץ ומערכת הבחירות שלו היתה בעיצומה — היה זה כאילו התגבר הגולם על יוצרו. היתה לי תחושה שהוא עומד לקיים כל מה שהוא אומר. שישה ימים לפני הבחירות הבעתי נכונות להזדהות עם סמי."

■ ■ ■

ההזדהות של הלפרין עם פלאטו נעשתה בשני מישורים. במישור האחד הוא פירסם בעיתונות מודעת הזדהות עם סמי בנוסח: „אני מאמין לפלאטו שרון, מפני שהוא טוב גם למדינה." במישור השני הצטרף הלפרין למסע הבחירות של פלאטו והופיע יחד עמו ולצידו באסיפות בכל רחבי הארץ.

„הופעתי עמו בתשעה מקומות בארץ, מעפולה וקרית־ביאליק ועד בית־שמש. לא קיבלתי ממנו גרוש, אפילו לא בעד הדלק. עשיתי הכל בהתנדבות. ההתלהבות של הקהל באסיפות בהן הופעתי היתה למעלה מהמשוער. אמרתי באסיפות שמלבד ה־ענין של פדיון שבויים, של אי־הסגרת יהודים לידי הגויים, קיים בבחירתו של פלאטו ענין של טובת המדינה. משום שאם יקיים כל מה שהבטיח לעשות למען העם והמדינה, יהיה טוב למדינה. אני חושב שהצלחתי להשיג עבורו חלק מה־קולות שהוא קיבל.

„במסע הבחירות הפכנו גם לידידים אי־שיים. אני הייתי זה שיעץ לו לפרסם ביום הבחירות את המודעה המורכבת מתמונותיו בחברת אישים מפורסמים. באותו יום הוא הבטיח לי לפרסם גם מודעה נוספת ובה פירוט עשר ההבטחות שהבטיח במילחמת הבחירות שלו והבטחה חוזרת להגשימן. מודעה זו, משום מה, לא פורסמה.

„ביום הבחירות בערב, כשראיתי שה־מודעה שהיתה צריכה להתפרסם לא הופיעה, התקשרתי לפלאטו. אמרתי לו: ‚הלכתי איתך מפני שהאמנתי בך. מטריד אותי מה שקרה, שלא פירסמת את המודעה עם ההתחייבויות שלך.' הוא אמר לי: ‚היתה טעות.' השבתי לו: ‚אצלך לא מתרחשות טעויות. ממך לא נעלם דבר. אם המודעה לא הופיעה זה רק מפני שנתת הוראה. אז אני מודיע לך, היום בערב, כשתרואיין בטלוויזיה, עליך לפנות באידיש אל בוחריך ולומר להם: אחי ואחיותי, אני מודה לכם על האמון שנתתם בי ומבטיח לקיים כל מה שהבטחתי במערכת הבחירות שלי.'

„הסכמנו על נוסח. במקביל הסכמתי לפעול יחד עם סמי כדי לשכנע את אמצעי התיקשורת במדינה שהוא אינו נורא כל כך כפי שמציירים אותו. בלילה, כאשר נודעו לראשונה תוצאות הבחירות בטלוויזיה, הייתי בביתו. נסחפתי בהתלהבות הכללית. התחילו להגיע המראיינים. תחילה מגלי צה"ל ואחר־כך מהטלוויזיה. הוא לא דיבר מילה וחצי מילה על ההבטחה מחדש לבוחרים שימלא את התחייבויותיו. הוא לא דיבר אידיש אלא צרפתית. והנושא העיקרי שהיה חשוב לו ועליו דיבר היה עניין ההסגרה.

„אמרתי לסמי: „אבל קבענו... אתה עושה טעות!" הוא השיב לי: „אתה מדבר אלי כמו אל ילד. עשיתי כבר כמה מיליונים בחיים שלי."

„הסתכלתי בסמי ולפתע ראיתי מולי אדם חדש. עמדתי בצד, התבוננתי בו והקשבתי לדבריו וכיצד הוא מדבר עם האנשים ש־אמינו בו. הוא לא היה כבר אותו אדם ש־ביקש את עזרת העם שיכניס את האיש הבודד לכנסת. הוא עבר לפסים אחרים. הוא לא היה זקוק כבר לאיש ולא חייב דבר לאיש. הסמכות והביטחון העצמי חזרו אליו. נגשתי אליו ואמרתי לו שאני הולך הביתה.

„לא יכולתי להרגע. חשבתי שכדאי אולי שבמסיבות־העתונאים שיערוך למחרת יתקן את המעוות. צלצלתי לביתו וביקשתי ל־דבר עמו. עוזרו, ז'אק בן־אודיס השיב לי: „רפאל, חבר־הכנסת שמואל פלאטו שרון הלך לישון." אמרתי לז'אק מה מצפה לפלאטו במסיבות העתונאים שיערוך ו־בדעת־הקהל אם לא יחזור על התחייבויותיו. בן־אודיס השיב לי: „ח"כ שרון אינו פוחד מאיש."

„מאותו לילה לא יכולתי להשיג עוד את פלאטו שרון. הבחור נעלם. איננו. בכל פעם שצלצלתי אליו היו אומרים כי הוא עסוק או איננו. ראיתי שהוא חזר להסתגר בעולם העסקים שלו. אנשים שהיו קרובים אליו פנו אלי והתלוננו שלפתע מתנהג סמי כאילו אינו מכיר אותם. ואז הבנתי כי בהזדהותי עמו הולכתי שולל, כאילו, אנשים שהאמינו בי ובאמצעותי תמכו בו. לא אני הוא שגרמתי לו לזכות בקולות. אבל אין לי ספק שהיה לי חלק בנצחונו.

„רק בערב חג השבועות אחרי שהצלחתי להשיגו בטלפון והבהרתי לו כי אצא נגדו בא פלאטו לביתי. שוב שוחחנו. הוא הבטיח נאמנה שכל מה שקרה זה רק בגלל העומס המוטל עליו. שוב השתכנעתי והאמנתי לו. קבענו שורת פגישות עם עתונאים וסיור בישיבות. אבל אחרי זה הוא שוב נעלם והתכחש להבטחותיו.

„כשראיתי זאת החלטתי סופית שאני חייב לנתק מגע מסמי ושאני חייב להביא לידיעת הציבור שאני עצמי מפקפק אם כל מה שאמר והבטיח ערב בחירתו יקויים. לפני שכינסתי את אסיפת העתונאים צל־צלתי לסמי והודעתי לו שהחלטתי לצאת נגדו. החלטתי לספר לשילטונות הנוגעים בדבר את כל מה שידוע לי על הדרך בה נבחר וכיצד „שוכנעו" הבוחרים לבחור בו.

„הבעיה העומדת בפני היא פשוטה: נניח שהדרך בה נבחר סמי פלאטו אינה כשרה, אבל הוא ממלא את תפקידו ופועל למען המדינה אז מה זה משנה איך נבחר? במה הוא שונה ממה שעושות גם מפלגות אחרות? אבל אם אינו ממלא את תפקידו והתחייבויותיו, יש חשיבות לדרך בה זכה בקולו. שוחחתי עם השופט מאני והוא הסביר לי שעל פי החוק חייב אדם לדווח על עבירה העומדת להתבצע. אבל אין מוטלת עליו חובת דיווח כשנודע לו על עבירה שכבר בוצעה ושלו לא היה חלק בה. עקרון זה היה נר לרגלי בכל השיקולים שלי.

„עכשיו אני עומד להגיש את החומר לכנסת וליועץ־המישפטי. אם היועץ־המישפטי ישתכנע שאכן בוצעו עבירות פליליות בדרך בחירתו של פלאטו, הוא ודאי ידרוש את הסרת חסינותו."

קשה לנחש באיזו מידה יצליח מאבקו של הלפרין בפלאטו. שכן התפכחותו מ־תמיכתו באיש, נראית מאוחרת מדי. אבל מי שמכיר את הלפרין יודע כי הוא אינו מהנכנעים בנקל ומהנרתעים מלחצים. אם לא יתרחש משהו בלתי צפוי עשוי עוד ה־קרב נגד פלאטו לרתק את דעת־הקהל ב־ארץ ובעולם תקופה ארוכה.

מודעת התמיכה רפאל הלפרין מציג את ה־מודעה שפירסם ערב ה־בחירות בה טען כי „אני מאמין בפלאטו שרון" וקרא לתמוך בו. אבל כבר ביום הבחירות נוכח הלפרין, לדבריו, כי פלאטו אינו מתכוון לקיים את הבטחותיו לבוחרים. „הוא התחמק מפירסום מודעה שתבהיר כי הוא מתחייב למלא את כל הבטחותיו. ראיתי לפני איש חדש שחוץ מעסקיו וענין הסגרתו לצרפת לא מעניין אותו שום דבר. הוא מבין רק את שפתם של החזקים!"

דן פיינרו מסכם את רשמיו מפסטיבל־הסרטים 77'

יום סגריר בפארק או חזיונות), וניסיונו הפעם לעקוב אחר חיפוש־הזהות הנואש של שתי נשים, המחליפות ביניהן את אישיותן ונאלצות לבסוף להיעזר באישיותה של אשה שלישית כדי להגיע לאיזון כלשהו. אלטמן, המגדיר את סירטו כחלום, מסתתר מאחרי תירוץ זה כדי להצדיק את השרירותיות של תסריט המניע דמויות לפי תכתיבי הבמאי ולא לפי היגיון דרמאתי כלשהו. הוא מטפל כאן, בסך־הכל, במיקרה חריג ביותר ההולם אולי מחקר פסיכולוגי, אך לא סרט עלילתי. שלי דובל, אחת משלוש הנשים בסרט, זכתה בכל־זאת במחצית פרס המישחק הנשי.

דוגמה אחרת — קארלוס סאורה, גדול במאי ספרד כיום, מייצג את ארצו בפעם השביעית בפסטיבל, שבו זכה כבר בשני פרסים. אישיות מכובדת לכל הדיעות. אלא שסאורה, המשתעשע מזה כמה שנים ב־נאמן לסיגנונו (צילומים ארוכים, תנועות־מצלמה מסובכות, מיבנה חזותי מרשים של כל תמונה ותמונה), ולכוונותיו (סרט זה משלים את סקירת ההיסטוריה של יוון ב־40 השנים האחרונות, שבה החל לפני ארבע שנים). אולם, משום מה נדמה כאילו השיגרה השתלטה על אנגלופולוס. ראשית, הוא אינו טורח עוד לבנות דמויות תלת־ממדיות, ומניח לכל אחד מן המשתתפים לפתוח בהכרזות מול המצלמה, כמו במסכת ולא בדראמה. שנית, טכניקת־הצילום שלו, אשר הדהימה כל־כך בסירטו הקודם, הופכת כאן טורח. כי ברגע מסויים, כאשר הדמויות חדלות לעניין, כל מה שנותר לצופה לעשות הוא לנחש כיצד יניע אנגלופולוס את המצלמה. ובדרך־כלל, לא קשה לנחש: הסרט אומנם יפה מאד מבחינה חזותית, אבל האם די בכך?

אין טעם להוסיף להתעכב על כאבי־

פיטר יוסטינוב וידידה (מיכל בת־אדם)
אורגיה בלתי־פוסקת?

כביסה מלוכלכת בקאן

מי שהיה מימיו בפסטיבל־סרטים, מתאר לעצמו בוודאי שזהו מעין קרנבל אדיר, ציבעוני ורועש, אורגיה אחת ממושכת ובלתי־פוסקת של זלילה, שתייה כדת, לילות לבנים וכוכבניות המתפשטות לפי הזמנה.

אולם, די בביקור אחד בפסטיבל־הסרטים בקאן — שהוא הגדול בכל פסטיבלי הסרטים הנערכים היום — כדי להיווכח עד כמה רחוקה האגדה מן המציאות. עיתונאית ישראלית שביקרה השנה בקאן בפעם הראשונה, שפכה את זעמה בקול רם: „איזה מין פסטיבל זה?" קוננה, „כל הזמן הולכים לסרטים?!"

מוטב לשכוח מחלומות־הזוהר, ולהודות במציאות. פסטיבל־סרטים כיום, ופסטיבל קאן במיוחד, הוא יריד בינלאומי ענק. וכפי שתעשיין נוסע ליריד כדי ללמוד מה התחדש בענף שלו, כך סבורים מרבית אנשי־המיקצוע בעולם כי חובתם היא לבוא לקאן, כדי לעקוב אחר התפתחות האמנות שבה הם עוסקים.

לכן, תחת ניצוצות של זוהר, רואים מדי שנה יותר אנשים טרודים הרצים ממקום למקום, מחפשים את יצירת־המופת שתגרום לתפנית הבאה בתולדות הקולנוע, או לעיסקת־חייהם שתהפוך אותם למיליונרים. מדי שנה הופך העניין מיקצועי יותר מבעבר, ומי שאין לו נגיעה ישירה לקולנוע ואינו כרוך בו במיוחד, עלול להשתעמם כאן עד מוות.

סכנה זו נשקפה השנה באופן מייוחד לכל פוערי הפה (וכאלה יש תמיד) שבאו להתבשם מניחוח הכוכבים. ראשית, מזג־אוויר סגרירי גרם לכך שאך מעטים ניצלו את החופים המטופחים לרחצה, ומכאן חשיפה מוגבלת בילבד של אלילי־הזוהר לעיני הציבור. שנית, קיצוץ הפסטיבל ביומיים — יום אחד בגלל קשיי תקציב, יום שני בגלל שביתה כללית ששיתקה את כל בתי־הקולנוע — גרם לעומס גדול עוד יותר בשאר הימים, כך שההתרוצצות הכללית רבתה שבעתיים. שלישית, יותר מ־40 אלף איש חלפו בקאן במהלך הפסטיבל, כשהם ממהרים לראות כ־25 סרטים שהוצגו בעת־בעונה־אחת בבתי־הקולנוע השונים בעיר. רביעית, ואולי החשוב ביותר, גם אותם אלילי־זוהר שבעבר הציגו את חזיהם השזופים (כשמדובר בגברים) או החשופים (כשמדובר בנשים) להנאת הסקרנים ולקידום הקאריירה, מגלים עתה עניין רב יותר במה שקורה בתוך האולמות, והרי סימן נוסף להתחזקות היחס הרציני למיקצוע.

לא חילופי־ ✶ מישמרות

הבעתם הרצינית של כל אנשי־המיקצוע הללו הפכה השנה רצינית מאד, כיוון שמה שהוצג בבתי־הקולנוע לא היה מעודד יותר מצבע השמיים שבחוץ. ולא רק בשל הפסימיות הקודרת שציינה את מרבית הסרטים שהוצגו בפסטיבל, אלא גם משום שניראה כי אותו תהליך של החלפת מישמרות, שהחל עוד לפני שנה־שנתיים, נמשך זמן רב יותר מכפי שניתן היה לשער מראש. היוצרים הוותיקים משתתקים בזה אחר זה, ואילו אלה שנדמה היה כאילו נועדו להיות יורשיהם, מסתבכים בתוך עצמם ואינם מתקדמים אפילו כדי צעד אחד.

רוברט אלטמן, למשל. אחרי נאשוויל ובאפלו ביל היה ליקיר הביקורת, האיש שאינו יכול להחטיא. והנה, הוא חוזר בסירטו החדש, שלוש נשים, לשטח שבו מעולם לא הצטיין, ניתוח נפש האשה. כישלונותיו הצורבים ביותר היו בסרטים שבהם עמדה אשה במרכז הסרט (למשל מישחקי־תעתועים שבין מציאות לדימיון ובין עבר להווה, חוזר כאן על מרכיבים פסיכולוגיים רבים שהופיעו בסירטו הקודם, זעקת העורבים, אבל שוכח להניח את דמויותיו בתוך אותה מיסגרת אנושית־חברתית־פוליטית שהיוותה חלק מעוצמת הסרט הקודם. ללא רקע כזה, הופכים הסיבוכים בצורת הסיפור של סאורה, הדן ביחסים בין אב מזדקן וחולה המתבודד בחווה וכותב זיכרונות לבין בתו, הנתונה במשבר בחיי־הנישואין שלה, למסך־עשן האמור להסתיר את הבנאליות הפרווידיסטית שמאחוריו. ולמרות זאת, הסרט בכל־זאת זכה בפרס המישחק, שהוענק לפרננדו ריי, המגלם את האב.

ועוד דוגמה — תיאו אנגלופולוס. אחרי מסע השחקנים, לפני שנתיים, היה למשיח חדש בקולנוע. הפעם ייצג את יוון בתחרות הרישמית, כשהוא מתאמץ להישאר

הלב שליוו את מבקרי־הקולנוע לאורך הפסטיבל, כשהם מקווים מדי פעם להצלה שאינה מגיעה. כך קרה אחרי שאלכסנדר (ראיתי גם צוענים מאושרים) פטרוביץ׳ רצח את הרומן של היינריך בל דיוקן קבוצתי עם גברת. זאת היתה ההרגשה אחרי שמריו (המלחמה הגדולה) מוניצ׳לי גלש מקומדיה איטלקית שדופה לפארסה מאקאברית בסירטו בורגני קטן, קטן (מבקרי השמאל אהבו את הסרט, רק משום שנידמה להם כי יש בו מחאה סוציאלית חריפה).

ניבולי־פה ✶ מרוכזים

מי שקיווה כי האל (הארולד ומוד) אשבי יציל את הרמה בביוגרפיה שלו

טרי סאוואזאס במסיבה
מה מחפש קוג׳אק?

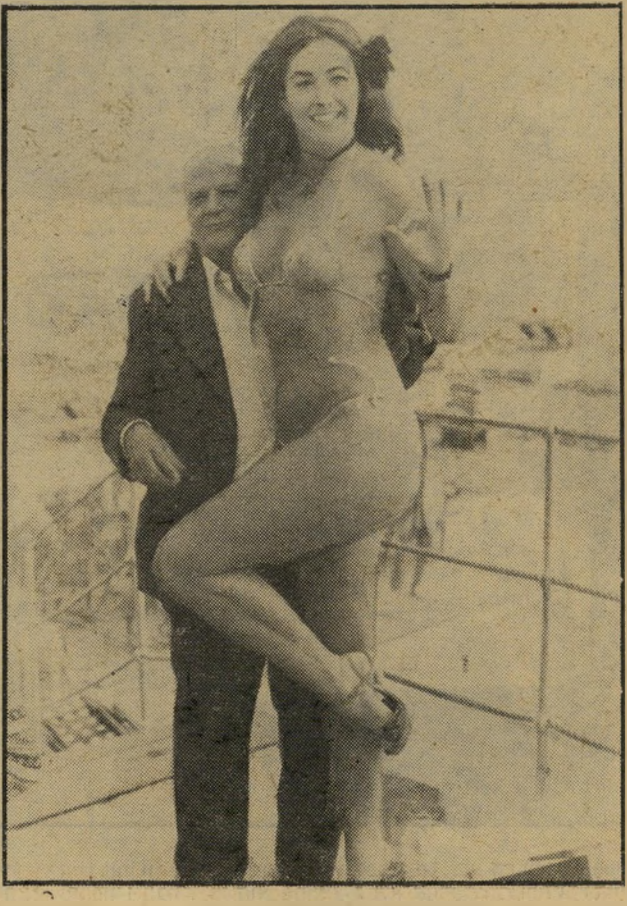

הכוכבנית האמיצה בגשם
מי יחשוף אותי?

ג'ינס רוז השותקת
— שלוש

סיסי ספאסק הביישנית
— הנשים —

שלי דובל המתגנדרת
— של אלטמן

על חיי הזמר־מלחין האמריקאי וודי גאתרי, בסרט בשם נועד לתהילה, נאלץ להודות שבנו של וודי, ארלו, צדק כאשר הגדיר את התוצאה כסיפור־אהבה בין אביו לבין רכבת (וודי הירבה, בימי המשבר הכלכלי, לתפוס טרמפים ברכבות־מסע). הדבר הטוב ביותר שהיה לאמריקאים להציע היה הסאטירה הפרועה והאלימה של ג'ורג' רוי היל (במאי העוקץ) על פולחן האלימות בחברה האמריקאית. שמו של הסרט מכה אסורה (הכוונה למכה אסורה במישחק־הוקי), והוא מתאר הרפתקותיה של קבוצת־הוקי נחשלת, כאשר פיל ניומן מספק את הכאריזמה לתפקיד הראשי, והתסריטאית נגסי דאוד מספקת את אוסף ניבולי־הפה המרוכז ביותר שיצא מהוליווד עד היום.

שני סרטים בלטו בכל־זאת, משיכמם ומעלה, מכל שאר סרטי התחרות. האחד הוא זה שזכה בפרס דקל הזהב, ובצדק. הכוונה לאבי, אדוני, סרט של האחים פאולו וויטוריו טאוויאני, המתאר כיצד רועה־צאן מסרדיניה, שלא ידע קרוא־וכתוב עד גיל 20 מצליח, בכוח־הרצון בילבד, להפוך — בגיל 35 — לבלשן וסופר ידוע. שימוש מזהיר בעימות בין פס־קול עשיר במיוחד, לבין תמונות בעלות גוון חריף וכימעט־תיעודי, מוסיף לסרט עוצמה בלתי־רגילה. מבחינות רבות זהו השלם בכל סירטי טאוויאני, הנחשבים זה זמן רב כראש־חץ חלוצי בתעשיית־הקולנוע האיטלקית.

הסרט השני, האשה הרוקמת של קלוד גורטה (זכה בפרס המועצה הקאתולית), הוא סרט צנוע ומופנם, המתאר את חוסר־הסיכויים שבאהבה בין נערה פשוטה לצעיר מתיימר. היא ספרית, הוא סטודנט־למישפטים, והלחצים החברתיים והפסיכולוגיים שבהם נתונים השניים גורמים בסופו של דבר לפירודם. גורטה מצליח להוביל את הצופה, בעזרת רמזים בלבד, אל מסקנתו הסופית והעגומה — שאין גשר מעל לפערים חברתיים. איזבל הופרט, שחקנית בת 22 המופיעה בתפקיד הראשי, היתה מועמדת עיקרית לפרס־המישחק בקאן, אולם נראה ששקדנותו של ידידה, שהפעיל לחצים רבים מדי כדי להבטיח פרס זה, היא שהכשילה אותה דווקא.

הרודן
המפחיד ביותר

מצבה של האשה כשיפחה נחותה ביחסה לגבר, חזר על עצמו פעמים רבות בפסטיבל זה, ולפחות בשני מיקרים הוא זיכה את הסרטים בפרסים. כך, למשל, הסרט הקנדי ג'י. איי. מרטין, צלם, מתאר כיצד אשה קנדית מעזה, בסוף המאה הקודמת, להרים ראש לאחר 15 שנות נישואין ולדרוש מבעלה שיקח אותה למסע־העסקים השנתי שלו. עוצמתה הפנימית של האשה והדרך שבה היא מבהירה לבעלה את כוונותיה הם עיקרו של הסרט, שזכה גם הוא בפרס המועצה הקאתולית. בנוסף, הוכתרה השחקנית מוניק מרקור כשחקנית המצטיינת של השנה, יחד עם שלי דובל.

מחאה חריפה ומעודכנת הרבה יותר הציעה הפעם הבמאית ההונגריה מארתה מסארוש, שזכתה אשתקד בפרס הגדול בפסטיבל ברלין. סירטה, תישעה חודשים, הוצג מחוץ לתחרות הרישמית, וחבל, משום שהדרך שבה מתוארים בסרט היחסים בין אשה העומדת על עצמאותה לבין הגברים בהונגריה היום, היתה מגובשת ומרשימה הרבה יותר מזו של המתחרה ההונגרי הרישמי, איסטוון סאבו. מרתה מסארוש זכתה, עבור סירטה, בפרס הביקורת הבינלאומית, שהעניקה פרס נוסף גם לאבי, אדוני (מקרה נדיר שבו הביקורת תמימת־דעים עם השיפוט של הפסטיבל).

כרגיל, גם הפעם הוצגו הסרטים המעניינים ביותר מחוץ לפסטיבל. לדוגמה, סרט בשם אני פיאר ריווייר, ששרצחתי את אמי, אחי ואחותי, של הבמאי רנה אליו. הסרט משחזר בקפדנות דו"ח שהוכן על־ידי המרצה לפילוסופיה מישל פוקו, על אודות רצח שהתרחש בשנת 1835 בכפר צרפתי קטן. הסיגנון המאופק מאד של הבימוי, ההיצמדות לצורת־הגשה יבשה המשאירה את המסקנות בידי הצופה מבלי לחזור אחר אהדתו לדמות זו או אחרת, והצילום הנוקב (של הצלמת הישראלית נורית אביב), הפכו סרט זה לאחד המעניינים ביותר שהוצגו בפסטיבל כולו, לא רק כניתוח של מיקרה פאתולוגי, אלא כתמונה של הלכי־רוח והשקפות־חיים בכפר הצרפתי, וכעדות היסטורית על תקופה.

היטלר במבט חוזר
מיפלצת או בובה?

פרס דקל הזהב" — „אבי אדוני"
מרועה־צאן לסופר־בלשן

מבין מבול הסרטים הפוליטיים־תיעודיים, יש לציין כמה הישגים מיוחדים. ראשית, סרט משעשע מאד, שקשה לקרוא לו תיעודי במלוא מובן המילה, בשם סינים, עשו עוד מאמץ קטן כדי להיות מהפכנים. רנה ויאנה, שעשה את הסרט, נחשב כיום כאחד המומחים באירופה לענייני סין. הסרט, המלא וגדוש קטעים תיעודיים שהוא ליקט בעצמו אחרי חמש שנות מחקר ארוכות, מנסה להוכיח כי סין של היום רחוקה מלהיות התגשמות החלום הקומוניסטי, כפי שסוברים רבים. „זו אינה דיקטטורה של הפרולטריון, אלא דיקטטורה של הפקידים על הפרולטריון" הוא קובע. על־מנת להוכיח את דבריו, הוא עוקב אחר כל התפתחות המהפיכה הסינית מאז 1911, ומשלב בסירטו תמונות מסירטי קאראטה ומאופרות סיניות, כדי להמחיש את מאבק־הכוחות בין המנהיגים הפוליטיים ולהראות כיצד מאו, המהפכן החביב והמחייך של שנת 1920, הפך בהדרגה הרודן המפחיד ביותר בעולם. סירטו מלווה בהסברים סרקסטיים ביותר, וכדי לתת מושג על גישתו די לתאר את תמונת־הפתיחה, הלקוחה מתוך יומן־חדשות סיני: נער שוכב על שולחן־הניתוחים. מחטים שנתקעו באוזניו מרדימות את הכאבים. רופאים פותחים את ביטנו ומנתחים, ומאחר שהוא ער ואינו רוצה לבזבז את הזמן, הוא קורא בינתיים באדיקות את כיתבי מאו.

תפוזי
ישראל־מרוקו

סרט זה הוצג בקאן ע"י המכון הלאומי האנרקולי של צרפת, מוסד יוקרתי שטיפל במסירת המכה ה־81, הסרט התיעודי של קיבוץ לוחמי־הגיטאות על השואה, המלווה בהקלטות מישפט אייכמן (הסרט יוצג על־ידם בספטמבר, בפאריס). מצד שני הם הציגו את כלבי מידבר סיני, סרט של ז'אן מארי שטראוב המביא את רעיונותיו של הסופר האיטלקי פראנקו פורטיני על המצב במיזרח־התיכון, רעיונות שאינם מחמיאים לא למנהיגי ישראל ולא למנהיגי ערב. וכאילו כדי להשלים את התמונה, הביא המכון לקאן קטעים נבחרים מתוך סירטו החדש של הבמאי הגרמני האנס יורגן סיברברג, היטלר (זהו בינתיים שם זמני לסרט, שיימשך כנראה שש שעות). סיברברג מנתח בו, בסיגנונו המייוחד־במינו, את תופעת הפאשיזם, את הסיבות לעלייתו. השפעותיו היום ואת דמותו של היטלר, הנראית מפחידה אולי יותר מתמיד, משום שהיא מייוצגת כאן

(המשך בעמוד 35)

פרשת ידין

מטמון השקלים נגנב מחפירות הכותל, ידין ועמיתיו

ידעו על כך ולא מסרו מידע חשוב למישטרה, המפכ״ל

התערב בפתיחת החקירה ושר־החינוך הורה לסיימה

המטמון הגנוב מן הכותל המערבי

פרשת ווטרגייט לא היתה באה לעולם, לולא הבחין עיתונאי צעיר של וושינגטון פוסט כי בהוצאת פקודת־מעצר על חשודים בהתפרצות קטנה לבית־מישרדים מעורבים עורכי־דין ידועי־שם. כאשר ישב בוב וודוורד, כתב פלילי מתחיל, באולם בית־המישפט שבו דנו ב־מיקרה הלא־חשוב, הבחין לפתע בעורך־דין ידוע ביותר, העוקב בתשומת־לב אחר מהלך הדיונים. וודוורד החל בודק מה הקשר בין עורך־הדין המכובד לפורצים האלמונים, וכך החלה פרשת ווטרגייט.

בירושלים הסתיימה לא־מכבר פרשת ה־מישפט (גביית העדויות והסיכומים, ועתה מצפים לפסק־דין) של תושב חברון בשם חכים בן־עאוד אל־פריד, הנאשם בגניבת מטבעות עתיקים מחפירות הכותל, שבהן עבד כפועל פשוט. לכאורה, מישפט פשוט של נאשם בגניבה קטנה. אולם באולם נכח פרקליט ממישרדו של גדול עורכי־הדין בארץ לענייני עתיקות ואחד מגדולי האספנים, ארנולד שפאר (שותפו של שלמה תוסיה־כהן). ובמהלך גביית העדויות התברר כי בגורלו של הנאשם הלא־חשוב התערבו ייגאל ידין, שאול רוזוליו, מפכ״ל המישטרה דאז, ואפילו שר־החינוך והתרבות, אהרון ידלין. חקירת המישטרה בפרשה נערכה לא בידי מישטרת ירושלים, כראוי לטיפול בגניבה פשוטה, אלא הועברה — בהוראה אישית של רוזוליו — לידיו של ראובן מינקובסקי, ניצב־מישנה וראש המחלקה לחקירות פליליות במטה־הארצי בירושלים. את העדויות כולן גבה סגן־ניצב יצחק רוזן.

מדוע נזעקו כל החשובים הללו להתערב בגורלו של חכים בן־עאוד? פסק־הדין, שיינתן בימים אלה, יקבע אם אכן הנאשם גנב את המטבעות מחפירות הכותל. הוא לא ייתן תשובה על שורה של שאלות העולות תוך קריאת ה־עדויות — שאלות שאין להן כל קשר לאשמתו או לחפותו של ה־נאשם.

המידע ✶ הוסתר

ביום 8.4.76 כתב הארכיאולוג מאיר בן־דב מיכתב למישטרת־ישראל. בן־דב אחראי על חפירות הכותל, הנערכות מטעם המכון־לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית והחברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה. הוא הודיע למישטרה כי בא אליו תושב ערבי מכפר סמוך ל־חברון, וסיפר לו כי חכים מצא מטמון ובו 20 שקלים עתיקים, ומכר אותם לשני סוחרי־מטבעות. האחד שמו אל־ג׳ולני, מן הכפר איבנה, והשני מוחמד אבו־לאחאק, מכפר תקוע או מכפר שעור.

במיכתב נאמר כי המתלונן סיפר זאת לרב־סמל במישטרת חברון, אך הלה לא עשה דבר. המתלונן הוא מודיע במישטרה, והוא הציג לפני בן־דב תעודה המאשרת זאת. הוא הוסיף שהוא בן־דוד של חכים, שאינו מחזיר לו חוב כספי, וכי הנאשם רכש בתמורת השקלים מכונית פולקסוואגן וקרקעות.

מיכתבו של בן־דב לא היה הצעד הראשון בפרשה. כחודש קודם־לכן בא אליו המתלונן עם סיפור המעשה. בן־דב ניסה לגשש בשוק המטבעות, ופנה לשני המיומי בענף, יעקב משורר ורפי בראון. משורר הוא האוצר הראשי במוזיאון ישראל, ורפי בראון מנהל מעבדות הרפאות במוזיאון. בן־דב שאל אותם אם ידוע להם על מטבעות המסתובבים בירושלים — בין גנובות ובין לא־גנובות.

(בן־דב ידע מדוע פנה דווקא אל שני אלה. משורר הוא, נוסף על תפקידו הממלכתי, אחד מגדולי הסוחרים במטבעות בישראל, קונה ומוכר מטבעות בארץ ובחו״ל תוך ניגוד אינטרסים ברור עם תפקידו במוזיאון. הוא עושה זאת גם עבור יושב־ראש המוזיאון, טדי קולק, עבור משה דיין, ועבור ראובן הכט מחיפה, המכהן בהנהלת המוזיאון, וששילם למשורר, עובד המוזיאון, על שירותיו. באחרונה שימש משורר מתווך ביצוא מטבע בר־כוכבא, שנמכר לפרנק לאוטנברג האמריקאי, במחיר של 44 אלף דולאר. פנייה אל אגף־העתיקות בדבר חוקיותה של מכירה זו לא נענתה עד היום. על רפי בראון ילמד הקורא בכתבה זו.)

כמה ימים אחרי פניית בן־דב לשניים, טילפן אליו רפי בראון, ואמר — לפי עדותו של בן־דב ב־בית־המישפט — כי הוא מדבר מ־ביתו של סוחר־העתיקות יואב ששון, וכי יש לו בבית 20 שקלים משנה ב׳ למרד, שנגנבו מחפירות הכותל. בן־דב ביקש לבוא לצלם את השקלים, ובראון הבטיח לו ל־סדר זאת עם ששון מייד.

כאשר מסר רפי בראון עדות במישטרה, הוא הכחיש שאמר לבן־דב כי בביתו של ששון נמצאים שקלים גנובים במיספר כלשהו. כאשר העיד בבית־המישפט, אמר תחילה כי סיפר לבן־דב שראה רק ארבעה שקלים, ורק אחרי חקירה צולבת של פרקליט הנאשם, עורך־הדין משה גולדנ־ברג מרחובות, אימת את גירסתו של בן־דב.

אחרי שבן־דב דיבר עם בראון, הוא מי־הר לדווח על השיחה למנהל אגף־העתיקות, אבי איתן, ולמזכיר החברה לחקירות ארץ־ישראל ומנהל המכון־לארכיאולוגיה, יוסף אבירם. אבירם דיווח מייד לייגאל ידין.

רוזוליו ✶ מתערב

עברו כמה ימים, שבהם התמחק ששון ממתן הרשות לבן־דב לצלם את השקלים. בן־דב פגש את בראון, ואיים כי יתלונן על הכל במישטרה. בן־דב התבקש על־ידי בראון למסור למישטרה רק תלונה על הגניבה, ולא לומר שם כי ידוע לו שה־שקלים נמצאים בידי ששון.

בן־דב התייעץ שוב עם אבירם, איתן וידין, וידין פנה למפכ״ל המישטרה, שאול רוזוליו, בבקשה שיתערב בפרשה. רוזוליו הטיל על ראובן מינקובסקי להקור את הנושא אישית.

בפגישה הראשונה של בן־דב עם מינ־קובסקי הוא מסר לו את המיכתב מה־8 באפריל, אולם לא אמר לו דבר על אודות השיחה עם בראון ועל כך שהשקלים נמצאים אצל ששון. מינקובסקי אמר לבן־דב כי התלונה אינה רצינית, מכיוון שאין הוא יודע היכן לחפש את השקלים, ש־כמוהם יש רבים.

בן־דב חזר והתייעץ עם אבי איתן, ייגאל ידין ויוסף אבירם. רק אז הלך שוב למינקובסקי ומסר לו את דיברי רפי בראון על ששון.

42 שקלים ✶ בכד

עתה היה בידי המישטרה מקומם של השקלים הגנובים, אולם דבר לא קרה.

ימים אחדים אחרי מסירת החומר למיש־טרה, לקח רפי בראון את בן־דב לביתו של יואב ששון, שם ראה את „האוספים העצומים שלו״ — כדבריו בעדותו בבית־המישפט. בשיחה הציע יואב ששון לבן־דב לבטל את התלונה, כי בין כה־וכה לא ייצא ממנה כלום. ששון אמר לו כי בידי בן־דב יש כבר 10 שקלים, ולא כדאי להמשיך בתביעה.

בן־דב סיים את עדותו בבית־המישפט בספרו כי המתלונן הראשון אמר, שחכים מצא 42 שקלים בכד־חרס קטן.

עד כאן עדותו של בן־דב, המעלה שאלה מעניינת: מדוע סיפר בראון, ביוזמתו, לבן־דב כי השקלים אצל ששון? שהרי לולא כן, לא היתה הפרשה מתעוררת כלל.

התשובה טמונה בעדותו של צלם מישלחת־החפירות, אבינועם גליק, שסיפר כי בנו של יואב ששון, אמנון, סיפר לו בפגישה מיקרית שאצל אביו יש שקלים גנובים, וכי

ידין, אביגד ואבירם (עם בר־אדון ואהרוני ז״ל)
„וגם כיהודי לאומני״

מתנהלות חקירות של המישטרה. נראה כי תוכן שיחה זו הגיע לי־ ידיעת ששון ובראון, שהחליטו לי־ הודות בחלק מן האמת.

אולם העדויות הללו מעלות שאלה נו־ ספת: ידין, אבירם, וכן מנהל אגף־העתי־ קות אבי איתן, שמעו ממאיר בן־דב כי השקלים הגנובים נמצאים אצל יואב ששון. אך תחת שיורו לו לרוץ מייד למישטרה, קשרו כולם קשר של שתיקה. בן־דב נאלץ לקבל את התכתיב של ששון, להסתפק בצילום השקלים ולא להתלונן. רק סירובו של ששון להתיר צילומים, והתעקשותו של בן־דב להתלונן במישטרה, אילצו את הארכיאולוגים לקבל את רצונו.

אולם, מה מוזר: החקירה הופקדה בידיים „נאמנות". רוזוליו מינה איש שהוא בטח בו כי ינווט את החקירה לאפיקים הרצויים. גם לי־ מינקובסקי לא גילו את האמת.

יד רוחצת יד

הפרשה הפכה מוזרה עוד יותר בהמשך העדויות. סוחר־העתיקות יו־ אב ששון העיד, כי הוא מבצע עבודות־ ניקוי לאוניברסיטה העברית, עבור פרו־ פסור נחמן אביגד. הסוחר, הידוע היטב בכושרו המיקצועי, סיפר כי רפי בראון אמר לו שבן־דב רוצה רק בפירסומם של השקלים, ולא בשקלים עצמם. ששון לא ראה פסול במכירת עתיקות שנמצאו בחי־ פירות. הוא מכר חלק מן השקלים שקנה, ושנגנבו מן הכותל. שקל אחד מכר לקונה בחו"ל. מדוע אינו רואה בכך פסול? גם מישלחת־מצדה מכרה את השקלים שמצאה לבנק ישראל.

ששון אמר כי אינו רושם כחוק קנייה ומכירת עתיקות. אין הוא רושם, כיוון שהוא סוחר מכובד המספק עתיקות למוס־ דות, למוזיאונים ולאגף־העתיקות. הנה,

רוזוליו
„לפתוח עניין"

עכשיו, יש בידיו אוסף חותמות מתקופת בית ראשון, השווה מיליון דולר, והוא מוכן למוכרו למוזיאון ברבע המחיר. אגף־ העתיקות יודע כי הוא אינו רושם, ואף אינו דורש ממנו לרשום ממכר עתיקות. „הם יודעים עם מי יש להם עניין," העיד ששון.

ששון סיפר כי האוניברסיטה מסרה לו קבוצה של שקלים לניקוי. הוא תיאר כיצד אפשר לזייף שקלים על־ידי הפיכת שקל משנה מסויימת לשקל משנה אחרת, ש־ שוויו גדול יותר. הוא סיפר כי גם רפי בראון מוסר לו חומר לטיפול. בראון הביא לו לניקוי מטבע מסוג „יהד", השייך למישהו שלא נעים לו כי ששון יידע שהוא מטפל בזה בשבילו, ולכן לא אמר לו בראון של מי המטבע. בראון הביא לו גם משהו השייך לו באופן אישי, „איזה חצי־גוף של פסל דימיוני." בראון לא שילם לו, כי בראון מטפל בתמורה בחרסים של ששון. הוא מטפל לפעמים באוסף של ששון. בראון בודק דברים של ששון גם במעבדה של המוזיאון.

נא לשים לב: עדותו של ששון אומרת בפירוש, כי מנהל המעב־ דות של מוזיאון ישראל מתקן בי־ מעבדות עתיקות של ששון ללא תשלום, ומקבל מששון טובות־ הנאה. אך ששון, הסוחר במטבעות גנובות, והידוע כיצד מזייפים, פונה גם חתן פרס־ישראל, נחמן אביגד. כל אלה אינם פונים למומחה הראי־ שון בישראל למטבעות, מנהל „מוזיאון הארץ" אריה קינדלר, אלא אל סוחר במטבעות גנובות. אביגד, כמובן, הוא בין המתייצבים לימין ידין בימים אלה.

עדותו של ששון אומרת גם כי אין הוא מקיים את החוק, וכי אגף־העתיקות יודע על כך. אם עדותו זו של ששון נכונה, על מנהל אגף־העתיקות, אבי איתן, להתפטר.

ששון המשיך להעיד וסיפר כי סגן־ניצב יצחק רוזן, החוקר בפרשה מטעם מינ־ קובסקי, טילפן אליו ואמר כי שר־החינוך־ והתרבות נתן הוראה לגמור את העניין, ומוכרחים לגמור את העניין. (ששון לא אמר מה פירוש „לגמור את העניין". בהמ־ שך יתברר הדבר.) אז פנה ששון לסוחר־ העתיקות תמאזה אשר, לדבריו, מכר לו חלק מן השקלים הגנובים. ששון אמר לתמאזה כי שר־החינוך אמר שצריך „לג־ מור את העניין," וביקש מתמאזה שיגלה לו מי מכר לו את השקלים.

ששון העיד כי עשה עיסקה עם קצין־ המישטרה רוזן שלפיה, אם תמאזה לא יגלה מי מכר לו את השקלים, יוכל ששון להוציא את תמאזה מן העניין. נערכה פגישה בביתו של ששון בין תמאזה לסגן־ ניצב רוזן (!), ותמאזה שוכנע לסייע לשר־

ידלין
„לסגור עניין"

החינוך ולהביא את השקלים. אחר־כך היה ששון נוכח במישטרה כאשר רוזן גבה את עדותו של תמאזה (!).

אגב, הקצין רוזן ציין בעדותו כי התרשם עמוקות מיואב ששון, „גם כיהודי לאומני", המשתדל שלא לה־ וציא מן הארץ „דברים כאלה."

למה? למה?

השופט לא הניח לסניגור לחקור את רוזן או את ששון על מה שחורג מן השאלה הפשוטה אם הנאשם גנב או לא. פסק־הדין יקבע אם אמת בכתב־האי־ שום. אולם העדויות מעוררות שאלות נוקבות, שאי־אפשר לעבור עליהן לסדר־ היום:

- **מדוע לא מסרו ידין, איתן ו־ אבירם מידע חיוני למישטרה?**
- **למה היה צורך בהתערבותו של רוזוליו כדי לכוון את החקירה?**
- **למה היה צריך שר־החינוך־ והתרבות להתערב, כדי לסיים את החקירה?**
- מדוע לא ננקטו כל צעדים נגד קונה השקלים הגנובים, יואב ששון? למה לא נערך חיפוש בביתו? מדוע לא נחקר כהלכה? מה ייעשה נוכח הודאתו כי מכר את אחד השקלים לחו"ל, דבר העלול להוות עבירה פלילית? מה ייעשה נוכח הודאתו כי אינו רושם קניות ומכירות של עתיקות?
- **מה הם היחסים בין ששון, בראון ויגאל ידין, שהתערב ו־ עירבב גדולים בפרשה קטנה של גניבה פשוטה?**

ששון, בראון ודובר המישטרה סירבו להשיב לשאלותי על פרשה זו.

יגאל לביב ■

כביסה מלוכלכת בקאן

(המשך מעמוד 33)

כבובה המגשימה את דחפיה הכמוסים של החברה המניעה אותה מאחור.

אם להוסיף על כך את ההתעצמות הניכרת של הקולנוע המוסלמי וה־ ערבי, את השתחררותו, לפחות חלקית, מן המיגבלות הסיגנוניות והתוכניות של ה־ עבר, הרי היה בפסטיבל זה חומר רב למחשבה. בכלל, נראה כאילו הקולנוע מתכוון לדגדג בעתיד את מוחם של ה־ צופים הרבה יותר מאשר את בתי־שחיים, ואת מפיצי־הקולנוע השמרניים מפחידה עובדה זו עד מוות.

ולסיום, הנקודה הישראלית. הגן של ויקטור נורד הוצג אומנם בפסטיבל, כדי שאיש לא יוכל לבוא בטענות על אנטי־ שמיות של המארגנים, אבל תוצאות ה־ הצגה הזאת ייראו לעין רק בעתיד. ברור רק כי מאחר שההצגה אושרה ברגע האח־ רון, לא נכלל הסרט בחלק נכבד מפירסומי הפסטיבל, ואילו בחלק אחר צויין בטעות כאילו נעשה על־ידי יצחק שני ויוסף דימנט (שהם המפיקים, ולא הבמאים של הסרט).

כדי למשוך צופים לאולם, חולקו לאורך הטיילת תפוזים מישראל עם פירסומת של הסרט עליהם. ותפוזים אלה יצרו אפילו תקרית מצחיקה. מפיק יהודי מצרפת בא להתלונן שלא נאה לסרט ישראלי לעשות פירסומת עם תפוזים ממארוקו. מסתבר ששניים מן הארגזים, שהובאו מן הארץ לצורך זה נעלמו מן המלון ובעל־המלון, שהתחייב להחזיר את האבידה, הביא תחתיהם שני ארגזי תפוזים מארוקאיים.

אשר להישגים המיסחריים של שאר ה־ מפיקים הישראליים שהיו בקאן, עדיין לא ברור מה הסיכומים הסופיים. משום כך ראוי לציין במיוחד את העובדה שהמכה ה־81 (הנקרא כאן אל נניח למתים לקבור את המתים) יוצג במיסגרת מסחרית בפא־ ריס (מה שלא קרה בארץ). וכן כדאי לציין הישג של במאי ישראלי נוסף, יגאל נידם, שעשה סרט תיעודי בשם אנחנו יהודים ערביים בישראל, שהוצג כאן שלוש פעמים לפני אולמות מלאים. הסרט מתחקה אחר מקורות היהדות יוצאת ארצות ערב, על המורשת התרבותית שלה שהחברה היש־ ראלית אינה מקדישה לה תשומת־לב מס־ פקת, ועל העובדה שרק על־ידי אינטג־ רציה של תרבות זו במדינת־ישראל יש סיכוי להפוך את המדינה לחלק בלתי־נפרד מן המרחב הגיאוגרפי שבו היא שוכנת. הסרט הוזמן כבר למיספר פסטיבלים בינ־ לאומיים, כשההזמנה המפתיעה ביותר היא של פסטיבל הסרטים בקהיר (לנידם יש אזרחות כפולה, ישראלית־שווייצית, ולכן יוכל להתלוות לסירטו).

ומי יודע אם לא זו תהיה הברכה ה־ גדולה ביותר שתצמח לנו מפסטיבל־הסר־ טים ה־30 בקאן.

אחיינו של פרס

את האהדה המפורסמת של אנשי הקולנוע הישראלי סימלה מריבה קו־ לנית באולם הכניסה של מלון קארלטון, שם ניצב הביתן הישראלי. סיבת המריבה: ראיון שהעניק במאי צעיר בשם עוזי פרס (בנו של גיגי פרס) לעיתון מקומי, שבו ציין שהקולנוע בישראל נתון במשבר חמור ביותר, הן מבחינה תעשייתית והן מבחינה רעיונית. הרקע לראיון זה היה יוזמתו של עוזי, יחד עם כ־50 במאים צעירים אחרים, לנסות להזרים דם חדש והשקפות אמנותיות חדשות לאמנות ה־ שביעית בארץ.

הראיון, לדיברי עוזי, הופיע בצורה מקו־ טעת ולא הביא את דבריו במלואם, אבל מה שהופיע, הספיק כדי לעצבן עד חורמה את הישראלים הממוסדים שנמצאו במקום. הם התנפלו על עוזי בשצף־קצף, טענו שדברים שכאלה רק ירחיקו משקיעים זרים מן הארץ, ובכלל מי הוא. קטן כזה וצעיר כזה וחצוף כזה, שידבר על הקולנוע הישראלי, שיש לו כידוע דוברים מוס־ מכים יותר (מה שהשיגו הדוברים הללו עד עכשיו, ידוע לכל).

ומבין הדברים שהושמעו בלהט השיחה, הבין עוזי, כי כאילו נרמז לו שאם לא ייזהר בלשונו ייתקל בקשיים גדולים כא־ שר יבקש לשוב מצרפת, שם בילה את שלוש השנים האחרונות ועשה סרטים, לארץ. מה־גם שדודו, שימעון פרס, אינו עוד בצמרת.

הלך זרזיר

(המשך מעמוד 23)

גנה הגדולה והעיקרית מול מצודת הלי־ כוד. „אין התיישנות על מילחמת יום־הכי־ פורים, ולא יכולה להיות התיישנות על מותם של שלושת אלפים חיילים במיל־ חמה," זעם. הוא הריץ טלפונים לכל ה־ פעילים־בעבר של תנועות־המחאה, וחש עצמו מעט כמו „שומר הכבוד האבוד של מדינת־ישראל," כדבריו.

גם התנועה הדמוקרטית לשינוי לא קפ־ אה על שמריה, ועשרות פעילים שלה הש־ תתפו בכל ההפגנות. „נשבענו," אמר גיד־ עון אביטל, מנהל מחלקת־הפירסום של ד"ש, „כי מי שאחראי למחדל לא ייטול יותר חלק בשלטון. כל החיילים שהיו מ־ עבר לתעלה, לחמו בתעלות הקשר באפ־ ריקה, עברו מבית לבית בסואץ — כולנו, שלא נתנו למצרים להגיע לתל־אביב, לא ניתן לדיין להגיע לארצות־הברית, כשר־ החוץ של מדינת־ישראל."

השרב אומנם נשבר, אולם האווירה הת־ חממה מרגע לרגע. מאיר פעיל, שהתווכח עם צעיר שחור־שיער, נקלע לתוך תיגרה כשאנשי מישמר־הגבול מתפרצים מייד אל לב המהומה, וחובטים בזרועותיהם על שמאל ועל ימין. סעדיה מרציאנו, שהגיע עם חבורה של פנתרים שחורים מירושלים,

היוזם מי שהיה מפקד מעוז בו־ דפסט במילחמת יום־הכיפו־ רים, מוטי אשכנזי, מתדרך את אנשיו, רובם מן הפעילים הוותיקים של תנועות־המחאה.

מיהר להתערב בתיגרה ומהלומות התעו־ פפו לכל עבר. אשה פצועה ומרוטת־שיער נראתה עוזבת את זירת הקרב, כשהיא מאמצת את ילדה הקטן אל ליבה.

גם ראשי של"י אחרים — אורי אבנרי, לובה אליאב ורן כהן — ניראו בקהל ה־ מפגינים נגד דיין, כשהם מנסים לשכנע, להסביר ולהביע את דעתם.

התנועה ברחוב המלך ג'ורג' הוסי־ פה להתנהל כסידרה, בסיועם של השוט־ רים. „המכוניות יפרידו בין המחנות," קיווה קצין־מישטרה, שטרח ללא־הרף ל־ הרחיק המפגינים המלוהטים אל המידרכות. „רק שלא יתחילו כאן מכות על באמת, כמו בשכונת התיקווה," אמר. „לא לפני מצלמות־הטלוויזיה של רשתות חוץ־לארץ."

השוטר ב.זינזאנה' המישטרתית הוסיף לנסות להרגיע את הרוחות. „יהיה בסדר," הודיע ברמקול, „עכשיו אפשר להתפזר. עוד תראו, יהיה טוב. עוד אפשר להספיק להצגה ראשונה."

יוסף לוטנברג, מנהל בית הלוחם באפקה, שריכז את בני המישפחות השכולות, הב־ טיח: „לא נישן ימים ולילות, עד שיבוטל המינוי. אנחנו נראה שעוד יש לציבור מילה בארץ הזאת."

יעובר־אורח מיקרי העיר: „לא משנה מי צודק. העיקר שהעם הזה מתחיל להת־ עורר." אחר השיב לו: „זה בטוח. אבל מה יקרה לעם הזה — זה כבר לא־כל־כך בטוח."

ישראל צוורן (משמאל) חייט צמרת תל־אביבי היה גם אחד ממלכי חיי־הלילה

הוא לא היה שחקן, גם לא אמן, אבל בכל־זאת קשה לתאר את חיי הלילה של תל־אביב בעשרים השנים האחרונות ללא דמותו נמוכת־הקומה, הקירחת והחייכנית של ישראל צוורן, שמקומו לא נפקד אף באחד מהנשפים, הפתיחות החגיגיות ומסי־בות־החברה של הבוהמה התל־אביבית.

במיקצועו היה צוורן חייט, חייט־צמרת. בזכות אומנותו זו זכה צוורן בכינוי־החיבה בפי ידידיו: לורד טיילור.

מותו של „לורד טיילור"

להילת־עולם בקרב הבוהמה הישראלית זכה צוורן לפני עשר שנים בדיוק, כאשר עמד במרכזו של אירוע שהסעיר את חברת העשירים החדשים והאצילים החדשים ב־משך חודשים רבים.

היה זה כאשר בילה עם אשתו, ברוריה, בחברה הנוצצת שחגגה בדיסקוטק של מנדי.

מצב־הרוח היה מרומם, ותוך תנועה בלתי־זהירה של אחד החוגגים נשפכה כוסית שמפניה אל תוך מחשוף שימלתה של ברוריה צוורן.

מתווך־היהלומים ליאון קליינמן, שהיה עד לתקרית, קם ממקומו כג'נטלמן מושלם, הביע צער על מה שאירע והציע את שירו־תו לקנח את השמפניה מתוך המחשוף, אם אך תואיל ברוריה לחשוף את חזה. הוא גילה רוחב־לב, הציע סכום של 500 ל״י תמורת זכות הניגוב.

צוורן גילה חוש־הומור. הוא הציע ל־קליינמן הצעה נגדית: הוא ישלם לו סך אלף ל״י אם יבחוש את השמפאניה שב־כוסיתו, באחד מאבריו שלא נועד בדיוק למטרה זו. קליינמן פתח את מיכנסיו, עירבב את השמפניה בדרכו המקורית עד ש־עלו בועות, וזכה בהתערבות.

הצוציק הפך ✶ חייט־צמרת

צוורן החייכני והחביב, שמקומו לא נפקד אף באחד ממישחקי הכדורגל או הכדורסל של מכבי תל־אביב, עלה לארץ בגיל 20, ערב מילחמת־העולם ה־שנייה, כדי להתחמק מגיוס לצבא הפולני. הוא הגיע לארץ באוניית־מעפילים, כשכל רכושו מסתכם בשתי לירות שטרלינג ש־היו תפורות בתוך מיכנסיו והמיקצוע ש־למד בפולין — חייטות.

באחד הימים הגיע לתל־אביב, לקנות בד לחליפה עבור אחד מלקוחותיו. הוא נכנס לחנות־בדים גדולה, ובעל החנות שאל את החייט הצעיר לשמו. „אתה צוורן שמדברים עליו?" שאל, „הלא אתה צו־ציק." והוסיף: „אני לא מאמין שאתה מסוגל לעשות חליפה טובה." צוורן לא היסס והשיב לו: „תן לי בד, ואני אתפור לך חליפה. אם היא לא תהיה טובה, אני לא מקבל גרוש."

בעל־החנות הימר על הבחור, והוא לא התאכזב. התגובות שקיבל היו מפתיעות. תוך חודשים אחדים כבר היה צוורן בעל עסק משגשג משלו, וזו היתה ההתחלה.

סיפרה רעייתו, ברוריה: „הכרתי את ישראל דרך חבר, לפני יותר מעשרים שנה. הייתי אז בת 20 וחצי. היינו נשואים 18 וחצי שנים. ישראל התגרש שלושה חודשים לפני שהכרנו, וערך לכבוד זה מסיבת־גירושין. אני הוזמנתי למסיבה, ומ־אז התחלנו לצאת. שנתיים וחצי אחר־כך החלטנו להתחתן."

„סדר־היום שלו היה קבוע. הוא קם מדי־בוקר לפני עשר, שמע חדשות, וב־11 הייתי מביאה אותו לעבודה. בשעה שתיים הייתי באה לקחת אותו הביתה, הוא אכל צהריים ונח עד הערב. בערב ראה קצת טלוויזיה, ויצאנו לבלות.

„הוא אהב לבלות, אהב את החיים היפים. לי כבר לא היה כוח להסתובב איתו. לפני חמש שנים קיבל טרומבוזה, והאיט את הקצב. מאז הוא החליט רק לחיות טוב.

חליפה לגיבן ✶ ולספורטאי

„תמיד התלוצץ על כך שהוא ה־יחידי שלא מתלבש טוב בעיר, כי הוא לא יכול למדוד לעצמו. השאיפה שלו היתה לפתוח חנות קטנה ולמכור בה חלי־פות מוכנות. ‚אני לא רוצה לעבוד הרבה. אעבוד רק קצת לקליינטים שאני אוהב, וזה יספיק לי בחיים,'" אמר.

„‚יותר קל לי לעשות חליפה לאדם גיבן, מאשר לספורטאי,' היה נוהג לומר. ובאמת, הוא הצליח לפתור בעיות לאנ־שים רבים שסבלו ממומים גופניים. היתה לו שיטה לגזור חליפות כך שיישרו כל גיזרה. כל חליפה ישבה תמיד בול.

„ערב חג־השבועות סעד צוורן ארוחת־צהריים עד שעה חמש. חזרנו הביתה והוא שכב לנוח. לפתע הרגיש לחץ חזק בחזה, אבל לא רצה שאזעיק את הרופא האישי שלו, דוקטור צ'צ'יק. ‚אני לא רוצה להט־ריח אותו בחג,' התעקש."

ברוריה הזעיקה את הרופא, בכל־זאת, וזה המליץ להעבירו מייד לבית־החולים.

למחרת השכים קום, והספיק לברר ממה סובל כל אחד משכניו לחדר. הוא עיין מעט בעיתון, אך כעבור שעה איבד שוב את ההכרה, ונפטר באופן פתאומי.

ביום הולדתו השישים שחל לפני כחוד־שיים, ערכה לו ברוריה מסיבת־הפתעה חגיגית בנוכחות כל ידידיו. כעבור זמן קצר, החברים נפגשו שוב. אך ישראל היה חסר.

הרעייה ברוריה צוורן, אשתו השנייה של ישראל, היתה צמודה לבעלה בבילוייו הליליים, נודעה כאחת מנשות החברה העליזות של אצולת־הכסף התל־אביבית. לא פעם עמדה גם היא עצמה במרכז אירועים חברתיים סוערים.

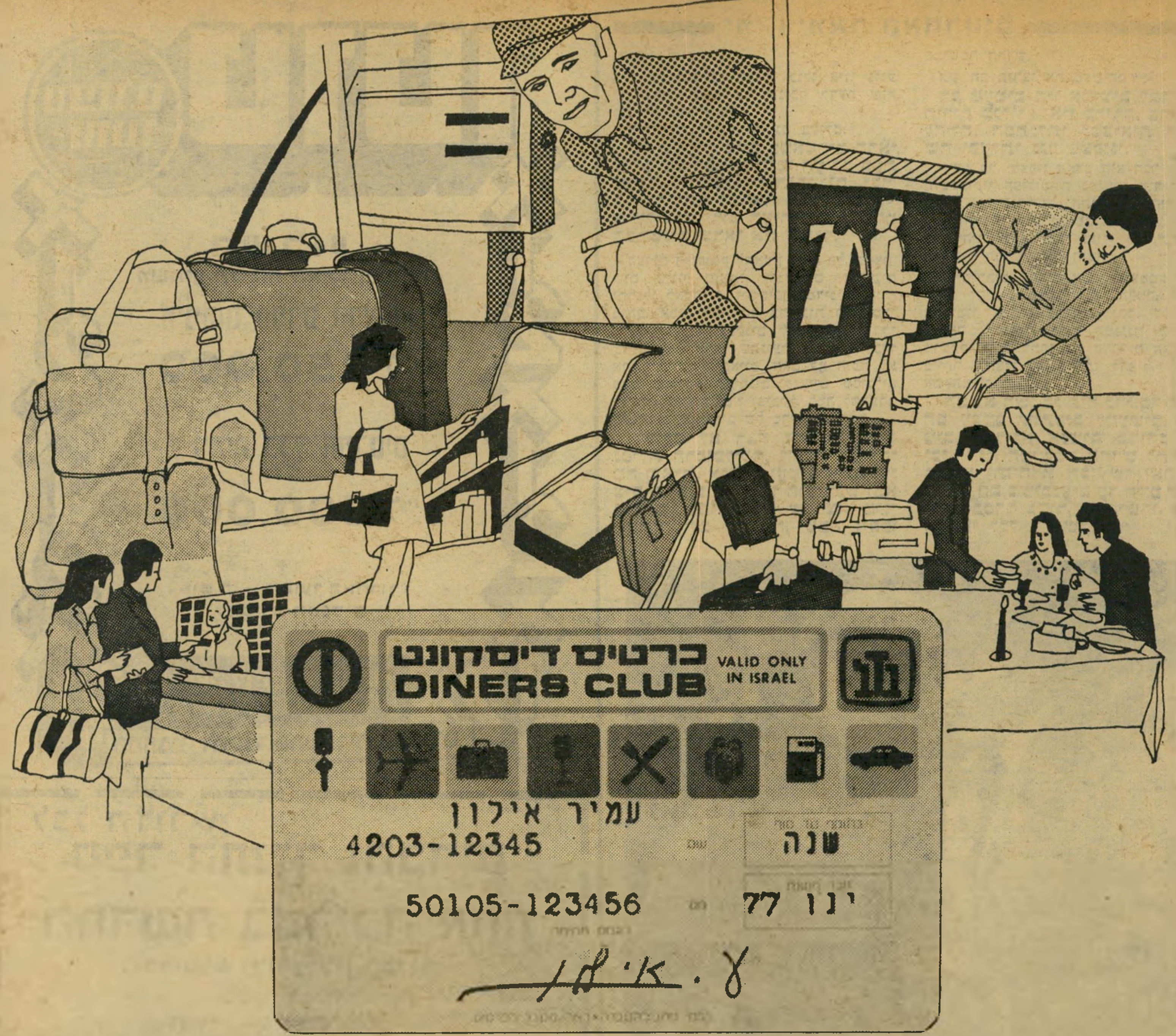

עם כרטיס דיסקונט או דיינרס קלוב

כל הקניות-בלי מזומן
כמה מהן-חינם!

כשאתה נושא איתך את כרטיס דיסקונט - ה**אשראית** שלך - או את כרטיס דיינרס קלוב אינך צריך לשאת כסף מזומן. במקומות רבים תשלם באמצעות הכרטיס ובתחנות הדלק יכובדו המחאותיך.
ועתה - יש לך סיכוי לקניה חינם עד 1.000 ל"י.

בנק דיסקונט ודיינרס קלוב מכריזים על

מבצע "רכוש וזכה"

עד ה-15 בנובמבר 1977 יוגרלו מידי שבועיים 6 פרסים בין המשתמשים באשראית או בכרטיס דיינרס קלוב: 5 שוברי קניה ישולמו על ידינו עד לסך של 1.000 ל"י כ"א ושובר קניה נוסף יזכה את בעליו בסוף שבוע זוגי במלון מפואר בארץ.
ככל שתרבה להשתמש באשראית ובכרטיס דיינרס קלוב - תהנה יותר מהיתרונות שהם מעניקים ותגדיל את סכוייך לזכות בפרס.

עובדי בנק דיסקונט, עובדי דיינרס קלוב
ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף במבצע.

בנק דיסקונט

דיינרס קלוב

ימי ויימאר האחרונים

(המשך מעמוד 15)

היה משוכנע כי העניין כולו אינו נוגע לו. עברו שנים עד שנוכח לדעת שזה נגע לו מאד־מאד.

אותה התגובה היתה גם בעולם.

מי שמעיין כיום במאמרים הראשיים שפורסמו ברחבי העולם בעת נפילת הרפובליקה הגרמנית, יכול רק להידהם למראה הטימטום והאיוולת של רוב העיתונים, ומיעוט הפרשנים שראו את הנולד.

העולם השתוקק להאמין שלא חל, בעצם, שום שינוי מהותי. השליטים החדשים יתרגלו לאחריות, וימשיכו במדיניות קודמיהם. אסור להתייחס ברצינות רבה מדי לדמגוגיה של עסקנים לפני שהגיעו לשילטון — אחרי שהגיעו, בוודאי ישכחו את דיבריהם הקנאיים. האם לא הוכח לא פעם שדווקא לאומנים קנאיים מסוגלים לשמור על השלום? וביכלל, למה להתערב בעניינים הפנימיים של מדינה אחרת?

העולם לא רצה להאמין שעם נפילת הרפובליקה, הפכה המילחמה ודאית. אנשים ועמים אינם רוצים לחשוב על אסון המתרגש ובא עליהם. שבוע לפני שפרצה מילחמת־העולם השנייה, שבה ניספו במישטר החדש.

איך הם תירצו את מעשיהם?

רק מעטים היו אמיצים למדי להודות בגלוי: אין ברירה. צריכים לחיות. הסתגלתי למציאות החדשה ופעלתי נגד מצפוני.

קודם כל, מצפון האדם הוא דבר גמיש, והשקפותיו הפוליטיות גמישות עוד יותר. אחרי שהרפובליקה התמוטטה, היה קל גם לחסידיה להגיע למסקנה שטעו, שבעצם היה זה מישטר מזיק, כפי שאמרו האדונים החדשים כל הזמן.

רבים־רבים אחרים אמרו לעצמם: מוכרחים להחזיק מעמד. אם נתפטר, יבואו במקומנו אנשים גרועים יותר. כל עוד נישאר „בפנים", בתוך המנגנון של המישטר, נוכל למתן את הדברים האיומים ביותר. להציל מה שניתן להציל, למנוע את המילחמה.

הם לא חשו כי תוך כדי כך הפכו הם עצמם שותפים למעשים איומים, ושהולא אנשים כמוהם לא יכול היה המישטר החדש לתפקד. בהגיע יום־הדין הכחישו זאת בתוקף. הם משוכנעים עד היום שהם נהגו בסדר גמור, ושמישהו אחר אחראי לכל מה שקרה.

המפילים פראנץ פון־פאפן, האיש שהפיל את ממשלת פרוסיה וסלל את הדרך לפני הנאצים, בשיחה עם הגנרל קורט פון־שלייכר, האיש שהכניס את הצבא למערכה הפוליטית. השניים היו ראשי־הממשלה האחרונים לפני היטלר.

שישה מיליון יהודים, הוכיח ז'בוטינסקי, במאמר שפורסם גם בארץ, כי מילחמה חדשה אינה אפשרית.

אנשי האליבי

אחת השאלות הגדולות, שנשאלה אף היא שוב ושוב, היא: מה קרה למאות אלפי משרתי הרפובליקה — פקידים, שוטרים, מורים, עיתונאים — אחרי שהרפובליקה נפלה?

האם הם גורשו בהמוניהם ממישרותיהם? האם הם התפטרו? האם הם סירבו בזעם ובתוקף לשרת את האדונים החדשים, בניגוד למצפונם?

האמת המרה: כימעט איש לא התפטר.

פה ושם סולקו נאמני המיפלגות המובסות. הקומוניסטים הושלכו לכלא ולמחנה־הריכוז. אחריהם הגיעו לשם עסקנים אחרים, שלא מצאו חן בעיני השליטים החדשים. אך הפקידות נשארה במקומה.

המישטר החדש היה מעוניין בהמשכיות. הוא לא רצה לגרום לזעזועים, שישבשו את מהלך־החיים התקין. כל מי שהיה מוכן להסתגל אליו, להצטרף במאוחר למיפלגה המנצחת, נתקבל ברצון. הקאריירסטים של אתמול עשו קאריירה גם

הציניקאים לא היו זקוקים גם לאליבי כזה. הם לא איבדו רגע. הם גילו כי בסתר־ליבם היו תמיד אויבי הרפובליקה, שבעצם רצו תמיד להצטרף אל המיפלגה המנצחת, כי הוריהם היו לאומנים צרופים.

„לימין שור!"

מעניין במיוחד מה קרה למעצבי דעת־הקהל, אנשי כלי־התיקשורת והחינוך, הקולנוע והספרות.

הם הסתגלו. הם הסתגלו במהירות־שיא.

בסיפרו על נפוליון טרח הסופר אמיל לודוויג ללקט מן העיתונות הצרפתית קטעים שהופיעו במשך עשרים הימים הגורליים, מאז שנפוליון ברח מן האי אלבה ועד ליום שבו נכנס לפאריס כמנצח:

„השד נמלט מן הגלות... הזאב הקורסיקאי נחת בחוף קאן... הנמר ניראה בגאפ, הצבא יצא לקראתו, הוא מצא את סופו בהרים כהרפתקן עלוב. בעזרת בוגדים הגיעה המיפלצת עד גרנובל... העריץ נמצא בליאון, הבהלה משתקת את הכל... האוזורפאטור העז להתקרב לעיר הבירה עד כדי מרחק של 60 שעות... בונאפארט מתקרב בצעדים מהירים, אך לעולם לא יגיע לפאריס... מחר ייכנס נפוליון אל בין

ספורט־טוטו
טוטו
השבוע
משחקי הליגות האוסטראליות
מינימום הפרס הראשון
250,000 ל"י
מינימום כלל הפרסים
500,000 ל"י
יום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

לכל הדורש
ספר התנ"ך והברית
החדשה בכריכה אחת
ללימוד ולהשכלה כללית
(בשפה העברית)
במחיר — 5. לירות בלבד —
עבור דמי משלוח ואריזה
כתוב וצרף את התשלום לפי הכתובת
ת.ד. 7089 ירושלים
ויישלח לך מייד.

יריד ירושלים 77
בסימן איחוד העיר
ארועים מיוחדים לציון יובל עשר שנים לאיחודה של ירושלים ישולבו השנה במסגרת יריד ירושלים 77 אשר יערך בימי חול המועד סוכות.
דברים אלו נמסרו ע"י הנהלת ירידי האומה המארגנת את היריד, עם תחילת ההכנות להקמתו.
היריד המתקיים זו השנה השניה בבנייני האומה בירושלים, ישתרע על שטח של כ-4000 מטרים מרובעים ויציג הישגי תעשיה וחידושים למשפחה ולבית בנושאי: טכסטיל, מכשירי-חשמל, ריהוט, שטחים, עיצוב פנים לבית, מזון, ביגוד, חינוך, מוסיקה, אמנות ועוד.
בנוסף לתצוגות יקויימו ביתני באזר מסחריים ושטחי שעשועים לנוער ולילדים אשר ימוקמו בשטח היריד.
על עיצוב התערוכה וסיגנונה מנצח האדריכל נ. מרון מירושלים.
הנהלת ירידי האומה אשר השכירה עד כה כ-50 אחוזים משטחי התצוגה, צופה השנה לקהל של כ-200 אלף מבקרים, זאת לאור סקר שנערך לאחר יריד ירושלים 77, והראה כי היריד נחשב לאחד הארועים המעניינים והמוצלחים מבין אלו שנערכו בשנה החולפת בבירה, ואשר משתלב במסורת עליה לרגל בימי חג המועד סוכות לירושלים מכל רחבי הארץ. קהל המבקרים הצפוי הינו כמעט כפול מזה שביקר ביריד שנערך בשנה החולפת.

במדינה

סטודנטים

דיכוי בבר־אילן

כך נערך הניסיון לארגן אסיפת־מחאה באוניברסיטה דתית

אוניברסיטת בר־אילן היא אומנם אוני־ברסיטה דתית, אך מיספר הסטודנטים ה־יהודים החילוניים בה, וכן כ־300 הסטו־דנטים הערביים, מהווה כימעט מחצית מ־אוכלוסיית הסטודנטים הכוללת בה.

דוגמה למה שמתרחש באוניברסיטה ה־דתית, הנמצאת בדרך־כלל הרחק מכותרות או מביקורת עיתונאית, ניתן למצוא ב־סיפורו של ישראל קליינמן (26), סטודנט העושה עתה את עבודת המאסטר שלו לקראת התואר השני בפילוסופיה באוני־ברסיטה זו. ישראל היה בין היוזמים ל־הקמת גוף בשם דו־קיום בצדק, שהקיף סטודנטים ערבים ויהודים בקמפוס של בר־אילן.

קצין־הביטחון מחליט. לטענתו של ישראל — בחור מגודל־שיער, מזוקן ותיי־כני — עושים שילטונות האוניברסיטה הכל על־מנת לדכא את הגוף היהודי־ערבי ולא לאפשר לו לפעול במיסגרת הקמפוס. הוא מספר: „הכל התחיל מאירועי יום השנה ליום־האדמה והמאורעות שהתרחשו בכפרים הערביים בקה אל־ג׳רביה וג׳ת, ומהתייחסות המישטרה לאוכלוסיית שני הכפרים באותו היום.

„הלכו הסטודנטים הערביים באוניברסי־טת בר־אילן, וביקשו רשות להביא לפני עמיתיהם היהודים את העובדות הקשורות במאורעות אלה, ולפרסם ברבים את דרי־שתם להקמת ועדת־חקירה ממלכתית ש־תחקור ותדון במה שקרה. הקמת ועדה כזאת דרשו גם השרים קול ושם־טוב.

„אבל מה קורה באוניברסיטה, כאשר רוצים לארגן אסיפת הסברה נגד דיכוי אוכלוסיה מסויימת, לא יהודית, ובמיקרה לא בברית־המועצות? ובכן, קורים הדברים הבאים: קצין־הביטחון של האוניברסיטה פירסם שהאסיפה לא תתקיים, וכי מי ש־ייתפס מחלק כרוזים יסולק מהאוניברסיטה.

קומנדו דתיים. „במקביל לכך קורה דבר מעניין. ברחבי הקמפוס מופצות מו־דעות שבהן מתבקשים סטודנטים להתנדב ל,עבודה מעניינת׳. למתנדבים מוסבר ש־תפקידם הוא ,לסכל כל ניסיון־להתארגנות של הסטודנטים הערבים, אם בכל־זאת יח־ליטו על קיום האסיפה.׳ בקיצור הוחלט, בגיבוי ההנהלה, על הקמת קומנדו דתי נגד הסטודנטים היהודים החילוניים והערבים.

„הסיפור לא נגמר בזה. ההנהלה הציבה בשערי האוניברסיטה מתנדבים בבגדים אזרחיים, המשוטטים בקמפוס תוך קיום קשר ישיר עם מוקד האבטחה, שממוקם בבנייני ההנהלה. מול הלחץ האדיר הזה נואשו סטודנטים רבים ממארגני האסיפה, והסכימו להתפשר על חלוקת כרוזים בלבד. אבל אז נכנס גיבור נוסף לתמונה, זהו דובר האוניברסיטה. הוא הסביר כי למרות שהאוניברסיטה מייועדת מטיבעה לפעילות פומבית, הרי חלוקת כרוזים אסורה, אלא במיקרים מוצדקים. מה שיוצא מזה הוא שלסטודנטים פעילי הליכוד מותר לחלק כרוזים בקמפוס, מותר לערוך אסיפות־הסברה ולארגן הפגנות, כי הם ,צודקים׳. הסטודנטים הערבים, שרוצים למחות על התנהגות המישטרה ביום השנה ליום־ה־אדמה אינם צודקים.

„ומי המחליט? הנהלת האוניברסיטה, שבראשה עומדים אנשים שאינם מסתירים את דיעותיהם הימניות־לאומניות הקיצו־ניות. הם, בעצם, מחליטים שמי שמסכים איתם צודק. ומי שאינו מסכים אינו צודק.

„מסוכן לכולנו!" החוג דו־קיום ב־צדק ממשיך את פעילותו, כימעט במחתרת. גם מאוניברסיטות אחרות מגיעות תלונות רבות, בעיקר מצד סטודנטים ערבים, על ניסיונות לדכא אותם או אף לסלק סטו־דנטים ערבים קיצוניים מן האוניברסיטות, שלא בגלל כישלון בלימודים.

„כך אפשר להבין כרוזים שמופצים, למשל, באוניברסיטה העיברית בירושלים, הקוראים לסטודנט הערבי לקום, להתנער וללחום למען הקמת מדינה ריבונית מ־שלו," מסביר אחד מראשי ועד הסטודנ־טים הערבים באוניברסיטה העיברית בירו־שלים. „אם המצב יימשך, עלול להתרחש מרד מאורגן של כל הסטודנטים הערבים בכל המוסדות האוניברסיטאיים. זה עלול להיות מסוכן לכולנו!"

תומותינו... הוד־מעלתו הקיסר נמצא ב־פינטנבלו!"

כך מגיבים העיתונים הרגילים בכל מקום, כאשר מישטר אחד מתמוטט וחבורה של מנצחים תופסת את מקומו. מצבם של העיתונאים אז רגיש במיוחד. הכל זוכרים מה כתבו אתמול. אם ידבקו בדע־תם, יעוררו על עצמם את חמת השליטים החדשים. אם ישנו את דעתם לפתע, יעו־ררו על עצמם את בוז הבריות. פיתרון הבדוק הוא להשתנות לאט־לאט, אך במ־הירות הדרושה להשתלב במישטר החדש.

בכל חברה יש כמה שבשבות־רוח, סתגלנים המעידים על המתרחש. הם מתאימים את עצמם לשינוי עוד לפני שהוא חל. הם מריחים מה עומד להתרחש.

ברפובליקה של ויימאר החלו אנשים מסוג זה לתקוף את השילטון ברגע שחשו כי הוא עומד להתמוטט. הם שיבחו את האדונים החדשים זמן־מה לפני שהגיעו לשילטון. וכאשר אירעה המהפכה, העמידו את כישרונותיהם לרשותם. הם הסתגלו לסיגנון החדש, לסמלים החדשים.

זה לקח זמן, אך תוך שנים מעטות לא נותר כשום עיתון־מפתח בכלי־תיקשורת כלשהו אדם שהשמיע דיעות נוגדות. בעלי־המצפון נדמו. הטובים ביותר נאסרו ונעצמו. אחרים היגרו. רבים־רבים ישבו בבית, גידלו פרחים ושתקו. קראו לזה „הגירה פנימית", הגירה הביתה.

בעיתונות וברדיו פעלה בעיקר הצנזורה הפנימית של הפחדנות והקאריירזם. כימעט שלא היה צורך באמצעי־דיכוי.

לתהליך כולו נמצא שם שנלקח מעולם הטכניקה: „גלייך־שאלטונג". פירושו המי־לולי (כמדומני) — חיבור כל המיתקנים לזרם אחיד ושווה. אפשר להשוות את התהליך לפקודה הצבאית „לימין־שור!".

הסמן הימני עומד במקומו, וכל העומדים בשורה מפנים את פניהם ימינה, אליו, וזזים קדימה ואחור בתנועות קטנות, עד שהשורה כולה ישרה כסרגל.

בית־הספר היה תמיד מיבצר הלאומנות, ולמורים היה קל להסתגל למצב החדש. באחד הימים, על־פי פקודת שר־החינוך החדש, החלו מברכים את הכיתות בבירכת המישטר החדש. סיפרי־הלימוד הוחלפו בהדרגה, כי המישטר החדש ייחס — בצדק — חשיבות מיוחדת לאילוף הדור הצעיר, חיילי־המחר. ימי־זיכרון, ימי־גבו־רה, ימי־שואה, ימי־חג לזכר קרב פלוני או מרד פלמוני, רדפו זה את זה. כל יום כזה מילא את בתי־הספר בגלים של שטי־פת־מוח — אף שהמושג עצמו לא היה עדיין קיים אז.

בעיני היהודים, היה הכל טיבעי.

איש לא התגעגע

הפרשה כולה היתה מאד בלתי־הי־רואית. מעטים היו בה הגיבורים, אנשי־המצפון שקמו ונאבקו. על שמותיהם נקראים כיום רחובות ברחבי גרמניה.

אך צורת הנפילה של הרפובליקה הוויימארית לא היתה יוצאת־דופן בהיסטוריה. התהליך חוזר על עצמו בכל מקום, שבו מתמוטט מישטר בלא־קרב.

כך נפל „המישטר הישן" בה"א הידיעה, המישטר המלוכני של לואי ה־16 בצרפת. בספרים ובסרטים נראים אירועי המהפכה הצרפתית כמאורעות דרמאתיים עטורי־הוד. למעשה לא היו מאורעותיה הראשו־נים אלא התכתשויות עלובות למדי.

כך נפלה הדמוקרטיה קצרת־הימים, ש־קמה ברוסיה במהפכת פברואר 1917. כך נפלה הדמוקרטיה האיטלקית, במאורע טראגי־קומי שזכה בשם המצלצל „המיצ־עד על רומא". כך נפלו הדמוקרטיה הפו־לנית תחת מגפו של ה„מרשל" יוזף פיל־סודסקי, שעשה רושם בל־יימחה על דור שלם של צעירים יהודיים שגדלו בפולין של אז. וכך נפלו, כעבור דור, המישטרים שקמו במיזרח אירופה אחרי מילחמת־העו־לם השנייה. ייתכן כי הפחדנות של ראשי השילטון השפיעה לא פחות מאשר נוכחות הגייסות הסובייטיים.

דבר אחד בטוח: כאשר מישטר דמו־קרטי נופל כך, אין לו תקומה. דרושים כוחות חדשים, כדי להקים מחדש את הדמוקרטיה. הרפובליקה הוויימארית לא קמה אחרי שנפלו מפיליה בדם ואש.

כאשר התפזרו תימרות־העשן, לא התגעגע איש אל ויימאר. היה צורך בהתחלה חדשה.

הרזיה אינה כבר בעיה

בשיטת הרזיה אישית המשלבת
תרגילי־גוף, עיסוי ודיאטה
את מורידה יותר משקל
בפחות מאמץ ומוסיפה
בריאות, חן
ובטחון עצמי

הנחות לחיילות ולסטודנטיות

מכון הבריאות
בן־יהודה 73 • ת"א • טל: 238063
שעות ההרשמה: 10.00 - 18.00

פעילותנו הורחבה בקורס

„נשימה בתנועה לבריאות ויציבה"

לנשים ולגברים

★ להפגת מתחים ללא כדורים.
★ לשיפור שיווי המשקל והיציבה.
★ להגברת הרגיעה ולהרגשה נינוחה.

פרטים והרשמה:
המדריך יעקב בדר.
בית מכון „אריקה" ארה"ב
אחרי 18.00

הנחות לחיילות ולסטודנטיות

מכון הבריאות
בן־יהודה 73 • ת"א • טל: 238063
שעות ההרשמה: 10.00 - 18.00

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

זה עתה הגיע בספר כיס

THE LONELY LADY
HAROLD ROBBINS

הפצה בלעדית
סטימצקי

גיטרות ★ אקורדיונים
כלי־נשיפה ★ אורגנים
מיתרים ★ תופים
השאלה ♦ מכירה
תיקונים

גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03-57773
נוסד ב־1940

חידוש מהפכני
לחיסכון בדלק!!!
מד צריכת דלק
מראה כמה דלק „שותה"
מכוניתך בכל רגע,
מגלה תקלות בזמן
טל. 03-282706 — 03-288173

לימונטה
טפט חדיש נגד כתמים

3.360 ל"י
בלבד
תעלה לך מודעה
בגודל עמוד
ב־
העולם הזה

לבעלי
בוטיקים!
הגיעו דגמי קיץ 1977
תוצרת חוץ
Jump
Jonathan Miller
Louis Caring
„פופלי" בע"מ
יבואני אופנה
רח' מאפו 25, תל־אביב
טלפונים: 231143, 227784, 230334

במדינה

מישפט

שתיקה שלא כהודאה

האם חייב נאשם לסייע לתביעה לשכנע את בית־המישפט באשמתו?

היה זה ליל־שבת קר. שימעון מלכה הקשיש משכונת ג׳סי כהן בחולון לא סמך, כנראה, על השמיכה המרופטת שבה התכרבל, גם לא על המיקטורן המהוה שעטה בעלותו על יצועו. הוא ריפד, איפוא, את ביטנתו של המקטורן באלפיים לירות. אך שנתו, באותו ליל־שבת של ה־27 במארס 1976, לא ערבה לו למרות הריפוד במזומן.

לשוטרים, שהוזעקו לצריפו, סיפר, כי למרות שדלת הצריף היתה נעולה מבפנים על בריח, הוא התעורר משנתו בפיתאומיות, בתחושה שחונקים אותו ופניו מכוסים בשמיכה. כשהסיר את השמיכה — כך העיד בבית־המישפט — ראה לפניו — באור הקלוש שדלק בתוך הצריף, בגלל קדושת השבת — את נכדו, עמרם מלכה, שזה־עתה חזר הביתה.

השעה היתה אחת אחר חצות ומלכה גילה, לחרדתו, שידיים זרות קרעו את ביטנת המיקטורן בצידו הימני, אך למרבה המזל לא הגיעו אל הכיס בצד השמאלי, שבו שכן הכסף.

בבית־המישפט המחוזי העיד הנכד, כי בשובו לביתו באותו לילה, ראה גבר יוצא מן הצריף ובורח מן המקום במהירות. הוא

שופטת־עליונה בן־פורת
איש לא אמר

זיהה את הבורח כשלמה שושן, המוכר לו. בית־המישפט — בהרכב הנשיא זאב צלטנר ז״ל, השופט משה בייסקי והשופטת שולמית ולנשטיין — הרשיע את שלמה שושן (21), על יסוד עדות זו, וגזר עליו עונש מאסר בן ארבע שנים. בית־המישפט אף דחה כבלתי־מהימנה את גירסת עדי־ההגנה, שלפיה בילה שושן בחברתם את כל אותו הלילה.

הרשעה ברוב דיעות. אולם בעוד ששלמה שושן הורשע פה־אחד, הרי לגבי הנאשם השני, שהובא לדין לפי עדותו של עמרם מלכה — דניאל אלמליח (21) — הגיע בית־המישפט־המחוזי למסקנתו המרשיעה ברוב דיעות בילבד. השופט בייסקי, בניגוד לעמיתיו, טען כי הראיות הקבילות שהובאו במישפט אומנם מטילות על אלמליח חשד כבד, אך אין בהן די כדי להרשיעו.

בייסקי הסתמך על גירסתו המקורית של עמרם מלכה, שאותה מסר במישטרה, כשלושת־ריבעי השעה אחרי המיקרה. לפי גירסה זו, ראה מלכה את דלת הצריף פתוחה ואת שני הצעירים יוצאים ממנו החוצה. אחד מהם היה הנאשם אלמליח המוכר לו היטב, והשני אדם ששמו הפרטי שלמה. לשאלתו למעשיהם בצריף, השיב אלמליח שהוא בא ללוות 50 לירות. השני, שלמה, המשיך בדרכו מבלי להיעצר. אחרי שהשיב העד לאלמליח בסירוב, הלך הלה לדרכו. עמרם נכנס לצריף, ואז סיפר לו סבו כי שני בחורים חדרו פנימה, חיפשו על גופו וקרעו את ביטנת מיקטורנו.

משום כך האשימה התביעה את שני הנאשמים בפריצה לבית־דירה ובניסיון לבצע שוד במשותף — סברה שלא נת־

איך יגן המערך על הפועלים אחרי שהליכוד עלה לשלטון?

לא עברו עוד מספר שבועות מאז הבחירות לכנסת, ואתה כבר יודע מה מציעים לך אלה המיועדים להרכיב את הממשלה — הליכוד: יוקר, אבטלה, מכירת חיסול של מפעלי ההסתדרות, חוק בוררות חובה, מילטון פרידמן כיועץ כלכלי ראשי ועוד.

אך מי שחשב שלפחות עכשיו, כשהממשלה הימנית המיועדת מתכוונת להביא את מילטון פרידמן, יתייצב המערך לצד הפועלים — טעה.

מי שקיווה לשמוע הכרזות תקיפות מצד ראשי ההסתדרות, לפחות עכשיו, שוב — טעה.

מי שהתפתה להאמין, שהמערך אחרי פרישת דיין, נשאר מערך בעל מדיניות פועלית אמיתית — טעה.

גד יעקובי, חברו של דיין, מכניס בפעם הראשונה בתולדות מדינת ישראל, צבא, כדי לשבור שביתה של עובדים ונותן בכך לגיטימציה למעשים דומים שוודאי יבואו תחת שלטון הליכוד.

משל מבטיח שההסתדרות לא תתייצב נגד הממשלה העתידה. ומעל לכל, אל תשכח — פרס ורפ״י גם הם במערך.

אל תבטח במערך, אל תאמין לימין.

כדי להגן על האינטרסים של העובדים, כדי להגן על ההסתדרות מפני מבקשי נפשה, מהליכוד ומד״ש —

תמוך ב־
ו חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק״ח), ציבור יהודים וערבים

הצבע ו

הופיע
„5 ימים מתוקים במאי״

ספר מתח ישראלי מקורי
מאת: **ארנון הדר**

חוילה מבודדת של מליונר תמהוני * מירדף עוצר נשימה * רצח וסחיטה * פגישה עקובה מדם בין שלוש חבורות פשע * יהלומים בשווי של עשרה מיליון לירות *

אלו הן רק חלק מן ההתרחשויות המתוארות בספר
פנה עוד היום אל חנות הספרים שלך
ושאל על „5 ימים מתוקים במאי״
הוצאת תמוז / ספריית „העוקץ״
הפצה: **תמוז — תובל**
למכירה: בכל חנויות הספרים ובקיוסקים

המנוי

קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
בהקדם.

מחלקת המנויים

תן טרמפ לחייל

קבלה, כאמור, על דעת השופט המחוזי בייסקי, שלא ראה יסוד להרשיע את אלמליח חרף סירובו של זה להעיד.

לעומתו סברה השופטת ולנשטיין, ואליה הצטרף הנשיא, זאב צלטנר, כי דווקא בעובדה שהוא בחר שלא להעיד יש כדי לשמש חיזוק למישקל הראיות של התביעה. לפי סברת השופטת, ניתן להסיק את אשמתו של אלמליח גם מהניסיון הנמרץ של עמרם מלכה לחלצו מהרשעה. לביסוס סברתה זו ציינה, כי במישטרה אמר אלמליח: „איך שדפקתי בדלת, מישהו דחף אותי וברח החוצה.” וזאת, בעוד שעמרם מלכה אמר בעדותו בבית־המישפט כי אלמליח היה במרחק חמישה־שישה מטרים מן הכניסה, ואז יצא מישהו מהצריף... „לשון אחרת,” אמרה השופטת, „בו־בזמן שהנאשם עצמו מודה שהגיע עד לדלת הצריף ממש, ביקש העד, כנראה כדי להיטיב עימו, להרחיקו מן הכניסה כדי מטרים אחדים.”

השופטת הוסיפה, בפסק־דינה, כי נוכחותו של אלמליח במקום המעשה, בדיוק אחרי מה שקרה, יחד עם אדם שהעיד כי הוא ידידו מן השכונה, דרשה הסבר מפי הנאשם, ושתיקתו יש בה כדי לחזק את מישקל הראיות של התביעה.

בסיכום קבעה השופטת ולנשטיין, שהנאשם דניאל אלמליח היה ליד הצריף במטרה לבצע שוד יחד עם ידידו, שלמה שושן. בית־המישפט־המחוזי גזר עליו מאסר של שלוש שנים בגין העבירה המשותפת עם שושן, ועוד שישה חודשים, כעונש מצטבר על בריחה ממעצר חוקי. כן הופעלה נגדו תקופת מאסר על־תנאי של שנה אחת. עונשו הסתכם, איפוא, בארבע שנות מאסר.

זיכוי פה־אחד. שני הנאשמים עירערו לפני בית־המישפט־העליון, והדיון בעניין נערך ב־28 באפריל, לפני השופטים יואל זוסמן, אלפרד ויתקון ומרים בן־פורת. השופטים ציינו, שאילו חזר עמרם מלכה בבית־המישפט על גירסתו המקורית שמסר במישטרה, היא היתה מהווה חומר מרשיע נגד שני המערערים. אך העד שינה את טעמו כבר בהודעתו הנוספת במישטרה, ועוד הגדיל לעשות שניצב על דוכן־העדים, שם סיפר כי בבואו הביתה בליל המיקרה ראה רק את שלמה שושן יוצא מהצריף, ובורח ואילו את אלמליח ראה הולך בכיוון הצריף ומתקרב אל דלת הכניסה, ולאחר־מכן התקיימה השיחה בעניין ההלוואה.

הסב שנשדד אמר בעדותו, כי התעורר בהרגשה שהשמיכה חונקת אותו. אולם בהמשך הדיון — אחרי שהוכרז כעד־עויין — „הודה” שהרגיש כי „מישהו חונק אותו.” כמו־כן טען, כי כאשר הסיר את השמיכה מעליו כבר ניצב לפניו נכדו עמרם. „סיפור מפוקפק לכל הדיעות,” קבע בית־המישפט־העליון.

השופטים העליונים לא מצאו סתירה בעלת מישקל בין עדותו של עמרם מלכה לבין הודעתו של אלמליח — לגבי מקומו המדוייק של אלמליח כאשר נתקל בו עמרם בשובו בלילה לביתו. הנוכחות כשלעצמה, במקום שבו מתבצעת עבירה — קבעו שופטי בית־המשפט־העליון — אינה יוצרת חזקה לגבי השתתפות בביצועה. והוסיפו השופטים, מפיה של השופטת בן־פורת: „אינני סבורה שהעובדה שקיימת ידידות בין אלמליח לשושן יש בה כדי ליצור, יחד עם נוכחותו במקום, חזקה בדבר אשמתו.”

הכדור — לידי התביעה. לנוכח סירובו של הנאשם אלמליח, בעצת סניגורו, להעיד בבית־המשפט ולהתגונן — כאילו ביקש בכך מן התביעה שתנסה היא להוכיח את אשמתו — נשאלה השאלה: האם חייב הנאשם לעזור לתביעה לשכנע את בית־המישפט להרשיעו?

על שאלה זו השיב בית־המישפט־העליון כי שתיקה במישפט יש בה רק כדי לחזק ראיות מרשיעות קיימות או לשמש עדות־סיוע עיקרית, אך לא לבוא תחתיהן. איש מן העדים — קבעה השופטת בן־פורת — לא אמר כי נסיון־השוד בוצע על־ידי יותר מאדם אחד, או שהמעשה שבוצע מחייב השתתפות של שניים לפחות. אין עדות שאלמליח ניראה בתוך הצריף או בצאתו מתוכו.

בית־המישפט־העליון סיכם, כי במיקרה זה ניתן להרשיע את הנאשם אלמליח רק אם הודעותיו של עמרם מלכה במישטרה קבילות כראייה. אך לפי המצב הקיים, אסור לעשות שימוש בהודעותיו של העד עמרם מלכה אלא לעניין מהימנותו בלבד.

הרשעתו של אלמליח בהתפרצות ובניסיון־לשוד בוטלה. אך בית־המישפט לא התערב בעונש־המאסר של שישה חודשים שנגזר עליו בשל בריחתו ממעצר חוקי.

תיבת פנדורה

מאת שוש אביגל

בירה ומצב־רוח עגום

תוכניתו של יעקוב אגמון בירה ומצב־רוח, ששודרה ביום השישי האחרון (רשת ב'), הוקדשה לנושא „בוער”: גבולות ומהות חופש־הדיבור במדינת ישראל.

הנושא בער. גם חלק מן המשתתפים. אגמון ניסה להחזיק אותם „על אש קטנה”, כימעט שלא התערב, והשאיר ל„מאזין האינטליגנטי” (כדבריו), להסיק מסקנות ולפרש פירושים.

התערבויותיו היחידות נועדו לשמור על חופש־הדיבור של חלק מן המשתתפים מפני שטף התפרצויותיה של כוכבת הצוות — חברת־הכנסת גאולה כהן. לצידה של גאולה כהן התמודדו גם הפרופסור אמנון בן־שלמה, הפרופסור שבח וייס, העיתונאי לוי־יצחק הירושלמי ואיש־הטלוויזיה מוטי קירשנבאום, שטען כי לגביו, חופש־הביטוי הוא „ערך אבסולוטי”, התנגש ללא־הרף בדיעותיה של גאולה כהן בדבר גבולותיו של חופש זה, דיעות שהיו מלוות בהדגמות מעשיות. כאן נאלץ אגמון להתערב. „דבר, מוטי, כאן עוד יש חופש־דיבור,” אמר לו. מוטי מצידו, החל מבין את ההבדל שעליו דיברו האחרים, בין „חופש המחשבה” לבין „חופש הביטוי”.

נהירה מכולם היתה, ללא־ספק, גאולה כהן עצמה. לה היו לא רק דיעה בנושא, אלא גם פיתרונות ואפילו תוכנית־ביצוע.

לחשוב — רק בלב. כך, למשל, לטענתה של כהן בעיית חופש־הביטוי אינה קיימת משפתרים את בעיית חופש־המחשבה. ברגע שהכל חושבים את הדברים הנכונים, חזקה עליהם שיאמרו רק דברים „נכונים”. מי שיהיה אחראי לסידור

גאולה כהן
חופש בלב פנימה

אידיאלי זה של פני החופש וגבולותיו הוא שר־החינוך־והתרבות לעתיד. משימתו תהיה שלא להתיר פגיעה בערכים „תרבותיים, ולא פוליטיים” (כדבריה), ערכים שהם „עובדות” ולא „אינטרפרטציה”, כגון „ארץ־ישראל ונושאי־דת”.

חופשיים לומר כל שיעלה על רוחם יהיו רק האמנים, אלא שספק אם אלה יוכלו ו/או ירצו להשתמש בחופש זה שתעניק להם הח”כית הנכבדה. הם ימצאו עצמם, עד־מהרה, כמיעוט „בלתי־מחונך” בין רוב אזרחי שיהיה „מחונך” ברוח הנכונה. ואם בכל־זאת ירצו להשתעשע — בבקשה, אך לא בכלי־תיקשורת המסובסדים על־ידי המדינה (דהיינו, לא ברדיו, לא בטלוויזיה, לא בתיאטראות לאומיים או עירוניים ולא בתקציבי המועצה־לתרבות־ואמנות וגופים דומים). המדינה היא הממשלה, הממשלה שנבחרה תייצג את דעת רוב העם, הממשלה לא תרשה שיפגעו בעם שלה. היגיון פשוט וחותך.

לסיכום הביעה הח”כ כהן דעתה שבירה ומצב־רוח תמשיך להתקיים. היא רק תהפוך לתוכנית „הרבה יותר טובה.”

חדשות של בין־הממשלות

שידורי־הבידור המרתקים ביותר בימים אלה ברדיו ובטלוויזיה הם דווקא שידורי־החדשות למיניהם. מהפכות וסערות חדשים־לבקרים, פנים חדשות, קולות חדשים. הטלוויזיה מנסה, ובהצלחה יתרה, להתמודד עם ה„שינוי”.

דומה כי עורכי־תוכניות ושדרנים למיניהם, וכתבים לענייני מיפלגות, כמו דן רביב הפעלתני, תפסו טרמפ על ימיו האחרונים של שילטון המערך כדי למלא, סוף־סוף, תפקידה של רשות־שידור דינמית.

יש אומרים שהחששות מפני פיטורים המוניים ברשות השידור פגו, מכל מקום כל עוד עומד חוק־רשות־השידור בעינו. אך השדרנים יבינו עד־מהרה, שיהא עליהם להסתגל ל„רוח החדשה”. בינתיים — „לוכסוס” של בין־הממשלות. מאז הבחירות — הטלוויזיה פורחת.

דן רביב
טרמפ על הימים

פרשת דיין הביאה אל המסך הקטן שפע של דמויות חדשות, מאלה שהציבור יתרגל אליהן בימים הבאים; אותה פרשה איפשרה גם לצפות בפניהם הנפולים והעגומים של ה„לשעבר”, אותם שחדלו לככב בראש המהדורות, ירדו ל„שוליים” ואיבדו הרבה מן הביטחון־העצמי, ולעתים מן השחצנות, שנתלוו לדיבריהם בעבר.

גד יעקובי היה צנוע מתמיד כשהגיב על „השתלטות הצבא” על נמל־התעופה בהשבוע יומן אירועים (יום ו'). שימעון פרס איבד את שטף־הדיבור שלו וסיגל לעצמו קצב המזכיר יותר ויותר את רבין.

רקע צימחוני מרגיע. מהדורת־החדשות המסכמת את אירועי השבוע בטלוויזיה היתה, רובה־ככולה, מהדורה פוליטית, כמו מרבית החדשות בימים האחרונים.

ניתן היה, סוף־סוף לראות ולשמוע את דויד לוי, מועמד הליכוד לכהונת מזכ”ל ההסתדרות, הדומה להפליא לשאול בן־שימחון, אך שרוי כנראה במצב־רוח מאושש יותר. לוי מדבר על רקע „צימחוני” של חורשה, להבדיל מן הרקע „האינטליגנטי” של סיפרייה ומפת־ישראל, המלווה את פרס. בליכוד אוהבים, כנראה, את הטבע. גם הפרופסור מילטון פרידמן, מי שיהיה המושיע התורן בסוגיות־כלכלה התראיין, ללא מילים (תקלה טכנית), על רקע צימחייה עשירה של הרי ורמונט. זה מרגיע. נוסך שלווה. שלווה של המתנה. אך פרידמן הודה שכיהן „במשך שבוע בילבד” כיועץ השילטון הפאשיסטי בצ'ילה.

שתי הכתבות המעניינות ביותר במישדר זה היו הראיון עם דיין (ריאיין — רם עברון) וכתבתו של ניסים מישעל „מה חדש בד”ש.”

דיין, שמזה זמן רב לא הופיע בטלוויזיה, נתגלה שוב ככוכב. הוא־הוא המנצח האמיתי בעימות הטלוויזיוני בגין־פרס. פרס של אותו ערב היה איטי ומשעמם, בגין היה בבית־החולים, דיין היה מבריק, שנון, ענה לעניין, נזהר מהשמצות ומהתקפות אישיות, והיטיב להטות את השיחה לכיוון הרצוי לו. רם עברון אומנם לא טמן ידו בצלחת. תקף באומץ־לב את דיין בשאלה המוסרית הקשורה למינוייו כשר־החוץ לעתיד („אתה הרי מסמל את המחדל...”), אך לא דיין האיש שייפגע. הוא לא היסס להודות שיש, אומנם, במעשהו משום פגיעה בבוחר, אך הצליח לצאת בשלום גם מהודאה זו. לדבריו, ההיבט המוסרי שולי בילבד בהקשר זה. העיקר — הוא — האם יהיה שר־החוץ טוב אם לאו. הוא־עצמו לא רצה, לא נדחף, לא ביקש. באו אליו, ביקשו ממנו, הציעו לו, כי האמינו שהוא „הטוב ביותר.” (דיין נשמע כמי שמסכים בכל לב עם חוות־דעת זו.) משום כך — עדיין אינו מוותר. אם „הם” משנים את דעתם, שיבואו „הם” ויודיעו לו.

האזרח הצועק לא משתנה. כתבתו של ניסים מישעל על ד”ש היתה מעניינת, בעיקר בשל אופן עריכתה. הכתבה שיקפה את רוחם ההפכפכת של הימים האחרונים, תוך שהכניסה את הצופה לסודות המיטבח הטלוויזיוני. בתחילת השבוע הוחל בהכנתה של הכתבה, ובינתיים התפוצצה „פצצת” דיין והקערה נתהפכה על פיה. היה צורך לשוב לאותם המקומות, לאותם האנשים, ולשמוע מה חדש בפיהם. הצופה ראה את תמיר של יום ג' מתקדם בעוז לעבר קואליציה עם הליכוד, ומגנה קשות את נוהליו הדמוקרטיים של השותף הבכיר ביום ו'. עמית של יום ד' לא היה עמית של יום ו'. זה את זה רדפו קיטעי־ראיונות ומובאות מתוך אסיפות במרכז ד”ש בתחילת השבוע, לעומת אלה שנערכו בסופו. השינוי של שינוי היה חד ובולט.

רק האזרח הצועק ברחוב לא השתנה. ביום ד' הוא נדחף אל שולחן־ההתחמות שבאמצעותו הביעו אזרחים את תביעתם שד”ש תצטרף לקואליציה. הוא נדחק אל המצלמה וצעק שהוא לא מבין „מה פתאום מילחמה”; ארבע מילחמות לא היו בכלל ועכשיו פתאום מילחמה? זה — ביום ד'. ביום ו' הכל ניראה כבר אחרת: עמית נרגז, ידין כבר בלי מיקטרת, ורובינשטיין מקטר.

אבל האזרח הקטן המשיך להידחק אל המצלמה ולצעוק ש„הוא לא מבין”, באותה תמונה שנשתרבבה לסיומה של הכתבה (בטעות?). להזכיר, אולי, שהוא צריך הרבה יותר מזה — כדי להבין.

ההגשות של יבין וההדגשות של עזר

לשדרני רדיו וטלוויזיה יש מין סיגנון שכזה, מין נימה של חשיבות נסתרת בליווי הדגשות של מילה אחת בכל מישפט: הפסקה, הדגשה, הפסקה — כדי שיבינו אותם. לפעמים נופלות ההטעמות הללו במקומות מוזרים למדי (מילות קישור, ו' החיבור) אך לא פעם ניתן לראות בהן פרשנות אישית, חד־משמעית ומודגשת, החושפת דעתו של קריין זה או אחר.

במבט של יום החמישי בשבוע שעבר הציג חיים יבין את סוגיית „משבר דיין” והעיר, בין השאר: „אין ספק שמר דיין ייהנה מיקרה” אצל שרי־חוץ (...) ו־ש ל י ט י ם (...) אחרים.” פליטת־פה? עניין של סיגנון?

לאחר־מכן דיווח על הסתייגות הליברלים ממינויו של דיין במישפט: „גם הליברלים מתנגדים התנגדות (...) ע ז ה (...)”. וזאת, עוד לפני שהליברלים הביעו את דעתם באופן רישמי.

לעומת הדגשות הקריינים, מתחילות להישמע הדגשות אחרות ומונחים חדשים הולכים ומשתרשים. (כידוע, אמצעי־התיקשורת הישראליים הם מן הכלים היעילים ביותר בהפצת מונחים חדשים והפיכתם לנחלת הכלל).

בגין כבר הכריז, לפני ימים אחדים, ששטחים הם „משוחררים” ושבכלל אין שטחים, כי הכל זה ארץ־ישראל.

עזר וייצמן (במבט יום חמישי — בחולצה בגיזרה צבאית עם כותפות) העיר באותו ערב לכתב היום הזה (רדיו): „מה ש א ת ה קורא ש ט ח י ם...”

עד כמה שניתן לשמוע, לא אמר הכתב מילה אחת שנשמעה כמו „שטחים” (משוחררים ו/או מוחזקים או כל גירסה אחרת). היתה, בהערתו זו של עזר, מעין אזהרה קולקטיבית והבעת דעתו על כתבי־הרדיו כולם. עזר יצא מתוך הנחה ש ה ם מדברים וחושבים אחרת מאשר הוא, וכי מן הראוי שיתחילו להבין עם מי יש להם עסק.

הדרך של „וואריג"

ואריג, נתיבי אוויר ברזיל, היא מחברות התעופה הוותיקות בעולם. והראשונה אשר טסה בברזיל.

דרך ארוכה עברה החברה ממטוסה הראשון „אטלנטיק" (סוג „דורמיר ואלד" בעל 2 מנועי רולס־רויס „נשר" 360 כ"ס) אשר הטיס 9 נוסעים ועד צי המטוסים הענק, כח האדם והנכסים אשר לחברה כיום.

בשנה הראשונה הטיסה ואריג 85 טיסות, ובהם 652 נוסעים. ב־1932 נכנסו לשרות החברה ה־„יונקר" F-13 וה„יונקר" F-52 אשר טסו בכל מדינת ריו גרנדה בברזיל, וב־1942 החלה החברה בטיסות לדרום ברזיל, צפונה, ומחוץ למדינה — לאורגוואי וארגנטינה השכנות.

בשלהי מלחמת העולם השניה חולל נשיאה דאז רובן ברטה, מהפכה בשיטת ניהול החברה. הוא החליט לשתף את העובדים בניהול החברה והקים קרן („קרן רובן ברטה", על שמו) שבה לעובדים מניות ושליטה על הנעשה בחברה: אחת ל־4 שנים מתכנס גוף הנבחר על־ידי העובדים ובעלי החברה, קובע מדיניות ובוחר את נשיאה. קרן זו מעניקה לעובדים תנאים סוציאליים, מקומות הבראה ושרותים מיוחדים — חנויות, משקים וכיו"ב.

כיום, ואריג היא מהחברות הגדולות ביבשת כולה, ובדו"ח יאטה האחרון על העברות נוסעים מצויה במקום ה־11 בין 111 חברות תעופה מכל רחבי העולם. בראש החברה עומד נשיאה אריך דה קראוולו אשר לזכותו נזקפת דחיפה להרמת השרות לנוסע.

החברה מקיפה 15,000 עובדים — מהם 7% טייסים, 8% אנשי צוות ו־85% צוותות קרקע וסניפים. אגב, כל ההוראות הטכניות לתפעול ההחזקה יוצאות ממרכז ואריג בברזיל.

קווי החברה 225,203 ק"מ — מהם 171,032 בינלאומיים ל־4 יבשות ו־53,871 בתוך ברזיל (65 ערים).

צי החברה מונה: 4 מטוסי DC-10; 16 מטוסי BO-707; 9 מטוסי BO-727; 10 מטוסי BO-737 S.A.; 10 מטוסי אלקטרה 11.

חברת ואריג פועלת בישראל מזה 11 שנים. לחברה שני סניפים, בת"א רח' שלום עליכם 5, ובירושלים רח' יפו 33. לעובדי החברה מידע רב בנושאי אתרי־נופש ומקומות בילוי בדרום־אמריקה, והם מציעים יתרונות רבים לאנשי עסקים מבין לקוחותיהם.

גלריות לאמנות תוראל

רח' ז'בוטינסקי 3, תל־אביב — טל. 241628

מועדון בית־אמריקה, שד' שאול המלך 35, תל־אביב

מציגה:

מנחם גפן.

שטיחי קיר של זיוה טור.

אהרון אשכנזי - פיסול.

איכות, אמינות, אדיבות.

לבעלי בוטיקים!

הגיעו דגמי קיץ 1977
תוצרת חוץ
Jump
Jonathan Miller
Louis Caring
„פופלי" בע"מ
יבואני אופנה
רח' מאפו 25, תל־אביב
טלפונים: 231143, 227784, 230334

קורסי צלילה

בתל־אביב ובים־סוף
צלצל: 03-295529.

מורלה

הטפטים המעוצבים ביצירת אומנות

תן טרמפ לחייל

ספורט

כדורגל

הקרב על החולצות

המיגרש העכואי דמה לזירת־התגוששות המונית. אוהדים נראו בכל כשהם חובטים אלה באלה. לפתע, מתוך פקעת־האדם, צצו ראשיהם של ויקי פרץ ובני טבק, עירומים למחצה, כשהם נישאים על כפיים.

חולצותיהם של שני כוכבי מכבי תל־אביב הוסרו מעל גופם עוד לפני שסיימו את ריצת־ההקפה המסורתית של הניצחון כשדגל הלאום בידיהם, ואליפות המדינה השלוש־עשרה במיספר באמתחתם.

הקרב על חולצותיהם של ויקי פרץ ובני טבק היה מעניין לא פחות ממישחקה של מכבי תל־אביב נגד הפועל עכו (1:2), שלאחריו הוכתרה מכבי תל־אביב, רישמית, כאלופה. שכן במשך תישעים הדקות התנהל מישחק פושר, שלא ביטא את מעמדו המייוחד של מישחק־ההכתרה של מכבי תל־אביב.

למשך כעשר דקות בפתיחת משחקי הליגה השבת, נדמה היה שהדראמה הבלתי אפשרית אומנם תתהולל.

אחד מסדרני המיגרש העכואי היה הזוכה המאושר בחולצתו של ויקי פרץ, שנשאה את הסיפרה 9. „הבן שלי," אמר הסדרן לוויקי, „ישתגע אם יראה את החולצה שאני מביא לו. הבן שלי פשוט מת עליך. הוא כל הזמן חולם להיות שחקן כמוך."

הסדרן העכואי הניף את חולצתו המיוזעת של ויקי וניפנף איתה בגאווה נוכח עיניהם שופעות־הקינאה של מאות אוהדים מתוסכלים שצעקו לעברו: „אתה מוכר את החולצה? תקבל כמה שאתה רוצה!"

שונה היה גורל חולצתו של בני טבק, שנשאה את הסיפרה 15. מאבק־איתנים התנהל עליה, ולבסוף היא נקרעה לגזרים. כמה אוהדים מאושרים אחזו בידיהם את קירעי חולצתו של בני.

השופט זקח. אך לא רק על החולצות של בני טבק וויקי פרץ לחמו אחרי המישחק. גם חולצתו של ירון עוז נחטפה ממנו. הוא ניראה, בתום המישחק, כשהוא משוחח עם השופט הראשי, יצחק בן־יצחק הבת־ימי. מייד אחר־כך, אחרי שעוז כבר הספיק לטעום מן השמפניה שהובאה לחדר־ההלבשה, נראה הכדורגלן נכנס לחדר־ההלבשה של השופטים, שם היה יצחק בן־יצחק.

ויקי פרץ מבקיע את שער הניצחון במישחק נגד עכו
לגעת בכל מחיר!

מכבי ת"א, שהובילה בביטחה לאורך כל העונה בראש הטבלה, כשלה במשחקיה האחרונים. אחותה מיפו דלקה אחריה ואיימה להדביק את פער שתי הנקודות שהפריד בין השתיים.

היתה אפשרות תיאורטית קלושה ביותר שמכבי ת"א תפסיד את האליפות למכבי יפו. אם היו היפואים מנצחים בשבת את שמשון בתוצאה העולה על 6:0 ואילו היתה מכבי ת"א מפסידה להפועל עכו בתוצאה גבוהה מ־3:0, היתה יפו עשויה לזכות בכתר.

בדקה השישית למשחקים, נדמה היה שהמתח יישמר עד הדקה ה־90. מכבי יפו זכתה בראשון משש השערים שהיה עליה להבקיע. מכבי ת"א ספגה את הראשון משלושת השערים שהיה עליה לספוג כדי שתתחולל הפתעה מרעישה.

אלא שהמתח נשמר לדקות ספורות בלבד. מכבי יפו ספגה שער משווה. מכבי תל־אביב הצליחה להשוות ואף לנצח את משחקה. היא זכתה באליפות בזכות עודף נקודות ללא עירעור.

מעמד ההכתרה היה רחוק מלהיות מלהיב וחגיגי. הוא דמה יותר להתפרעות במשחק שכונתי.

הסדרן זכה. היו אלה דווקא אוהדי הפועל עכו שנכנסו בהמוניהם לתוך תחומי המיגרש במטרה לזכות בחולצותיהם של שני הכוכבים התל־אביביים. שעה ארוכה ציפה חיים לייבוביץ, מנהל מכבי תל־אביב, לבואם של כדורגלניו אחרי שסיימו את ריצת ההכתרה. רק בדרך־נס לא נרמסו ויקי ובני ברגלי מעריציהם הנלהבים. השוטרים שהיו במקום היו חסרי־אונים מול ההמון הצוהל, שביקש לגעת בכדורגלנים בכל מחיר.

עוז התעכב בפנים דקות אחדות, והדבר עורר את חשדו של מנהל הקבוצה, חיים לייבוביץ, שהחל מחפש אותו. לייבוביץ לא האמין למראה־עיניו, כשראה לפתע את עוז יוצא מחדר־ההלבשה של השופט בן־יצחק כשהוא לבוש חולצה בצבע תכלת, שלא היתה זו שבה הופיע במישחק.

לייבוביץ חייך לעצמו. הוא הבין מייד שירון עוז נתן לשופט את חולצתו למזכרת. פרט פיקנטי: כאשר נתן עוז את החולצה לשופט יצחק בן־יצחק, נמצאו במקום גם יצחק פייגנבוים, האחראי לשופטים מטעם איגוד־השופטים. פייגנבוים, אגב, הוא גם האחראי לטוהר־המידות של שופטי־הכדורגל.

כדורסל

מיקי כוכב עליון

השעה היתה שבע ורבע בערב. שתי צעירות דקות־גו ניצבו בפתח הכניסה הראשית להיכל־הספורט ביד אליהו, והביטו בסקרנות במכונית אאודי בגון חרדל שנעצרה מול הכניסה.

מתוך המכונית יצא מיקי ברקוביץ, ופנה לחדר־ההלבשה, כדי להתכונן לקראת מישחקה של ניבחרת ישראל עם ניבחרת ארצות־הברית, במישחק שנערך ביום החמישי האחרון במיסגרת הגביע הבין־יבשתי.

„מיקי," ביקשה אחת הצעירות, „תן לני חתימה." עוד לפני שהספיק מיקי להעניק חתימות לשתיים, כבר הקיפוהו עשרות נערות ונערים. מיקי ניסה לפלס לו דרך לעבר הכניסה המרכזית של היכל הספורט, כשהוא מתאמץ להיפטר מההמון

באַרי לייבוביץ' מחלק חתימות למעריצות
הכוכב מיספר שניים

הצעירים שצבא עליו. „תנו לי ללכת להתלבש,” ביקש, „מחכים לי בחדר־ה־הלבשה.”

הפתעה עצמית. מיקי ברקוביץ הפך גיבור הטורניר הבין־יבשתי שבו נטלה ישראל חלק. מישחקי הגביע הבין־יבשתי היו, לגביו, מעין המשך להצלחתו המסח־ררת, העונה, במדי מכבי תל־אביב. בארי לייבוביץ היה המבוקש מיספר שניים בין ציידי־החתימות.

הניצחונות שבהם זכתה ניבחרת יש־ראל מול ברזיל, מכסיקו, ארגנטינה וקנדה — מול הפסד בודד לאמריקאים — באו תודות לאחוז־הקליעה הגבוה של ברקו־ביץ, תוך שיתוף־פעולה עם בארי לייבו־ביץ. השניים, במיספר התקפות מתפר־צות מרהיבות, הכריעו את הכף לזכות ניבחרת ישראל, שבמשך כל מישחקיה לא גילתה יתרון מוחלט אף על אחת מ־יריבותיה.

בכל אחד מהמשחקים (להוציא את מש־חק ההפסד נגד נבחרת ארצות־הברית) נר־אתה הנבחרת הישראלית כעומדת להפסיד את המשחק לקראת סיומו. ואז, בעשר או חמש הדקות האחרונות חלה התעוררות. על סף ההפסד היה הצמד ברקוביץ־ליבוביץ' מצליח להטות את הכף ולזכות את הנב־חרת בניצחון. היו אלה תצוגות כדורסל מלהיבות, אם כי חסרות משמעות. שכן משחקי הגביע הבין־יבשתי אינם מפעל יוקרתי, דוגמת משחקי גביע אירופה או הטורנירים האולימפיים. אלא שגם במשחקי ידידות אלה משתתפות נבחרות שאין ל־בטלן.

הניבחרת הפתיעה אפילו את עצמה. רלף קליין, המאמן, לא האמין שחניכיו יוכלו לנצח קבוצות כמו אלה של ברזיל וקנדה, ולנהל מאבק שקול מול כדורסלני ארצות־הברית. מה שחסר לניבחרת היה, אולי, ריבאונדר כמו אולסי פרי, או אפילו כדורסלן חצי־פינה בעל ידי־זהב כמו ג'ים בוטרייט.

לניבחרת ישראל יש היום שלד מצויין של צעירים וותיקים. מזה שנים לא ראה הכדורסל הישראלי בגילוי כישרונות מב־טיחים כמו אור גורן, פינחס חוזז ומיקי ברקוביץ. הבעייה שנשארה — והיתה — היא מציאת כדורסלן־ציר תוצרת־בית, ש־יעשה אותה העבודה שעשה אולסי פרי במכבי תל־אביב.

מיקי נשאר. אולם, מול העתיד הוורוד הצפוי לגורן, חוזז וברקוביץ, מצויים היום בניבחרת כדורסלנים שאינם מסוגלים לה־גיע לכושרם הרגיל כמו, למשל, בועז ינאי, שהיה בעבר מעמודי־התווך של ה־ניבחרת, ואחד הגורמים להצלחתה ב־אליפויות אירופה שנערכו לפני שנתיים ו־שלוש שנים.

הטורניר הבין־יבשתי הצליח לא רק מבחינה ספורטיבית, אלא גם מבחינה קו־פתית. תרמה לכך קבוצת מכבי תל־אביב, שבמישחקיה בעונה זו משכה קהל רב. איגוד־הכדורסל עצמו לא פילל שמדי מישחק במישחק ביד־אליהו יבואו לחזות בניבחרת יותר מחמשת אלפים צופים ב־ממוצע.

ניבחרת ישראל יצאה בתחילת שבוע זה למישחקי־הגומלין של הגביע הבין־יבשתי, אך מלך־הסלים של הטורניר בישראל, מי־קי ברקוביץ, נשאר בארץ, לרגל נישואיו לחברתו שלי, ב־26 ביוני.

אין ספק שהיעדרו יכביד על הניבחרת, שמיקי ברקוביץ הוא מלך־הסלים שלה. עד הרגע האחרון ניסו באיגוד הכדורסל לשכ־נע את מיקי לצאת עם הניבחרת למיפגשי־הגומלין. המאמצים לא נשאו פרי, ומיקי החליט להתחתן כמו שצריך, עם כל ה־הכנות הדרושות.

אורחים

„אייאקס" והתהילה

לפני כתשע שנים ספגה ניבחרת ישראל אחת מתבוסותיה הצורבות ביותר. היה זה כשחניכיו של עימנואל שפר הובסו בתו־צאה 1:6 על־ידי האלופה ההולנדית, אייאקס אמסטרדם, שנחשבה בעיני הקהל הישראלי כקבוצה אלמונית בקנה־המידה האירופי.

15 אלף הצופים שבאו אז לחזות בקבוצה ההולנדית באיצטדיון בלומפילד, ראו מול עיניהם כדורגל כמו מעולם אחר. ומי ש־שיגע את הניבחרת הישראלית יותר מכל האחרים היה יוהאן קרוייף, כדורגלן זריז בעל טכניקה מופלאה, שנע על המיגרש כאיילה. אייאקס אמסטרדם היתה אז ב־תחילת דרכה אל התהילה, וכמוה גם קרוייף.

במשך תשע שנים שחלפו מאז הופיעה אייאקס בישראל, היא עברה גילגולים רבים. הקבוצה שתופיע בישראל ב־6 ביוני הקרוב, במיסגרת ערב „כדורגלן העונה”, תבוא כשבאמתחתה הישגים מזהירים ב־זירה הבינלאומית.

הנשיא היא יהודי. לקראת סוף שנות השישים, ובמייוחד בתחילת שנות השיב־עים החלה אייאקס, ובראשה קרוייף, לצאת מאלמוניותה, כשהיא זוכה שלוש פעמים ברציפות בגביע אירופה לאלופות בשנים 1971, 1972 ו־1973. במהירות מסחררת הפ־כה מושג בכדורגל הישראלי. היא הפ־גינה סיגנון חדש, שונה מזה של הכדורגל האנגלי הקלאסי ומסיגנון הכדורגל הדרום־אמריקאי.

האיש שעמד ועומד מאחרי הצלחת ה־קבוצה ההולנדית הוא נשיאו היהודי של המועדון, ואן־פראה, הנחשב כאיש החזק של המועדון שנוסד בשנת 1900. לקראת מישחקי גביע־העולם בכדורגל שנערכו ב־1974 שבהם תפסה הולנד את המקום ה־שני, נתקלע קרע עמוק בין ואן־פראה לבין האליל ההולנדי.

פעמים אחדות איים קרוייף לעזוב את אייאקס, עד שבשנת 1974 הוא שוחרר ל־ברצלונה הספרדית. הספרדים שילמו ל־הולנדים סכום־עתק, שלושה מיליון דולר עבור שיחרורו בילבד. עזיבתו של האליל ההולנדי עוררה סערה בקרב אוהדי אייאקס הקנאים. אך ואן־פראה לא נבהל מעזיבתו של קרוייף, ואף הבטיח: „אל תדאגו. על הדשא שלנו עוד יצמח קרוייף אחר.”

כדורגלן קרויף
העזיבה גרמה משבר

שנה אחרי שעזב קרוייף את אייאקס הלך בעיקבותיו יוהאן ניסקנס, הכוכב מיס־פר שניים של הקבוצה וניבחרת הולנד, שהיתה לקבוצה המבריקה ביותר באליפות העולם ב־1974.

קרוייף חדש לא נולד מייד באייאקס. עם עזיבתו נקלעה אייאקס למשבר, כש־כתר האליפות ניטל ממנה על־ידי יריבו־תיה המושבעות, פיינורד ופסב.

להולנדים התברר במהרה שקרוייף ו־ניסקנס היו כדורגלנים שמשכו רבבות. עם עזיבתם של קרוייף וניסקנס — בתקופה שהקבוצה היתה בעונות השפל שלה — באו לחזות במישחקיה כ־20 אלף צופים בלבד, בעוד שעד לפני העזיבה חזו ב־מישחקיה יותר מ־50 אלף צופים!

יורשי הכוכבים. בעונה הנוכחית חז־רה אייאקס לכושרה המצויין, ותיקוותיו של ואן־פראה התאמתו. שכן, לקבוצה יש היום יורשים לקרוייף ולניסקנס שעזבו אותה. יורשו של קרוייף הוא לה־לינג, כדורגלן ממוצא סיני. יורשו של ניסקנס הוא ארנסן.

בתחילת המשא־והמתן בין אייאקס לבין מארגני הערב שייערך בישראל, דרשו ה־הולנדים סך 40 אלף דולר עבור הופעתם. זהו המחיר הקבוע שדורשת אייאקס מקבו־צות־מארחות תמורת הופעה אחת בלבד. נמסר שה„הנחה” שנעשתה לאחר־מכן היתה תודות לנשיאה היהודי של אייאקס, ואן־פראה, שעשה זאת כמחווה, והיא תק־בל בישראל 25 אלף דולר בילבד.

מזה תשע שנים אייאקס היא אחת ה־קבוצות המבוקשות בעולם, למרות עזי־בתם של קרוייף וניסקנס. המועדון מוצף מאות הזמנות, הבאות מכל רחבי העולם. משום כך העלה ואן־פראה את מחיר הופעותיה של אייאקס בחו”ל.

גם ההתאחדות־לכדורגל בישראל היתה בין אלה שניסו ליצור קשר עם ואן־פראה, הכל־יכול של אייאקס. אך להתאחדות הישראלית אין היום שום עסקן שלו קש־רים משמעותיים עם קבוצות ידועות ב־חו”ל. לא מכבר, למשל, ניסתה חברת־התעופה סוויסאייר בישראל להזמין את אייאקס, אך נכשלה.

אבל מה שלא עשתה ההתאחדות ל־כדורגל עשה פינחס זהבי, עיתונאי חבר מערכת ידיעות אחרונות, הידוע בקשריו ההדוקים עם גדולי כוכבי הכדורגל ב־עולם. הוא והמאמן הוותיק יוסף מירימוביץ היו אלה שעמדו בעבר מאחרי מיבצעי

עיתונאי זהבי
מיבצע שיכנוע

הבאתן של קבוצות ווסטהם יונייטד ו־אולימפיק ליאון, והכדורגלנים בובי מור וג'ף הרסט. שני האחרונים חיזקו בתחילת העונה את ניבחרת הכוכבים הישראלית במישחק נגד אולימפיק ליאון, קבוצתו ה־צרפתית של גיורא שפיגל.

כדורגלן השנה. כן נעשתה פנייה אל קרוייף עצמו, שישתתף במישחק במדי קבוצת הכוכבים הישראליים. אולם קבו־צתו, ברצלונה, היתנתה את השתתפותו בסכום של 25 אלף דולר, ומובן שהצעה זו ירדה מעל הפרק.

בערב החגיגי שייערך, ייבחר כדורגלן־השנה בישראל. שני המועמדים העיקריים לתואר הם החלוץ ויקי פרץ ממכבי תל־אביב, ושוערה המצטיין של מכבי יפו, הרצל קביליו. הזוכה יקבל כרטיס־טיסה לפאלמה דה־מאיורקה.

עם הבולטים באייאקס נימנים רווד חילס מלך־השערים של אירופה, ושחקן־ההגנה „המטאטא” — רווד קרול, הנחשב כיום ככדורגלן הטוב ביותר בתפקיד זה. מיכלס, מאמנה של ברצלונה וקרוייף, אמר עליו, שהוא טוב משהיה בקנבאואר כשהיה ב־שיאו.

אייאקס תופיע בהרכבה המלא, בניגוד לקבוצות־אורחות של ההתאחדות לכדור־רגל, שהופיעו „כרצונן” ושמו את הקהל הישראלי ללעג עוד לפני שעלו על כר־הדשא.

הקפת־הניצחון של האלופים החדשים *
יציאה בשן־ועין

* מימין לשמאל: ירון עוז, אבי כהן, אלון קפלן ומיקו בלו.

רחל מרחלת על כל העולם

הפירסומת מובילה לחופה

כמה פעמים קורה לכם שאתם רואים בחורה יפה במודעת־פירסומת בעיתון ו־אתם אומרים לעצמכם: „או, את הבחורה הזאת הייתי רוצה להכיר" או משהו כזה, ואחר־כך אתם רואים אותה מחייכת אליכם מלוח־המודעות, שם היא כבר מצולמת ב־פוזה אחרת וממליצה על מוצר אחר, אבל בכל זאת, אתם עדיין משתוקקים להכיר אותה? קורה, נכון?

אז אחד שהשתוקק להכיר דווקא את ה־דוגמנית **יפעת נצר**, היה רופא־שיניים, סרן בצבא־הקבע, הידוע בכינויו **קיבה**. רק על תשאלו אותי מה שמו המלא, כי השם רשום אומנם במירשם־התושבים, אבל שם הוא לא אומר לאף אחד כלום.

בקיצור, הקובה הזה הסתובב במשך חו־דשים אחדים כשהוא מאוהב עד קצות־אצבעותיו במודעה של יפעת היפה. ולא קצין בצה"ל יתייאש. הוא ניסה את כל הדרכים האפשריות להגיע אל הנערה שב־תצלום, ניסה וניסה, עד שגילה שיפעת היא חברתו של עורך־הדין **אודי שרוש**. אבל גם אז לא התייאש, וחיכה עד שה־רומן בין השניים הסתיים. רק אז ביקש, בנימוס, מאודי את הטלפון של חברתו־לשעבר.

מאז, השניים ביחד נון־סטופ. והם כל־

יפעת נצר
היכרות מתוכננת

כך מאוהבים שהם אפילו לובשים חולצות זהות, כדי שאף אחד לא ינסה להידחק ביניהם. ומה אומר לכם, לפי מה שמגיע אלי דרך הציפורים אז מהאהבה הזאת עוד תצא גם חתונה, ולו כדי להוכיח שהסבל־נות משתלמת.

השבוע יצאה יפעת, אשר נבחרה לפני שנה כמלכת החן, לתחרות־יופי בינלאומית באיי הפיליפינים, אבל לפני זה ערכה לה חברתה **מימי קופילוב**, ממישפחת עלית, מסיבת־פרידה רבת משתתפים בדירתה ש־ברמת־אביב. ואני יכולה לגלות לכם ש־יפעת הבטיחה לקובה שלה, שאפילו אם היא תזכה באיזה תואר יופי בינלאומי, היא לא תסתחרר מזה ותישאר שלו, וכן הלאה.

אומנם, בשטח הזה כבר היו דברים מעו־לם אבל הפעם, נדמה לי, אין לצפות להפ־תעות. הקטנה תיסע לטיול יפה, תחזור לרופא־השיניים הפרטי שלה, וכולם יילכו לשפת־הים.

נישואין על הגל

ממש מיצווה לדווח מה מתרחש באופן אישי אצל האיש שכל הזמן מדווח לנו מה מתרחש בעולם כולו, מה עוד שקו־רים אצלו דברים משמחים.

כוונתי לקשב רשות־השידור **מיכאל** (מיקי) **גורדוס**, שהוא בעל תחנת־ההאז־נה הפרטית הגדולה והיעילה ביותר בארץ.

אז מעכשיו, חוץ ממכשירי־האזנה ו־כלבלב קטן, תהיה למיקי בבית גם אשה חמודה, עזר־כנגדו, שתסייע לו להתמסר לשיגעון הפרטי שלו.

לא־מכבר נשא מיקי לאשה את ידידתו מזה שנה וחצי, **ירדנה קירשנבאום** כמו שירדנה מספרת, „מיקי מסוגל להק־שיב בעת־ובעונה־אחת לשלוש תחנות־רדיו, לצפות בטלוויזיה ולשוחח בטלפון."

אז למה לה לדחוס לו גם שיחה איתה וגם שיסתכל עליה? עדיף שהוא פשוט יסיים את עבודתו ואחרי זה יתפנה לענ־ייני המישפחה.

בקיצור, השניים ממשיכים להתגורר ב־ביתו של מיקי שבשדרות חן בתל־אביב רק בדירה אחרת, קצת יותר גדולה. כל המכשירים קיבלו העברה לקומה השנייה, ואני רק מקווה שמיקי עושה הפסקה ב־האזנות שלו, כי אם אתם זוכרים שדווקא

ירדנה ומיקי גורדוס
האזנה מבוקרת

החביבה, מי שהיתה בשעתה אחת הסטו־דנטיות הבולטות בקמפוס התל־אביבי. ביי־נתיים סיימה ירדנה את תואר הבי.איי. שלה באנגלית, והחלה ללמד באחד מבתי־הספר התיכוניים בעיר, כך שגם היא תהיה עסוקה למדי בענייניה ותניח למיקי שלה להאזין בשקט להובי הרועש שלו. כי בשעות הקטנות של הלילה משודרות ה־הדשות המרתקות ביותר מתחנות־הרדיו בעולם, לבטח אינכם מקנאים בירדנה.

אבל מי שמכיר אותה ידע לספר לי ש־הבחורה כבר הקצתה למיקי שעות־עבודה מסודרות. אחרי הכל, חיי־מישפחה זה לא הולך ברגל.

מתנה בצורת תכשיט

אחרי שהיא יצאה בהכרזות מפוצצות כמו, למשל: „למה לא פותחים בארץ בתי בושת לנשים, עם זונות ממין זכר?" והודיעה שהיא רוצה להינשא בשנית, ל־רב־חובל שייסע בימים ויבוא אליה רק בלילות, היא מנהלת כעת רומן סוער עם שחקן צרפתי, שהוא כל מה שהיא מחפשת חוץ מרב־חובל. ואני מתכוונת לתכשיטאית **רחל גרא**, אשר חזרה השבוע מפסטיבל התיאטרון שנערך בננסי שבצרפת.

רחל, שאוהבת מאד אורחים מחו"ל, אירחה כך בביתה לפני זמן לא רב את **מישל קוקו**, המנהלת האמנותית של הפסטיבל, ובתמורה הזמינה אותה קוקו להיות אורחת רישמית של הפסטיבל, על תקן של עיתונאית. נו, אתם רק יכולים לתאר לעצמכם את רוחל'ה כעיתונאית.

אחד מאלה שחיזרו אחריה שם היה נשיא פסטיבלי־הזמר של יוון, אחד עם שם מרשים כמו **שבלייה אנטוני פי־ליפ ג'אקומיה זבדיקיס**, וזה, לא תאמינו, השם האמיתי שלו מהבית. אלא שרוחל'ה, למי שלא מכיר אותה, היא בע־לת תפיסה מהירה מאד. היא קלטה את ה־שם שלו בלי בעיות, מה שדווקא מצא חן בעיניו, ושיכנע אותו שהעיתונאית היש־ראלית היא, בעצם, בחורה כלבבו.

עוד באותו ערב הוא הלך וקנה לה מת־נה מאד־מאת אישית. מאחר שראה שהיא מחליפה תכשיטים בקצב, הוא היה משוכנע שהעיתונאית הישראלית משוגעת על תכ־שיטים, מה עשה? חיפש בכל ננסי חנות לתכשיטים, ובחר לה בהתרגשות רבה מת־נה בצורת תכשיט. נו, ועכשיו היתה לה בעייה להסביר לו מדוע היא לא־כל־כך מתלהבת מהמתנה.

כך, בלית־ברירה, גילתה לו שחוץ מזה שהיא עתונאית, התחביב שלה הוא עיצוב תכשיטים ושכל התכשיטים שהוא ראה עליה הם בעצם מעשה־ידיה. כשהיא הו־שיטה לו את כרטיס־הביקור שלה, הבחור ממש קיבל שוק, וכדי לפצות אותה על אי־הנעימות שגרם לה, לדעתו, הזמין או־תה באבירות לארוחת־ערב במסעדה חיוור־נית היחידה שהיתה במקום, וכעת היא מחכה להזמנה להיות אורחת אחד הפס־טיבלים שלו ביוון.

בינתיים, עד שתגיע ההזמנה, חזרה אר־צה לרומן הצרפתי שהשאירה מאחוריה כאן, וזהו צעיר בן 25 ששמו **ז'ראר**. כשהיא נסעה לננסי הוא נסע לאילת, בסוף החודש הוא חוזר לפאריס, ואז היא תהיה שוב פתוחה להצעות.

מעניין לעניין באותו עניין

הבחור הזה משתדל בכל כוחותיו לא לרדת ברמת־החיים שלו, והוא עושה את זה בכלל לא רע. עובדה, בשבוע הבא יתחתן הדוקטור **איציק פרג** עם ידידתו **פגי מורפיגו** האיטלקיה, בתו של תעשיין־הברנדי שטוק, האיטלקי.

איציק, שהיה נשוי עד לפני זמן קצר **לסמדר** (סמודי) **פוקסמן**, בתו של **מאיר פוקסמן**, הכיר את פגי כשהיא היתה חברתו של רופא אחר, הדוקטור **איציק רפפורט**. אבל בכל פעם שאי־ציק היה תקוע בתורנות התנדב איציק להוציא את פגי לבלות עם החבר'ה. וכך יצא לה לבלות לסירוגין בין שני האיצי־קים, עד שהדוקטור רפפורט עשה דיאג־נוזה של המצב, הבחין שבין חברתו האי־טלקיה לחברו הנאמן, מתרחשת התפתחות אהבתית מדאיגה במיקצת, עשה רגע חוש־בים והחליט להגיב כמו ג'נטלמן אמיתי.

הוא פשוט ניגש אל איציק ואמר לו שהוא מוותר לו על כל זכויותיו על פגי, ואם השניים פיתחו ביניהם רומן, אז מי הוא שיעמוד בדרכם?

וכך עברה סלע־המחלוקת מאיציק ל־איציק, וידידיו של איציק האחרון יוד־עים לספר שהשם פגי פרג מצלצל הרבה יותר יפה, לפחות כמו שטוק 84. החתונה תיערך בחוג־ידידים מורחב ולאחריה, כפי הנראה, יעברו השניים להתגורר בפנט־האוז היפה של הכלה שבנווה־אביבים. אבל כמובן, בעיית הדיור זו לא בדיוק הבעייה הכי בוערת שלהם. וחוץ מזה, כשהברנדי בשפע אין אונס, אפשר בקלות לשכוח מכל הצרות האחרות, אם יש כאלה.

הצ'אנס של דיין

לא כולם מעוצבנים מתרגיל־דיין של **מנחם בגין**. מי שדווקא מרוצה מאד מהתרגיל הזה היא השחקנית **סיביל דאנינג**, שהגיעה ביום השישי האחרון ארצה.

לא שהיא הגיעה בגלל דיין, סיביל באה למשא־ומתן על השתתפות בסירטו של **הניך דיין**, הנסיכה השוודית, ובהזדמ־נות זו היא תנסה שוב לפגוש את **משה דיין** בשלוש עיניים, כמישאלתה מאז־ומתמיד.

אבל הפעם היא תנסה להגיע אליו דרך בגין בכבודו־ובעצמו. קודם כל היא רוצה לפגוש את בגין כדי לאחל לו החלמה מהירה, וכדי לבשר לו שלא היתה מתעניי־נת בו כלל לולא דיין.

ועד שיארגנו לה את שני הביקורים האלה, היא הלכה לראות את הגירסה הישראלית של מיבצע יונתן ולדעתה, גולן הבליט מדי את השחקנית **גילה אלמגור**.

חוץ מזה יש לה תוכניות להשתזף ולהי־פגש עם ידידיה הישראלים, כי כמו שהיא אמרה לי: „אני משוגעת על ישראל, ובכל הזדמנות אבוא אליכם, כדי להשתתף בכל סרט ישראלי שיוצע לי, העיקר שסוף־סוף אצליח לפגוש את דיין."

בינינו, אולי יותר טוב שהיא לא תפגוש

סיביל דאנינג
פגישה מאורגנת

אותו. מי יודע, אחרי הפגישה הזאת האג־דה עלולה להתנפץ אצלה, ומי שיצאו מופ־סדים מהעניין זה אנחנו כולנו. כי כך אמר לי אחד מידידיה: „אני משוכנע שהיא כל־כך תתאכזב מדיין, ולא תבוא יותר לארץ."

במדינה

דרכי חיים

מישראל בכעס

נהג־המונית גירש את הנוסעים, דרש מהתייר „תשלום מיוחד" — וסירב להזדהות

נהג המונית מיספר 41078, מתחנת־המוניות החשמל ברחוב החשמל בתל־אביב, היה — ביום השבת לפני שבועיים — עצבני במיוחד. גם התייר הבלונדי, הלבוש ביגדי־ספורט, שניגש אליו ושאל היכן ניתן למצוא מונית־שירות לנתניה, לא שיפר את מצב־רוחו, משום־מה.

„תן לי חמישים לירות ושב לידי," הורה הנהג לאולף כריסטיאן (38), המבקר בישראל זו הפעם הראשונה, לצורכי עסקים. התייר התמים מיהר לשלם את הסכום הנדרש, והמתין בתוך המונית. אט־אט התאספו נוסעים נוספים, וכשהתמלאה המונית החל הנהג גובה מהם כסף. מחיר הנסיעה הקבוע במונית־שירות מתל־אביב לנתניה ביום השבת הוא 11 לירות בילבד והתייר הנורווגי, שראה כמה משלמים חבריו־לנסיעה, הביע את תדהמתו בקול. „אני שילמתי 50 לירות," אמר לנהג. „למה ?"

„עופו מן המונית !" נהג־המונית לא טרח כלל להשיב לתייר המיוזע, שדיבר אנגלית. כאן התערבה אחת הנוסעות, פנינה דורון (43), פנתה אל הנהג — הפעם בעיברית, ודרשה הסבר להתנהגותו. התפתח דין־ודברים סוער בינה לבין הנהג, כשהנוסעים האחרים מצטרפים כסניגורים לתייר. „ככה מקבלים תיירים בארץ ? מנסים לעבוד עליהם ?" שאלה פנינה.

הנהג, שהיה עצבני בלאו־הכי, עצר את מכוניתו בחריקת־בלמים מרחק מטרים אחדים מן התחנה. הוא פרץ החוצה, פתח בזעם את הדלתות של המונית: „עופו מפה כולכם! אני לא חייב לתת לכם הסברים כמה כסף אני לוקח! אני יכול לעשות מה שאני רוצה! אתם לא רוצים לנסוע, אז עופו מכאן!"

כשהחלו הנוסעים להתמרמר, דחף אחדים מהם החוצה בכוח. בכך עבר אפילו על התקנות הפנימיות של איגוד־בעלי־המוניות, שלפיהן אין להוציא נוסעים מן המונית בשום מיקרה, אלא לדרישת הנוסע עצמו.

כשהסבה פנינה דורון את תשומת־ליבו של הנהג לכך, ניגש אליה וצעק: „אם את לא רוצה מכות, תסתלקי מכאן! תסעי באגד!" שירותי התחבורה הציבורית אינם פועלים, כידוע, בשעות־הצהריים של שבת. „אילולא כן, הייתי ללא ספק מוותרת על שירותיו של הנהג הזה," אמרה פנינה.

„לא תקבלי פרטים!" רק אחרי ויכוח שנמשך דקות ארוכות השליך הנהג לעבר נוסעיו את כספם. אל התייר הנורווגי השליך שטר בן 50 לירות. כשביקשו נוסעים אחדים את פירטי הזהות שלו, סירב למוסרם להם. „תרשמו את מיספר המונית," אמר, הוסיף קללה נמרצת ונכנס למכוניתו. „לא תקבלו שום פרטים. לכו להזדיין!"

נהגי־מוניות אחרים שהגיעו למקום מיהרו להרגיע את הרוחות, ולפזר את הנוסעים בין מוניות אחרות, תוך כדי השמעת איומים בנוסח: „יותר טוב אל תעשו מזה רעש. הנהג הזה משוגע!"

סיפרה פנינה דורון: „בדרך לנתניה לא חדל אותו תייר נורווגי למלמל, כאילו לעצמו: ,זאת הפעם הראשונה והאחרונה שאני בא לישראל.' אז מילא אנחנו, האזרחים האפורים, שכבר רגילים לתופעות ,יפות' מסוג זה בחברה הישראלית, אבל לפחות כשבאים תיירים, אי־אפשר להעמיד פנים ?"

בינתיים שלחה פנינה תלונות על כך למישרד־התחבורה. „אני לא מאמינה שיעשו משהו בנושא," היא אומרת. „כל העסק הזה של בעלי־מוניות הוא מפוקפק מאד, והרושם הוא, לפחות כלפי חוץ, שמדובר במאפיה."

בתחנת־המוניות של רחוב החשמל מסרבים להגיב על המיקרה. „עובדים כאן הרבה נהגים שכירים שעושים ברדאק," הסביר אחד הנהגים הוותיקים, בעל־מונית. „עשו טובה, אל תעשו מזה עניין."

תשבץ העולם הזה 2074

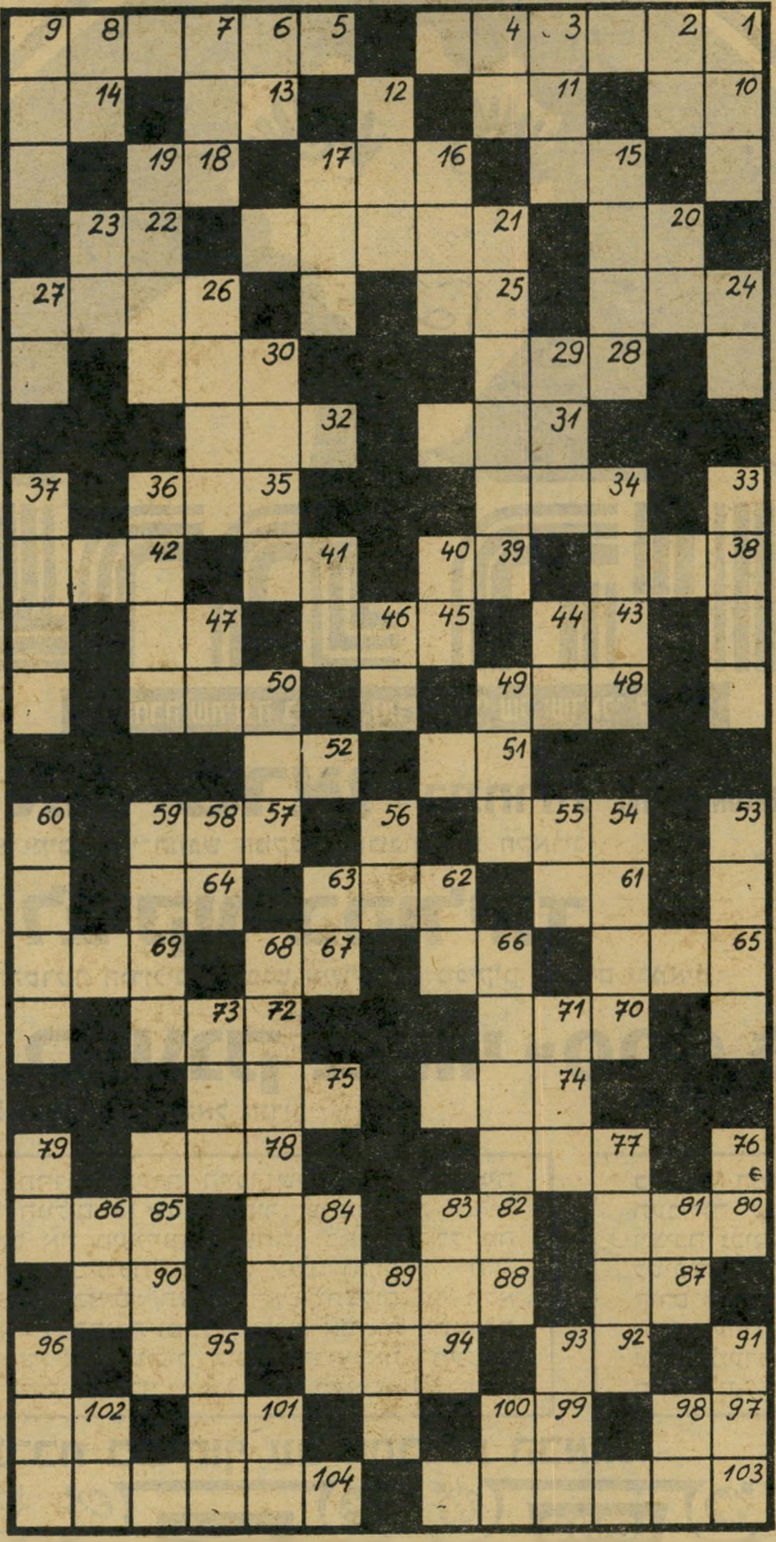

מאוזן:

1. הנשיא הראשון של מדינת ישראל (ש"מ) ; 5. בודקים ; 10. עני ; 11. קידומת סקוטית ; 13. חומת־מים ; 14. ישפריץ ; 15. נקי וטהור ; 16. אובייקט ; 18. רוח רעה ; 20. נחל החיים ; 21. שחורת־עור ; 22. מכשף ; 24. מחצית ; 25. כלי במישחק השחמת ; 26. מחלקי היממה ; 28. מודל ; 30. חמס ; 31. ואקום ; 32. הורתו ; 34. יצר יש מאין ; 35. ניסיון רב ; 38. מקור למי־תהום ; 39. מוקיון ; 41. מילת־שלילה ; 42. מלאך ; 43. ידית ; 45. עיר קדושה למוסלמים ; 47. מילת־ברירה ; 48. בהמת־עבודה ; 50. יגון ; 51. כועס ; 52. כינוי ; 54. יפו ועכו הן כאלה ; 57. מחלקי הפנים ; 61. זז ; 62. קול פיצוץ ; 64. ארג משובח ; 65. מחוטי הארג ; 66. רשף ; 67. מיקווה־מים ענקי ; 69. נהר הנזכר במיקרא ; 70. שווא ; 72. רוח טובה ; 74. בהשאלה: עלוב וטיפש ; 75. צמד ; 77. היו דומים ל־ ; 78. סכין המשמש לשחיטה ; 80. בדומה ל־ ; 82. חי ימי ; 84. זרון ; 85. עיר גדולה ; 87. אחורי הגוף ; 88. תענוגות ; 90. קידומת הולנדית ; 92. באר־שבע (ר"ת) ; 94. מתנה ; 95. מגופה ; 97. תווית ; 99. בגד־שרד ; 101. הופיע בפיתאומיות ; 102. שופט ; 103. רצרצי־אור ; 104. נציגים של חברה.

מאונך:

1. פרח־נוי ; 2. הווייה ; 3. יחידה בעולם הצומח ; 4. ריקבון ; 6. סופו של הדון ; 7. לא ישן ; 8. מכינויי האלוהות ; 9. אופי ; 12. רוח ; 15. מין עדי ; 16. סביבה ; 17. ישימון ; 19. לא סמיך ; 20. עליז ; 21. עיר בגליל התחתון ; 23. רסיסי־בוקר ; 24. נורה מן הקשת ; 26. השמצה ; 27. בת־קול ; 29. סחב ; 30. תמורה ; 33. חוזה, כמו ירמיהו למשל ; 34. אבן־חן ; 36. מאזין בתשומת־לב ; 37. מטוס מתוצרת ישראל ; 40. שרוי בתענית ; 41. בתוכה ; 44. חדר בספינה ; 46. ככה ; 47. ממהר ; 49. אריס ; 50. מתייגע ; 53. בירת פולין ; 54. חי לילי ; 55. ממשש ; 56. שן־המפתח ; 58. מרגיש ; 59. אבן יקרה ; 60. חלק חיוני בכינור ; 62. עוף־טרף ; 63. אדמה ; 66. ערירית ; 68. כלי־נשיפה קטן ; 71. משמש לעצירה ; 73. ישיש ; 76. אולם ; 77. יישוב סמוך לגדר הטובה ; 79. שאין נשמה באפיו ; 81. קוסם ; 83. הטמין ; 84. גניבה מזויינת ; 86. מזמר ; 89. ברם ; 91. נחש חונק ; 93. אל המקום ההוא ; 95. שלוש המכות הראשונות (ר"ת) ; 96. ללא כסף ; 98. מיכסה הבית ; 100. מסולם הצלילים ; 101. פקודה מפורשת ; 102. קידומת שפירושה של.

קשקשת 2074

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי —.50 ל"י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2072

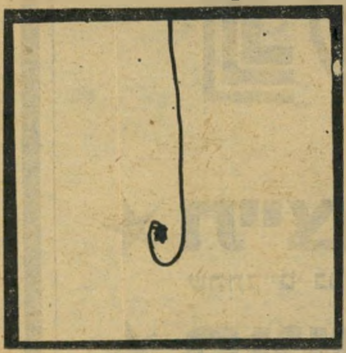

- טענת הדג: „הי, חבר, שכחת את התולעת!"

שרון לביב, רח' הכנסת הגדולה 14, תל־אביב

- החבל שחיכה לפלאטו־שרון עד לבחירות.

חיים אברמוביץ, רחוב ההסתדרות 152, חולון

- חבל־ההצלה של פלאטו־שרון.

יורם ביטון, שבטי ישראל 36, בני־ברק

- החכה של המערך פיספסה הפעם.

אורית איילון, רח' הרצל 189, רחובות

- „אידיוט! ביקשתי שתפרום שתי שורות, לא את כל הסוודר!"

דדי תבלין, רח' גזר 6, תל־אביב

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רח' הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' הרצל 102
אילת, מרכז התיירות החדש

Pizzeria Rimini 1977

„בנייני משה
ויגאל גינדי"
ראשון־לציון

להיטון
עולם הקולנוע

הציגי
מועמדותך
לתחרות

נערת היופי

המתחרה שתיזכה בתואר „נערת היופי של ישראל" 1977:

★ תייצג את ישראל בתחרות MISS TEENAGE INTERCONTINENTAL

שתתקיים במשך 8 ימים, באי־הנופש המקסים ארובה, בים הקאריבי

★ תוטס לביקור בהוליווד

תתארח באולפני־ההסרטה הגדולים, ותיפגש אישית עם מפיקים, כוכבים ובמאים

★ תזכה במענק בשווי - 25.000 ל"י

לרכישת דירה אצל „בנייני משה ויגאל גינדי"

מי רשאית להשתתף: בתחרות „נערת היופי של ישראל" רשאית להשתתף כל נערה בין הגילים 16—20. אסור שהמועמדת תהיה נשואה או אם לילד. אם את מעוניינת להשתתף בתחרות, כל מה שעליך לעשות הוא לשלוח למערכת „להיטון עולם הקולנוע", ת.ד. 30103 ת"א, את הפריטים הבאים: תצלום ראש ותצלום גוף מלא (רצוי צבעוני), שם מלא, גיל, כתובת ומספר טלפון. אם את מתגוררת באיזור תל־אביב ורוצה לזרז את הטיפול, תוכלי להביא את המעטפה אישית ל„להיטון עולם הקולנוע", רח' מרכז בעלי מלאכה 31, ת"א.

כל 18 המועמדות הסופיות בתחרות תעבורנה קורס לביטחון־במה, הליכה ויציבה נכונה, ע"י לאה פלטשר, מורה לטיפוח החן והדוגמנות. תעבורנה קורס־יופי מרוכז (כולל איפור, טיפוח שיער ועוד) תקבלנה מתנות יקרות־ערך (מערכת לבוש, תכשירי איפור, תקליטים, תכשיטים ועוד)

התחרות נערכת בשיתוף עם החברות הבאות:

איפור המועמדות
הלנה רובינשטיין
מדע היופי

WELLA
מוניטין בינלאומי לקוסמטיקת שיער

Levi's
הג'ינס האמיתי מאז 1850
להשיג רק בחנויות
אתא

הטיסות לאי ארובה ולהוליבוד
מתנת
מונדוס טורס
35 שנות ניסיון בענף התיירות

אבי מודל
יותר איכות באופנה

פלאטין
תכשיטי־אופנה עילית

עיצוב שיער מוטי
בן־יהודה 116 ת"א
טל. 239514

פרס 500 ל"י

אם יש לך אחות, חברה, שכנה, או קרובת־משפחה, העונה לדרישות התחרות, כדאי לך להמליץ בפניה שתציג את מועמדותה. אם הנערה המומלצת על ידך תזכה בתואר „נערת היופי של ישראל" — אנחנו נעניק לך **פרס כספי בסך 500 ל"י**! אם היא רק תיכלל בין 18 המועמדות הסופיות בתחרות — אנחנו נעניק לך **פרס כספי בסך 200 ל"י**

מפיק התחרות: תיאטרון „מופע" — איתן גפני, רח' רמברנדט 18 ת"א, טל. 229176

ראש עיריית פתח־תקווה לשעבר קיבל מיגרש בכימעט־חינם

מחברת „שיכון עובדים", שהוא היה חבר מועצת־המנהלים שלה

באקשיש לרשיש

במשך 16 שנים רצופות כיהן פינחס רשיש כראש העיר פתח־תיקווה, וחברת שיכון־עובדים בעירו לא שכחה לו חסד נעוריו. תמורת סכום סימלי של 6320 ל"י זעומות ניתן לפינחס רשיש לרכוש מיגרש, שעליו בנה בית מפואר בן שתי קומות.

המיגרש נמצא ברחוב שימעוני שבשכונת נווה־עוז, אחת השכונות היפות ביותר בעיר, באיזור הטובל בירק ובו בתים מפוארים רבים. באותו איזור בונה עתה חברת שיכון־עובדים בתים דו־מישפחתיים עבור חיילי צה"ל. לצורך תוכנית הבנייה עבור החיילים הוקצו 50 דונמים נוספים. העיסקה התמוהה בין פינחס רשיש לבין שיכון־עובדים נעשתה בחודש אפריל 1971. על כך מעיד מיכתב, שנשלח אל ראש־העיר לשעבר בתאריך 20 באפריל 71' על־ידי אחד מראשי החברה, מר נשר.

המיסמך מצוי בתיק־בנייה 6372/134 בעיריית פתח־תיקווה, וזה לשונו:

„הרינו להודיעך כי אישרנו את בקשתך להקצות לך את המיגרש הנ"ל ששיטחו 655 ממ"ר, להקמת בית־מגורים. אישורנו יהיה בר־תוקף רק לאחר מילוי התנאים הבאים:

„1. עם קבלת מכתבנו זה, לשלוח לנו סך של 6320 ל"י עבור המיגרש הנ"ל בתור החזרת הוצאות השתתפות ברכישת קרקע ואחזקתה השוטפת, בהוצאות תיכנון כללי, פיתוח ומדידות. הסך הנ"ל מהווה 40% מערך הקרקע, לאחר אישור הנחה בסך 15% משווי המיגרש בהתאם להחלטת ההנהלה מהאחד באפריל 1971.

„2. להתחיל בבנייה לא יאוחר מחצי־שנה מתאריך מיכתבנו זה. בהתאם לתוכנית־הגשה שאושרה בשעתו על־ידינו ועל־ידי מינהל־מקרקעי־ישראל.

„3. לאחר גמר הבנייה יהיה עליך לחתום חוזה־חכירה עם בעל הקרקע, מינהל־מקרקעי־ישראל, לפי התנאים המקובלים, ולשלם לו דמי־חכירה המגיעים.

„4. כל המיסים החלים, אגרות לתשלומי־חוב אחרים החלים על המיגרש הנ"ל שהוקצב לך, המגיעים לרשות המקומית או הממשלתית, יחולו עליך וישולמו על־ידך החל מתאריך ה־1.4.71.

„5. כמובן, עליך יהיה לשלם איגרת־רישום בזמן רישום זכויותיך במישרד סיפרי האחוזה."

העתק המיכתב נשלח לשר־השיכון המנוח אברהם עופר, מי שהיה מנכ"ל החברה דאז, וכן למר רוטברג, היועץ המישפטי של החברה.

העסקן הפעלתן

בעת בקשתו לקבלת אישור לרכישת המיגרש הצהיר רשיש, שברצונו לבנות על המיגרש בית־מגורים עבור עצמו בלבד. אולם התיאבון בא, כידוע, עם האוכל. ראש־העיר לשעבר תיכנן לבנות על המיגרש וילה דו־מישפחתית, על־מנת שיוכל למכור את חלקו השני של הבית ולכסות בכך את חלק מהוצאות הבנייה שלו. לצורך שינוי התוכנית פנה לשיכון־עובדים, וקיבל את רשות החברה לכך.

כמו־כן היה עליו לבקש רשות גם מוועדת־תיכנון־ובניית־ערים של פתח־תיקווה, על־מנת לבנות על ביתו הדו־מישפחתי קומה שנייה. ומי יכול להגיד „לא" למלך אם־המושבות? הוועדה אישרה לו גם את בניית הקומה השנייה.

מדוע הקציבה חברת שיכון עובדים לפינחס רשיש את המיגרש שבשכונת נווה־עוז היוקרתית במחיר זעום ומגוחך כל־כך, תחת שתבנה שם בית ותיהנה מריווחי המכירה, כמקובל בחברה מיסחרית ציבורית?

כדי לקבל תשובה על שאלה זו, יש לזכור כי האיש שימש כראש עיריית פתח־תיקווה משנת 1951 ועד לשנת 1966. הוא רכש לעצמו עמדה חזקה מאד בעיר, וחברות־הבנייה מוכנות למלא כל דרישה שלו, על־מנת לא להרגיזו ולהסתכן לגבי המשך פעילותן המיסחרית בעיר.

אולם גם לראש־אגף־המקרקעין של שיכון עובדים, מר נשר, יש תשובה לשאלה זו. הסביר נשר: „עם סיום תפקידו כראש העירייה, המשיך רשיש לכהן כחבר מועצת־המנהלים של שיכון עובדים, ומשום כך מגיעה לו הנחה ברכישת מיגרש. לא רק הוא זכה בהנחה כזו. היו עוד שלושה אישי־ציבור שחברת שיכון עובדים הקציבה להם מיגרשים בשכונת נווה־עוז." אולם משנשאל המנהל מי היו אותם פרוטקציונרים, סירב לנקוב בשמותיהם.

לפינחס רשיש יש עבר מרשים ושרשרת של פעילויות ציבוריות מאחוריו. הוא נולד ברוסיה, בעיירה קוניב שבחבל ווהלין, נלחם בשורות הצבא הרוסי במילחמת־העולם הראשונה ואף נפצע בקרב. אחרי המהפכה הבולשביקית ברוסיה עמד בראש קבוצת צעירי־ציון באודיסה.

הוא השתייך לתנועה הסוציאליסטית, היה פעיל בהחלוץ ונבחר כמרכז התנועה, עסק בהכשרה חלוצית ובהעברת חלוצים לבסרביה. גם אחרי שעזב את אודסה, עמד בראש החלוץ בפולין.

בשנת 1924 עלה רשיש לישראל. תחנתו הראשונה היתה אם־המושבות. מאוחר יותר הצטרף לקיבוץ גיבעת־השלושה. במשך שנים כיהן כמזכיר המרכז העולמי של החלוץ, ויצא לחו"ל בשליחות תנועת הפועלים. 11 שנים שימש כמזכיר מועצת פועלי פתח־תיקווה וכאחד ממפקדי ההגנה בעיר, היה חבר הוועד־הפועל של ההסתדרות, חבר המרכז־החקלאי, חבר הנהלת נווה־עובד, שיכון־עובדים ומרכז־השילטון־המקומי. היה חבר הנהלת מיפעל־הפיס, וחבר המועצה הציבורית למען הילד המפגר.

בשנות ה־50' נבחר מטעם תנועת העבודה, לראשות עיריית פתח־תיקווה. כיצד נעשתה העיסקה בין העסקן הפעלתן לבין מינהל־מקרקעי־ישראל?

על שאלה זו השיב ישראל גילעד, דובר המינהל: „שיכון עובדים רשאית להעביר את המיגרשים על־פי רצונה. בין המינהל לבין שיכון עובדים קיים הסכם הנקרא הסכם־גג. למינהל יש קרקע במשותף עם שיכון עובדים, כשלחברה זו 55% מערך הקרקע. החברה העבירה את המיגרש שלה לפינחס רשיש, וכאשר הצטרף אל רשיש דייר נוסף בשם ד"ר גורביץ', שרכש את חלקה השני של הווילה הדו־מישפחתית, דרשנו מרשיש סכום של 43,000 ל"י, ששולם לנו כולו ב־1974."

אין טעם לפגם?!

מנהל אגף־המקרקעין של שיכון עובדים, מר נשר, טען באוזני כתב העולם הזה: „אני־עצמי התנגדתי להחלטות הלא־חוקיות של המנכ"ל דאז, אברהם עופר, אלא שהוא היה מעלי. לבסוף החליטה מועצת־המנהלים בין כה וכה את ההחלטה הסופית, כך שלי לא היה מה להגיד בעניין. אבל את ביתו של מר רשיש לא ניבנה על השטח המייועד לבניית בתים לאנשי־צבא. המיגרש שהוקצב למר רשיש נימנה עם ,זנבות' שרצינו להיפטר מהם, ומשום כך העברנו אותם למיספר אנשים."

הגיב על הפרשה גם דובר עיריית פתח־תיקווה: „ידוע לנו שחברת שיכון עובדים תיכננה בניית דירות לחיילי צה"ל המשרתים בצבא־הקבע, על שטח של 50 דונם אדמה הנמצא במרחק של 750 מטר מביתו של פינחס רשיש."

ומה בפי נשוא הפרשה עצמו על הנושא? אמר השבוע פינחס רשיש לכתב העולם הזה: „לא ביקשתי דבר משיכון עובדים. הם נתנו לי. אין לכם מה לעשות, ולכן התלבשתם עלי! אני נמצא כבר 52 שנים בארץ, ואינני רואה פגם בכך שהייתי ראש העיר וחבר מועצת־המנהלים של שיכון עובדים באותו זמן!"

מרסל זוהר ■

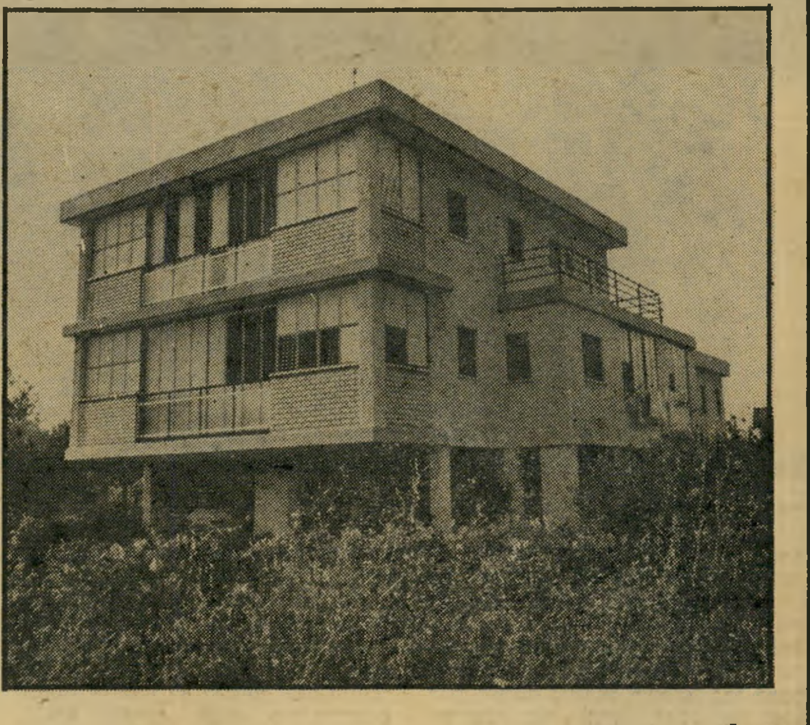

וילה רשיש ראש־העיר לשעבר של פתח־תיקווה, פינחס רשיש, רכש את הזכויות על המיגרש שעליו בנה את הווילה הדו־קומתית שלו ברחוב שמעוני 2, משיכון עובדים, תמורת הסכום הפעוט של 6320 ל"י. הווילה שבתמונה, נבנתה ליד וילה אחרת, שצילומה התפרסם בעיצומה של פרשת ידלין־עופר.

צעירים וצעירות מחו"ל פשטו על נואייבה, ומושכים במערומיהם ישראלים ובדואים

בשמן־שיזוף ריחני. „נהוג שיש חופים נפרדים למתפשטים ולמתפשטות. הם לא חייבים להיות נודיסטים. להיות נודיסט זה לא רק להתפשט, זה בעיקר אורח־חיים והשקפת־חיים.

„אצלנו, בשבדיה, מי שרוצה להיכנס לחוף־הנודיסטים יכול לעשות זאת בתנאי שהוא מתפשט כמובן. כי אם כבר משתזפים, אז מה זה שווה אם לא בכל הגוף? כשהגענו לארץ, כל החבורה מהאוניברסיטה, ניסינו להתפשט בחוף פלמח"ים. אבל פיתאום, מכל הגבעות, הציצו אלינו עיניים נוצצות, ואנשים התחילו להציק לנו עם כל מיני הצעות מגונות וקריאות לא־יפות. כאן, בנואייבה, חוץ מכמה סקר־

עירומים על החוף

בבסיס־צה"ל קטן, דרומית לחוף אילת מתחולל מדי בוקר בבוקרו מחזה מוזר. עשרות חיילי הבסיס צובאים בהמון על חדרו של המפקד־התורן במקום. לעיתים אף מתעופפות שם מהלומות ונשמעים חילופי־דברים נזעמים. לא, לא מחלקים שם מיכתבים מן העורף, גם לא שתייה קרה, שכל־כך חיונית במזג־האוויר השרבי השורר באיזור דרך־קבע. המילחמה באותו בסיס־צה"ל היא על הזכות — והחובה — להשתתף בסיור־הבוקר השיגרתי לאורך חוף נואייבה.

ויש לאותם חיילים, המשרתים בבדידות

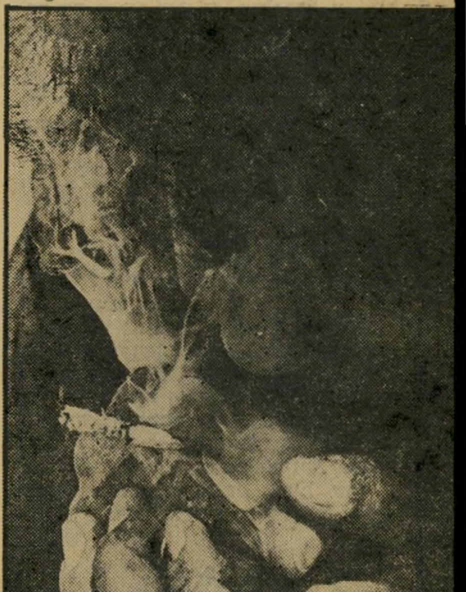

הלוהטת, סיבה טובה להשתוקק לצאת לסיור. לא רק בגלל יופיים של החוף, של הנוף המידברי סביב ובשל הרוח הקלה הנושבת מן הים. הסיבה העיקרית היא דווקא עשרות החתיכות העירומות, שהתמקמו באחד הקניונים הזעירים במרחק של כקילומטר אחד דרומית מן היישוב נביעות. הבדחנים באותו בסיס מציעים יתמקמו ליד בסיסי־צה"ל חופי נודיסטים. אז לא יהיו בעיות של אירוש הסיורים, שבדרך־כלל די מעייפים," אמר קצין צעיר באותו בסיס.

בנואייבה קל יותר לצעירים ולצעירות, המגיעים מחו"ל בחיפושיהם אחר השמש הישראלית המפורסמת, להשיל מעליהם כל חוט ולהשתרע עירומים על החוף החם והנקי. „בעצם אנחנו לא נודיסטים," אומר ארנסט, סטודנט שבדי, שהגיע לארץ בטיסת־שכר לחודש של חופשה בתום שנת־לימודים קשה במתימטיקה ובפיסיקה באחת האוניברסיטות בארצו. „אבל אם כבר נמצאים רחוק מכל מקום־יישוב עירוני, אז למה לא להשתזף בכל הגוף?"

ואם נואייבה איננה חוף־נודיסטים, מדוע דווקא לכאן נוהרים המתפשטים והמתפשטות למיניהם? „באירופה," אומרת קארין, ששערה הבלונדי גולש על גבה והיא משוחה מכף־רגל ועד ראש נים ישראליים ביום וחיילים שלכם, אין הפרעות, ואף אחד לא מבלבל את המוח. „לאט־לאט פושטת חשמועה על החוף של ,עירומים,' כך אני מעדיפה שיקראו לנו, ומגיעים הנה חבר'ה מכל העולם."

מגיעים גם ישראלים. בעיקר נושאי־מצלמות, המבקשים להנציח את התופעה. „יש לנו כאן ה,מלך', ג'ון אוסטריט, הולנדי שעושה בישראל בחופשה כבר כמעט חצי־שנה. הוא אחראי לבקש יפה שלא לצלם. ואם בכל־זאת מצלמים, אנחנו בדרך־כלל מרביצים," מספרת קארין.

בין העשרות האחדות של המתפשטים, המתרכזים על שטח של לא יותר מ־400

חשיש הסמים הקלים, חשיש ומריחואנה, מקובלים מאד על המתפשטים והמתפשטות בחוף נואייבה. את הסמים מספקים להם בני שיבטי הבדואים בסביבה, שלעיתים קרובות מוכרים — בעיקר לישראלים תמימים — את הטבק הריחני שלהם, אשר בעצם אינו סם כלל, אך ריחו הוא כריח המריחואנה.

מטרים מרובעים, אפשר בכל־זאת לגלות ישראליות אחדות, שברחו מתל־אביב ה־רועשת והמזוהמת אל האוויר הנקי וה־בריא שלחוף נואייבה. לדבר הן אינן מוכנות, ואף לא להציג את עצמן.

„כשאנחנו על החוף,” אמרה אחת, שחו־רת־שיער, חתיכה גיזעית, שהספיקה להש־חים כל מילימטר בגופה התמיר, „אנחנו מדברות אנגלית. הגעתי הנה עם עוד חברה. אני לא רוצה להגיד מי אני או איפה אני עובדת, כי אני חושבת שה־הורים והמעבידים שלי לא יקבלו את זה יפה.

„בסך־הכל, בארץ לא מסתכלים בעין יפה על נודיסטים. אבל,” היא ממהרת להוסיף, „שלא יחשבו. אני בכלל לא נודיסטית.”

מי שנהנים במיוחד מן המחזה המרהיב ויוצא־הדופן, הם בני שיבטי הבדואים בסביבה, ובעיקר הצעירים שבהם. הם גם זוכים באמונם המלא של הנודיסטים וה־מתפשטים האחרים, ויש גם לכך סיבה טובה מאד. כי סוד ידוע הוא, שאם כבר נמצאים בנואייבה אז בלי קצת חשיש או מריחואנה זה לא יהיה זה.

לשונות הזרות, והם העירומים היחידים בשטח, להוציא הסתננויות בודדות של ישראלים וישראליות מעטים. לאמיתו של דבר אין מתרחשות שם הילולות רבות ואין אורגיות, וגם סמים אין בכמות שאינה ניתנת לשליטה.

באחרונה הנהיגה המישטרה נוהג חדש כלפי חוף נואייבה. אנשי מישטרה, בעיקר מן היחידה המרכזית, נשלחים לנואייבה לחופשות־בתשלום. השוטרים, בביגדי־ים, נמנעים מלבצע מעצרים על החוף, אולם הם נושאים בכליהם מצלמות קטנות נסת־רות, ומצלמים את אלה החשודים בעיני־הם. כשייתקלו באחד מהם בתל־אביב, הוא ללא־ספק ייעצר והתצלום מחוף נביעות ישכנע כל שופט להאריך את מעצרו ב־שיבעה ימים לפחות.

גם נגד הבדואים אין נוקטים השוטרים במדים פעולות כלשהן. „אצלם זה נוהג ומסורת לעשן סמים,” הסביר אחד ה־שוטרים, בלש ביחידה המרכזית, שביקש — מסיבות מובנות — לשמור על עילום־שמו. „המישטרה, ככלל, נמנעת מלהיכנס לחיים של הבדואים בסיני.”

מי שאינו מבין ביותר את המהומה סביב

החו"לניקים

מרבית המתפשטים והמתפשטות שעל חוף נואייבה (נבי־עות) הם תיירים צעירים מחו"ל שהגיעו ל„ארץ השמש העולה,” כדיבריהם, לשבועות אחדים של חופשה מלימודים או עבודה. בפי הישראלים הם מכונים החו"לניקים. „אם כבר אנחנו בארץ־השמש — אז למה לא להשתזף כהוגן.”

מי מסתיר מה?

יחסים מייוחדים נרקמים בין המתפשטים והמתפש־טות לבין שיבטי הבדואים בסביבה. בעוד שהצעי־רות הבדואיות מעדיפות להתבונן בעיניים נוצצות במתרחצות העירומות, כשפניהן מכוסות רעלות שחורות, הרי הצעירים מנסים את מזלם אצל הנודיסטיות.

העירום

צעיר זה, ארוך שיער וזקן, סטודנט משוודיה, מניח ממימיו הצוננים של ים־סוף, בבוקר שטוף־שמש בחוף נואייבה, עירום לגמרי.

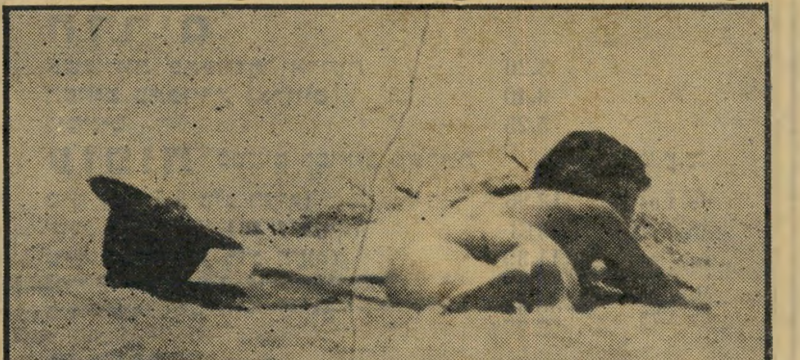

על ראש הגיבעה

משתרעת עירומה צעירה נאה, שחורת־שיער, שלדבריה כלל אינה נודיסטית וכל רצונה הוא לשזף את כל גופה. „ניסינו להשתזף גם בחופים אחרים בישראל,” סיפרו תיירים צעירים מחו"ל, הפזורים עירומים לאורך כל החוף, „אבל כאן, בנואייבה, יש הכי פחות מציצים.”

חוף העירומים בנואייבה הוא משה, חבר מושב נביעות. „אני לא מבין למה כולם מצטופפים על החוף,” הוא אומר. „יש כל־כך הרבה מקומות יפים כאן בסביבה ואלה באים, מתפשטים ונועצים עיניים אחד בשני. יותר טוב לקנות פלייבוי, שם לפ־חות הבחורות לא מזיעות והן תמיד יפות וחתיכות.”

חברי המושב נביעות מציגים את־רים „יפהפיים,” כדיבריהם, בסביבה. „ל־משל,” אומר משה, „כמה קילומטרים מחוף נביעות דרומה, יש מקום משגע שנקרא ראס אבו־גאלום, שיש בו מיבנים נהדרים שבנו בדואים לפני מאות שנים. כל המיב־נים עשויים צדפים. לא רחוק מכאן, חמי־שה קילומטרים על הכביש המוביל לשא־

רם א־שייך, מצוי עוד אתר נהדר על החוף. זהו כפר בדואי הנקרא ביר־זריר, שנראה כמו כפר מקסיקאי עוצר־נשימה. אפשר לקבל מהמקום ההוא פאטה־מורגאנה ממש.”

אבל, כך מסתבר, המטיילים הישראלים והזרים עדיין מעדיפים את הפאטה־מור־גאנה שבחוף הנודיסטים. הילדים התל־אביביים סבורים שזהו המקום המתאים ביותר לאבד את בתוליהם המציקים, מא־מינים שרק יגיעו לחוף נואייבה ועשרות החתיכות המשגעות תתנפלנה עליהם.

בעצם, נואייבה היא יותר אגדה ממצי־אות. אבל בני־אדם, כידוע, מעדיפים את האגדות על־פני המציאות. אז שיערב לכולם.

וכאן נכנסים הבדואים לתמונה. הטבק שהם מעשנים מקורו בגידולים שבוואדי פיראן, ליד סנטה קטרינה. ריחו של טבק זה דומה להפליא לריח המריחואנה. חלק ניכר מאותם שמגיעים לחוף נואייבה לא עישנו סם כלשהו בחייהם, ריח המריחוא־נה מסחרר את ראשיהם, ועיסקי הבדואים פורחים.

המישטרה
מצלמת בחשאי

סיפר אחד הבדואים הצעירים, ה־מגיע מדי־בוקר לחוף כשהוא רכוב על גמל: „המאהל שלנו נמצא שני קילו־מטרים מכאן. נכון, הטבק שלנו זה לא מריחואנה, אבל הוא דומה וחזק. הישר־אלים אוהבים את זה. גם תיירים לפעמים קונים.” ואיך העסקים? „בעזרת אללה,” אומר הבדואי על הגמל, „שיהיה ככה תמיד.”

הישראלים בנואייבה הם צעירים ההול־כים ובאים. מרביתם תלמידי־תיכון או חיילים־בחופשה, או סטודנטים בשנים ה־ראשונות ללימודיהם. „הגענו לכאן,” סיפר אבי וסרמן, סטודנט באוניברסיטת תל־אביב, „ליומיים. כמעט כל חופשה, אפילו של יומיים, מוקדשת אצלי ואצל החבר'ה שלי לנסיעה לנואייבה.”

לצפון הם חוזרים עם שפע של סיפורים. על חתיכות שוודיות ואנגליות ש„מוכנות לתת בלי בעיות,” על הילולות עד אור הבוקר. על ,חאפלות' עם הבדואים בסבי־בה, על אורגיות, ומה לא. סיפורים לא עולים בכסף.

אבל בעצם, מה שמתרחש בשטח הוא שלאורך החוף מתמקמים שני מחנות. האחד, מחנה הישראלים, שבתוכו קבוצות קטנות של צעירים וצעירות שהגיעו יחד. ואילו ככל האפשר הרחק מהם מתמקם המחנה של החו"לניקים, דוברי בליל ה־

משפט

שבירה בכל האמצעים

העציר הוכה קשות לסחיטת הודאה, והרופא שהורה השופט לשלוח אליו הגיע כעבור חמישה ימים

שלושת השוטרים שפרצו לתאו של חנניה הלוי, בבית־המעצר במיגרש־הרוסים בירושלים לא הוטרדו, כנראה, מן העובדה שקהל גדול של אסירים חוזה במעשיהם. ההוראה שקיבלו ממפקדם, פקד שמואל מזרחי, היתה חד־משמעית: יש להביא את האסיר לחדר־החקירות, גם אם יתנגד לכך. ואכן, הפקודה בוצעה.

אחרי שהתיזו גז מדמיע על פניו של הלוי, עמדו שעה ארוכה וחבטו בגופו באכזריות רבה, כשהם משתמשים לצורך זה באזיקי־הפלדה שברשותם. גם אחרי שאיבד את הכרתו, הוסיפו להכותו ולבעוט בו, תוך התעלמות מזעקות־המחאה של שאר האסירים בתאים הסמוכים.

„נעצרתי לראשונה ביום שישי, ה־29 באפריל, לפנות בוקר," סיפר חנניה (21). „אבל למרות שהמישטרה טענה לפני השופט, שהאריך את מעצרי בשמונה ימים, שהחקירה בעיצומה ואינה סובלת דיחוי, במשך שבוע שלם לא נחקרתי בכלל על־ידי המישטרה. רק ביום חמישי, ה־5 במאי, בשעה 10 בלילה, הופיעו בתאי שלושה שוטרים, שבאו לקחת אותי לחקירה ראשונה. סירבתי לצאת מהתא, כי ידעתי שהשעות האלו משמשות בדרך־כלל כדי לשבור את הנאשם במכות, ולא כדי לנהל חקירה כמו שצריך."

טיפול ריכוך. אך חוקרי המישטרה עדיין לא סיימו את טיפולם בעציר, במטרה לרככו ולהביאו לכך שיודה בהאשמות שיוחסו לו. ביום ראשון, ה־8 במאי, הובא חנניה לפני שופט בית־מישפט־השלום בירושלים, להארכת מעצרו ב־15 יום, כפי שביקש נציג המישטרה. פרקליטו של חנניה, עורך־הדין אבי ברדוגו, היפנה את תשומת־ליבו של השופט למצבו הגופני של העציר. השופט, שהתרשם כי חנניה שרוי בהלם וסובל מחבלות קשות בפניו ובחלקים שונים של גופו, נעתר לבקשת המישטרה להאריך את המעצר, אך הורה לאפשר לעציר להיבדק על־ידי רופא־המישטרה אחרי שיחזור לתאו, כדי לקבל טיפול רפואי מתאים. אולם, חמישה ימים אחרי מתן הוראה זו לא מצאה המישטרה לנכון לבצע את הוראת בית־המישפט, ולאפשר לחנניה לקבל טיפול רפואי.

הלוי מואשם על־ידי המישטרה בהשתתפות בשוד מזויין, שבוצע בחודש ינואר השנה בסניף בנק דיסקונט בשכונת קריית־יובל בירושלים. המישטרה טוענת שבידיה עדות של אדם שנכח במקום בעת ביצוע השוד, ושמע את אחד השודדים צועק אל חברו: „חנניה, מספיק, בוא נסתלק מפה!" על סמך עדות זו, וכן מידע סודי שהגיע לידי המישטרה ב־17 במארס, הואשם חנניה הלוי בהשתתפות בשוד.

בעת שנעצר, ב־29 באפריל, על־ידי סיור מישטרתי, סירבו השוטרים לגלות לו על סמך איזו אשמה נעצר, והסתפקו בתשובה הקצרה: „בוא תישן אצלנו בתחנה, יהיה לך הרבה יותר חם." למרות בקשתו להיפגש עם פרקליטו, סירבה המישטרה לאפשר לו זאת, ועברו יותר מ־72 שעות עד שניתן לו לממש את זכותו הראשונית להיפגש עם עורך־הדין.

מוסר מפוקפק. „אם למישטרה היה מידע סודי על השתתפותי בשוד כבר בתאריך 17 במארס, שואל חנניה, „למה חיכו יותר מחודש ימים עד שמצאו לנכון לעצור אותי? פקד מיזרחי מכיר היטב את מקום מגורי, והיה יכול למצוא אותי בלי בעיית." לדעתו, הוא נעצר באקראי על־ידי סיור מישטרתי שהבחין בו כאשר ישן במכוניתו. ורק מאוחר יותר הוחלט להלביש עליו את מעשה השוד, וכן עבירות נוספות.

בית־המישפט יצטרך, בבוא העת, להחליט אם אכן אשם חנניה הלוי בעבירות המיוחסות לו. אך בינתיים מעלה הוא נגד אנשי המישטרה, האשמות כבדות, על שמנעו ממנו את הזכויות המגיעות לו על־פי החוק, על שעיכבו את הטיפול הרפואי בו, ועל שהשתמשו באלימות על־מנת לסחוט מפיו הודאה באשמה.

מרכז צלילה נביעות

75 ק"מ דרומית לאילת על חוף ים סוף

מודיע על תאריכי פתיחה

קורסים לצלילה

19.6, 3.7, 17.7, 7.8.

ספארי צלילה לראס־אבו־גלום

12.6, 10.7, 14.8, 11.9.

ספארי צלילה לראס־מוחמד

26.6, 24.7, 28.8, 25.9.

פרטים והזמנות: מרכז צלילה נביעות, דואר אילת

טלפון: 059-3667 — 059-6191.

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם

ל־3.6.77 - 29.5.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של השופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למיבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י	
ירקות		
עגבניות	6.60	
עגבניות באריזה של 2 ק"ג	7.00	
גזר	6.30	
בצל יבש	2.30	
בצל יבש ארוז בשקיות	2.70	
תפוי"אד — מיבול סתיו	2.80	
תפוא"ד מהיבול הישן		
ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	3.20	
תפוא"ד — מיבול אביבי	3.95	
תפוא"ד — מיבול אביבי		
ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	4.35	
פירות		
תפוחים זהוב גודל 5.5	7.00	
תפוחים זהוב גודל 6	8.40	
בננות	6.90	
הדרים		
אשכוליות בתפזורת וארוזות	3.20	
תפוזים בתפזורת וארוזים	3.40	
לימונים	5.25	
עופות פטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפרוסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיונים חיים	16.11	+ 1.29 ל"י

שינויים אפשריים במשך השבוע

תן טרמפ לחייל

הקץ לג'וקים

שמד

חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב — 03־450264
03־457895
אשקלון — 051־23019
ירושלים — 02־226618
חיפה — 04־712342
באר־שבע — 057־30192
טבריה — 067־50488

בפיקוח אגרונום.
רשיון משרד הבריאות 15.

לימונטה

טפט חדיש נגד כתמים

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
חד"ר מרדכי זיידמן

הוצאת רשפים

ארומור

צפוי דלתות וקירות

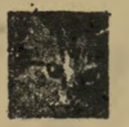

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו,
טל. 827621.

יש לאן ללכת!

● ספרים משומשים ●
● ספרים מיוחדים ●

ג ב י

רח' בן־יהודה 28
תל־אביב

לזלול אצל מרקו

מיסעדה

זוג חברים חבוטים ומרוטים מכסף, סיפרו לנו על הטראומה הפיננסית שעברה עליהם, בעוד המיסכנים בסך־הכל תיכננו לעצמם בילוי קולינרי. הם נכנסו, ארבעה איש, למיסעדה באילת, והשאירו שם אלף ארבע־מאות ל״י; מכיוון שהם לא הזעיקו את המישטרה, אני סבורה שזה הגיע להם.

הרבה כבר נכתב על היוקר הבלתי־מוצדק במיסעדות של העיר הדרומית, אך ללא הועיל. אבל כדי שלא להשאיר טעם רע כל־כך מסדום זו, חי ופועל שם צדיק אחד, והגיע הזמן לכתוב גם עליו. קוראים לו מרקו — ובעזרת הפמיליה כולה הוא מקיים את העסק במרכז אילת כבר שנים על שנים, למרות לעז הקונקורנציה שמגישים שם בשר נבלות.

העסק עובד עד השעה ארבע אחר־הצהריים, כי זו בדרך־כלל השעה שבעל־הבית כבר מתעלף ונופל מהרגליים. זו גם השעה שהמאחרים בנשף, בשעה ארבע וחצי, מסתדרים בסך, עומדים במקהלה בוכיה ומתחננים: „מרקו — אוכל!״ תחילה הוא מגרש אותם בקללות עסיסיות מאוצר הפולקלור הרומני — אבל הלב היהודי מרחם, מתרצה וזולל נוסף מתיישב בעיניים נוהרות לקבל את מאסות המזון של מרקו.

מאסות אמרתי, ועוד לא פירטתי. המיסעדה אינה בנויה לאניני־טעם. היא מיועדת לפועלים, נהגי־משאיות, אוהבי־מציאות ורעבים אמיתיים. כל הסעודה מתנהלת כשדו־קיום מופלא בין כל ברואי העולם שורר שם. הזבובים באוויר מאלוהים, הכלבים והחתולים מתחת לשולחנות כנ״ל, השיכורים המגהקים בקול אדיר כנ״ל.

נכנסים למיסעדה אם יש מקום. בא בעל־הבית, גורר רגליו בעייפות, וכאותו שחקן אומלל בהצגה החמשת־אלפים הוא מתחיל לדקלם. כמעט בבכי: „שישליק, קבב, מיקס־גריל, סטייק, מוח, כליות, בשר לבן, כבד, לב,״ וכך הוא מונה את חלקי הבהמה אחת לאחת עד שאנחנו מרחמים עליו, מפסיקים אותו, ומזמינים. מייד מופיעה על השולחן סלסלה ובה פרוסות־לחם אדירות, טריות־טריות, וכל סועד מקבל — מבלי לבקש — סלט־חסה ענק עם צנון מגורד, עגבניות טובות, שמן, מלח, מיץ־לימון טיבעי, או בהזדמנות אחרת כבד קצוץ, מנה של נפילים.

עוד לא גומרים להתפעל, מגיעות המנות העיקריות. למרות שקיבלנו אזהרות קודמות, ולמרות שאתאר להלן את מה שקיבלנו, צריך לראות במו־העיניים כדי להאמין שזה קיים ושריר במציאות. כל מנה לסועד יחידי מורכבת מהררים של בשר (הוא שאמרתי: לא לאיסטניסטים) מנה סטייק, למשל, מכילה כשמונה סטייקים. מכל צד שמסתכלים, נתקלים במאסות של בשר. לא אומר שהסטייקים הם פילה נורסת טור־ד׳ארז׳ן, אך לישראלים האמונים על סטייקיות הם חידוש מטרף. ניתן לאכול שם כל מיני בשרים מטוגנים, וזה אכיל לגמרי. להררי הבשר מתלווה הר של צ׳יפסים פריכים וזהובים, והחגיגה בעיצומה. כי מנה אחרונה מקבלים ערימה של פריסות־מלון, או פירות־עונה אחרים, אבל תמיד ערימה עצומה.

כל הסיפור עולה כ־40 ל״י בלבד כשמרקו מתוודה, בבושה עצומה, שבקרוב ייאלץ להעלות קצת את המחירים.

באו כל בעלי הקיבות הרגישות למרקו והתלוננו על הביזבוז, ומאז אפשר להזמין אצלו גם חצי־מנה — אבל הוא תמיד חוזר לסורו ומביא ערימות.

בחפץ־לב הייתי כותבת על רמת הניקיון במקום, אך אין זה ממינהגה של ליידי להשמיץ, ובעלי ממש מתעקש שאהיה ליידי.

בשארית הכוחות, לפני שאנחנו יוצאים החוצה מבין עיי האוכל, אני שואלת את מרקו: „איך זה ייתכן?״

„תראי,״ הוא אומר לי, „אני מרוויח קצת מאד מכל אחד, אבל את רואה כמה הרבה באים לאכול אצלי?״

הסתכלתי מסביב, ראיתי הרבה באמת, פילסנו לנו דרך החוצה, ויצאנו בשלום.

סבוניית הפלא

פטנטים

אם יש לך בבית כיור־מיטבח תוצרת־חוץ — כזה שמשפריץ, בלחיצת־כפתור,

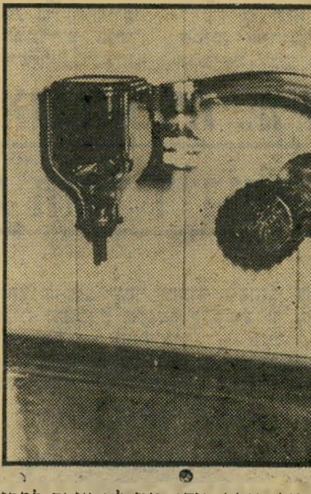

דטרגנטים מנקב סודי, אין לך צורך לקרוא הלאה. אבל אם יש לך כיור־מיטבח רגיל, אשר קופסת סבון־הכלים תמיד מתהפכת בו, בקבוק־הנוזלים תמיד מטפטף, או לחילופין צריך לייחד על השיש מקום לקופסות סבון־הכלים הגועליות מפלסטיק — את כבר יכולה לראות את העניין כמסודר. איך? או.

קיימות בשוק סבוניות לסבון נוזלי אשר מוסדות שונים קובעים אותן בקיר, במקום סבון לנטילת ידיים. את הסבוניה הזו (להשיג בכל החנויות לצרכי בניין — דבקים — צבעים — סוללות־אמבטיה) קובעים בקיר מעל כיור־המיטבח, ממלאים בדטרגנט נוזלי, ועם כל לחיצה יוצאת כמות הדטרגנט הרצוייה. נשארת רק בעיית הליפה או הסקוטש־ברייט. את זו פשוט שימי בפנים, בתוך הדטרגנט.

דע־עקא, אליה וקוץ בה. את הסבוניה הזו יש לקבוע בקיר בעזרת ברגים, דיבלים ומקדח, והמקדח הנ״ל נכלל בין פריטי הרכוש המקודש ש ל ו. אין עושים שימוש תדיר בכלי־קודש — לכן אל תאשימי אותו בבטלנות. אני סבורה שבנידנוד מאסיבי של חודשיים והפגנות־עצמאות ו„דווקא״ מצידו עוד חודשיים תזכי, בחשבון הכי קצר, אחרי חצי־שנה לסבוניה במיטבחך. אמן.

מדליה לחריצות

מחלקת המדליות

קולומבו, כמדומני, היה זה ששאל באחת התוכניות שלו בתמימות פנטסטית: „איך זה אצל העשירים הסבונים תמיד יבשים ונקיים?״ הוא כל־כך צדק! אחד מסימני־ההיכר של חוסר תרבות דיור הוא סבון שצף במדמנה של שאריות סבון דבוקות לחרסינה, כשאי־מפה אי־משם מבצבץ גוון אחר — זכר לימים־עברו — וכולם מקושטים בכתמים אפורים, יבשים, להזכירך שבעל־הבית נקי ורוחץ בניקיון כפיו.

ובכן, גם לעניין הזה קיים פטנט קטן. ראשית חוכמה, מגרדים עם סכין ומקרצפים את כל הדוקומנטים ההיסטוריים. שנית — כמו בכל דבר בחיים — החוכמה היא לא להתעורר בסוף המר בקריאת געוואלד, אלא להקפיד „כשהם עוד קטנים״ (בכל הדברים).

למטרת העניין מחזיקים ספוג ט י ב ע י קטן (להשיג בכל בית־מרקחת) ליד הסבון של האמבטיה, ומכיוון שהספוג הטיבעי אינו מקציף היטב כמו הספוג הסינתטי — אין כמוהו טוב ונוח לניגוב השלוליות הקטנות הניקוות מתחת לכל סבון. ניגוב, שטיפת הספוג, סחיטה — והכל במקומו מונח. בלי ריצות עם סמרטוטים, אבקות ואינסטרומנטים למיניהם.

ואם כבר בהרגלים טובים עסקינן, ויש לך ראש לזה — סבון נעים יותר לשימוש, אם נזכרים להפוך אותו מדי פעם כשצידו הרטוב והמרוכך כלפי מעלה. בכל אופן, אם אינך מוצאת ראש לזה, תנוח דעתך. הבחירות היו במועד, קיסינג׳ר בסדר, וחוץ מזה חברתי תמיד טוענת שהאיש שמחלק את המדליות מת מזמן.

היפה והסודות

יופי

אנדה ס. בורטס הגיעה לחופשת־מולדת מאירופה, שם היא עוסקת בתחום האופנה.

הבת היפה האובדת מרגישה כאן כמו בבית, מפקירה את עורה הצח לשמש — וזו מנשקת אותה באהבה זהובה. היא משתמשת באיפור מינימלי — אשר אף לו אין היא זקוקה, בעצם.

סודות־היופי שלה כוללים שימוש בסבונים מפירחי־מרגניות משובחים, או סבוניי־תינוקות שאותם היא סוחבת איתה לכל מקום. על שפתיה היא מגינה מפיגעי האקלים האירופי במשיחתן בקרם־לחות. התזונה שלה כוללת מעט מאד בשר — והרבה פירות שעליהם היא ממש משתגעת, וככה היא חוגגת כל היום. את עורה הצח היא מייחסת לתורשה, שכן אמה היתה אחת

אנדה — הגוף

היפהפיות הידועות בשעתה. כיום מנהלת האם בית־האופנה משלה.

האופנה האחרונה באירופה מופגנת ברעמת שיער ארוך שאותה צבעה בחנה אדומה לוהטת, וסילסלה בפרמננט חלש וקצר, כך שהתוצאה הסופית אינה שיער אפרו — אלא גלים קטנים ורכים.

מה מאחלת לעצמה יפהפייה בת עשרים ושלוש? „לראות את כל העולם, ולמצוא את האחד שיהיה איתי בראש אחד.״

ניסינו לברר איך אפשר לשכנע אותה להישאר בארץ, אבל היא רק חייכה לה חיוך זוהר, ולא אמרה מילה.

אנדה — הפנים

אנדי יקירתי,

יש לי בעייה של דיאטה: במה לבחור לרזות: בפנים, או בישבן?

יקירתי. אם את בעלי תשאלי: הוא, מהשניים תמיד מעדיף לנגוס בישבן בלי שום לבטים. אבל הבעייה אינה בתחום הקולינארי של בעלי ההולל, אלא (כך אני מסיקה) מה לעשות כאשר אחרי תקופה של גבורת־נפש, נושרים הקילוגרמים מהישבן, ובתנופת השלכת נופלות גם הפנים, כך שהמראה הכללי הוא משהו בסביבות השכיב־מרע עד בר־מינן.

ובכן, אומר לך את דעתי. תמיד־תמיד להמר על הפנים! עם פנים יפות, טובות ומפיקות אושר נפשי כמו שרק שמנמן יכול להרגיש — תוכלי לצוד את מי שתרצי. ידוע הרי שאין אדם מעולף ומוקסם מדקדק בעשרה קילו לכאן או לשם. תמיד תוכלי ליהנות מהספק, ומטוב־הלב של חברותיך אשר יפליגו באילוזיות כיצד יכולת להיראות אילו רזית. ובכן, את כבר יודעת כיצד היית נראית אילו רזית, אלוהים יודע, וכעת גם אני. באמת שאין כל צורך שעוד מישהו יידע. צחוק, צחוק, אבל יש עוד רעיון.

אם את לוקחת בחשבון משאבים כספיים עבור ניתוח פלסטי באף (אשר לרוב, אחרי דייאטה, נראה גדול בשל הפרופורציות שהשתנו עם „הקטנת״ הפנים), ואחרי גיל מסויים עבור ניתוח מתיחת־פנים (העור לעולם לא „יתכווץ״ מעצמו בלי התערבות כירורגית, למרות מה שמבטיחים כל הדיאטטיקנים. „פלא״ התכווצות העור שמור רק לעור צעיר באמת, ביולוגית.)

אני מעריכה את הסיפור המסתכם בכעשרת׳לפים ל״י, ומשתלם עד מאד. יש פיתרון, כפי שאת רואה, אבל סדר־העדיפויות כולו בידייך.

● אם יש לך בעייה, שאלה או מישאלה, אל תהססי להפנות אותה אלי, לפי הכתובת: אודטה. לא לגברים. ת.ד. 136, תל־אביב.

תרד תאווה־לחיך

בישולים

יש לנו חבר יקר, אלי קוראים לו, אשר כל ביקור שלו אצלנו מסתיים בהשמנה הדדית — הוא ממאכלי, ואני מהנחת שהוא גורם לי באוכלו אותם. האלי הנ״ל אוהב מאד את התרד של אלהמברה, ובצדק רב. זהו מין מאכל־תאווה עדין ונימוח. מה יש לדבר, צודק. באחת הפעמים ביקשתי מכריסטיאן, הבעלים, את המירשם והוא בשארם צרפתי רב, ליחשש לי: „לו, מון שרי, סה זוד.״

בבית ניסיתי לשחזר את המירשם — ובהזדמנות הראשונה, כאשר הגשתי, התחוור לי מתוך בולמוסו המאושר של אלי כי פיענחנו את הסוד. בבקשה:

לתרד מנוקה, מבושל במי־מלח וקצוץ, מוסיפים שפע רוטב בשאמל (המורכב מכף אחת חמאה, כף אחת קמח וכוס חלב, מעורבבים על אש עד שמתעבה). לכל זה מוסיפים אבקת אגוז־מוסקט, שום קצוץ ומלח. ואללה סוד.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבת־תחקיר בסידרה „נוער מחפש את המחר" לאורח־חייו של הסטודנט הישראלי. עורכי־הכתבה התמקדו בשני סטודנטים שנבחרו באקראי: ורדה צבילוחובסקי, סטודנטית לארכיאולוגיה בת פרדס־חנה, ומאיר לבבי, סטודנט למישפטים, בן חיפה. חקירה מיוחדת נוספת של המערכת עסקה בסיבות שהביאו לזיהום חופי־הרחצה. במקביל הביא צוות צלמי השבועון סידרת תצלומים, שהוקדשה לפתיחת עונת־הרחצה החדשה.

גיליון „העולם הזה" לפני 25 שנים הציג את מלכת־היופי החדשה של ישראל, והביא דיווח עדכני על המתרחש במצרייב, מדינת לחג' ותורכיה, ובישר לקוראים כי השיר „גרמניה, גרמניה מכל לכל, לכל בעולם", הפך שוב הימנונה של גרמניה.

בשער הגיליון: נערה אלמונית בבגדי־רחצה, שעליה כתבה המערכת: „היא מוצאת חן בעיניכם? גם בעינינו. אתם רוצים לדעת מי היא? גם אנחנו. היא צולמה על שפת־ימה של תל־אביב, אחר־כך אבדה לנו. המוצא הישר מתבקש להודיע על המציאה למערכת." אולי ניתן לגלות איתה עכשיו?

„העולם הזה" 761
תאריך: 28.5.52

אליעזר ליבנה מציע את תוכנית „מילטון פרידמן" לכלכלה הישראלית ★ הענקת תואר ד"ר־כבוד בסיפרות לבן־גוריון

העם

חצי־דולאר מכל כיס

כשאזרח ישראלי אוכל את ארוחת־הבוקר ומעלעל בעיתונו היומי הריהו נוטה, ככל אזרח אחר בעולם, להתעכב על מעשי־השוד ועל האסונות האחרונים הקורים בארץ. על הידיעות הזרות מרחפות עיניו בעניין מועט.

אולם בין הידיעות הזרות היתה השבוע ידיעה אחת, שהיתה חשובה לאזרח הישראלי הרבה יותר מכל ידיעה מקומית — שתקבע מה יאכל ומה ילבש בחודשים הקרובים. היתה זו הידיעה על מהלך הדיונים בסנט של ארצות־הברית, שם הוחלט להקציב למדינת ישראל 76 מיליון דולארים, יותר מאשר לכל מדינה קטנה או בינונית אחרת בעולם.

הממשלה האמריקאית הוציאה סכום אגדי זה מתוך כיסו של משלם־המיסים האמריקאי — חצי־דולאר מכיסם של כל גבר, אשה ותינוק באמריקה, והכניסה 50 דולאר לתוך כיסו של כל גבר, אשה ותינוק בישראל — כדי לרכוש את הסחורה החשובה ביותר שיש למדינת ישראל. סחורה זו שווה יותר מאורניום, נפט או ברזל. אין אומה אחרת בעולם שיש בכוחה להציע סחורה זו בשוק הבינלאומי. הסחורה: קולותיהם של חמישה מיליון יהודי ארצות־הברית בבחירות הקרובות לנשיאות שם.

אולם, מאחר שלא בכל שנה יש בחירות בארץ רחבת־הכיסים, מוטב לציבור הישראלי לחשוב על סחורת־ייצוא בטוחה יותר.

הממשלה

לסוס הצולע, פרש חדש

לפני שבועיים קם חבר־הכנסת אליעזר ליבנה, באסיפה מפא"יית, והשמיע דיעה אפיקורסית: יש לשנות לחלוטין את המדיניות הכלכלית של הממשלה, לבטל את הפיקות, לפתוח את השערים לפני הון פרטי, לדרבן את בואו בפיתויים ובהקלות.

ותיקי המפלגה שישבו באולם, חידדו את האוזניים. לא הדיעות בלבד הדהימו אותם. הדבר שמשך את תשומת־ליבם היה האיש שהשמיע אותן. כי בתריסר השנים האחרונות היה קשר מוזר בין אליעזר ליבנה (לפנים לבנשטיין *) — עורך בטרם, חניך גרמניה, לבין דויד בן־גוריון. איש לא ידע מה היתה צורת הקשר, אולם איש לא יכול היה להתעלם מן העובדה שהיתה ללבנשטיין תכונה מוזרה: הוא אמר כימעט תמיד את אשר עשה דויד בן־גוריון כעבור כמה שעות, חודשים או שנים.

ימים מעטים בלבד אחרי דיברי ליבנה קרה דבר נוסף, שיכול היה לחזק את ההשערה שעומד לקרות משהו למדיניות הכלכלית של ממשלת ישראל. אליעזר קפלן גילה, שאחרי שנים של מחלה שוב אין ביכולתו להמשיך במילוי תפקידו כשר־האוצר.

קשה היה לשער כי יימצאו שני מועמדים שיהיו מוכנים לריב על הקופה הריקה. אולם אלה בכל־זאת נמצאו: דויד בן־גוריון ומיפלגתו ביקשו להמליך כשר־האוצר את שר־הצנע דוב יוסף, בעוד שבחוגי ההתיישבות העובדת ביקשו להרכיב על הסוס הצולע את שר־החקלאות לוי אשכול, גם הוא איש חזק. על הנקודה המרכזית — טיבה של המהפכה הדרושה לחידוש נעוריו של הסוס — דובר אך מעט.

* מאוחר יותר, ממייסדי תנועת „ארץ־ישראל השלמה".

ראש הממשלה

כוח־הרצון ומום־הגוף

ענוד עניבה קיבל בי.ג'י. את תואר הכבוד דוקטור לספרות עיברית, הועלה בכך לדרגה שמחזיקים בה מלבדו פרופסור חיים וייצמן, משה שרת, יצחק בן־צבי וגנרל דווייט אייזנהאור. מעניק התואר היה הפרופסור לואיס אליעזר פינקלשטיין, נגיד וראש הג'ואיש תיאולוג'יקל קולג', איש־השער בשבועון טיים.

בחצר מעונה הארעי של האוניברסיטה העברית, בצל הצלב שעל גג טרה סנטה, התאספו כ־2000 איש לחזות בטכס — כששפע של דגלים ישראליים ואמריקאיים ודגליו של הסמינר התיאולוגי, הסנה־שלא־אוכל, מקשטים את החצר. השרים הדתיים שינו את דעתם ברגע האחרון, ומתוך חשש לשלמות הקואליציה החליטו לוותר על התנגדותם לסמינר, שלפי דעתם אינו דתי דיו, למרות שבאמריקה הוא נחשב שמרני מדי, והם באו לטכס על אף הודעתם הקודמת כי יחרימו אותו.

אין אנו אומללים. בראשית השבוע אירח בי.ג'י. אורחת אחרת, את הלן קלר, לתה במעונו בירושלים. האשה בת ה־72, יפת־התואר ובעלת העיניים התכולות שאינן רואות, נחשבת כמופת מושלם של השתלטות כוח־הרצון על מום־הגוף.

מגיל ארבע, עת הפכה עיוורת, אילמת וחרשת עקב מחלת־ילדים, פיתחה בעזרת התמדה ורצון־חיים עז כוחות פנימיים, שהעלו אותה על אנשים רבים בעלי חושים בריאים. היא הצליחה, בעזרת מורתה המסורה, לפתח דיבור מכאני המוצא בקול גבוה ומונוטוני אך מובן לכל. היא פיתחה חוש־שמיעה בקצות אצבעותיה, שבהן היא נוגעת בשיפתי המדברים, וקוראת בצורה זו את הנאמר.

בתוכנית גדושה של שבועיים ביקור בארץ, שאליה הוזמנה על־ידי גולדה מאירסון * „ראתה", לפי עדותה, דברים רבים, והתרגשה עד כדי דמעות כשקיבלה בבית־חינוך לעיוורים מתנת תנ"ך במעטפת כסף מידי הילדים, שהמבוגר ביניהם אמר, בהפנותו את עיניו העיוורות אליה: „ד"ר קלר, אנו מסתכלים עלייך כעל מנהיגת כל האומללים כמונו בעולם." ענתה הלן קלר: „אין אנו אומללים. שאיפתנו היא לתפוס את מקומנו בעולם ככל הפיכחים!" **

הלן קלר מלמדת את שפת הידיים לבן־גוריון
בקצה־האצבעות חוש־שמיעה

* מאיר.
** אחרי ביקורה של הלן קלר הוחל באיסוף כספי־תרומות להקמת „בית הלן קלר" בתל־אביב.

ספרים

הצד המבדח בדברים

יותר מ־20 שנה אחרי שיצחק דוב ברקוביץ יצא עם מנחם מנדל בארץ־ישראל, וכמעט 40 שנה אחרי פטירת חותנו, שלום עליכם, חזרה ההזדמנות לפרוץ בצחוק עיברי בריא. הגורם היה בחור צעיר (27), גבוה (1.80 מטר), צנום, בלונדי ועולה חדש, שהחליט כי עליו לדעת עברית, להשתלם באולפן ולכתוב ספר (שבעיבודו העברי הסתייע בסופר ומסגנן דיברי הכנסת, אביגדור המאירי).

לא תמיד מבדח. העולה היורד לחיינו הוא עולה מהונגריה, הבא בדרך הבריחה המרכז־אירופאית עד לשליטה מוחלטת במילון גור, המאפשרת לו לבקש בלשן זקן („ששמו מפורסם בין־כך ובין־כך ומיותר לגלותו") איך הכינוי „דיו שלי" במילה אחת (האפשרויות: דיויי, דיווי, דיואי ודיוני).

לא תמיד היה הכל מבדח לקישון, העטוף מעיל־עור דרך קבע (בו הוא הופיע כשהוא רכוב על אופנוע לכל אחת מהצגות־הבכורה של 30 מחזותיו ההיתוליים שהועלו בבירה ההונגרית). אחרי ששימש כעורך־מישנה לעיתון ההיתולי לודאש מאטי (חושם, בעיברית טובה, או „טומטום" בלי השפעת האולפן), בעל תפוצת־ענק של שליש מיליון עותקים, החליט בן פקיד הבנק, שהשתלם בצורפות ובציור מאז גיל 15, כי מוטב לו לצאת מהונגריה של 1949 מחשש לעתידו כיהודי.

צחוק על חמור. בכל־זאת, אין קורות־חייו של קישון חסרים הומור. בערב שבו גנב את הגבול לווינה שידר הרדיו ההונגרי את תסכיתו מדוע אין הילד אוכל את התרד? בהגיעו לארץ, לפני שנתיים, לא ידע לקרוא את השלטים אך כעבור שישה חודשים של לימוד בן 16 שעות ביום, תחת ידו האמונה של המדקדק יצחק ליבני, רכש לעצמו 200 מילים עיבריות ליממה. „הדרך היחידה ללמוד את השפה", לדבריו.

כשהחל קישון כותב עיברית, נידחה על־ידי מערכות העיתונים בהנמקה המקורית למדי, כי ההומור שלו אינו מובן. קישון לא התבייש, והביע את דעתו: „למעטים בארץ יש הומור... צוחקים על דברים שאין בהם הומור. רק לצברים יש חוש־הומור... הם צוחקים על מילים סתם, מילים כמו חמור."

דוגמה גדיית: „אם (אני) כותב, למשל, 'כלב־ים לבן', חזקה עלי שהכוונה או לחבר־הכנסת ליבנה או להמשביר המרכזי או לכלב־ים לבן או לנגב." מסקנה נוספת: „אם כותבים על הומוריסטן ישראלי ישראלי, זה כנראה אפרים קישון, תל־אביב, לשעבר פרנץ קישהונט, בודפשט." (העולה היורד לחיינו, 264 עמודים, הוצאת אלכסנדר, 1.900 ל"י).

אנשים

כתב הארץ בארצות־הברית, **אריה גלבלום**, לא גילה בכתבותיו אהבת־ישראל מיוחדת. באחרונה שוב לא התאפק, והחליט לתאר דמותו של רב: „...היה זה צעיר לא נקי ביותר בהופעתו החיצונית, ובעל פרצוף מטומטם למדי. במילים אחרות ,רב אורתודוכסי."

בדיחת־השבוע בלונדון: עיריית לונדון החליטה לעקור את העצים בגן הציבורי הקטן שבכיכר מנצ'סטר, שם שוכנת צירות ישראל בראשותו של **אליהו אילת**. ההסבר: כדי להקים עליו מיגרש־חנייה למכוניות הצירות, 14 במיספר, ההופכות את ישראל לנציגות הפוליטית הממונעת ביותר בבירה הבריטית.

אחרי שראש מטה אצ"ל, **יעקב מרידור**, פרש מן הכנסת והחל עוסק בייבוא בשר, הלך גם מי שהיה חברו־לסיעה, **הילל קוק**, בדרכיו, ויצא לארצות־הברית לגייס כספים לחברת־השקעות. השבוע הצטרף אליהם ראש־מחתרת אחר וחבר הכנסת הראשונה, **נתן ילין־מור**, שיצא לפאריס כדי להניח את היסוד להקמת מיפעל־כימיקלים בארץ.

השבוע ביטל מישרד־הביטחון התורכי הוראה מיושנת במיקצת: איסור הכניסה לכל נמלי תורכיה לפועל היפואי **דויד יוסף גרין**, שגורש עם פרוץ מילחמת־העולם הראשונה לאלכסנדריה, מצרים. זהותו של הפועל גרין, שהעתק־תמונתו נמסר לכל יחידות מישטרת־הנמל התורכיות לפני 37 שנים: **דויד בן־גוריון**.

לכבוד יצרני קוקה קולה
ת.ד. 555 בני-ברק
עבור מבצע חולצות טריקו קוקה-קולה.

סמן ב-X את הרצוי לך:
נא לשלוח לי

בגודל ☐ גופיה ☐ חולצה

S ☐ 36
M ☐ 38
L ☐ 40
XL ☐ 42

רצ"ב המחאת דואר/שיק ע"ס-20 ל"י. החברה אינה אחראית עבור משלוח כסף מזומן.

שם

כתובת

המבצע ימשך עד לסיום המלאי

מבצע חולצות טריקו קוקה-קולה

שלח 8 פקקים מסומנים במילה "מבצע" ו־20 ל"י

שמונה פקקים של קוקה-קולה
שלח אבל בזמן/
עשרים לירות ישראליות
אך לא במזומן/
מלא בתלוש את הפרטים
ואחרי כמה ימים/
תלבש חולצת טריקו
של קוקה-קולה כמובן.

נמר של נייר

ס. יזהר: „כל היודעים להסתדר יישארו - השאר יסופו. תארו לעצמכם איזה פרצוף יהיה לדור שיישאר חי... כל מיני אינטליג'נטים רקובים, כל מיני יפי־נפש של סרק, הזורעים מבוכה וקוצרים השתמטות... מה כבר יכול לקרות במקום סרוח וריק זה שערבושיו נימלטו בליירייה... הביתה, סרחנים, פחדנים, מזוהמים, ער־בושים..."

לילות ציקלג

א. היסטוריה בעיוות סיפרותי

בעיני קוראים ומבקרי־סיפרות רבים נראה הספר ימי ציקלג * מאת ס. יזהר, כאפוס מרכזי של לוחמי דור תש״ח.

בימי ציקלג, המשתרעים על יותר מ־1000 עמודי דפוס, מתואר קרב עקוב־דמים, של יחידת חיילים שכבשה, עם תום ההפוגה השנייה, בסוף תש״ח, מישלט בפאתי נגב. במישלט זה, המשמש נקודת־שליטה על שדה־תעופה המשרת את יישובי הנגב הנצור, משתעשעים החיילים במחשבה שהמקום הוא ציקלג ההיסטורית. ימי ציקלג מתאר שיבעה ימים בציקלג, תוך הבאת סיפור תשישותם הרוחנית והגופנית של הלוחמים, במארג סיפרותי של מונולוגים ארוכים המתארים את חוויות־הילדות הארץ־ישראלית, אימי המילחמה והגבורה. הנפשות הפועלות בסיפור הן צעירים בני 18, ילידי־הארץ, יוצאי קיבוצים ומושבים, חניכי הפלמ״ח (מבלי לציין זאת במפורש). סיפור ימי ציקלג רצוף מונולוגים נפשיים ארוכים הסובבים את המילחמה ומוראותיה, שבמהלכם חולמים הלוחמים — תוך שהם היים — את אמיתות המוות והחיים. מחשבותיהם מתמקדות, לרוב, במיתוס הסיפרותי של הצבר הנלחם בבדידות ומת בבדידות, תוך מגמת המחבר להציג את הנפשות הפיעלות כדור שנכשל בנסיונו ליצור סולם־ערכים חדש.

בראשית החלק השני של ימי ציקלג מופיע התאריך „אור ליום שלישי, ב׳ בתשרי תש״ט...״ שהינו התאריך היחידי המופיע בספר כולו. תאריך זה, בכוחו להדגיש לקורא ולמבקר את ימי הקרב על „ציקלג״ במהלך מילחמת־השיחרור, ואת מקום התרחשותו והזמיתי של קרב זה.

בספר הפלמ״ח, עמוד 591, מתאר אסף שימחוני ** את קרבות מישלטי חירבת מחאז, שהיוו מבוא לקרבות מיבצע דני לשיחרור הנגב, והוא מתאר:

אחרי שחירבת מחאז נכבשה בחזרה על־ידי המצרים, תוך אבידות באנשים ובנשק, ריכזנו כמה תותחים ומרגמות לחיזוק המחלקה שנהדפה מהמישלט, ואחרי יומיים שוב נכבשה חירבת מחאז על ידינו. מייד עם האיר היום החלו המצרים בהתקפת־נגד, תוך התקפות חוזרות ונשנות של רגלים ושיריון והפגזות בלתי־פוסקות של מרגמות כבדות ותותחים. ואחרי יומיים של קרב עקשני נכבש המישלט שנית על־ידי המצרים. מייד ריכזנו כוח להתקפת־נגד, ולאחר הפגזה מרוכזת נכבש המישלט שנית, כשעתיים אחרי שנפל בידי האוייב. ההתקפה המצרית למחרת היום היתה חלשה, והם הסתפקו בהפגזה חוזרת ונשנית. הבחנו בפעולת ריכוז של כוח האוייב. גם אנחנו החלפנו כוח, שיכללנו את אירגון מערכות־הקרב שלנו. עם אור הבוקר, לאחר חמישה ימי קרב, החלו המצרים בהתקפה כבדה נוספת של שיריון ורגלים. ההתקפה נמשכה כל היום ונהדפה כמה פעמים עד שלבסוף, בעצם ההתקפה, הונחתה מכת־נגד מצידנו שהביאה אותם לנסיגה כללית באותו שטח, והקרב הוכרע לטובתנו ובידינו נפל שלל של שיריונים ונשק קל.

אבידות הגדוד בקרב זה היו רציניות. מיספר ההרוגים היה קטן יחסית, אבל מיספר הפצועים היה רב. בסיכום כולל איבד הגדוד כשני־שלישים של פלוגה. היתה זו הפעם הראשונה שכוחות שלנו, שניצבו פנים־אל־פנים עם כוחות עדיפים של המצרים לאור היום ובשטח פתוח — התגברו עליהם כאשר התגברו...

את הקרב על חירבת מחאז ניהלו גדודי העמק והגליל, שהשתייכו לחטיבת יפתח של הפלמ״ח, שהורדה במיוחד לנגב על־מנת להקל מעליו את לחץ המצרים. תיאור מלא של קרבות חירבת מחאז מופיע בעמודים 594—613 בספר־הפלמ״ח.

ס. יזהר

דומה כי התאריך „אור ליום שלישי, ב׳ בתשרי תש״ט...״ נעלם מעיניהם של מבקרי־הסיפרות שדשו, חקרו וניתחו את ימי ציקלג, וניסו למצוא בו את הדגם המיתוסי של „דור תש״ח״. אילמלא ציין ס. יזהר תאריך אחד־ויחידי זה בסיפרו, הרי המונולוג המצטרף מעשרות המונולוגים של לוחמי ציקלג, היה יכול להתקבל כמונולוג של דור, מאחר שלא היה ברור כלל לקורא (ולמבקר) עם איזה שלב של מילחמת־השיחרור נמנים ימי ציקלג, כך שבלתי־ניתן היה גם לאבחן את אמינות, או אי־אמינות, השיחות של הנפשות הפועלות בספר.

אלא שהתאריך, ב׳ בתשרי תש״ט, חושף את שליחותו של יזהר בימי ציקלג בסילוף, עיוות ותיקון תחושות לוחמי דור־תש״ח — דבר שהוא בעל השלכה רבה על מעמדו של יזהר כאורקל אלילי, המגיח מעת־לעת, ממיגדל־השן שלו, ומטיל את בשורתו על ראש העם הזה. מן הראוי לציין את העובדות הבאות: הלוחמים בקרב זה היו לוחמי פלמ״ח, אשר במהלך שיחותיהם ופילפוליהם על־פני יותר מ־1000 עמודי ספר נמנעו מלהזכיר ששלושה חודשים קודם־לכן התרחשה בחוף תל־אביב * הדרמה של אלטלנה, אוניית־הנשק של אצ״ל, ושיחידות הפלמ״ח נקראו להדביר שם התפרעויות של אנשי אצ״ל. במהלך החודש שבו התנהלו, כאמור, ימי ציקלג, נערך בקיבוץ נען כינוס מפקדי הפלמ״ח עם דויד בן־גוריון, ונרצח בירושלים מתווך־האו״ם הרוזן פולקה ברנאדוט.

מתוך כרונולוגיה זו, שיזהר עצמו המציא לה את המפתח, מסתבר כי אמינות הדברים הנאמרים על־ידי הנפשות הפועלות בסיפרו היא חד־צדדית ומיועדת לשרת אידיאה חברתית מסויימת, את האידיאה הבן־גוריונית המוגדרת כ„ממלכתית״ שם. יזהר משמש אותה בקודש עד עצם היום הזה. כמו כן מראה כרונולוגיה זו על ניסיון סיפרותי לעיוות אמיתות ההיסטוריה.

ב. הגולם מציקלג

בסיפור ימי־ציקלג בולטת התשת עלילת־הספר וריקונו מתוכן, בחזרות אינסופיות של תיאורים חיצוניים, המדגישים את ריקנותם ורדידותם של האירועים הפנימיים האמורים להתחולל בניבכי־הנפש של הנפשות הפועלות. עיון ברבדים השונים של הסיפור מעורר את המחשבה כי יזהר, ביודעין, יוצר דמות של גולם „צברי״, דמות שמטרתה העיקרית היא טישטוש קולקטיבי של האב־טיפוס הלוחם מתש״ח. בולט כי יזהר מתאמץ להחדיר תחושות ורעיונות מלאכותיים בלב נפשותיו הפועלות, תוך יצירת קרמבו־סיפרותי של אווילות פנימית טהורה ותמימה, המצופה קהות של ציניות שחורה. הוא משחק מישחק של ניהיליזם מדומה בכותרות כמו: „טוב למות בעד סיגריה״ או קיטעי הגות רדודה כמו:

וככל שהם עצמם לא הספיקו כימעט לקרוא ספר מרוב עייפות ועבודה קשה — לנו הם שכרו ליבני־ידייב שיסטמו איתנו בתרבות, ביהדות ובערכים. מה פלא שיש לנו פרצוף שכזה? והחגיגות! והמסיבות! נאומי במאבק, נאומי ,העולים יעלו והבונים יבנו׳. נאומי ,כל בית יתחלק עם אחיו העולה׳, כט״ו בשבט וב״א באדר, הסיסמאות, הלהג, פסוקי התנ״ך, ,השעה החמורה׳, ,צו ימינו׳, ,הימים הטרופים׳, נאומי ,בניתו הגיבורים׳ נאומי ,עד טיפת־דמנו האחרונה׳, נאומי ,בדמם קידשו את

---

* „ימי ציקלג״, הוצאת „עם־עובד״, 1959.

** אלוף אסף שימחוני, מפקד פיקוד־הדרום במיבצע קדש, נהרג כאשר נפל המסוק שבו טס בתחומי ירדן, עם תום מיבצע־קדש.

* בימים 20.6.1948—23.6.1948.

החייב'. לעזאזל, מה פלא שיש לנו פרצוף שכזה? (376)...

נפשותיו הפועלות של יזהר, במונחים של ימינו, הן ,קוטרים'. הם מקטרים על דור־האבות ואינם מתקוממים בערכיהם. הם משמשים מעין סירטי־הקלטה דהויים שבעדם פולט יזהר ססימות נבובות, שאינן מובילות כלל לדרך או לפיתרון.

יתר־על־כן: נפשות אלה בולטות בהיעדר יכולת אינ־טלקטואלית כלשהי, דבר שהוא מוזר מבחינת ההרכב הדרמאתי־אנושי: מאחר שבכל מיסגרת חברתית חייב להימצא אותו קמצוץ מלח, אותו יוצא־דופן שניחן לא רק בסגולות של ביקורת עקרה, אלא באישיות שיש בכוחה להניח את האצבע על האמיתות הכואבות, להגדיר, ולמצוא אלטרנטיבות של ממש.

נראה שהסיבה להיעדר דמות שכזאת בימי ציקלג, ובסיפורים אחרים של יזהר, נעוצה במגמה המדריכה את כתיבתו ואת כתיבת בני־דורו. המגמה של התחסדות ואי־יושר. על כן מעבה יזהר עשרות עמודים בהומור מכאני עמוס סירבול. את רדידותם הגולמית של גיבוריו עוטה יזהר בדמות־המופת הגברית הישראלית. שיער בלונדי, תלתלי־חזה בהירים, אף נוקשה, רכות של פה, תוך שהוא מעביר למילמוליהם סמלים קבוצתיים של ביטחון חברתי ועוצמה מינית.

בנוסף, נפשותיו של יזהר, הבולטות באומץ הקרבי ובריקנות האידיאולוגית שלהן, הן שטוחות, אינן נזקקות לנקיטת עמדה כלשהי מלבד פליטת הפמפלטים היזהריים. הן פועלות כעבדי המציאות החיצונית המכתיבה את גורלן, תוך ראיית־עולם ילדותית עד כדי גיחוך. דומה, לעיתים, כי יזהר משחק מישחק־פוקר מתוחכם בנפשות של יפי־נפש, העוטפים בגינונים של גנדרנות גסה וצינית, השואפים להצדקות לאומיות ועליונות על תושבי הארץ האחרים ורואים עצמם ככובשי־עולם מלאי שחץ. מרתקת היא דמות השתקפות הערבי בימי ציקלג, כאשר הכינוי השב ונשנה הוא „ער־בוש", מילה שיזהר אינו חוסך אותה מפי גיבוריו:

— אהלן ערבושקים! צהל פיתאום צ'יבי ממקומו (25)... מה כבר יכול לקרות במקום סרוח וריק זה שערבושיו נמלטו בלי ירייה (30)... ,סוף־סוף אותם הערבושים המקומיים, אלה שבורחים שבע פעמים בכל יום משיכעה מקומות בנגב (119)... משיבו נחום בהנפת־לב: ,ערבוצ'קים! סתם מקומיים, יחפים, בשמלות, מחור־בנים (128)... — יאללה הביתה! — התגבר קולו — הביתה, סרחנים, פחדנים מזוהמים, ער־בושים (134)... הרי גם הם בסך־הכל מה הם אם לא ערבושים, וראינו את הערבושקים שלנו בכל הארץ: המתחיל לברוח ברוח יברח, אין מיפלט אחר, עד תום ועד מעבר גבולות — ואנחנו אחריהם (316)... ליל־מנוחה. ליל־מנוחה גם לער־בושים שאילי דפקתי בבוקר, כוואדי. בכלל לא מכיר איתב (337)...

גם העולים־החדשים, אלה שהתנדבו ובאו לעזור ליש־ראל במילחמתה, אינם זוכים בהגדרות עודפות אנושיות מטעמם של גלמי־ציקלג: כל איש לנפשו. ותראה שב בפינה, כל אותם הגח"לים והמח"לים * של זאביק שנתקבצו להם לשיר, חבורה קטנה וצפופה בלעז שלה, דבקים זה בזה, ומנסים לשיר שירי עוז לועז, כדי לצקת יותר עוז בקיומם המפוקפק (399)...

ימי־ציקלג הוא סיפור על דור גולמי, דור הקיים בלב רחשי־הלב של יזהר. אין בימי־ציקלג יוצא־דופן שהשתייך תקופה כלשהי לאצ"ל, או ללח"י. קבע כבר בזמנו פרופסור ברוך קורצווייל, כי יזהר עוסק בחוויה הקולקטיבית, שהיא הגיבור המרכזי שלו. פנייה זו לדמות הקולקטיבית מבטאת עזובה וריקנות, מעין מילכוד של דור אילם, שבאילמותו ניתן לבחון, ואולי להבין, מתוך שלילתו, כמה מן התהליכים העוברים על החברה הישרא־לית בעשור השנים האחרון. יזהר מוגה, פעמים רבות בקפידה החוזרת על עצמה, את התמרורים היפים של ילידי־הארץ. בית־החינוך ותנועות־הנוער, הכשרה, ודומה כי שיא מחשבותיו מתמצה בחווייה עצומה של מפלה

וריקנות, הנעצרים ברגע הגשמת העצמאות, מבלי היכולת להבין כי העצמאות היא למעשה אך ראשית הדרך, דרך שבה כשל לו הגולם מציקלג.

אלא שיזהר, למרות הדגמת יכולתו הלשונית, הרבודה שכבות רבות ומרוקנת מתוכן ממשי, מעודו לא היה עבד למוזות, אלא משרת נאמן של מחשבה מדינית ממלכתית שהגה בן־גוריון, ושיזהר היה מייצגה עלי־אדמות.

ג. סיפרות כאוננות אידיאולוגית

מבקרי־סיפרות רבים שמו לב לעובדה שימי־ציקלג ראה אור במקביל למלך בשר ודם של משה שמיר, שהיה בשנת 1958 בסוף דרכו המרכסיסטית. שעה שב־מלך בשר ודם מסתמן דימיון בין ימי הפלמ"ח ומילחמת־השיחרור לבין תקופתו של אלכסנדר ינאי, כאשר הספר רצוף בנוסטלגיה לימי ה„מדינה שבדרך", הרי „ימי ציקלג" נועדו להגביר את משמעות הממלכתיות, תוך התאמה לראשית ימי מלכותו של דויד המלך. יזהר משמש לעיתים כשופרו של דויד בן־גוריון, ונפשותיו קובעות: לעזאזל המיוחסים האלה. שינאת־נפשי המיו־חסים על כל מיניהם, ומיני מיניהם. כל מיני אינטליגנ־טים רקובים, כל מיני יפי־נפש של סרק, הזורעים מבוכה וקיצרים השתמטות (498)... ,כן, — אמר עתה עמיחי, — כל היודעים להסתדר יישארו — השאר יסופו. תארו לעצמכם איזה פרצוף יהיה לדור שיישאר חי (789)...

ואכן, ימי־ציקלג, שראה אור ב־1958, נועד לשרת מבחינה חברתית את השקפת־עולמו של בן־גוריון, שחש בהסתאבותה ההדרגתית של המדינה תוך הימנעות מלהב־חין בחלקו־שלו בהסתאבות זו. תפקידו של ס. יזהר, שהיה הבר־כנסת מאז 1951, התפצל לשניים: לשמש פיית־לחץ לסיר לחץ התחושות של בני־דורו, שהיו מתוסכלים עד למאד ולא ראו בדגם המדינה הבנגוריונית את גולת־הכותרת של מילחמת־השחרור. סיבה נוספת שהפעילה את יזהר, היתה שירות האידיאה הממלכתית של בן־גוריון, אידיאה שבעטייה טישטש יזהר את העומק ה־פלמ"חי של לוחמי חירבת מחאז, הנקראת בלשונו הפיו־טית „ציקלג".

את תפקידו כנושא הלפיד התרבותי של מישטר בן־גוריון נשא יזהר נאמנה כ־15 שנים, במיסגרת תפקידו כחבר־כנסת. בעזרת קולמוסו ומשאו המוסרי, פעל רבות לגיבושה של השקפת־עולם „ממלכתית" בממד ההתייחסות של התרבות.

במאמרו „הדור הצעיר: פנים ופנים" * פירסם את אחד מנאומיו בישיבת מרכז מפא"י, תוך עיסוק בבעיות הדור הצעיר בישראל בפתח שנות ה־60'. יזהר טרח להגדיר את בני דור זה תוך העתקת מטבע־לשון: דומני כי ארתור קסטלר כינה דור. זה בארצות המערב בשם ,דור־האספרסו', וכוונתו היתה: ,חריף, מהיר וזול'. איתה רדיפה אחר החוויה החריפה, אחר התגובה המהי־רה, בלא פנאי להמתין שדברים יצמחו לאיטם, משר־שיהם, כמלוא כוחם האמיתי הגנוז בהם, אלא לחטוף כלל חווייה חולפת, ובלבד שתהיה מהירה וזולה וחריפה ,מתחת' ככל האפשר...

בעקרותו ההגותית ממשיך יזהר, במשאו זה, להיות תצוי בין אובדן הערכים והאמיתות של ארץ־ישראל, שחלקו רב בהם, עם העתקת ותרגום חוויות שנחוו באותה עת בארצות אירופה: אמת, תופעות אלה אינן ישראליות דווקא, אף לא גדורות בתחומי הגיל האמור בלבד. תמצאו אותן, לא למרבה הנחמה, על־פני רוחב זהעות עילם ובכל סולם הגילים. יש המנסים לכנות בני דור זה על־פי איתו מחזה, ,הבט לאחור בזעם' **. לא דובים ולא יער. אין כאן זעם, אלא יש: השפל מבטך יחיה בנחת. אל תבקש לך זעזועים. הסתלק מן המקום אי מן המצב הבא אליך בתביעה כלשהי. השתמט מן המבט המחפש את עיניך ומן האצבע המורה עליך. חיה בשקט. ואולי טוב מכל להיות פקיד, במוסד גדול שיתן לך מקום להתעלם בו כאלמוני, השואף כל היום אל בוא השעה ארבע המיוחלת כדי לצאת אז לחפש, סוף־סוף, לבקש את האושר שלאחר יום־העבודה...

בנאום אחר של ס. יזהר, שאותו נשא בפתיחת ועידת אגודת הסופרים הי"ח *** ב־1958, הוא ניסה להעמיד את קהל הסופרים נוכח תהליך התנוונותה של המדינה, וקבע: ואינני בא להכחיש כי אכן יש בקירבנו אלף רעות, ורבבות משוגות וזידונות הנעשות בארץ, ברחוב, בכתים ובמישרדים השונים. אבל גם דבר אחד גדול מכל זה, ובהכרח גבוה וגדול מזה ברעיון שבו — צומח לעינינו כהר לגובה חד־פעמי וגורלי, ואנחנו לרגלי ההר מהדסים ואיננו יודעים את גובהו. כי אפילו כל דיברי־ההרשעה כולם אמת, ואפילו השקטנו מצפוננו כשמצאנו איש את אשמו שלו, שמחוץ לו, ושבצווארו תלוי הקולר מדוע כה ירדנו פלאים, ואת האשם הזה עשה לו איש־איש לנס ולשיקוין ולפולחן שנאתו אליו, המחזיקתו על רגליו, ואפילו אם רשענו כדי־כך ולו גם שיבעתיים...

אצל ס. יזהר. הזמן של גיבוריו הוא אחד, מילחמת־השיחרור. ביצירתו הוא מעודו לא ניסה להתמודד התמו־דדות של ממש עם הבעיות שניצבו לפני המדינה משך 29 שנים. הוא חי חיים כפולים. חי עד אין סוף את חוויית המילחמה והנעורים של דורו, מבלי ניסיון כלשהו להזקין ולבגר את נפשותיו הפועלות. המישור השני של חייו התנהל בכיסוי סיפרותי לערוות נערי החצר של בן־גוריון. כך שלא הפליא למצוא אותו בכנסת החמישית, בסיעת רפ"י, תוך שעקרותו הסיפרותית גוברת, וחלקו בתהליך הסחיפה של ארץ־ישראל העובדת לעבר הימין המקצין בארץ מתנהל בקו ישר, בין שתי נקודות, כש־האחת היא חוויית הנעורים הבלתי־חדלה של נפשותיו הפועלות, והשניה כהונה שאליה מינה את עצמו — כהן־הרוח, המוסר והמצפון של החברה הישראלית כולה. כהונה שהיא פוליטית, הממשיכה עד עצם היום הזה לשרת את „הרעיון הממלכתי" ולא את טובת העם הזה. וכאשר הוא שולף, מדי כמה חודשים, את מצפונו המולי־אם, בנושאים כתל אל־זעתר או תוספות־יוקר, או חוסר־ערכים בחינוך — הרי הוא מקדם בצעד נוסף את הסיפרות הישראלית, מעמדת־הטוהר הברברית שממנה נהנתה ב־ראשית המאה ה־20, לאוננות אידיאולוגית שזכתה רק לפני שבועיים למוטט סופית את ארץ־ישראל העובדת, שלמרות כל מיגרעותיה עדיין היו טמונים בה גרעיני הטוב והיושר של ישראל היפה.

מעל לאולימפוס השן ולנעורים הנצחיים של נפשותיו־הפועלות, יכול ס. יזהר להשקיף כיום על כישלונו הסיפ־רותי הגדול, על האפוס של עיקור וסירוס דור תש"ח, שכל ציפיותיו הושבו ריקם.

---

* גדודי חוץ־לארץ ומתנדבי חוץ־לארץ.

* הנאום ראה־אור ב„מולד" 143 (יוני־יולי 1960).
** מאת המחזאי הבריטי ג'ון אוסבורן.
*** פורסם ב„משא", 10 באפריל 1958.

אצ"ג — נשיא?

בחטף

הנספח־הישראלי לענייני־תרבות בלונדון, **משה דור**, עדיין לא הבחין ברוחות המנשבות כיום בארץ, והוא טורח בהכנתה של אנתולוגיה לשירי־שלום ישראליים, שתראה אור בקרוב בלונדון ● ציפורי־שיר טוענות כי סופר הפלמ"ח, **נתן שחם**, ששימש עד לפני כשנתיים כפוליטרוק, במישרת סמנכ"ל רשות השידור, הספיק קודם המהפך־הפוליטי לקבל את מישרת הקונסול לענייני־תרבות בניו־יורק ● מישלחת־סופרים בהרכב מוזר ביותר מייצגת את סופרי ישראל בקונגרס פא"ן־קלאב הגרמני, הנערך בימים אלה. עם חברי המישלחת נמנים **דויד רוקח, שלמה ניצן** ו**נעמי פרנקל** ● בחוגי־סיפרות רבים נלחשת בימים אלה הלחישה הרועמת, כי לתפקיד נשיאה החמישי של ישראל יש בכוונת הליכוד להציג את מועמדותו של המשורר־הלאומני **אורי צבי גרינברג**, שהשנה מלאו לו 80 ● משורר ירושלמי מ„דור הפלמ"ח" הפיץ בין ידידיו קטעים ממאמרו של ח"כ **משה שמיר**, למחרת היבחרו לכנסת. בין השאר קובע שמיר במאמרו: „תרבות־החיים השמאלנית, שהיתה באופנה עוד תמול־שילשום, שסכנותיה היו שלוחות לכל עבר — מן המתירנות ההרסנית בחיי הפרט והמישפחה, עד לאנרכיזם ב־חיי־החברה ועד לעריקה ולבגידה בחיי הלאום והמדינה — תרבות־חיים זו שיש בה צירוף מחליא של סיאובת וצידקנות, זוהמת־ביבים והתחסדות של הלקאה־עצמית — תרבות־חיים זו יצאה מן האופנה גם אצלנו (סוף־סוף), לאחר שהתפוגגה ב„עולם הגדול". לציטוט זה מוסיף המשורר הירושלמי חזות קודרת על פרצופם של חיי־התרבות בארץ בעתיד הקרוב. לטינתו של אותו משורר, מתעתד **משה שמיר** ליטול לידיו את ראשותה של המועצה־לתרבות־ולאמנות ● המהפך־הפוליטי הביא כמה ממנהלי התיאטראות הציבוריים לעכב התחלה של פרוייקטים מקוריים, שאושרו על־ידי ועדות־הרפרטואר, מתוך כוונה להמתין להנחיות המועצה־לתרבות־ולאמנות ● במסיבה שנערכה בתל־אביב, בביתה של המשוררת **הלית ישורון**, פנה התעשיין־משורר **אורי ברנשטיין**, שהוא ממנהלי אמקור, למחזאי **יוסף מונדי**, שהשתיק אותו ואמר: „אין לי מקרר אמקור ולא מזגן־אוויר שלך — אז אל תדבר אתי!" ● בהוצאת זמורה ביתן מודן ראה אור בימים אלה הספר „בית־מיטבחיים 5" מאת הסופר האמריקאי **קורט וונגאט** ●

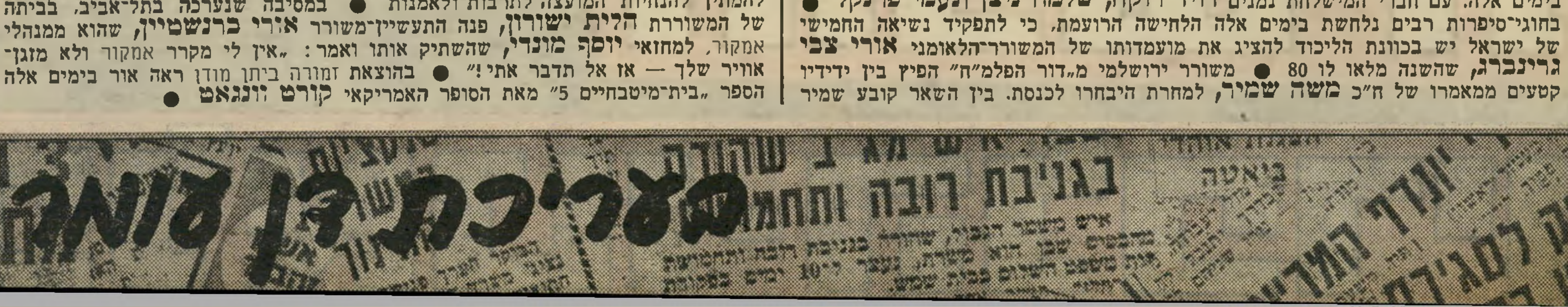

ט"ו סיון תשל"ז, 1.6.77 שנה 41 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2074

העולם הזה

תפוס כפי יכולתך!

היאבקות חופשית פלאטו-הלפרין